

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A jegybank és az osztrákok.

Budapest, január 23.

Az az állandó engedékenység, az osztrák követelésekkel szemben való az az állandó meghátrálás, mely a szabad-
elvűpárt három évtizedig tartott uralma alatt szinte politikai programja volt a magyar parlament többségének, most keserűen bosszolja meg magát. Nemcsak abban, hogy az osztrákok vérszemet kaptak s hogy nem tudják a megváltozott helyzet igazi jelentőségét felfogni, hanem abban is, hogy az ország ellen-
álló ereje gazdasági téren a minimumra redukáltatott. S így, míg egyrészt minden valamire való akciózt, melyet gazdasági függetlenségünk érdekében indítunk, az osztrákok hallatlan merényletnek mernek feltüntetni a monarchia érdekei ellen, másrészt nálunk is sokan vannak, akik az országot nagyon féltik egy radikális gazdasági reform pusztításaitól.

A mostani magyar kormánynak és a mai parlamentnek épp ez a körülmény nehezíti meg nagyon a helyzetét. Mert ha nem is vesszük mérvadó véleménynek azokat, amelyek a lehangosabbak tagadhatatlan, hogy az önálló magyar jegybank mellett is, ellen is éppen legkiválóbb embereink foglalnak állást s hogy nem lehet ebben a kérdésben a döntést arra bízni, hogy egyik párt ma-

zorizálja a másikat. Mert olyan fontos kérdésben, mint aminő a bank-kérdés, a melynek bárminő módon való eldöntése évtizedekre kiható fontossága, nem lehet szó arról, hogy győzők és legyőzöttek legyenek, hanem keresni kell olyan megoldási alapot, mely az ellentétes álláspontok közt a legnagyobb közeledést hozhatja létre. Ez vezette a kormányt abban, hogy végre a kartelbank mellé állt s hogy annak megvalósítására szolidaritást vállalt.

A kartelbank nem önálló jegybank, vagy legalább is nem teljesen önálló jegybank, mert hisz épp legfontosabb aktusaiban kötve volna ahhoz, hogy az osztrák jegybankkal megállapodásra jusson. De a mai állapottal szemben lényeges függetlenséget jelentene s így mint első lépést ahhoz, hogy gazdaságilag majdan függetleníthessük magunkat, az önálló jegybank hívei is elfogadták, de viszont ellene a bankközösség hívei sem tettek komoly kifogást, mert majdnem teljesen elejét venné azoknak a gazdasági kríziseknek, amelyek szerintük a bank teljes különválása esetén bekövetkeznének.

Mikor az osztrákok a kiegyezési tárgyalások alatt követelték, hogy az úgynevezett Benedikt-formula törvénybe iktattassék, már eleve védekezni akartak az ellen, hogy a bankkülönítettségéből reájuk nézve hátrány származ-

hassék. S a magyar kormány is, a magyar országgyűlés is ezt a védelmet készséggel megadta az osztrákoknak, mert az önálló magyar jegybankkal nem akart Ausztriának gazdasági kárt okozni. Annál feltűnőbb, hogy az osztrákok most oly heves agitációt indítanak a bank-kérdésben a magyar követelések elé. Ez tisztán a magyar gyűlölet kifolyása, mely még ott is akadályokat épít és nehézségeket támaszt, mikor az engedékenység egyáltalán nem volna hátrányos Ausztriára. Ha nem tiszta magyargyűlölet vezetné az osztrákokat, akkor nem irnák a bécsi lapok egyhangulag, hogy a magyar jegybank felállítása Ausztriában gazdasági és politikai forrongást idézne elő. Mert azt, hogy miért támadna ez a forrongás, vagy hogy ennek minő gazdasági, vagy politikai alapja volna, nem magyarázzák meg. Tisztán a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkednek és semmi kompromisszumba sem egyezvén bele, követelik az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának meghosszabbítását.

De ezuttal az osztrákok nincsenek abban a kényelmes helyzetben, mint voltak a kiegyezési tárgyalások alatt. Most nincsenek külföldi szerződések, amelyek életbe lépne s amelyek a magyar parlament számára kényszerhelyzetet teremtenének. Az 1899: XXXVII. törvényekkel törvénybe ik-

A cosmeta.

Írta: Hevesi József.

(Utánnomás tilos.)

I.

Május elseje volt.

Cecina a templomba készült, Májának az Aventinus lejtőjén levő templomához. Egy szikla alatt állott. Ezért nevezték Maja subsaxanak. Az istennő fölé egy szőlőtöke gallyai borultak. Nagy trónuson ült, kezében jogar és lábánál egy kígyó tekerődött. Férfi a szentélyébe be nem léphetett, férfire a szemét sohasem vetette. Olyan szűzies érzésű ez istennő. Csakis szűzek és tisztakerücsű asszonyok közeledhetnek hozzá.

Cecina részt akart venni Maja mai ünnepe és már kora reggel hozzálátott az öltözködéshez.

Szobája az emeleten volt — az előkelő római asszonyok boudoirja rendszeren ide került fel — és egy sereg rabszolganő szorgoskodott Cecina körül.

A szép asszony ma különösen nagyon ideges volt és a szegény teremésszel ugyancsak érezte kegyetlen szeszélyét. Korholta, szidta, ütötte őket, sőt megfenyegette egyikét-másikat, hogy kontyánál fogva akasztatja fel és úgy fogja megkorbácsolni a maga kezeivel. Ezek mukkanui sem mertek. Mert a rabszolganőket szolidarisoknak tartották és egynek a büneért valamennyi-
nek lakolnia kellett. Néha egy esekélyességért akár a halállal is.

Ugyan ki is vetett volna ügyet a rabszolgák életére?!

De mégis csak Crispának jutott ki legtöbb a szenvedésből. Ez a fiatal, szép leányka, aki ex ancilla volt rabszolganő, mert rabszolganőtől született, teljesítette Cecina mellett a fodrászno, a cosmeta tisztjét. Apró, kis ujjával ügyesen kellett daskálnia asszonya aranyszínű fürtjei között és a legesebélyebb ügytelenségért, ha csak egy kicsit is meg találta huzni valamelyik hajaszálát, szörnnyű büntetéssel kellett lakolnia. Bizony a forró hajszító vassal ment neki az asszony, vagy összekarmolta mind a tiz körmével a szerencsétlen cosmeta szép arcát.

Cecina azért volt ma nagyon ideges, mert tudta, hogy az Aventinuson Liliussal fog találkozni, azzal a daliás, szép ifjával, akiért — mióta a versenyeken babérral koszorúzták a győzelmét — a római asszonyok nyakra-főre bolondultak. Cecina is kaczérkodott a szép Liliussal és nagyon szerette volna elhódítani a daliás athlétát Priscillától és Cyrenétől, két jó barátjától, akik szintén kivették reá a hálójukat.

Nagyon szép akart hát ma lenni Cecina asszony, aki különben már túl volt az ifjúság serkedő bimbózásán és így nagyon is nagy gondot kellett fordítania az öltözködés és a szépítő művészet ezerféle apró csalafintáira.

— Görgö módra fogsz ma megfésülni, — szölt szigorúan a kis Crispához. — És pedig hátul a sphenone-kötőt fogod alkalmazni, a szövetből valót, elül pedig a rubinokkal kirakott stephanét. De jó magasra! Megértettél? Most pedig a sütvással tedd

hullámossá a hajamat. De jól vigyázz! Mert, ha megégetsz, máglyára viteltek!

Az ilyen bevezetés után a szegény, kis Crispa természetesen, hogy egészen meg volt félemlítve és nagyon bátortalanul végezte feladatát.

El is tévesztette egyszer. Mert nem a szövetből való sphenonét — (egy átfogószalag ez) — hanem a bőrből valót akarta urnője hajába illeszteni.

Mikor Cecina ezt észrevette, egész egyszerűen pofonította a leányt.

— Nem megmondtam, hogy a szövetet akarom! — Vigyázz, te lomha teremés! Azt mondom. Ha fölmérgesítesz, úgy elbánok veled, hogy az a te új istened — mert hiszen te is a keresztények közé léptél, ugy-e? — még az sem segít majd rajtad.

Crispa nem válaszolt. Hanem, mikor elfordult az asszonyától, lopva törülte le arcáról az alágördülő könnyet.

Jaj lett volna neki, ha ezt Cecina észreveszi!

Mikor aztán a stephane elhelyezésére került a sor, az érezlappal fedett hajpánt valahogy megkarcolta az asszony hajbőrét.

Az ideges, kegyetlen asszony erre fölkapott a kis tolette-asztról egy hosszú tűt és beleszurta a leány mellébe, hogy egyszerre kibugygyant a vér.

Crispa, szegény, a nagy fájdalomtól elalélt.

— Boesásson meg neked a szeretet istene!... — rebegé. Aztán elájult.

Kivitték a szomszéd szobába és helyette egy másik rabszolganő fogott a fésüléshez.

tatott pótegyezmény szerint 1910. december 31-én automatizsán lejár a bankközösség s az Osztrák-Magyar Banknak likvidálnia kell, ha csak addig a bankszabadalom megújítva nincs. És itt nem lehet külföldi kormányokat a magyarság ellen segítségül hívni, mint hirtak a kiegyezési javaslatok feletti harcban. S Magyarországon hiába léptetnék a külföldi szerződések példájára rendeletileg életbe az Osztrák-Magyar Bank új szabadalomát, a nemzetközi piacon, hol nem hivatalos vámörök az urak, hanem kereskedők, az Osztrák-Magyar Bank elveszítene azt a pozícióját minden rendelet dacára is, amelylyel ma bír. És jegyeinek diszázsioját csakis úgy tudná elkerülni, ha készfizető bankká alakulna át, de ez viszont talán még nagyobb hátránya volna Ausztriának, mint egy magyar jegybank, vagy kartelbank. A diszázsio ellen egy bank ex-lex esetén, vagy egy rendezetlen bankszabadalom esetén nem védenek a vámörök, hanem csakis a készfizetések felvétele.

És reméljük, hogy maguk az osztrákok is észre fognak térni s belátják azt, hogy ellenállásuknak nem a szabadalom meghosszabbítása lesz a következménye, hanem a bank-ex-lex, vagy legjobb esetben is a készfizetések felvétele. De ebben az esetben joggal lehet kérdezni, hogy miért ellenezték eddig a készfizetések felvételét? Hisz az egész mozgalom, mely nálunk most oly elementáris erővel indult meg az önálló bank érdekében, abból az ellenállásból indult ki, melyet az osztrákok a készfizetések felvétele ellen támasztottak. S éppen azért nem hiszünk, azt, hogy komoly válság támadhatna a bank-kérdés miatt Magyarországon. Mert ha békés megegyezés létre nem jön a bank-kérdésben Ausztria és Magyarország közt, akkor vagy a bank-ex-lex s az egész monarchiára kiterjedő pénzügyi válság

következik be, vagy pedig ismét a 14. szakasz kezdi meg Ausztriában az uralmát, ami igazán nem lenne Ausztria érdeke.

A magyar kormány egyelőre kitar a kartelbank mellett. Ezt Andrássy ma a képviselőház folyosóján kijelentette. S nem hiszünk, hogy akár a magyar, akár az osztrák kormány a hűrt végletekig akarná feszíteni. Mert semmiféle eddigi belső krízis annyira tönkre nem tette a monarchiát, mint tenné az, ha a bank-kérdésben megállapodás nem jönne létre. Ez nemcsak Magyarország, hanem Ausztria hiteléletét is alapjaiban rengetné meg. Sőt Ausztriát annival erősebben, amennyivel erősebben kifejtett iprai produkciója van, mint Magyarországnak.

Budapest, január 23.

A képviselőház legközelebbi ülését hétfőn, folyó hó 25-én délelőtt tíz órakor tartja, melynek napirendje az adóreformjavaslatok tárgyalása lesz.

A horvát képviselők értekezlete. A horvát-szerb koalíció végrehajtó bizottságának Budapesten időző tagjai tegnap este értekezletet tartottak. A tanácskozás során szóba került a zágrábi ügyészségnek a nagyszerb összeesküvők ellen készített vádirata. Többen azt a véleményüket fejezték ki, hogy a vádirat nem érte el eredeti célját és ajánlották, hogy puhatolják ki, milyen hatása volt a vádiratnak Horvátország különböző vidékein. Ezt határozatilag ki is mondták és abban is megállapodtak, hogy a nagyszerb összeesküvés pörének törvényeségi tárgyalására haza fognak utazni Zágrába. A gyűlésen végezetül a politikai helyzetben követendő taktikájukat tárgyalták meg. A horvát képviselők nagyon neheztelnek egyik társukra, aki tegnap Zágrábban a Staresevics-klub értekezletén mondott beszédében azt hangoztatta, hogy a képviselőház mentelmi bizottságának ki kell szolgáltatni a nagyszerb összeesküvésben való részvétellel vádolt képviselőket. A horvát képviselők általán azt erősítetik, hogy az ügyészség vádiratában még nincs elegendő alap a mentelmi jog felfüggesztésére. Megemlítjük még, hogy a magyar képviselők

között többen érdeklődtek a horvát képviselőknél a nagyszerb vádlottak ügye iránt és hogy a zágrábi bíróság a vádolt horvát képviselők mentelmi jogának felfüggesztését kérő megkereséséhez Nasztics György „Finale” című röpiratát is hozzátartotta. A Budapesten időző horvát képviselők vasárnap ismét értekezletet tartanak, melyben az adójavaslatokkal szemben követendő eljárásukat fogják megbeszélni. Értesülésünk szerint a vitában a horvát képviselők közül csak néhányan fognak részt venni és ezek is pusztán tárgyalagos bírálatra fognak szorítkozni, a részletes tárgyalás során pedig a horvátországi viszonyoknak megfelelő módosításokat előterjeszteni. A hétfői ülésben a horvátok részéről Surmin György fog felszólalni. — A nemzetiség képviselők az adóreformjavaslatok tárgyában ma délutánra értekezletet hívtak össze, melyet azonban nem tarthattak meg, mivel a képviselőházi ülés túlhosszúra nyúlt. A nemzetiségiek részéről elsőnek Vlád Aurél fog a javaslatok ellen felszólalni.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága tegnap és ma tartott ülésében elhatározta, hogy indítványozni fogja a Háznak Nagy Emil és Farkasházi Zsigmond, Szkiecsák Ferenc, Blahó Pál, Várady Imre, Hajdu Frigyes, Halász Lajos, Lovász Márton, Suciu János, Sándor Pál és Szilassy Zoltán képviselők mentelmi jogának felfüggesztését. Hódy Gyula képviselő mentelmi ügyében a vád visszavonatván, nincs szükség határozathozatalra. Juriga Nándor egyrendbeli, Vlád Aurél háromrendbeli és Szkiecsák Ferenc háromrendbeli önbekjelentésű mentelmi ügyeiben a bizottság nem állapította meg a mentelmi jog megsértését. Pribicevics Szvetozár, Budiszavljevics Bude és Banjanin János képviselők mentelmi ügyében az iratok kiegészítendőek s ezért ezeknek tárgyalását elnapolták.

A czeplédi évforduló. Most lesz harminczkét éve annak, hogy száz czeplédi választó Kossuth Lajosnak felajánlotta a képviselői mandátumot. Ezt a nevezetes évfordulót kegyeletos ünnepély keretében fogja megülni vasárnap délelőtt Czepléd hazafias polgársága. Az ünnepélyre meghívják Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert is, aki azonban még mindig gyengélkedő állapota miatt nem mehet el. A függetlenségi párt képviselőjében holnap, vasárnap délelőtt 9 óra 40 perckor a nyugati pályaudvarról a következő képviselők fognak Czeplédre utazni: Nagy Emil, Sümegi Vilmos, Muzsa Gyula, Irsay József Hédervári Lehel, Fried Lajos, Solymossy Endre, Németh Imre és még sokan mások.

II.

Pár héttel később Cecina, aki Napoliban töltötte a nyári hónapokat, kirándult Capreae szigetére. A kirándulás több napra volt tervezve és így Cecinát egész kis udvartartás kísérte. A személye körüli szolgálatra beosztott eseléség, rabszolgák.

Közöttük volt Crispa is, akinek kezére legszívesebben bizta volt Cecina az ő fűrtös fejét.

Mikor a napolisi öblöt elhagyták és Sorrentum körül eveztek, egyszerre csak rémület fogta el a hajón levőket.

Mintha az égből pottyant volna alá: két gályá termett mellettük, melyeken tengeri rablók, vízi kalózok voltak.

Ezek rájuk esaptak váratlan, hirtelen és fogságba ejtették Cecina hajóját az összes rajta levőkkel együtt. Átvitték őket a saját hajóikra, ahol sötét börtönökbe zárták őket.

Sok, sok napon át nem kerültek ki a levegőre sem, míg végre egy keleti kikötőben partra szállították őket.

Itt tudták meg, hogy rabszolgakereskedők zsákmányai lettek, mert alighogy a szárazföldre jutottak a vásárra hajtották őket. A rabszolgákkal hamar végeztek. Táblát akasztottak a nyakukba, rá volt írva az áruk, a tudományuk és egyszerűen annak juttatták őket, aki többet adott értük.

Bizony Cecina asszonyt sem becsülték meg, valami tulságosan. Nem értékelték nagyra, hiszen nem volt már nagyon fiatal! Ő is nyilvános árverésen kelt el.

Hanem Crispa nem került nyílt piacra. Azt a gyönyörű, szép, fiatal leányt abba az

előkelő esarnokba vitték, hová csak a gazdag gourmetek jártak, akik meg is fizették nagy árral a fiatal női szépséget.

Egy perzsa főúr számára vették meg Crispát és elvitték Baktriába.

A kis szőke leányka, a keresztény rabszolganő, megadással nézett sorsa elé és buzgó hittel bizott abban, aki csak az imént váltotta meg a világot.

Új gazdáját még nem is látta, de már is uri módban tartották. Az eumuchok hizelegtek neki és biztatták, hogy csak legyen szép, vidám és jókedvű, mert a nagyur őt bizonyosan meg fogja szeretni és akkor már a földön nyílik meg számára a menyország.

Crispának egész udvartartást rendeztek be. Öltöztetőket, fürdőszolgákat, masszöröket, cosmetákat.

És amint egyszer fésülködéshez fogott, belépett hozzá egy új cosmeta, egy új fésülködőnő.

Crispa rögtön felismerte, de elfordította az arcát, nehogy az is ráismerjen.

Cecina volt, az ő egykori urnöje, akit valamikor ő fésült és aki olyan nagyon kegyetlenül bánt volt vele.

Crispát valami különös meleg érzés fogta el. A szájalom, a sajnálkozás érzése.

Az a hatalmas uriaszony, akitől ők mindannyian úgy remegtek, akit a római előkelő körökben úgy ünnepeltek, ime hova jutott!

Rabszolganő egy perzsa háremben és most az ő fésülködője.

— Tudsz fésülni?... — kérdezé kissé megváltoztatva a hangját.

— Tudok, — válaszolt Cecina.

— Görög módra fogsz ma megfésülni, — szólt Crispa. — És pedig hátul a sphenone-kötővel, elül pedig stephanéval. De jó magasra... Hanem vigyázz, a sütővassal meg ne égess!...

— Vigyázni fogok!

És Cecina hozzáállott a fésüléshez. De — talán, mert szokatlan volt neki ez a foglalkozás, talán, mert bántotta a lelkét, hogy ime az előkelő asszonyból most fésülő rabszolganő lett — bizony ügyetlenkedett és egy vigyázatlan pillanatban a meleg sütővassal megégette Crispa homlokát.

Cecina egészen magánkivül volt ijedtében.

De Crispa most visszafordult feléje és barátságosan mosolygott reá:

— Nem tesz semmit, Cecina. én nem fogom ezért tüvel szurni a melledet!

Cecina most ráismert egykori rabszolgánőjére.

A feje leszegődött és a szeméibe könyek gyülemlettek.

Aztán meghatottan, elfogultan, szinte megalázkodva mendá:

— Oh, Crispa, Crispa, milyen nagy-lelkű vagy te, milyen jó vagy te... Mennyivel jobb és nemesebb nálaannál!... Igen... az új vallás... Most már kezdem érteni... A szeretet... Oh, kérlek, Crispa! Boocsás meg nekem azért, amit ellened vétettem! És — ha érdemesnek tartasz reá! — kérlek, taníts meg engem is — hinni abban a tí istentekben: a szeretet istenében!

Külgügyi legendák.

Irta: Mezei Ernő.

Amióta Aehrenthal ur jóvoltából a mi monarchiánk Balkán-politikája kissé vállalkozó vonást öltött, Ausztria-Magyarország és Anglia között — amint mondani szokták — nagyon feszültté vált a viszony. A két tisztos nagyhatalmi dáma az európai politika nagy piacán messziről is haragos pillantásokat váltott egymással, sőt a különféle szövetségi zsurokon még csunyán becsümeltek volna is egymást. Bizonyos, hogy itt is, ott is a liberális sajtó és az egyéb cselédség mindenféle csunya pletykát, meg utszéli rágalmat igyekezett belekeverni az európai jó társaság kávé-konzertjébe. A dolog annál feltűnőbb lehetett, mert kölcsönös barátságunk hagyományát és a finom előzékenységnek szokását régebbi időkből már hosszan tartották fenn. Ugy látszott, hogy a folyton élesbedő sajtóbeli rekriminációk komoly és állandó elkészedést fognak a két hatalom között okozni. Ha ez csakugyan bekövetkezik, folyton veszterhes fekete felhőként lebegett volna keleti helyzetünk fölött.

De alighogy Aehrenthal urnak sikerült szép vásári alkuját a fényes kapuval megkötnie, Londonból a békeharosna szelid bugását eregetik feléje. És esőpet sem volna helyén, hogy a békének és a megkönnyebbülésnek azt a szövegét, melylyel lord Greynek, az angol külügyminiszternek legutóbbi beszéde a mi monarchiánkat üdvözli, minálunk őszinteség hiányával gyanúsítsák és jóakaratu hangja mögött diplomata álnokságokat sejdítsenek. Az angol miniszter nagyon nyíltan és nagyon világosan fejt ki az okokat, amelyek monarchiánk és Anglia között az eltávolodást vagy inkább félreértést okozták. Beszédének, amelyet egy angol népgyűlés szabad levegője özönlött körül, éppen az az érdeme, hogy szétfújja a sok haszontalan pletykát, amit a nagyhatalmi diplomácia előkelő kávézónikái kifőzni tudnak és a körülöttük lebzselő léhűtők sebtben elhíresztelnek. Greynek ily nyugodt elfogulatlanságából a mi külügyminiszterünk pedig azt a külön tanulságot is vonhatja le, hogy a tulságos ravaszság lehet néha — nagy ügyetlenség is. Az angol miniszter méltatlankodva a nálunk terjesztett koholmányok miatt, amelyekkel az angol politikát befektették, kijelenti, hogy mihelyt nálunk eltávolítják az akadályt, mely a két hatalom szívélyes viszonyát rontotta, azonnal meggyőződhetünk, hogy „Anglia felől ily akadály egyáltalán nem volt felállítva.” Ez kész jellemzés is. Mert Aehrenthal sajtóságos művészete valóban abban állott, hogy oly körmondfontul kikerülte a megértetést azokkal, akik irányában az érdekazonosság összekötő szálait keresnie kellett volna és ezzel önmaga tornyosított fölösleges akadályokat céljai elé. Persze, amikor már csávéba került, érdekében állott és diplomata-ügyességéhez tartozott, hogy diplomáciai legendákat terjesztessen és Anglia pokoli intrikáiban kerestesse a rája szakadt zavarok okát.

Nem jut eszünkbe, hogy Angliának keleti politikáját a tiszta önzetlenség színében lássuk. Nincs mit kételkedni benne, hogy kivált a gazdasági téren, Anglia alaposan kihasználta a maga javára Aehrenthal ur szeleskedéseit és ha nem is az angol kormány, de angol vezető körök buzgón közreműködtek abban, hogy az ifjú-törökség jogos felháborodását a feszült új állapotában tartva, monarchiánk keleti áru-kivitelét a bojkott nyilaival lödözhesék agyon. De aki a dolgok történelmi folyamatát szem elől nem téveszti, tisztában van vele, hogy az angol liberális párt külpolitikáját nagyban és egészben még mindig Gladstone hagyománya irányítja. Ennek a hagyománynak keresztény humanitárius jellege mellett sok szabadelvűen doktrinér vonása is van. Gladstone maga tudvalevőleg épp úgy gyűlölte az ó-török uralmat, amely ő szerinte gyilkos és fosztogató erő-

szakkal nehezedett a Balkán keresztény népeire, mint Ausztriát, amelytől pathetikusan kérdezte, a föld melyik pontján cselekedett valaha valami jót. A balkáni keresztények pártfogója maradt azóta az angol liberálisizmus, külpolitikai alapvonása és örökös agitációja ily irányba szoritotta a konzervatív pártot is. Ebbe az állandó törekvésbe új elemet és új szempontot vitt bele az ifjú-török reformerség felülkerekedése a török kormányzatban. Egész Európa rokonszenvvel üdvözölte ezt a változást. A mi monarchiánk ennek jeléül visszavonta is a macedóniai kényszerreformok ellenőrzésére kiküldött közegeit. De amíg Anglia mindvégig becsületesen érvényesítette az új rezsimből levont következtetéseit, Aehrenthal épp ahogy egyik kezét barátilag odanyujtotta Törökországnak, másik kezével lopva bezsebelte Boszniát. Monarchiánk igénye az anektált tartományokra lehet még oly igazolt, feltétlenül igaz marad, amit Grey most ujlag szemére vet a ballplatzi politikának. Igaz, hogy az új-török kormányzat nagy nehézségeit, az átmeneti állapot veszedelmes vajudasait aknázza ki a maga illojális hasznára. A berlini szerződésen ejtett formásértés csak mellékes dolog itt amaz orvátmadás mellett, amely a török szabadságot halálisan érinthette volna.

De még a berlini szerződés megsértését is a mostani körülmények között más mértékkel kellett mérni, mint hasonló történelmi események korábbi folyamatában. Szó sincs róla, a nemzetközi szerződések sokkal mélyebbre ható sérelmei történtek már szemünk előtt is, anélkül, hogy a világ rajta különösen esodálkozott vagy felháborodott volna. Senki nem is gondolhatta, hogy a mi monarchiánk az európai megbízatás alapján elfoglalt és évtizedek óta birt tartományokat ki fogja adni kezéből. Materiális és erkölcsi alapját az annexiónak nem lehet elvitatni. De az éppen a huszadik századba áthajlott korunknak nagy dicsősége, hogy a külső jogi forma teljes tisztelgetést érvényre juttatja a nemzetközi életben is. Ezért állítottak Hágában nemzetközi fórumot, ezért kötnek az államok most mind sürűbben békebíróvási szerződéseket. Senki sem tagadhatja pedig, hogy Európa e nagy békeszervezetének biztosításában ugyanez az angol liberálisizmus jár elől. Nem esodálkozhatni, hogy az angol közvéleményt is nagyon érzékenyen érintette a még oly elavult szerződési forma egyszerű semmibe vétele. Az ily példának ragadós hatása egyszerre megdöntheti a nagy civilizatórius haladás eddig elért biztosítékait.

Persze a mi külügyminiszterünk nem pályázik a Nobel-féle békedíj babéraitra. De eljárását Európa összes békebarátjai annál inkább vehették rossz néven, mert nem volt szüksége rá. Mindazt, amit elérni akart, elérhette volna a lojális megegyezések útján. Most ami bajt önmagának támasztott, elmondhatják rá neki: Magad akartad Daudin. Ezt értheti meg Grey angol miniszter beszédéből is.

Budapest, január 23.

A románok és a kongruajavaslat. A kongruáról szóló törvényjavaslat a románok körében nagy forrongást kelt. Különösen panaszozzák a javaslatnak azon intézkedését, hogy a kormánynak joga van valamely lelkészről a kongruakiegészítést megvonni az esetben is, ha az illető egyházi fenhatóságának rendelkezését teljesítve az államhatalommal ellenkezésbe jut. Ugy a román főpapság, mint a román képviselők élénken foglaloznak e kérdéssel és mindenesetre a javaslatnak abban az irányban való módosítását fogják sürgetni, hogy a lelkészt ne tegyék ki annak az eshetőségnek, hogy a kongruának pénzbeli előnye fejében kénytelen legyen egyházi hatóságának az engedelmességét megtagadni.

Az alkotmánypárt pártvaesorája. Az országgyűlési alkotmánypárt legközelebbi pártvaesoráját folyó hó 26-án, kedden este 8 órakor tartja a Hungária-szálló fehértermében.

Justh audienciája előtt.

Budapest, január 23.

A mai politikai helyzetről ugyanabból a forrásból, amelynek kiválóan jól informált volt a eddigi jelentéseinkből is kiderült, ma a következő jellemzést kaptuk:

— Kedden délelőtt tíz órakor fogadja a király Justh Gyulát, a képviselőház elnökét, aki ma délután kapta meg az audienciára szóló meghívót. Ezen a kihallgatáson amelyet Justh Gyula azért kért, hogy a király előtt kifejtse az okokat, amelyek miatt a függetlenségi párt ragaszkodik az önálló jegybank felállításához és hogy meggyőzze a királyt ezeknek az érveknek megdönthetlenségéről, Justh is meggyőződést fog szerezni arról, hogy a király ragaszkodik a gazdasági statusquohoz. A király álláspontját semmiképpen sem érinti az a körülmény, hogy a kormány most a banktárgyalások megindítására törekszik, s nem bánja, ha erre a célra bizottságokat küldenek ki. Csak azt kötötte ki, hogy ezek a szaktanácsadók amelyekről azt jelölik, hogy már legközelebb összeülnek, tárgyalásaikat egy előre megállapított rövid időn belül befejezzék. Akkor aztán következnek be a határozat még pedig oly módon, hogy — miután az osztrákok a kartelbankot nem fogadják el — a mostani állapot fűntartatik. A kormány környezetében — ismerve a királynak ezt az álláspontját — most úgy tüntetik föl a helyzetet, hogy változás mindaddig nem történhetik, amíg a kiküldött szaktanácsadók tárgyalásaikat be nem fejezik. Ezek szerint Justh Gyulának keddi audienciája sem fogja a helyzetet megváltoztatni. De valószínűleg a király álláspontja sem fog megváltozni, mert mindössze annyi történik, hogy a bankkérdés tisztázását néhány hétre elhalasztották.

Ebből a jelentésből tehát újból kiderül, hogy a király ragaszkodik a gazdasági status quohoz s ezen a téren nem változtat az a körülmény, hogy a formális döntés csak bizonyos tárgyalások után fog bekövetkezni. A politikai világban természetesen ma is kizárólag a bankkérdés fejleményeivel foglalkoztak és a képviselőház folyosóján igen élénk vitaközlések voltak. Nagy érdeklődést kellettek gróf Andrássy Gyulának és Justh Gyulának nyilatkozatai, amelyeket a Ház elnöke este a függetlenségi pártkörben még erősebben megismételt. A bankbizottságot gróf Batthyány Tivadar a jövő hétre összehívja, de voltak olyanok is, akik azt kívánták, hogy a függetlenségi párt külön értekezleten foglaljon ünnepélyesen állást az önálló jegybank mellett. Ezekben a hírekben kívül még érdeklődésre tarthat számot az a híresztelés, amely azt mondja, hogy a kormány a jövő héten félbe akarja szakítani az adójavaslatok tárgyalását és az *ujonczjavaslatokat* akarja napirendre tüzetni. Ezzel a hírrel hozták összefüggésbe a bécsi „Extrablatt” mai esti lapjánál azt a jelentését is, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök *szerdán*, tehát Justh Gyula audienciája után, ismét a király elé járul.

Egyéb híreink itt következnek:

Andrássy és Justh.

A képviselőház mai ülése alatt a folyosóján igen élénk vita és kavarolás volt a bankkérdés miatt s a képviselők ugyancsak szenvedélyes hangon tárgyalták a politikai helyzetet. Az ülés megnyitása előtt a képviselőház el-

női szobájában *Justh* Gyula elnök és gróf *Desseffy* Aurél, a főrendiház elnöke, tárgyaltak körülbelül félóra hosszáig. Hivatalosan az a hír szivárgott ki, hogy az országházat illető fontos gazdasági kérdésekről tárgyaltak, de valószínű, hogy a királyhoz való meghívásuk ügye is szóba került. *Justh* Gyula elnök tíz óra előtt hagyta el szobáját s mindenekelőtt a dunaparti folyosón összegyűlt újságírókkal beszélgetett.

— Csodálatos, — mondotta *Justh* — hogy a magyar sajtó nem foglal oly egyértelmű elhatározással állást az önálló bank mellett, mint azt a magyar sajtótól a közönség joggal elvárhatná. Valóban nem tudom, hogy a magyar sajtó miért nem tud olyan egységesen szólni a Magyarországot annyira érdeklő gazdasági kérdésekben, mint legnagyobb ellenfelünk, az osztrák sajtó. Ausztriában sokkal ziláltabbak a pártviszonyok, mint Magyarországon, az osztrák sajtó azonban teljes egyértelműséggel kiad az önálló magyar jegybank ellen, mint amely az osztrák érdekeket veszélyezteti. Ha odaát látnák, hogy mi ezekben a kérdésekben teljesen egyek vagyunk, azonnal megváltozna a helyzet s mondhatom, hogy csak a mi előnyünkre változna meg.

— Hát a politikusok miért nem szolidárisak? — kérdezte egy újságíró.

Justh nem felelt.

— Megkapta már a meghívót, kegyelmes uram? — kérdezte újból valaki a hírlapírók csoportjából.

— Még nem kaptam meg — válaszolta a Ház elnöke — s egyelőre nem is tudom, hogy mikor kapom meg. Ma mondotta a miniszterelnök, hogy meg fognak hívni, de a meghívás idejéről ő sem nyilatkozott. Tudtommal gróf *Desseffy* Aurél, a főrendiház elnöke sem kapott még meghívót. Én megkapom, az egészen biztos s ha ma nem jön meg, holnap biztosan eljuttatják hozzám.

Justh ezután elment az ülést megnyitni és a képviselőház folytatta az adóreform tárgyalását. De bizony senkit sem érdekelt az adóvita és *Wekerle* Sándor miniszterelnök volt talán az egyetlen, aki a *Somogyi* Aladár beszédére állandóan figyelt. E beszéd ideje alatt gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter *Szterényi* József államtitkárral diskurálgatott. Az első felszólalás után gróf *Andrássy* Gyula fölkelt a helyéről és *Szterényi* József államtitkárral együtt kiment a folyosóra. A folyosónak a Dunára tekintő középső részén hosszasan beszélgetett még gróf *Andrássy* *Szterényi* Józseffel s a társasághoz csatlakozott *Rakovszky* István képviselőházi alelnök is.

Ezalatt több függetlenségi képviselő csoportosult a keresztfolyosó baloldali részénél az elnöki bejáróval szemben. Egy beszélgető társaság abban konkludált, hogy a helyzet kulcsa gróf *Andrássy* nál van — ha ő akarja a kartelbankot, minden rendben volna. A belügyminiszter, aki *Szterényi* államtitkárral sétálgatott a folyosón, mikor ezt hírül vitték neki s nyilatkozatát kérték, odament a vita közelebb s biztosította őket, hogy ő sohasem állt újjában a kartelbanknak; ha a helyzet csak azon fordulna meg, hogy ő akarja-e a kartelbankot, akkor a helyzet már rendben is volna — sajnos, vannak egyéb bajok és nehézségek, melyek a helyzetet komplikálják.

A beszélgetés után gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter a társaságtól eltávozott s a folyosó másik része felé tartott. A képviselők nagyobb része is elszórt, öten-hatan azonban együtt maradtak, köztük *Nagy* Emil, aki *Szterényi* József államtitkárral tárgyalt, továbbá *Muzsa* Gyula, *Baloghy* Ernő, *Hédervári* Lehel, *Szatmári* Mór.

Egyszer csak a tereméből kijött *Justh* Gyula és hangos szóval fordult a csoporthoz, igen hevesen és izgatott hangon így nyilatkozott:

— Gyöngíti az akciónkat és veszedelmbe sodorják annak a sikerét, ha tudomására hozzuk ellenfeleinknek, hogy a végső esetben meghosszabbítjuk a bankszabadságot. Nekünk mindenestre követelnünk kell az önálló bankot, ha azt akarjuk, hogy legalább a kartelbankot megkapjuk!

*Justh*nak ezt az izgatott hangja kijelenté-

sét az magyarázza, hogy rosszul informáltak az elnököt afelől, hogy mit mondott gróf *Andrássy*. A folyosón ugyanis, ahol a „*Justh-Andrássy* párviadal”-nak hamar híre kelt, *Andrássy*val olyasmit is mondtak, hogy én kérjük a kartelbankot, de ha meg nem kapjuk, hosszabbítsuk meg a bank-privilegiumot. Ez a híresztelés, mint föntebbi pontos előadásunkból kitetetik, teljesen hamis s ha *Justh* Gyula azt mondotta, hogy ez nem politika, mert a politikus, ha kartelbankkal meg is elégszik, mindenesetre önálló bankot követel, ez semmiesetre sem vonatkozhatott olyasmire, amit *Andrássy* mondott.

Néhány percz múlva *Justh* Gyula találkozott a folyosón *Andrássy* Gyulával, *Justh*nak a haragja már ekkor meghiggadt és tréfás fenyegetéssel mondotta a belügyminiszternek:

— Ha te esábitod az én embereimet, én meg elmegyek a tiedhez agitációs körútra. Bizonyos, hogy én sokkal több embert hozom át az én táboromba, mint amennyit neked sikerül az enyéim közül elcsábítanod.

— Próbáld meg — felelte mosolyogva *Andrássy*.

Justh Gyula azt mondotta ezután *Andrássy*nak, hogy *Sándor* Pál győzte őt meg az önálló bank föltétlen szükségességéről. Már akkor ott volt a csoportban *Sándor* Pál is. *Justh* feléje fordulva, így szökött:

— Te tanítottál a legkomolyabb argumentumokra. Nem értem, hogy miért változott meg azóta a nézeted?

— A véleményemet nem változtattam meg, — felelte *Sándor* Pál — ma is azt valom, hogy az ország nem lehet el önálló jegybank nélkül. A *Benedikt*-féle formula azonban lehetetlenné tette a bankkülönítést a vámközösségi főmunkáráig.

— Tehát a *Benedikt*-féle formula az akadály? — kérdi *Justh* Gyula hangosan.

— Igen! — felelt *Sándor* Pál.

— Hát akkor hallgasd meg az én véleményemet is — mondja *Justh* Gyula és így folytatja:

— Mi arannyal fogunk fizetni Ausztriának is, másnak is. Az önálló bankot másként nem is akarjuk és nem is lehet megcsinálni, mint a készfizetések felvételével, akkor pedig a *Benedikt*-formula nem ér semmit, a papirkosárba lehet dobni. De ha nem engedik megcsinálni az önálló bankot, akkor csinálunk egy olyan erős ellenzékét, amely szembeszáll azzal az áramlattal, amely gazdasági szolgátságban akar tartani bennünket. Tizenöt év óta sirgetjük a készfizetések felvételét, de Ausztria mindig ellenezte, éppen azért, hogy gazdaságilag lekötve tartson bennünket. Ezt az állapotot már tovább semmi szín alatt sem tűrjük.

A függetlenségi nagy tetszéssel hallgatták *Justh*ot és végül megjelenezték.

Andrássy Gyula gróf nem szólott többet mire *Kmetz* Károly ezt kérdezte tőle:

— Mi lesz kegyelmes uram a közös bankkal való szakítás esetében. Bank-exlex következik el?

Nagy Dezső közbeavatott:

— Erről beszélni sem érdemes. A bank dolga se politikai, se közjogi kérdés, hanem tisztán gazdasági és pénzügyi, tehát belügyi kérdés. Ebben nekünk szabad kezünk van és elhatározásunk alapján járunk el. A bankot pedig fölláttjuk!

A vitatkozás folytatódott. A csoport szétment és újabb csoportosulás támadt.

Justh Gyula tovább hirdette:

— Azt kell követelnünk, hogy önálló bank legyen, akkor talán meg lehet csinálni a kartelbankot. A 48-as pártnak benn van a programjában az önálló bank. Választóink ezzel küldtek bennünket a képviselőházba. Aki a 48-asok közül az önálló bankot nem akarja mondjon le mandátumáról és vesse magát új választás alá, amint ezt Gaál Gaszton tette.

Az elnök ezután bement a terembe, majd pedig eltávozott a Házból.

Justh a függetlenségi pártkörben.

A képviselőház folyosóján lejátszódott izgalmas jeleneteknek este a pártkörben is támadt visszhangja. Különösen érdekes estéje volt

a függetlenségi pártnak, ahol a párttagok között megjelent *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke is és hosszasan elbeszélgetett a jelenvolttakkal az aktuális politikai kérdésekről. A beszélgetés főképpen a bankkérdés körül forgott és *Justh* Gyula ez alkalommal körülbelül a következőket mondta:

— Kedden délelőtt fogok megjelenni a király előtt. Erős hitem és reménységem, hogy ezen a kihallgatáson sikerülni fog meggyőznöm az uralkodót, hogy ugy gazdasági, mint politikai szempontokból föltétlenül meg kell csinálni az önálló jegybankot. Megdönthetetlen érveléssel fogom igazolni, hogy a függetlenségi párt programjának megvalósítása olyan mértékben fogja megerősíteni Magyarországot, hogy ezáltal uralkodójának hatalma is meg fog szokszorosodni. Azt, hogy a kormány a kartelbank mellett foglalt állást, teljesen elhibázott dolognak tartom. A függetlenségi pártnak ragaszkodnia kell eredeti programjához és követelnie ell az önálló magyar nemzeti bankot minden föltétel nélkül.

Justh Gyulának ezek a nagy hővvel előadott kijelentései igen nagy lelkesedést keltettek a párt tagjai között. A bankbizottságnak jelenlevő tagjai nyomban kijelentették, hogy a bizottságban is erre az álláspontra fognak helyezkedni, gróf *Batthyány* Tivadar pedig tudomásul adta, hogy a bizottságot a jövő héten okvetlenül összehívja. Nagy fölháborodással tárgyalták a függetlenségi képviselők a néppárt egyes tagjainak, különösen *Rakovszky* Istvánnak, a képviselőház alelnökének, viselkedését, mert az önálló magyar bankért folytatott küzdelmet azzal vélte meggyöngyöztetni, hogy megkísérelte a bécsi lapoknak azt szuggereáltatni, hogy az önálló magyar bank eszméjének a magyar parlamentben nincs többsége. *Rakovszky* a függetlenségi párt szavazatainak révén került az alelnöki székbe, — így vélekedtek — tehát már a jóízűnek is el kellett volna tiltania attól, hogy ne intrikáljon az ellen a párt ellen, amelynek díszes állását köszönheti. Hangsúlyozták, hogy a függetlenségi párt nem kívánja a néppárttól, hogy az önálló nemzeti bankért folytatott küzdelmében segítségére siessen, de annyit már el lehet várni minden magyar embertől pártkülönbség nélkül, hogy ne segítse a nemzet ellenségeit. Szóba került még az a hír is, hogy a függetlenségi pártot a párt alelnökei *Kossuth* Ferencz tudta nélkül értekezletre hívták össze, de ezt a hírt a leghatározottabban megczáfolták.

A függetlenségi párt részéről különben ma este ezt a kommunikét adták ki:

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt Erzsébet-köruti körhelyiségében ma este sokan jártak fenn a párttagok közül. Ott volt *Batthyány* Tivadar gróf alelnök és *Leszkay* Gyula a képviselőház háznapya is. A párttagok élénken pertraktáltak az aktuális politikai kérdéseket és sokat foglalkoztak azokkal az újsághírekkel is, amelyeket a válságról az utóbbi időben bizonyos rendszerességgel helyeztek el a bécsi és a budapesti lapokban. A párt igen jól tudja, kik azok, akik a színpalak mögött állva, óhajtják a válságot, hogy a zavarosban halászhasanak. Ezek az urak igen könnyen licitálnak ugy felfelé, mint lefelé, mert nincs mit veszteniök, ők minden esetben csakis nyerhetnek. A párttagok nem tévesztik meg magukat ottól és továbbra is lelkesedéssel követik vezéreiket. Az est folyamán fellátogatott a pártkörbe *Justh* Gyula a képviselőház elnöke is, ki a jelenvolttakkal hosszasan elbeszélgetett.

A bank-tárgyalások megindítása.

A banktárgyalások megindításáról Bécsen keresztül a következőket jelentik:

A két kormány már a legközelebbi napok-

Ban megkezdte a hivatalos banktárgyalást s ezzel az egész dolog eljut az utolsó döntő stádiumba. Mindenekelőtt a szakreferensek foglalkoznak összeüléssel. Az osztrák és a magyar kormány az albizottságok tagjait határozott utasításokkal fogják ellátni s minthogy a bizottságok tevékenysége a lehető legszűkebb határok közt fog mozogni, előrelátható, hogy a szakreferensek tanácskozása néhány hét múlva befejezést nyer. A bankreferensek jelentése lesz a két kormány végleges meg egyeztetésének szubstrátuma, amely éppen úgy rászorul a király szentesítésére, mint a végleges meg egyezés esetében is a döntés a király kezében van. Magától értetődik, hogy a két kormány tárgyalása csak oly téren mozoghat, amelyben a király jóváhagyása remélhető. A banktárgyalás megkezdése következtében a magyar parlamenti helyzetben valószínűleg változás fog beállni. Ha a tárgyalás folyása a pártok beavatkozása által nem szenved megzavarást és ha a szélső csoportok akciója napokra vagy hetekre megállapodik, akkor elejét vehetik a bankkérdés kiesucosodásának és a békés kompromisszum lehetősége több valószínűséget nyer. Csak ebben az esetben állna a magyar kormánynak módjában, hogy a függetlenségi párt részére bizonyos értékes, de nem túlzott vívmányokat kieszközöljön. Magyarországon tehát a dolgok további fejlődésében sok fog függni a függetlenségi párt viselkedésétől. Illetékes helyen nem óhajtanak válságot Magyarországon, de a magyar pártoknak is tisztában kell lenniük azzal, hogy csak a függetlenségi párt higgadt tartózkodásával és időszertlenül beavatkozás elkerülésével vehetik elejét a válságnak.

Hosszu ülés, sok szó.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, január 23.

A képviselőház mai ülése jóval tulnyult a megszokott időn; persze szó-szó-szó töltötte meg az egymásután lepergő fertályórákat, félórákat és órákat.

Az adó-vita előtt Bozóky Árpád okolta meg azt az indítványát, melyben azt kívánja, hogy a bankbizottság február elsejéig terjessze a Ház elé jelentését. Igen hosszú beszédet mondott — de minden hatás nélkül, mert a Ház nem fogadta el az indítványát. Ez a kudarc nem lankasztotta el a balpárt másik tagjának, Nagy Györgynek a hevét, mert nyomban új indítványt jegyzett a „darabontok dögvészes bünére“ vonatkozólag. Ezért az erős kifejezésért már ma rendreutastotta az elnök, holott az indítványt csak január harminczadikán fogja megokolni.

Somogyi Aladár függetlenségi képviselő volt az adó-vita első szónoka. A községek megadóztatását fejtegette nagy szakértelemmel és a Ház tetszése közben. Utána Polónyi Géza rukkolt ki hétmérföldes beszéddel. Persze, nem tetszett neki az adójavaslat és kigyót-békát kiáltott róla. Mai fejtegetéseit azonban nem prezentálta olyan tragikus pózban, mint a karácsony előttiéket. Nem akart senkit se megenni, de hogy ilyen lapra fordultak vágásai, az talán inkább a miniszterelnöknek köszönhető, aki egy-két könnyed közbeszólással lefejtette Polónyiról és beszédjéről a komolyságot. Természetesen az egész világgal hadakozott Polónyi, és így történt, hogy a rideg adó-numerusok körébe tudta lopni a kabinetválságról röpködő pletykák néhány színes pillangóját. De Wekerle Sándor ezeket a fejtegetéseket is agyonütötte egy szellemes megjegyzésével, úgy, hogy a nagy Polónyi-beszéd, mely csak délután három órákor ért véget, mindent összevéve, nem zavart sok vizet, és éppenséggel nem

volt döntő hatással a javaslatok sorsára. E hosszú beszéd miatt Wekerlének mára várt nyilatkozata hétfőre maradt.

Interpelláció kettő esett mára. Leitner Adolf a felekezeti anyakönyvekre a polgári anyakönyvekkel való összehasonlítása dolgában interpellált; míg Popovics Dusan a horvát bán kormányzását bírálta interpellációjában. Félőt volt, mire befejezte.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött negyedtizenegy órákor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Szmcresányi György és Vertán Endre.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A bankbizottság munkája.

Napirend előtt Bozóky Árpád megokolja az önálló bank tárgyában bejegyzett indítványát. A kormánynak minden más tárgyát felejtve a bankügyet kell első sorban is dűlőre vinnie. A bankönállóságot kívánja az egész ország s a parlament többsége; a kormány e kívánság teljesülésének nem állhatja útját. Az osztrákok után nekünk is nyilatkoznunk kell. A bankhoz semmi köze a császárnak (Zaj), sem a Reichsrathnak, ez tisztán a mi dolgunk. Császári grámkodás nekünk nem kell. Ez az egész mostani bécsi futkosás a bankkérdés megoldatlan volta miatt van. Elfogadásra ajánlja indítványát, hogy tudni illik a bankbizottság február 1-ig köteles legyen betérjeszteni jelentését.

A Ház nem szavazza meg az indítvány napirendre tüzését.

A szövetkezett pártok tagjai közül csak Fábry Károly és Szabó István szavaz Bozóky indítványa mellett.

A darabontok.

A Ház ezután kimondja, hogy Nagy György a darabontok vád alá helyezése és megbélyegzése tárgyában bejegyzett indítványát, amely „a darabontok dögvészes büztől“ akarja végre megtisztítani az országot, január 20-án okolhatja meg.

Az elnök: Azért az inparlamentáris kifejezésért Nagy Györgyöt rendreutastítja. (Derűtség.) Következik az adóreform általános vitájának a folytatása.

A községek adója.

Somogyi Aladár az első szónok, aki a községek szempontjából fejtegeti a javaslatokat. Felhívja a figyelmet a községek pótdadók rendszertelenségére és aránytalanságára. A községek lakosságára nem az állami adó, hanem a pótdadó s a mindenféle egyéb adó nehezedik elviselhetetlen súlytal. Ha az állam megszünteti a községek háztartása javára szolgáló adókat, akkor viszont kötelessége az állami közfunkciók terhére is levenni a községekről. A miniszterelnök ugyan ígéretet tett a községek támogatására, ám ez nem elég. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a községek háztartásában mutatkozó hiányt az állam fedezze. (Helyeslés.)

Polónyi Géza beszéde.

Polónyi Géza: Helyesli, hogy a néppárt az adóreformot a kongrua-javaslat tárgyalásához köti. (Helyeslés a néppárton.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Dehogy köti! Aponyi már régebben megígérte a kongrua tárgyalását!

Polónyi Géza: Nem azt mondta, hogy a miniszterelnöké ez az álláspont, hanem hogy a néppárté. (Derűtség.) Szeretné, ha a miniszterelnök a Házban is és még kellő időben jelezné, micsoda módosításokat akar tenni a reformon. Különben akármennyit módosítanak is a reformon, egészen megjavítani mégsem lehet. Nagy Sándor azt mondta, hogy aki a javaslat ellen beszél, vagy rosszhiszemű, vagy félre van vezetve, vagy félre akar valakit vezetni. Most már nem tudja ő, a szülő, melyik kategóriába tartozik?

Wekerle Sándor miniszterelnök: Egy egészen külön kategóriába. (Élénk derűtség.)

Polónyi Géza: Mindenkinek van kifogása a javaslat ellen, amde a kereskedő megszavazza az iparos, a birtokos pedig a kereskedő adójának a követelését. Így lesz mindenki kifogásaival szemben, mindenki rovására törvény a reformból. Az előadó is beleesett abba a hibába, hogy egymás ellen ingerelte az egyes osztályokat. Különben hiába hozta csak fel az orvosokat és ügyvédeket olyanokul, akik eltitkolják jövedelmüket, mert Magyarországon a köztisztviselőkön és javadalmi bérlelőkön kívül senki sincs, — a szülő magát sem veszi ki, — aki igazi jövedelmének megfelelő adót fizetne. Az

előadó azt bizonyította, hogy sajnos, polgárjogot nyert a finansz becsapása. Ha ez a reform meglesz, akkor megfordul a koczka és a finansz csapja be az országot. (Derűtség.) Az előadó a negatív költészet terére lépett, amikor azt bizonyította, hogy a reform nem hogy nem növeli az adót, ellenkezőleg 20 millióval leszalítja.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ugy is van!

Polónyi Géza: Ezt vártam. De még ha azt is hozzá méltóztatik tenni, hogy „bizony isten!“ — még akkor sem hiszem el. (Élénk derűtség.) A börze nincs megadóztatva. A gazda statisztikájában minden nap beleüthet a villám, de a határidőzletnek még a menydörgős istennya sem árt! (Élénk derűtség.)

Hajdu Frigyes: Miniszter korábban miért nem csinált tőzsdeadó-reformot?

Polónyi Géza: Adóreformot, mint igazságügy-miniszter?

Ugron Gábor (gunyosan): Nem volt ideje rá.

Polónyi Géza: Sem időm, sem hatásköröm! Szeretném, ha Ugron igazságügy-miniszter lenne, majd meglátnám, volna-e kedve adóreformot csinálni! (Derűtség.) Az adóreformot mindenki csak az állam érdekében nézi, mi lesz a községekkel? Egyszerűen tönkre fognak menni. Örvedetesnek tartja, hogy a miniszter kontingentálai akarja a II. osztályu kereseti adót is. Vácolja azokat a vizsgálásokat, amelyeket a kataszteri becsléseknél elkövettek.

Van-e válság?

Szünet után

Polónyi Géza folytatja beszédét. Az adószállítás fordított progresszió szerint történik. (Derűtség.) A városok és községek érdekeivel foglalkozik, ezeknek terhet a kis- és középbirtokosok viselnek majd, mert a nagybirtok a leszállított adó révén még kevesebb községi adót fog fizetni. Az adó-követő-bizottságok összealkotása egészen rossz, fizetett ügynőkök denuncziálnak neki. A progressziót a házbéradóban is szükségesnek tartja. Kárhóztatja a belügyminisztert, hogy a községekről nem gondoskodott. A helyzetről szólva, kérde, van-e válság, vagy nincs?

Wekerle Sándor miniszterelnök: Majd összeboronálok te! (Derűtség.)

Polónyi Géza: Azt nem teszem! (Élénk derűtség.) A belügyminiszternek nem volna szabad a haragszom rádót játszania; jöjjön elő és nyilatkozzék (Mozgás), akar-e a városokon segíteni, vagy nem. (Élénk derűtség.)

Wekerle Sándor miniszterelnök arra kérte a Házat, hogy beszédét hétfőn mondhasa el.

A Ház ebbe beleegyezett és áttért az interpellációkra.

Az interpellációk.

Dr. Leitner Adolf: A felekezeti anyakönyvekben igen sokszor olyan bejegyzések vannak, a melyekből az tűnik ki, hogy a gyermekek születése megelőzte szülei házasságkötését s így ők törvénytelenek. Minthogy pedig az új anyakönyvi törvény már elrendelte, hogy az állami anyakönyvi hivatalok által kiállított anyakönyvi kivonatoknak csak tartalmilag kell az anyakönyvvel egyezniük, kéri a vallás- és közoktatásügyi minisztert, hogy rendelet útján ezt az intézkedést a felekezeti anyakönyvi hivatalokra is terjessze ki, mert a felekezeti anyakönyvi kivonatoknak a kiigazításokkal együtt való kiállításából már nagyon sok öngyilkosság származott.

Az interpellációt kiadják a kultuszminiszternek.

Popovics Dusan magyar nyelven fölolvastott interpellációjában báró Rauch horvát bán kormányának alkotmányellenes voltát igyekezett bizonyítani. A bán — ugymond — rendszeres módon tör elleneire és ez a rendszer most a nagyszerb felégyarálati pörben csucsosodott ki. Részletesen elmondja azután a nagyszerb propaganda-pör történetét. Kérde a miniszterelnöktől, tud-e ezekről a dolgokról és helyesli-e?

Az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek.

Az elnök az ülést féltkor berekeszti.

Budapest, január 23.

Boszniai kereskedelmi és iparkamara. Bécsi távirat jelentése szerint a király jóváhagyta egy a boszniai és hercegovinai kereskedelmi és iparkamara fölállítását. Az új rendszer alatt Bosznia ipari és kereskedelmi élete rohamos fejlődésnek indult s szükségessé vált, hogy ezeknek az iparkamara érdekeknek a képviselőletét arra hivatott autonóm testületben egyesítsék.

A debreczeni választás. Debreczenben a estörtöki képviselőválasztás alkalmából az egyes jelöltek érdekében nagyarányu propaganda folyik. Vasárnap Barabás Béla vezetésével 8 képviselő érkezik Debreczenbe, hogy Csanak János, a függetlenségi párt jelöltje érdekében hangulatot keltsenek. Gróf Dégenfeld támogatására pedig több balpárti képviselő utazik holnap Debreczenbe.

Anglia és a béke.

Budapest, január 23.

Grey, az angol külügyek államtitkárja tegnapi Coldstreamben hosszabb beszédben foglalkozott a külpolitikai helyzettel. A miniszter mindenekelőtt annak az örömeinek adott kifejezést, hogy Ausztria-Magyarország megegyezett Törökországgal, ami némileg eloszlatja a sötét felhőket a politikai láthatárról. Beszédének további folyamán Grey védelembe veszi Anglia balkáni politikáját és erélyes szavakkal utasítja vissza azokat a támadásokat, amelyek az angol diplomáciát kétszínűséggel vádolták. A monarchiához való viszonyról elismeri, hogy az nem a legbarátságosabb, ami azonban nem Anglián múlt, mert a számottevő angol sajtó szerinte sohasem lépte át a tisztességes fejtegetések határát.

Mint látható, Grey külügyi államtitkár beszéde egy csapáson halad az angol államférfiaknak a balkáni helyzetről eddig elhangzott nyilatkozataival. Ezek pedig a legeklatánsabb bizonyítékai annak, hogy Anglia igenis kétszínű játékot játszott a keleti bonyodalmakban. Hiszen nyílt titok, hogy Törökország állásfoglalása az annexió ellen a konstantinápolyi angol nagykövetség műve. Lord Buxtonnak, az angol balkáni bizottság elnökének konstantinápolyi tartózkodása is szoros összefüggésben áll a monarchia ellen indított hadjáratnak. Szerbia és Montenegróban pedig szelvében hirdetik, hogy ügyüket Londonban támogatják. Ezt ugyan agitációs fogásnak is lehetne minősíteni, ha a tények nem az ellenkezőről tennének tanúságot. Jól informált körök szerint ugyanis Törökország angol befolyás követségében engedte meg, hogy Szerbia hadiszerit Törökországon keresztül szállítsa Belgrádba. Mindezek olyan tények, melyek nem fedik teljesen Grey államtitkár szavait. Anglia a balkáni kérdésben ellenségünként lépett fel, azt letagadni nem lehet, bármint igyekeznek a londoni diplomácia.

Grey beszéde a következő:

A keleti helyzet.

A külpolitikában több hónapon át tartó aggodalmas időszakra tekinthetünk vissza, amely igen fájdalmasan érintette mindazokat, akik külpolitikai ügyekkel foglalkoznak. Nem szándékozom részletesen nyilatkozni a külpolitikai helyzetről, nem mulasztatom el azonban az alkalmat, hogy megkönyebbülésemnek és megelégedésemnek kifejezést ne adjak, hogy Ausztria és Magyarország és Törökország között elvi megegyezés jött létre az egyik legfőbb vitakérdésben. Nem lehet állítani, hogy az égbolt derült, de azon a részen, ahol különösen fenyegető felhők tornyosultak, most a tiszta kék ég látványát szemlélhetjük. Bizom benne, hogy az engesztelékenység példája, amelyet Ausztria és Magyarország meg Törökország nyújtott, hozzá járulni a még fennálló vitás kérdések rendezésének előmozdításához. Az osztrák és magyar-török megegyezés mindenesetre lényegesen gyarapította a konferenciát illető kilátásokat. Örömmel látom, hogy nemcsak a háború vált elkerülhetővé a közeli Keleten különösen érdekelt nagy- és kishatalmak bármelyike között, hanem hogy az összes hatalmak bizalma fokozódik a közeli Kelet nehézségeiről való diplomáciai tanácskozások során történő kölcsönös fölyvilágosítások nyomán. Ebből a szempontból, a számos aggodalommal szemben is, az eddigi eredmény nem volt bizonyos kedvező jelek híján.

A hatalmak tárgyalnak.

A közeli Keletet illető kérdésekben Franciaországgal és Oroszországgal tárgyalásokat folytatunk. E tárgyalások a bizalom, a barátság és a béke jegyében folytak le, mint eddig is történt és a jövőben más kérdésekben is történni fog. Ez, valamint az a tapasztalat, hogy a legutóbbi nehézségekben Németország és Olaszország, Ausztria és Magyarország szövetségesei is becsületesen a béke érdekében fejtették ki működést, a surlódás minden veszedelmét kiküszöbölik. Bizonyossággal remélem, hogy Edvárd király közeli berlini látoga-

tása növelni fogja a jó szándékaink és jóakaratumk iránt való bizalmat. (Helyeslés.) A törökországi reformok iránt országunkban megnyilvánult nagy rekonérzés gyöngittlenül tovább tart. A nagyvezérnek a török parlamentben mondott legutóbbi beszéde a bőbeszédű és államférfiúi bölcsesség vonásait viselte magán és nálunk, valamint mindenütt másutt növelni fogja a törökországi új uralom iránt való rekonérzést és tiszteletet.

Anglia és Ausztria-Magyarország.

Az események kényszere kétségkívül oly magatartást irtak számunkra elő, amely Ausztria és Magyarországnak a múlt őszszel követett eljárásával nem tanúsíthatott rekonérzést. Ha a közeli Keletre vonatkozó függő kérdések el lesznek intézve, bizonyossággal remélem, hogy az ezidő szorint hiányzó rekonérzés ismét helyre fog állni. Ez a mi kívánságunk. (Helyeslés.) Ausztriában azonban a nyilvánosságban jogosulatlanul határozottan rosszakaratu politikával vádoltak bennünket. Nem tulajdonítok nagy fontosságot a vádaknak. A diplomáciai légkörben nagy villámos feszültség gyült össze és talán azt vélték, hogy Anglia, amely nem határos a kontinenssel, a legbiztosabb villámhárító lehetne. Nem hagyhatom azonban az ellenünk tett durva vádakokat anélkül, hogy kijelentsem, hogy helytelen volna, ha azokat a tények hamis föltüntetéseinek nem nyilvánítanók. Tisztán koholmányok azok és a kár, amelyet okoznak, nem annyira az általuk előidéztet kedvetlenségben, mint abban a tényben van, hogy addig, amíg abban az országban, ahol kitalálták, folytatják és hiszik azokat, oly érzést keltenek, amely akadályt gördít a két ország szíves viszonya elé. (Helyeslés.) Az e tekintetben fennálló akadályt mi nem távolíthatjuk el, annak eltávolítása csak Ausztriának van módjában. Ha ez akadály el lesz távolítva, észre fogják venni, hogy a mi részünkről ily akadály egyáltalában nem volt föllállítva. Amennyire én ugyanis észrevettem, az ismert és súlylyal bíró angol lapok nem lépték át a kérdések tisztességes fejtegetésének határát és nem nyilvánult meg részünkről a hajlandóság, hogy a Balkán-kérdésben Ausztria és Magyarországgal való vizsályt kielezzék. Nagyon sajnálnám, ha e tekintetben bármikor is változás állna be. (Helyeslés.)

Anglia védelme.

Fejtegetéseimnek során Grey államtitkár még a következő kijelentéseket tette: Teljesen azon az állásponton vagyok, hogy a haditengerészetet oly színvonalon kell megtartani, amelyen képes minket az invázió veszedelmétől megvédeni. Bizom benne, hogy egyetlen kormány sem fog másképpen gondolkodni, mert az angol külügyi államtitkár helyzete tarthatatlan volna, ha az angol haditengerészet elvesztené azt a képességét, hogy bennünket a valószínűség határán belül, bármiképpen kombinált haderők támadásával szemben megvédelmezzen. A hadsereget a józan ész által előírt határokon belül kell tartani, ha figyelmünket a haditengerészetre kívánjuk középpontosítani.

Az államtitkár arra a kérdésre, vajon hivat-e az általános kötelezettségnek, ezt válaszolta: Amíg a flottát a jelen színvonalon tartjuk, az általános védőkötelezettségre, mint amely súlyos terheket ró a lakosságra, nem lesz szükség. (Helyeslés.)

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Városok háztartása.

— A bizottság javaslatai. —

Budapest, január 23.

A városok országgyűlési képviselőinek bizottsága által kiküldött háztartási albizottság elkészítette a Holló Lajos elnök és Szász József jegyző által összegezett emlékiratot, amelyből közöljük a következőket:

A tárgyalás folyamán az albizottság meggyőződött arról, hogy a kormány a városok anyagi érdekeinek gondozását szíven viseli és a maga részéről is hathatós eszközöket kíván igénybe venni

abból a célból, hogy a mai súlyos állapotok a városok anyagi helyzetét tekintetében mielőbb orvosoltassanak. Az albizottság fontosnak találja, hogy a kérdés rendezésénél a következő szempontok végtessenek különösen figyelembe.

Függetlenül a vármegyéknek különben szintén sürgős és fontos területi rendezésétől végrehajtandó lenne mielőbb a városok és községek területeinek rendezése. A mostani területi beosztások a legnagyobb szélsőségeket és anomáliákat mutatják.

A kormány az u. n. „önálló puszták” községi feladó fizetési kötelezettségét az új adójavaslatokban eltörli, de ez a bajnak csak aránylag lényegtelenebb részét szünteti meg.

Legfőbb kötelessége volna minden vármegye területén a városi és községi határterületek arrondirozását (területi beosztását) igazságosan keresztülvinni. Semmiféle alközségi alakulást nem volna szabad eltérni és a terhek alól való kibuvást minden eszközzel meg kellene akadályozni. A bizottság örvendetesen vette tudomásul, hogy a kormány maga is területi aránytalanságok megszüntetését kívánja.

A törvény megengedi, hogy egyes városok az átruházási és örökösödési illetékek jutalékot vehessenek ki. Ezt egyes városok megteszik, mások nem. Kívánatos lenne, hogy törvény által állapítottassék meg a vagyonátruházásokra megállapított adótétel — mondjuk 1 százalékban — egyenletesen az összes városokban és az állam által beszedendő ezen pótlétek a városoknak az állam által fizetettnek ki.

A bizottság a kormány kijelentését ebben a pontban megnyugvással vette tudomásul.

Az állami hozzájárulást legezlszerűbb lenne a bizottság véleménye szerint a városok és községek által beszedett összes állami adók bizonyos százalékában megállapítani.

A kormány felhatalmazást nyerne a törvényben arra nézve, hogy a városokat és községeket bizonyos kategóriákba sorozza. Ezen beosztás fél év alatt változás alá nem eshetnék. A városok és községek a részükre megállapított százalékos hozzájárulást önmaguk vonnák le az általuk beszedett állami adókból és önmaguk fordítanak azt törvényes formában kiadásuk fedezésére.

A kormány az állami hozzájárulás kérdésében kész a városoknak nagymérvű segítségére lenni.

A polgárokra röhözhető rendkívüli súlyos közterhek mellett okvetlenül arra is kell gondolni, hogy azok a jövedelmek, amelyek ezélszerint csupán a közösséget illethetik meg a városoknak és községeknek jövedelmi forrásai.

Mindezekon kívül a bizottság a városok anyagi helyzetének javítása céljából szükségesnek talál még több intézkedés megtételét is.

Ha a városok anyagi helyzete javításra és rendezésre szorul, még inkább arra szorul a városi tisztviselők fizetési ügye. A bizottság véleménye szerint az önkormányzati jog minden sérelme nélkül, de törvényileg kell a városi tisztviselők fizetési fokozatait és nyugdíjigényeit megállapítani. Meg kell állapítani a tisztviselők részére a lakbért és korpótléket is, hogy az egész országban a tisztviselők lehetőleg egyenlő elbánásban részesüljenek. A városokat lakosaik száma és más viszonyaik figyelembevételével bizonyos osztályokba kell sorozni és a fizetési fokozatokat és lakbérüket aszerint kell megállapítani. Erre nézve maguk a városi tisztviselők már tettek bizonyos számításokat és propeziókat, amelyek anyaga, mint előtanulmány figyelembe volna vehető.

Egyidejűleg az itt-ott tapasztalt visszafogás is megszüntetendő lenne. Különösen revidálendő volna a tisztviselők létszáma, kívánatos, hogy a felesleges erők mindentől mellőztessenek.

Addig is, míg a városi tisztviselők fizetésrendezése és nyugdíjügye kapcsolatban a városok háztartási ügyeinek előbb érintett rendezésével, törvényileg teljesen szállyoztatnák, szükséges lenne ideiglenesen mielőbb a költségvetésben felvett kétmillió korona felhasználásával a városok tisztviselőinek fizetési kiegyensúlyozását haladéktalanul keresztülvinni.

A vármegyei alkalmazottak fizetéselelege. A belügyminiszter a vármegyei alkalmazottak részére adható fizetési előleg tárgyában a mai napon a következő körrendeletet bocsátotta ki:

A m. kir. pénzügyminiszter ur — a pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvéviségek ügyvitelének helyszini vizsgálata alkalmával szerzett tapasztalatok alapján — 1908. évi 188.068. szám alatt átiratával arról értesített, hogy egyes vármegyékben az alkalmazottak a még törlesztetlen fizetési előlegük hátralékos részének a törlesztésre szánt határidő lejárta előtt egyszerre és készpénzben való befizetése mellett újabb előleget kérnek és kapnak oly időben, amidőn még nem ért le azon időköz, amelyre a korábbi előleget kapták. Tekintve, hogy a Vármegyei Ügyviteli

Szabályzat 30. szakaszában foglalt általános rendelkezés szerint annak az alkalmazottnak, aki a korábbi fizetési előlegének törlesztésével hátralékban van, új előleg egyáltalában nem engedélyezhető, tekintve, hogy a fizetési előleg törlesztése 12 egyenlő és szakadatlan részletben történik — a fizetési előleg törlesztésére szánt 12 hónap eltelté előtt újabb fizetési előleg a fentemlített általános rendelkezés sérelme nélkül, még abban az esetben sem adható, ha a korábbi előleg még törlesztetlen hátralékos részletei egyszerre visszafizettetnek is. Erről a czimét a jövőben való szigorú mihez-tartás és alkalmazkodás végett értesitem Budapest, 1909. évi január hó 19-én.

A miniszter helyett:

Hadik s. k.
államtitkár.

Hentaller és Vöröss.

Budapest, január 23.

Vöröss László volt kereskedelemügyi miniszter kudavalevőleg becsületstértés és rágalmozás miatt sajtópórt indított Hentaller Lajos orsz. képviselő ellen, aki róla egy hírlapban sértő nyilatkozatot tett közzé. A képviselőház Hentaller Lajos kérelmére Hentaller Lajos mentelmi jogát felfüggesztette és a vizsgálóbíró már meg is idézte kihallgatás végett Hentaller Lajost. Ebben az ügyben a mai napon nevezetes fordulat állott be, amennyiben az ügy a felek között a lovagias utra terelődött és a következő jegyzőkönyvvel nyert befejezést:

Jegyzőkönyv: Felvettük a Vöröss László és Hentaller Lajos urak között felmerült ügyben 1909. január 23-án Budapest.

Jelen voltak: Vöröss László ur nevében gróf Szápáry Pál és Gajári Ödön, Hentaller Lajos ur nevében Komjáthy Béla és dr. Tetéleni Ármin.

Vöröss László ur megbízottai előterjesztik, hogy baráti részről arról értesültek, mintha Hentaller Lajos ur akként nyilatkozott volna, hogyha ő előzetesen tudta volna azt, amit a Vöröss László számadásainak a zárszámadási bizottságban történt tárgyalására vonatkozólag egyik budapesti napilapban olvasott, és ha előzetesen nyert volna felvilágosítást arról, hogy Vöröss László számadásainak kifogásait tételei nem vehetnek árnyat Vöröss László urra; akkor ő nem tette volna meg azon nyilatkozatot, amelynek megtorlása okából Vöröss László ur ellene feljelentést tett. Nem tette volna meg nyilatkozatát már azért sem, mert neki Vöröss László ur személye ellen sértő szándéka nem volt és csakis miniszteri ténykedése felett óhajtott bírálatot mondani.

Kérdezik továbbá azt, igaz-e az, hogy Hentaller Lajos ur még akként is nyilatkozott, hogy nyert felvilágosítást a lovagias utra ezen ügynek a lovagias utra való elintézésébe belemenni. Végül kérdezik, hogyha ilyen nyilatkozatokat tényleg tett Hentaller Lajos ur, akkor kész-e lovagias elégtételt adni, mert ő Vöröss László ur nevében igénybe venni óhajtják, és pedig főképen azért, mert azon nyilatkozatot, amiért ő feljelentést tett, mint utólag értesült, miniszteri ténykedésének támadására és nem személye ellen irányult, tehát semmi értelme sem volna annak, hogy ő a feljelentést Hentaller Lajos ur ellen fentartsa, ha tőle lovagias elégtételt kap.

Hentaller Lajos ur megbízottai kijelentik, hogy felük tényleg megtette a neki tulajdonított nyilatkozatokat, és ezért minden további magyarázat nélkül kijelentik, hogy felük kész a lovagias elégtételt megadni.

Mindkét fél megbízottai hosszas tárgyalások után a következő megállapodásra jutottak:

Minthogy Hentaller Lajos urnak nem volt szándékában Vöröss László ur személyét megsérteni, sőt nyilatkozatát sem tette volna meg, ha utóbb nyert értesüléseit előzetesen kapta volna meg, és minthogy a Hentaller Lajos ur által tett hírlapi nyilatkozatot Vöröss László urnak kizárólag miniszteri ténykedésére vonatkoztatta, amelynek pertraktálására a lovagias tér nem is alkalmas, sőt azáltal a törvényben előírt eljárás utjából az kiközlentetnek: ugyanazért mind a négyen saját felelősségük mellett kijelentik, hogy a Vöröss László és Hentaller Lajos urak között felmerült ügy személyi részét a lovagias szabályoknak megfelelőleg befejezettek tartják.

Kmf.

Vöröss László ur megbízottai:
Gajári Ödön, Gróf Szápáry Pál.
Hentaller Lajos ur megbízottai:
Komjáthy Béla, Dr. Tetéleni Ármin.

Hallgassuk a vajdát...

Budapest, január 23.

Amikor az ember este, úgy vacsora után afelől töpreng, hogy hova kellene menni és se színházhoz, se klubhoz nincs kedve, s amig ezáltal jár az Andrássy-uton, mentő gondolatnak eszébe jut:

— Menjünk be és hallgassuk egy kicsit a vajdát.

Bemenni az angyi, mint betérni az Abázia-kávéházba, ahol a vajda sátorát jelképezi a nagy tükrös és mellette a legnagyobb márványasztal. A vajdát hallgatni, ez meg annyit jelent, hogy az ember szabad idejében szórakozzék és esetleg okuljon azokból az előadásokból, amelyeket Eötvös Károly tart ismerőseinek néha három-négy órahosszant is naponta egy ültőhelyében.

A vajdamag rendes asztaltársasága van, amelyik ugyszólván hivatalos órákat tart mellette, elkiséri, amikor a kávéházba megy, hazakiséri, amikor eltávozik.

Azt mondják, hogy a vajda jobban szereti, ha a rendezéseken kívül mások is kerülnek hallgatónak és különösen gondosabban választja meg a témáit.

Ilyen alkalmat találtunk a vajda asztalánál. Éppen Veszprémből jött haza, ahol nagyon régen járt s amelyik bizonyára inkább lett ismeretes az ország előtt azon a réven, hogy a vajda nagyon gyakran emlegette irásban és szóban, mint ha valamennyi földrajzból könyv nélkül tanulná be mindenki a város nevezetességeit.

*

Tehát a vajda Veszprémből jött meg.

— Mit csináltak itthon? — kérdezi, miután látszik, hogy olyasvalami mondanivalója van, ami Veszprémre vonatkozik. (Máskülönben nem hangsúlyozná azt az „itthon”-t.)

Perl Soma (Soma ösém) egy Kalvilalmát hámoz, Horváth, a pap, egy tajtékipa megszürgítésével foglalkozik és csendesen beleviszik a beszélgetést abba a vágásba, hogy mi különbség a magyar Kalvilalma, meg az idegen között és ebből előkövetkezik az almaexport témája. A vajda azonban félbehagyja:

— Veszprémben votam, — szól.

— Hát körülnéztem, — folytatja, — alig lehet megismerni utczáját, házát. Sok változott rajta. Erre-arra nem tudtam volna egy-magam eligazodni. Aztán azt mondom: van ott valami elméleti antiszemita. Az ember, ahogy az urakkal szóba áll, rátalál. Megmagyaráztam egy párnak, bolondság, számaráság: magatoknak ártotok vele. Elővettem nekik és megkérdeztem, hogy mit csinálnának a bérléssel, ha nem volna zsidó bérlő. Hogy próbálják meg. Felelek róla: már a következő bérlésnél negyedannyit se kapnának, ha általában valamit kapnának. Vannak dolgok, amiknek a zsidó a legjobb gondozója. Csak nézem, mit csinál a borral az, akihez nem megy a zsidó kereskedő. Ott marad, ott penészedik a pinczejében.

— Jó óbor lesz belőle, — szól közbe valaki.

— Lesz, — feleli a vajda, — de mit ér vele. Nálunk az óbornak nincs vásárlója. Az idej bor fogy, de a drága borral csak jár-nak-járnak egy darabig, aztán vagy elvesztogetik, vagy megiszszák maguk. A mi mág-násaink nagy pénzt csak a külföldi borokért adnak, a mág-násokat utánozza a többi és korcsmában, vendéglőben, aki két-három forintot ad egy üveg borért az rajnait, meg mi az istenesudát kér, vagy osztrákokat kér, Ami bort tőlünk kivisznek Ausztriába olcsón, visszahozzák nekünk onnan drágáért.

Persze nagyon jó óborunk van. De nem eladni való. Ittam belőle most is. (A vajda körülnéz. Egy kifejezést talált s most afelől gondolkodik: meg fogják-e érteni.)

— Ittam belőle — folytatja — olyan, mint az aczél.

— Ahogy az ember iszsza — magyarázza — úgy peng az, mint az aczél.

A hatással meg van elégedve, s már nem

törődik a kiindulási ponttal, hanem dicséri a régi borokat.

— Jól megmarad a mi borunk — mondja — még ha nem is gondolják. Volt nekem egy hordó borom; be se volt dugva és két egéresalád fészket rakott benne. Az úgy volt, hogy a kemény felső rétegébe letelepedtek, fiadzottak. Mikor aztán kieresztettük a bort, gyönyörű bor volt, finom bor volt, mozog felül valami. Hát az egerek. Kiütöttük a hordó tetejét és ráeresztettük a macskákat. De a bor fájim bor volt.

— Az egerek persze, messinai földrendést gondoltak.

— Nem a'. Hisz annak a felső rétege olyan kemény volt, hogy azt se tudták az egerek, mi történik alul. Az egereket a macskák pusztították el.

A vajda megint előhozakodik Veszprémmel.

— Ugy kellett volna lenni — mondta, — hogy ott valami matinéet, mit hirdettek és nekem kellett volna causeriet (így mondja: kozerit) tartani. Megigérttem. Fel is keltem. Kutya kora időre, reggel tíz órára hirdették, hogy lesz, színházba, vagy hova hirdették, a fene tudja, hová. Mondom, nehezen tudnék eligazodni Veszprémbe, hát vártam, hogy jöjjenek értem, nem mintha ezért vagy azért, de úgy illik, hogy megadják a tempót és aztán magam nem tudtam merre kell menni, mi a program, mikor következnek s talán szoltunk volna róla, hogy miről beszéljék nekik. Várok, várom őket. De tíz óra elérkezik és nem jöttek.

— No, mondom, ösém (a vendéglátó házigazdája nevét említi), én már nem megyek. Tíz óra elmúlt, nem jöttek, most aztán nem megyek. Az ösém felszedte a katufrékját, szaladt és egy félóra mulva hoz néhány rendezőt és azok kérnek, hogy ide igy, de amugy menjek. Már én nem megyek, felelek nekik. Az eféle meghívás már csak olyan, mint ahogy a gajáriak megadták a tempót a csikónak. Azt mondom nekik, ha akármiféle inaci-finzi, ki tudja ki miniszter, államtitkár meg mi jön hozzátok, akkor oda vagytok, fogadjátok, vezetitek, de az embert, aki az irodalmat képviselné nálatok, azt itt hagyjátok. Nem megyek. Megmondtam nekik, így vagyok én velük. Mit kaptam én tőlük. Soha semmit. Én egyáltalában a közpályából semmit se kaptam, én a magaméból ráköltöttem sokat. Én csak adtam nekik. Hát azt kell velük csinálni, kapnak olyat, aki amikor meghívják felolvasni, előadni, előre kialakusza, hogy fizetség legyen érte és hogy milyen fogadtatás legyen, tán tüzoltzenekar is... Nem mentem.

— Tizenegy órakor jött az elnökség, régi barátaim is voltak közte.

— De akkor elment Károly bátyám? — kérdezik az asztalnál.

— Nem én. Kértek, hogy ne szégyenítsem meg őket, de nekik is csak azt mondtam, nem megyek. Megmondtam, hogy nekem ne adják úgy meg a tempót, mint a gajáriak a csikónak.

Már csak meg kellett kérdezni, hogy miképpen adták meg a módját a gajáriak a csikónak s a vajda el is mondta magyarárn. A gajáriak elhatározták, hogy a falu egyik szép csikáját mütét alá veszik, hogy ne legyenek szerelmi vágyódásai. (A vajda persze magyarul mondta meg, hogy mit akartak csinálni vele.) Megfoglta a csikót, négyen-öten leszorították, ide-oda huzgálták, lekötözték, amikor egyszer csak mondja az egyik:

— Jaj, komám, nincs ebbe a csikóba már élet.

Megnézték, hát biz az már megdöglött.

— Csakugyan megdöglött — szoltak a falubeli emberek, — de azért adjuk meg neki a tempót.

És a döglött csikón is elvégezték a mütétet.

A vajda csendes nevetéssel néz a hallgatóságára:

— Nem mentem éa.

— És aztán kihirdették, az újságokba is beletették, hogy a vajda gyengélkedett s azért maradt el, — jelenti Rajner doktor.

— Azt mondták és kitették? — csodálkozik a vajda. — Gyengélkedett a fene. Velük voltam ebéd után és elnyertem tőlük tarokkon nyolcz forintot. Mert tarokkozni tudnak, tudnak valahogyan, de azt se úgy, ahogy dukál.

Ezzel elmondta Eötvös Károly, amit mondani akart az ő kedves földjének tulajdonságairól. Meg hozzátette, hogy miképpen volt az a szobor dolgával. Ő agitált ő szerzett érdeklődést, miatta gyűlt a pénz, de amikor aztán elkészült a szobor, akkor az ünnepi beszéd megtartására felszólították, nem őt, hanem — a miisztet.

Most már elkalandozik a vajda más témák felé. Beszél a góhér szőlőről, amelyik olyan ritkaság, hogy mindenféle madártól, de embertől is őrizni kell, alig van néhány tőke, olyan régi, tán százhatvanéves is, de abbahagyják a fajtáját, mivel minden tőke mellé három embert kellene tartani őrizőnek, s akkor se bizonyos, mert ha mások nem lopják el, hát ellopják azok, akik őrzik.

— Sok mindenhez hasonlít a mi közállapotainkban a góhér szőlő — hallatszik a vélemény.

A vajda nevet:

— Jól mondd őcsém.

Az idő későre jár, az előadás részletezővé válik. A „berkenye“ nevű almafajta magyarításával félórát is eltölt, amíg a doktor felveti a kérdést, hogy talán berekenyének hívják azt.

Berkenye, — mondja Eötvös, — és nem berekenye. Lehet, hogy valahol berekenyének nevezik, de az igazi neve berkenye. Nézzük meg a könyvet.

Kikeresteti a Lexikont és felolvastatja a berkenye ismertetését. Beane van a berkenye megjelölés is.

— Ugy jártunk volna vele, mint Kölcsey a Krasznával, — véli Perl Soma.

A vajda erre elmondja az esetet:

Kölcsey megy a szekéren és kérdezi a parasztagdát: mi a neve ennek a folyónak, amit lát.

— Karaszna, — feleli az ember.

— Kraszna az és nem Karaszna, — igazítja Kölcsey földrajzi tudásával.

Mennek tovább. Másnapra egy másik folyóhoz érkeznek.

— Hogy hívják? — kérdezi Kölcsey.

— Brettyó, — szól a paraszt.

— Berettyó az és nem Brettyó, — javítja Kölcsey.

— Az isten találja el az urak gusztusát — feleli a paraszt és mérgesen a lovak közé csap.

... A társaság oszladozik, amikor belép Mezei Ernő, régi függetlenségi politikus.

— Hát te hol jártál? — kérdezi Eötvös.

— Rómából jöttem.

— Rómából? — évődik Eötvös, — tán Apponyit kerested Rómában.

A vajda tudniillik, Mezeivel leginkább egy dologban ért egyet: tudniillik abban a hitben, hogy Apponyi állandóan Rómában van.

Eötvös Károly a fizetőpinczért szólítja és elmondja, hogy mit fogyasztott. Ebből meg lehet tudni, hogy délelőttiaként is szokott előadásokat tartani, mert az első bemondás így hangzik:

— Volt reggel egy kávé és három kifli.

A kasszában a kisasszony hármát eszenget. Ez külön kijár a vajdának, most e jelre két pinczér szalad. Egyik kibozza a bundás rokkját, a másik felsegíti és a sapkáját kezébe adja. A kassza mellett öltözködik a vajda s amikor a sapka is rajta van, a kisasszony átnyújtja a botját, amit a kasszában őrizet.

Schlezinger Samu, a doktor, Perl Soma és Horváth, a pap, kísérik haza a Profétánteázába.

Utközben egy idegen kapu aljában nyöszörgő macskát vesz észre. A vajda kiszedi a zsebéből tiz krajczárt és becsenget a kapun. A házmester jö, a kapu kinyílik s a macska villámgyorsan besurran. A vajda átadja a tiz krajczárt a házmesternek.

— Miért tetszett eszengetni? — kérdezi az.

— Hát azért a szegény macskáért, — mond jólelkűen a vajda, — majd eipusztult itt a hidegben.

— Az istenit, — dörmög a házmester, — három óráig kialódtam, amíg kihajihattam és most magamnak kellett beeresztenem.

A vajda azonban boldog elégedettséggel megy haza, hogy ezen a szerencsétlen állaton segített.

A balkáni események.

Budapest, január 23.

A bojkott-mozgalom megszüntetéséről ma is ellentmondó hírek érkeztek. Az eddigi jelentésekből azonban kitűnik, hogy a törököknek eszükágában sincs a bojkottot megszüntetni az egész vonalon, mint ahogyan ezt Bécsben remélték a nagy anyagi és erkölcsi áldozatok után. Küllügyi kormányunk a diplomáciai kudarcok láncolata után, hogy kereskedelmünkre mért súlyos csapást elhárítsa, belement egy olyan szégyenteljes egyezségbe, mely sehogyszem méltó nagyhatalmi állásunkhoz. Az áldozatok azonban nem hozták meg a várt sikert, mert árunk a török kikötőkben ép olyan elbánásban részesülnek, mint néhány hét előtt, amikor a bojkott-mozgalom tetőpontján állt. Ugylátszik, Bécsben a megegyezés körül ismét kardinális hibát követtek el, amennyiben nem kötelezték a török kormányt a teherhordók mozgalmának megtörsére. A „Times“ által közölt békeponatok között ugyanis csak azt látjuk, hogy a monarchia mindent megadott Törökországnak, anélkül, hogy valamelyes biztosítékot kapott volna, ígéreteken kívül, amikben tudvalevőleg a törökök nagy mesterek. Pallavicini nagykövetségünknek különben erről igen szomorú tapasztalatai lehetnek.

Mai hireink a következők:

A nemzeti konferencia.

Pétervári jelentések szerint Oroszország, Franciaország, Anglia és Olaszország magatartása a Törökországgal létrejött egyezség folytán, mint ezt az orosz diplomácia körében már régóta vitatják, a konferencia kérdésében nem módosul. Mihelyt az egyezmény véglegesen alá lesz írva, Ausztria-Magyarország erről hivatalosan értesíteni fogja a hatalmakat, mire ezek valószínűleg formulálni fogják követeléseiket, amelyek a berlini szerződés 25. szakaszának új, Európa érdekeit és a bekebelezett tartományok lakosságának jólétét biztosító megállapodásra irányulnak. A tárgyalások befejezésének idejét azonban most még nem lehet megállapítani. A konferencia határideje még bizonytalan. Oroszország legalább egyedül semmiféle lépést sem fog ebben az ügyben tenni.

A bojkott nem szűnik meg.

Az „Ikdám“ azt mondja a bojkott továbbtartásáról, hogy az a nemzet joga. A kormány nem avatkozhat bele és nem interveniálhat. Az ottománok a bojkottot mindaldig, amíg a kormány kívánsága nem teljesült, nem szüntethetik be.

A szaloniki-i ifjútörök bizottság mindenáron folytatni akarja a bojkottot, hogy így bosszulja meg magát Kismil pasán, amiért Ausztria-Magyarország irányában a tárgyalások során kellenél nagyobb előékenységet tanúsított.

Az osztrák-magyar nagykövetség ma két verbál-jegyzéket intézett a portához. Az első azt mondja, hogy Rossi tripoliszi konzul távirata szerint az elmúlt szombaton a bojkott szolgálatában álló tömeg megsértette a monarchiát, amennyiben a konzulátus címerét és a konzult is leköpte. A konzul kívánságára a váli letartóztatta ugyan a vétkeket, de a tömeg fenyegető magatartása folytán

újából szabadonbocsátotta azokat. A második jegyzék szerint Levante alexandrettei címzetes allonzul nemrégiben egy Lloyd-gőzösn Messinába érkezett és ott egy Lloyd-bárkán, amelyen az osztrák lobogó volt, akurt partraszállani, amiben azonban több bárkavezető megakadályozta, lökdöste és földreteperte. Az allonzul egy olasz gőzösrre menekült és csak így szállhatott partra. A messinai konzuli ügyvivő eddig sikertelenül követelte a vétkesek megbüntetését. Mindkét jegyzék a következőleg végződik: A nagykövetség felhívja a porta figyelmét a nemzetközi jog ezen flagrális sérelmére és reméli, hogy a porta azonnal kategórikus rendeletet fog kibocsátani a vétkesek példás megbüntetése végett és hogy a válik az illető konzulátusoknak megfelelő elégtétellel fognak szolgálni.

A szerb engedmények.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a montenegrói ügyvivő által nemrég tett előterjesztés folytán a nagyvezér szerdán meglátogatta ögróf Pallavicini osztrák-magyar nagykövetet és figyelmeztette, hogy tanácsos volna megfontolni, hogy Ausztria-Magyarország milyen engedményeket tehet Szerbiának és Montenegroknak.

A kormány holnap vagy holnapután küldi el a nagyhatalmak kormányaihoz memorandumát, amelyben Bosznia-Hercegovina számára autonómiát, Szerbia és Montenegro részére kárptólást követel. A kormányhoz közelálló körökben azt mondják, hogy Szerbia a saját külön érdekéről kész lett volna lemondani, ha Bosznia széleskörű és igazi autonómiát kaphatott volna, de mivel ezt az osztrák-magyar monarchiától nem lehet remélni, Szerbia annál nagyobb kárptólást követel a maga részére.

Az ó-radikálisok el vannak keseredve azon, hogy kétszeri próbálkozásuk kudarcot vallott, nem tudták Velimirovicsot megbuktatni, hogy Pasicsnak csináljanak helyet és most a szkupstinában passzív rezisztenciát kezdtek. Elmennek ugyan az ülésre, de a folyosón és a buffetben ögyelegnek, így aztán a Ház határozatképtelen. Emiatt a király és a nép fel van háborodva az ó-radikálisok ellen. A király állítólag a tegnapi minisztertanácson fenyegetődzött a szkupstina feloszlásával.

A Yoni-Gazetta mai számában az entente alkalmából Szerbiában és Montenegroban elhangzott panaszokkal foglalkozik s azon tanácsot adja azoknak, hogy tényeivel ne okozzanak a törököknek újabb gondokat, egyben figyelmezteti őket, hogy a beteg ember kifejezés ma már csak történelmi emlék.

Szerb izléstelenség.

A jövő szerdán lesz a belgrádi főiszlai diákok bálja, amelyre a király és a trónörökös is megígérték megjelenésüket. A bálbizottág, amelynek rendezői között tanárok is vannak, az újságokban közhírré teszik, hogy a diplomáciai testületet is meghívták gróf Forgách osztrák-magyar követ és az osztrák-magyar követség személyzetének kivételével. Hír szerint e mellőzés miatt a diplomaták nem fognak elmenni a bálra.

Maklakov, az orosz дума tagja, két nap óta Belgrádban idezik és ott az összes szerb pártvezérekkel értekezik. Maklakovnak a tiszteletére adott banketen a szónokok a szerb és orosz nép testvériesüléséről beszéltek. Erre Maklakov maga emlékedett szólásra és azt mondta, hogy előbb kergethetik szét a harmadik dumát, mintsem hogy a дума Bosznia-Hercegovina annexiójába beleegyezne. Maklakov innen Boszniába akar utazni, de ezt megelőzőleg Péter király kihallgatáson fogadja őt.

A lőszer-panama.

A szkupstina mai titkos ülésén Zsivkovits hadügyminiszter válaszolt arra az interpellációra, amelyet a hadsereg-szállítások körül elkövetett visszaélések és a fegyverkezési hitel alapjának elszikkasztása miatt intéztek hozzá. A hadügyminiszter válaszából kiderült, hogy több magasrangú tiszt súlyosan van kompromittálva és a felszerelési költségekre megszavazott összeg legnagyobb része elsikkadt. Azt is konstataulta a hadügyminiszter, hogy a megrendeléseknél nagy összegeket fordított

tak megvesztegetésekre. Az ülésen nagyon élesen megítázták a hadügyi kormányt s egy parasztképviselő szavá tette a tartalékosok behívása körül elkövetett visszaéléseket. Adatokkal bizonyította, hogy egyes tartalékosokat többször is behívtak, míg mások pénzen váltották meg a gyakorlatot. A behívott tartalékosok élelmezése minden képzeletet fölülmul hitványságban és a tisztek kegyetlenül bánnak a tartalékosokkal.

KÜLFÖLD.

A német birodalmi gyűlés. A birodalmi gyűlés folytatja a birodalmi egyesületi törvény végrehajtási módjára vonatkozó interpelláció tárgyalását.

Herczeg Radziwill kijelenti, hogy az államtitkár nem bizonyította be, hogy a lengyel szakegyesületek politikai működését fejtenek ki. A szicíliai szerencsétlenek iránti sajnálkozás nem áll jól azoknak, akik saját országuk fiait a gazdasági megsemmisülés veszélyének teszik ki.

Bethmann-Hollweg belügyi államtitkár kifejti, hogy már bebizonyította azt, hogy a lengyel szakegyesületek tömörülése a németek elleni gyűlölet szításában nyilvánul meg.

Lebedur szociáldemokrata dr. Junck képviselővel polemizál és hibáztatja, hogy a miniszterelnök legutóbb a képviselőházban azt hangoztatta, hogy a törvényt szigorúan kell alkalmazni a szociáldemokratákkal szemben.

Schimmer ezentrumpárti hibáztatja a lengyelek ellen irányuló politikát. A munkások szemponjtól tiltakozni kell a nyelvpáragrafus ellen.

Ezután Justh, a birodalmi belügyi minisztérium igazgatója jelenti, hogy a porosz belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint az egyes kerületekben leginkább elterjedt lapok az összes és így a szociáldemokraták és lengyelek gyűléseire szóló meghívásokat közölni tartoznak.

Müller-Meinigen (szabadelvű néppárti) helyteleníti a szociáldemokraták ellen irányuló kivételes törvényeket, egyben visszautasítja azt a vádat, hogy pártja a törvény tárgyalásánál cserben hagyta elveit.

Stycheł prelátus (lengyel) szerint a lengyelek nem a németek, hanem a kormány elnyomó intézkedései ellen foglalnak állást.

Lieberth (reformpárti) nem tartja szükségesnek az egyesülési törvény megváltoztatását.

Ezután a vitát elnapolták. Legközelebbi ülés hétfőn.

Uj rend Venezuelában. Caracasból a hó 21-iki kelettel jelentik, hogy Gomez elnök a francia konzulok exequaturját Venezuelában ismét helyreállította. A francia képviselők megérkezéséig Lorenna brazíliai követ örökdió Venezuelában a francia érdekek felett.

Bírálat a francia hajóhadról. Doumer volt kamarai elnök, aki a kamara tengerészeti bizottságában vezető állást foglal el, a Matinban rendkívül élesen bírálja a francia hadiflottában jelenleg uralkodó állapotokat és azt mondja, hogy a francia flotta erkölcsi és anyagi ereje kétségkívül és láthatólag sülyedt. Franciaország, amely alig 10 év előtt a második helyet foglalta el a tengeri hatalmak sorában, most a negyedik, sőt az ötödik helyre szorult. A haditengerészet személyzetének kiképzése, harzképessége, valamint technikai tartalma állandóan csökkent. Ez különösen egyes hajóparancsok, valamint arzenálvezetőkre áll. Egyike a legkomolyabb bajoknak azonban, hogy a személyzet kölcsönös együttérzése és bizalma csökken. A tengerészek elkeseredetten panaszkodnak a tengerész tüzérek és mérnökök ellen és utóbbiak a tengerészeti légénységet illetik kifogásokkal. Ezeket a bajokat is lehet segíteni, csak logikusan és rendszeresen kell eljárni. Így évenként két csoport egyenlő erős 6 vagy 8 tonnás hadihajót kell építeni. Ily módon Franciaország visszanyerheti a tengeri hatalmak között birt rangját.

Redukált tengerészeti költségvetés. Az Egyesült Államok képviselőházának költségvetési bizottsága az erősítési célokra kilátásba vett előirányzott összegeket, amelyeket közel 10 millió dollárban állapítottak meg eredetileg, 7.920.111 dollárra redukálta. Ezek között a legnagyobb tétel egymillió dollár a filippinai parti ütegek céljaira. A képviselők háza 158 szavazattal 108 ellenében elfogadta a tengerészeti bizottság azon javaslatát, amely két új csatahajó építését tanácsolja. A kormány négy hajót követelt.

A SZEZÓN.

Amerikában meghalt a modern női szépség hírneves alkotó atyja, öregén, meghurcolva és tönkrementen. Egészen fiatal korában mint kezdő és küzködő orvosnak bizonyára neki is az emberiség szenvedéseinek megváltása szántott a szívében. A nagy romboló betegségek, a gyöngye emberi szervezet örök nyomorusága és tehetetlen vergődése virrasztott álma fölött s a kórházak, operáló asztalok, elmeintézetek bolygó rémeit akarta elűzni erről a földről. Tanult, kísérletezett, gyógyított. De a rémek oly mélyen benne ültek a szenvedők minden vérésejtjében, annyira átalakították még az ösztöneiket is és kifordították minden kézzel fogható józanságot, hogy küzdelmében egészen magára maradván még csak orvostársainak segítségére sem számíthatott. A hiába való küzdelem guanyoló önvádja akkor egy buja, finom szerelemre, vigasztalásra, a legnagyobb emberi jóra teremtett női testet vetett elébe. S ez a test vonaglott a fájdalomtól, mert valahol, a bal szemszöglet egy kicsi helyén egy kicsi ráncz, vagy egy leucésnyi folt, vagy alig meglátható pihe elcsufította — nem állati teljes szépségét, nem az egészség diadalmas egybehangzását, hanem az asszonyi hiúság, a szalonok dívatja, vagy valami bolond egyéni szeszély pillanatnyi érvényesülését.

Az a finom, szerelmes asszonyi test épp olyan nyomorult volt, szenvedett és kétségbeesett a maga képzelt tökéletlensége fölött, tán épp úgy vonaglott, sorvadt és gyötörődött, mint ott a kórházakban és tébolydákból a rémektől, gyógyíthatatlan fájdalomaktól csúszásba korbácsolt emberi szervezete. Csakhogy éppen a kicsi ráncz, megifolt, vagy szemernyi lencse nagy szerencsétlenségén segíteni lehetett.

S az orvos gyerekjátékként, de még a tudomány valami igen primitív eszközével segítette is. Az a „meggyógyított“ asszonyi test volt az első igazi diadala, amelyet ha eleinte maga az orvos természetesen semmibe se vett, de már néhány nap múlva mégis csak számolnia kellett vele, mert jött a második, a harmadik s a negyedik szerencsétlen szép asszony, valami ugyanolyan nagy bajjal s ugyanolyan kozmetikai álmatlansággal. Mire az orvos kissé körülnézett rendelő szobájában, csupa-csupa leány- és asszonyarcz mosolygott feléje s a szemekből kicsillanó fájdalom segítségért eskedett. Bizonyára fiatalok és egészségesek voltak ezek az arcok, csak kissé hiuk és igen-igen buták. S ahogy egyre nagyobb forgalommal lepték el az orvos minden munkarejét, bizonyos általános, nem igen ártó és nem igen használó kenőcsök, szappanok és csodavizek köré csoportosultak s mindinkább sarokba szorították a jó öreg mikroszkópot, a komoly tudást és az emberiségért dolgozni akarást. Névtelenséget, küzdelmet, munka helyett függetlenséget, kényelmet és hírnevet hoztak s rövid idő alatt a fiatal orvos neve bizonyos asszonyi körökben s azokon túl is, jóval szebb, kedvesebb hangzású volt, mint nem egy professzoréé, aki egész életét a tüdővész, vagy a rák eredménytelen küzdelmébe fojtotta.

Emberek vagyunk s nem lehetett másképp, hogy mindez megállítsa a fiatal orvos szertelen ambícióit. A folytonos lemondás helyett egyre több gyógyító csodaszappant és csodakenőcsöt gyártott, egyre több szenved-

dést gyógyított s egyre több pénzt keresett. Hirtelen nagy gazdagság özönlött reá s lett a neve: az édes csodadoktor. De ez a név már magában hordta a bukás, a vagyoni romlás csirait is. Megállás nem volt s ahogy egyre terjedt a csodahire, egyre nagyobb szerencsétlenek, ránczosabb asszonyok, elcsufított, soha nem volt szépségek keresték rajta a boldogságukat. S az orvosnak egyre radikálisabb szerekhez kellett nyulnia. Sokszor az operatőr bátorságával, ügyességével és mindent kockára vetésével kellett egy csuf öreg arcot kissé simábbra maratnia. A rendelő szoba a női szépség egyre alsóbb és alsóbb rétegével telt meg. Jöttek a véznák telt keblekért, a kancsalok szüz lányos mosolygásért, a puposok sikkes bájért s a bénák hódító hazugságért. Az orvos pedig — csalt. Kellett csalnia. Eleinte ártatlanul, később már úgy, hogy a véznák, kancsalok, puposok és bénák még nyomorékbabbak lettek a csodaszereitől.

S akkor elmentek az éhes ügyvédekhez, az erkölcsöt őrző bíróságokhoz s kártérítés fejében visszapörölték mind azt a jó, igen sok aranyat, a hírnevet, a tudást, egy élet munkáját és reménységét, amit nem is ők, hanem a hugaik, a leányaik egyszer már odaadtak. A szerencsétlen öreg csodadoktor pedig a szegénység, csőd és meggyalázás előtt a halálba menekült.

Olmogyója már abba az első aranyba volt belegyurva, amelyet régen a legelső asszonyi szemölcs levakarásáért kapott.

*
*
*

Nem tehetek róla, de már rég volt olyan kedves emberem, azaz hogy két kedves emberem, mint volt az a vasuti bakter, aki társul szerződött egy fadarabot, azt éjjel hivatalosan fölöltöztette s oda állította maga helyett a gyorsvonatok alatt ropogó sinek mentére. S amíg az egyik őrt állt, a másik lefeküdt s két eszes ember ily helyes munkafelosztással gubózatott csak ki a két agyoncsigázott, lelketlen fadarabból. Nemhogy elcsaptam volna őket, de mind a kettőnek valami jobb, gondtalanabb hivataloskát szerettem volna s nem igen hiszem, ha nagy Magyarországon bárhová is ültetem őket, hogy már ott ne találjunk egy másféle baktert és egy másféle fajankót.

Ez a vasuti fabakter azért olyan kedves emberem, mert legalább csinált valamit. Állt rendületlenül, tartotta a piros zászlót és a lámpást, visszameredt a hideg éjszakába iramló gyorsvonatok tüzzemére s lehetővé tette, hogy agyondolgozott, agyonfelelősséget társai kissé kizsuszoghassák magát. Mindezt pedig senki kenyerét el nem ette s arra se gondolt soha, hogy talán idő előtt emelkedjék, vagy nyugdíjaztassa magát.

Más hivatalokban éppen ezek a fabaktereink nem ilyen lekijismeretesek s nem ilyen önzetlenek. Épp ők ülnek bele a legnagyobb stalumokba, pedig távolról sem értenek annyit a hivatalhoz, mint értett az én jó fadarabom. Annál kegyetlenebbül terpeszkednek a legkényelmesebb dolgozószobákban, a legszeleesebb s legszebben kifaragott íróasztalok előtt, a körmeiket piszkálják, vagy a csiptetőjüket törülgetik, szóval reprezentálnak, a munkájuk pedig éppen semmit sem ér. Legfőlebb, hogy aktákkal, keserűséggel, gombasággal és egy hosszú, éhes életre való atyai jótanácsal látják el agyomhajszolt, kis bakterkéiket, akik elől mindent elesznek és mindent elharácsolnak s akikre ha néha

jó szívvel hallgatnának, nem volna annyi kisiklás, összeütközés, hibás váltoállítás és katasztrófa a hivatalban és a közéletben.

Miklós Jenő.

Életmentés.

A züllött és büntetett fiatalkorok védelme.

Budapest, január 23.

A patronage-mozgalom magyarországi alakulására és eredményeire vonatkozó kérdéseinkkel ezúttal dr. Bosnyák Zoltán belügyminiszteri osztálytanácsost és dr. Szilágyi Artur Károly ügyvédet, a Liga igazgatósági tagját kerestük fel. Dr. Bosnyák Zoltán tervezte a Széll és Andrássy belügyministersége alatt a gyermekvédelemre vonatkozó szabályzatot az illető miniszterek utasításai szerint. Véleménye annál érdekesebb, mert homlokegyenest ellenkezik az eddigiekkel, amennyiben a társadalmi patronage eredményeiben egyáltalában nem bizik. Dr. Szilágyi az ügyvédi kar kebelében dolgozott a gyermekvédelem érdekében s így szintén kitűnő gyakorlati ismerője a patronage-ügynek.

Dr. Bosnyák Zoltán,

belügyminiszteri osztálytanácsos.

A züllésnek indult fiatalkorok védelme Magyarországon nagy arányokat csak azóta ért, amióta gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ur megalkotta az ugynevezett erkölcsi gyermekvédelmet.

Ez a védelem divatba hozta most a társadalmi patronage kérdését.

Az őszinteségben az igazság.

A par excellence társadalmi patronage eredményeiben nem hiszek.

A magyar társadalom ingyen-munkája lehet ideig-óráig lobogó szalmaláng, szezon-fellendülés, de erre egy egész rendszert alapítani komoly szociálpolitikusnak nem lehet.

Tessék csak gondolni a vagyontalan gyermekek gyámságára! Harmincz év nem volt elég, hogy valami eredményt mutasson fel. Ez megvilágítja a társadalmi patronage jövőjét.

Ugyan kérem, mit dolgozott évek óta az általános gyermekvédelem körében az ingyen-patronage?

Egy-két fehér holló. Egy-két nagyasszony: senki több. Mert „adakozó” társadalom, az még van a közjótékonyok terén, de „dolgozó” társadalom sehol! Am még az anyagi téren is szinte megkövetelik a társadalmi jótékony intézmények a megváltó, állami „szubvenziót”.

Ne tessék velem szemben az Országos Gyermekvédő Ligára hivatkozni. Igaz, az Országos Gyermekvédő Liga társadalmi intézmény, de valóságos hivatalos szervezete van, amelynek munkásai legnagyobb részben élethivatásként dolgoznak a Liga nagy és nemes feladatainak megoldásán.

Hogy a patronaget a társadalom ingyen-munkával oldja meg, ehhez az emberszeretethez olyan nagy méretek kellenének, amilyeneknek a magyar társadalomban még nyoma sincs. Talán egy egységes társadalom még eredményesen megoldhatná. A külföldi tapasztalat azt bizonyítja ugyan, hogy nem. De hogyan oldja meg ez a szegény, ez a széttagolt magyar társadalom, amelynek testébe nap-nap után véres barázdákat szánt a gyűlölködés.

De különben is a XX-ik század nem az ingyen-munka százada.

Fennmarad tehát a fizetett társadalmi patronage.

Ebben hiszek. De semmi ok új szervezetre, amikor itt a rendelkezésünkre egy, a gyakorlati életben tűzpróbát állt, bel- és külföldön egyként elismert intézmény: az állami gyermekvédelem. Ugy az általános, mint az erkölcsi gyermekvédelem.

Csak egy ponton szükséges a lényeges változtatás. Ezt a változtatást különben az élet maga egész erejével követeli. És ez az állami gyermekvédelem individuális korhatára.

Ma az állami gyermekvédelem rendszerében tizenöt éves korig védi az állam a fiatalkorú a maga egész szervezetével, anyagi erejével. Az individuális korhatár mellett pedig addig védi, amíg egyénileg a védelemre szükség van. És amíg nyugodtan ki lehet bocsátani a gyermekvédelem köréből azoknak a tizenkét éven felüli gyermekeknek egész tömegét, akik földműveseknél, iparosoknál, kereskedőknél biztos nevelő-kézbe jutottak, éppoly felelősségteljes, sőt számtalan esetben közveszélyes, de meg 15 év nagy munkáját veszélyeztetni, kibocsátani 15 éven felül, ha védelemre, gondozásra egyénileg feltétlen szüksége van.

Természetes, hogy az állami gyermekvédelem körében a társadalom annyi munkát fejt ki, annyi patronaget gyakorolhat, amennyit akar. Az állam tárt karokkal várja a gyermekvédelem terén. Eddigél hiába várja. Mondom, nem akarja bürokratikus rövidlátással kizárni a társadalmi patronaget senki, csak rendszert nem építhet rá az, aki sziklakövekkel és nem futóhomokkal akarja megalapozni az intézményeket.

Még egyet. Azonkák a gyermekeknek, akik eddigi környezetükben erkölcsi romlásnak indultak, avagy züllésnek voltak kitéve, közel 60 százaléka megjavul ott kint a falun az állami gyermektelepeken szigorubb nevelésre alkalmas és aggódó gonddal kiválasztott földműves- és iparosnép közt, a családi tüzhely mellett.

Ez kérem az igazi patronage! A magyar nép anyagilag támogatott patronagea az állami gyermekvédelem rendszerében és nem a selymes hölgyek, széplelkű urak patronagea.

Dr. Szilágyi Artur Károly,

az Országos Gyermekvédő Liga igazgatósági tagja.

A patronage-tevékenységet mai modern formájában nálunk az Országos Gyermekvédő Liga kezdeményezte. Abból indult ki, hogy a gyermek természetes pártfogója a szülő. Budapesten a több mint 300 ezer 20 éven alatti fiatalkorúak rendkívül tekintélyes száma nélkülözi az alkalmas szülőt. Minden negyedik újszülött gyermek törvénytelen és a törvényes gyermekek közül is mily nagy azok száma, kik csecsemő-, vagy gyermekkorukban elárulnak. De mily nagy azon szerencsétlen gyermekek száma, kik azért árva, mert szülőik élnek! Ezen tekintélyes számú hadseregnek csekély százaléka még van mentve, ha az állami gyermekmenhely, a Liga, vagy valamely más emberbaráti intézmény kötelékébe kerül. Mi lesz azonban a többiből? A züllés útjára kényeztetül, nem rajta áll, hogy e lejött mely fokáig jut el. A gyermekvédelmi politika, a tömegmentésnek a megelőzésben rejlik társadalmi munkáját jelenti. Patronage nélkül ez megoldhatatlan feladat.

A Liga azt kívánta, hogy a patronage ezéljait szolgáló hölgyek és urak megfelelő hatáskört kapjanak, de egyéb megfelelő biztosítókat is arra nézve, hogy nehéz feladatuk teljesítése elé sem az érdekelt hozzátartozók, sem a hatóság akadályokat ne gördíthessenek.

Ezért kezdeményezte és vitta ki a kerületi közjótékonyági bizottságok átszervezését átént, hogy kerületenként az előjáróságok mellett gyermekvédelmi bizottságok állítsanak föl, melyek tagjait az előjáró nevezi ki, úgy, hogy e pártfogói gárda előjáróságunkint az elberföldi tutezarendszer szerint beosztva, a székesfőváros egész területét behálózza, hogy ne legyen Budapesten ház, de követet sem a közelben tartózkodó pártfogó nélkül.

A patronage nem érheti be azzal, hogy előforduló esetekben oltalmat igénylő kiskorú érdekében egy vagy más megfelelő lépést tesz. hanem hivatása kiterjed arra is, hogy a gyermekvédelemmel szerves kapcsolatban levő egyéb társadalmi problémákat józan megoldásra érlelje. Saerepe nyílik a lakáskérdés, a tuberkulózis és az alkohol elleni küzdelemben, az iskolakerülő ifjúság oltalmi kérdéseiben, az iskolát befejező ifjak pályaválasztásának kérdésében, a munkaközvetítés körül, a gyámhatósági és gyermekbíróági kapcsolatban és így tovább.

Csak két szót a gyámhatósági és gyermekbíróági vonatkozások felől.

Az egyéni gyámság módszere esődöt mondott. A hivatásszerű gyámság módszerére kell áttérnünk. Hisz a vagyontalan gyámoltalannak vagy nincs gyámjuk, vagy csak papiros-gyámjuk van. Mindaddig tehát, míg megfelelő törvényhozási előkészület a rendszerváltoztatást meg nem valósítja, a patronage van hivatva arra, hogy a régi rendszer fogyatékos-ságait apassza.

A gyermekbíróóság szintén nem mozoghat patronusi gárda nélkül. Hisz a novella szakít a fiatalkorok ellenében eddig alkalmazott rövid tartamu szabadságbüntetés ezelt tévesztett rendszerével és e helyett erkölcsi büntetésekkel kíván operálni, ami azt jelenti, hogy a büntető törvényekkel összeütközésbe került fiatalkoru is a szabad társadalomban marad. Hogyan állja meg azonban a helyét, ha alkalmas pártfogóra nem támaszkodhatik.

A kísérletezés kezdetén vagyunk. Látjuk a kibonakozást, mely szerint a pártfogói tiszt küllő hivatás lesz, melyre kellően képzett és kellően fizetett hölgyek és urak lesznek kiszemelendők. Addig is azonban a magyar társadalomnak tényekkel kell bizonyítania azt, hogy a modern kor hívó szövegét elérte, szakít a káros alamiznaosztogatásban kimerülő ugynevezett jótékonykodással és ehelyett elismeri, hogy minden újszülött magyar honpolgárnak joga van az élethez, az egészséghez, az oltalomhoz és sok egyébhez. szenteni fog tehát a patronage működésével, hogy e jogához csakugyan minden kiskorú egyenes, rövid uton hovaelőbb hozzájussou.

Távoli földrengés.

☾

A földrengést jelző készülékek ma hajnalban finom, hegyes tühegyekkel azt írták le megfigyelőik számára, hogy vajahol megint összerázkódott föld. Még azt is följegyezték, hogy a földrengésnek messze kellett lennie, hogy a lakott területen volt a földrengés és hogy ennek a földrengésnek nagy katasztrófákat kellett előidéznie.

Nem valószínű, hogy tudós ember adta át e hírt az újságíróknak. Azok a földrengést jelző műszerek meg tudják mondani, hogy közel volt-e a földrengés vagy messze — de nem mindig abszolút pontossággal; meg tudják mondani, szárazföld remegett-e meg, vagy tengerborította terület — de egyáltalában nem abszolút pontossággal; de azt, hogy katasztrófa járt-e a rengés nyomában vagy nem, erről sehogyse tud regélni az a csillogó tühegy.

Lehetségesnek lehetséges, hogy a földteke valamelyik pontján egy második Messzina omlott össze; de erről nem számolhat be tudományos precizitással az a készülék, melyet a tudós ma tud csinálni; éppen úgy, mint a hogy lehetséges, hogy vajahol ma hajnalban esett a jég, de erről e pillanatban még semmitsem tudunk.

A földrengés különben egyáltalában nem olyan ritka tünet, mint a hogy gondolná az ember. Ha megáll az a föltevés, hogy a földrengés összefüggésben van a föld kihülésével és a területek elhelyezkedési proceszszusával — s ma még szilárdnak látszik ez a hipotézis — akkor a földrengést éppenséggel nem lehet valami esodás panamának tekinteni. Hiszen a föld folyton hidegedik, folyton nyugtalanodik, folyton tölja az egyik réteg a másikat: amit pinezésben elhelyezett finom műszer úgy ír le, hogy földrengés itt, földrengés ott.

Régóta lecsillapodott, elhelyezkedett területek nem remegnek meg nagyon, csak igen kevésbé; ilyen területnek tekinthető Magyarország is. Tegnapai geológiai képződések (tegnapi alatt körülbelül azt a kort kell érteni, mikor az ember még a fákon töltötte az éjszakát), mint például Calabria vagy Szcizilia, még mindig tülekednek egymással. Itália csak nem régen tölta ki hátát a vízből és úgy még nem volt ideje olyan kényelmese, és biztosan megülepdedni, mint más országoknak. Tudósok megközelítő pontossággal meg

tudják állapítani, mikor volt az az idő, amikor Olaszországból csak a — derekába nőtt hosszú hegyláncz emelkedett ki a tengerből.

Azt is meg tudják mondani, hogy a föld-rengések hol várhatók, melyek az új geológiai képződések — de hogy lakott terület alatt mozdult-e meg valami és hogy e fajta kalábriai rármegények történtek e mozgás nyomában, azt aligha tudják kislabizálai abból az ákombákból, melylyel az a hegyes tü telefirkálja az alája tett papirlapot. Különben, majd meglátjuk; megtehetnek-e a holnapi lapok a szörnyűséges istenítélet borzalmaival.

BUDAPEST.

*

Csolnakázás.

Tudja az ég! Bárhová vetődtem életemben, ha víz közelébe értem, mindig megfogott a vágy, hogy csolnakba szálljak és átadjam magam a hullámok ringatásának. Neuraszténiás időnkben lázasan keresünk és kapzsi mohósággal fogadunk el mindent, ami harmóniát teremt idegéletünkben, ami, ha egy pillanatra is, csillapítólag hat, mint az ether injekció, melyet hűvös, láthatatlan kéz fecskendez a bőrünk alá. Tudja az ég! Valahányszor vízre szálltam, olyasmit éreztem, mintha lágy, fehér szépasszonyi kéz simogatná lázas fejemet, mintha az anyám ölelne a két karjába, gondos, nagy, meleg szeretettel, züllött idegéletemnek valamelyik zaklatott éjszakáján. Milyen nagy, romantikus, szentimentális gyerekké vedtettem, valahányszor holdvilágos este kivetődtem a Balaton mellé és még későbbem, ha az apró laxenburgitó csendes, olajos hullámain csusztam el könnyű csolnakommal.

Nyári esteiken, mikor a portól, munkától, forróságtól agyonnyargatott pesti emberek kizarandokolnak a városligetbe, velem együtt hányan állottunk meg meddő vágyakozással a ligeti tó partján. Csend, holdvilágos romantika, halkán gyűrűző vízfelület, sötét bokorárnyékok, lágy, légies elringatások, hogy hívják, hogy huznak be a vízbe. A fejünk izzik, még benne zakatol a napali élet robot-lármája: pihenni szeretnénk, gondtalanul libegni, ha csak egy óráig is, uszni az estéli csendben, a tiszta, virággal csokolódzó levegőben, elmerengni a pihenő víz egyhangú lélegzésén... És nem lehet. A vágyaink, az akarásaink előtt ott mered az ormótlan városi élhetetlenség. A jórészt rozoga, piszkos csolnakok megkötözve ficzánkolnak fakalodáikban. A csolnakház csendes, kihalt. Meztlábos utcai gyerekek nem vállalkoznak estéli utazásra. És talán a lelkiismeretük sem engedné, hogy este ezekre az elhanyagolt, piszkos vízijárművekre bizák a közönséget. Talán a fővárosban, talán a vállalkozó-bérlőben is szunnyad ez a lelkiismeretféle? Lehet. De mért csak este? Mért nem nappal is? Szégyene egy nyolczszázezer lelket számoló nagyvárosnak, ha bármilyen intézménye is, olyan ázsiai állapotban van, mint a csolnakázás a városligeti tavon.

Most 1915-ig pályázatot irt ki a főváros a hasznabérletre. Kérem az igen tisztelt tanácsot, gondoljanak a portnyelő, munkában öröklődő, adófizető polgárookra, a nyári estekre, a holdvilágra, a hőségre, az idegeinkre és törődjenek vele, hogy ne kelljen vonatra ül-nöm és órákig utaznom, ha egyszer nyugodtan, biztonságban, tisztán és olesón szeretnék ringatózni a víz színén, az alkonyi csendben, a virággal csokolódzó levegőben..

Pornográfia.

Pornográfia! Milyen szép szó! Az utóbbi időben annyit beszélnek erről a szóról Pesten, hogy kezdem hinni: tartalma is van. Kezdem hinni, hogy mi megbomlott budapestiek nyakig vagyunk az eskölestelenség kloakájában, hogy végzetes rohamossággal degenerálódunk, hogy magunkkal rántjuk az egész

nemzetet, hogy egész jövő generációinkat megmetyeljezzük és hogy egyéb bajunk sines, számos bajunknak egyéb oka sines, mint éppen ez a szép, zengzetes szó: Pornográfia! Már szinte látom, jövő irodalmunk periferiáin, a szent erkölcsök apostoli Berzsenyi Dánieljét, papi Zóráját, aki kenetteljesen fog ránk bömbölni, fészlő, züllő, léhaszkodó és perverzen rút szibaritákra. O, Pornográfia!

Lám, a Belvárosi Iskolaszék komoly egy testület. Bölcsen tudja, mitől fáj a magyar feje. És ő is kezdi hinni, hogy Pornográfia van, mert ha nem volna, minek kellett volna szóval megjelölni. És milyen szép szóval! Tehát van. És ha van, majd ők tesznek róla, hogy ne legyen. Majd ők kirántanak bennünket az erkölestelenség kloakájából, (ez is szép szó) majd ők utját állják a degeneráció rohanásának, majd ők megmen-tik a jövő generációit a pusztító metelytől, majd ők... a teremtésit! Néhány miniszteri rendelet és clyan rend lesz ebben a erkölestelen ország erkölestelen fővárosában, hogy attól fog koldulni az a fene: Pornográfia!

Ettől a irgalmatlanul nagy nekibuzdulástól eszembe jut valami: a kolera. Nem az igazi kolera, csak amelyikről beszéltek. Nem is azért, mintha e járvány és a pornográfia között holmi összetartozást szeretnék kimagyarázni. Csak az jut az eszembe, hogy annak idején rendeletekkel akarták megállítani ezt a vándorló nyavalyát. A rendeletek elég is mentek az országban, a válaszok is beérkeztek pontosan, hivatalos pontossággal: „A rendeletnek minden tekintetben elég tétetett.“ Pedig éppenséggel nem „tétetett elég.“ Sőt semmi sem tétetett. A kolera sem jött. Az ország pedig megmenekült. Néhány gondos intézőt dekoráltak. Azt hiszem ez a pornográfia is ilyen kolera. Van, bizonyosan van, csak az a kérdés, hogy hol van: ott van-e, ahol az említett komoly testület keresi. S ha ott van, vagy ha nincs ott, jelent-e azt a komoly bajt, melyet ráoktrojálni akarnak. Majd elvállik. Ha a rendeletek nyomán elmúlik, akkor bizonyos, hogy nem is volt. Igaz, hogy a Pornográfia azért mégis csak Pornográfia marad.

Milyen szép szó is ez a: Pornográfia!

Nacktkultur.

Berlinben történt, tehát Budapesten beszélnek arról a legtöbbit. Hozzá teszem a legobjektivebben és a legokosabban is. Egy nagyon kedves kollégám azt írta tegnap: „El kell pusztítani ezt a modern mezítelen kulturát. Nem azért, mert mezitelen és nem azért, mert imorralis, hanem azért, mert hazug. Azért, mert nem az életet tükrözi és azért, mert becsempészi a művészet témái közé azt, amit már régen elvitt a gyár, meg a munka.“ Ez tulzás. Minden szociálisztikus érzésem daczára sem vallom, hogy a föld lakói egytől-egyig gyári munkások. Ma éppen úgy vannak egészséges, szép testű emberek, mint annak idején voltak s amint beteg és rokkant testűek is vannak. A világ sohasem állott csupa Vénuszokból és Dianákból, valamint Alcionokból és borghesei vivókból sem állott. Az elmúlt idöket nem szabad rózsaszínű szemüvegen át nézni. Az Akropolis, az Erechteion, vagy a nómai Capitolum kövei alatt nem az Alcionok és nem is borghesei vivók görnyedtek, hanem az az emberfömeg, mely ma a gyárakban deformálódik testileg is. Mégis volt kulturája a szép, az egészséges testnek. Ma van kulturája a rokkant, gyárakban kinzott testnek is. Ez éppen az idök eredménye. Vereschagin a háboru borzalmait festette és ezzel többet és jobban használt a békének, mintha a béke áldásairól zengett volna színhymnusokat. Sok művész ma is az egészséges, szép, harmónikus testet keresi s ha művész és megtalálja amit keresett, ezzel — éppen az ellentéttel — használ annyit, mintha a munka görnyedtjeit illusztrálná.

Relle Pál.

Jégünnepély a városligeti tavon.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 23.

Csillogó, régi kosztümök százai, durva, fából rakott kandaláberek tüze, ezernyi ezer villamoslámpa fénye, ódon várkastély sötét fala és fény és pompa és kúrtharsogás: ezek voltak a vezérmozgások annak a jégünnepélynek, amelyet a Budapesti Korcsolyázó Egylet ma este a városligeti tavon rendezett.

Az óriási jégpályát villamos lámpák és fény-szórók valóságos nappali fényvel világították be. A pályának a híd-tól Vajda-Hunyadig elhuzódó részén XV. századbeli falu látszott, magát a hidat ódi faalkotmányúvá varázsolták. A jégen fehér sátrakat ütöttek fel és füzéres guirlandokkal rakták teli, amelyek közül fénylőn villant ki egy kandaláber fölszított tüze. A háttérből Mátyás királynak négy embrenyi nagyságu szobra emelkedett ki, amely Strobl mester egyik legsikerültebb alkotása. A főalak mellett elnyújtózó szép gipszoroszlán anyyi erővel, anyyi lendülettel volt megcsinálva, hogy megérdemelné az ércbe öntést. A jégpálya jobboldali részén a Vajda-Hunyad pompás staffagea volt a színes, gyönyörködtető képnek.

A pálya perronján több ezer ember hullámzott már esti hat órakor és várták a felvonulás kezdetét, amelylyel a korcsolyázó egylet hétszáz tagja körüli jelmezekben jelenítette meg Mátyás királyvá választását a Duna jégén. Egy negyed hét-kor a vár felé benyuló öbölben eldördültek az első ágyulövések és megkezdődött a tulsó oldalon Szilágyi Mihály uram hadainak felvonulása. Kardos, meggyszín mentés vitéz nyitotta meg a menetet, aranyos ruhájú apródokkal az oldalán. Pánczélinges, marczona harcosok következtek utána, festői csoportokban. Változatos sorrendben jelent meg előhírül, egy egész tizenötödik századbeli hadsereg, esklyás, muskétás vitézeivel, alacsony ekhós társzekereivel, hatalmas kerekü, nehezen mozgó csatágyuival és fényesen villogó fegyvereivel. Maga vitéz Szilágyi Mihály uram könnyű szekéren siklott el, hófehér csatlós lobogtatta előtte a zászlót.

A menet végigvonult a perron előtt, majd hátul, Vajda-Hunyad mellett megállott a hegyes sátrak körül. Ugyanekkor kúrtharsogás, ágyulövés jelezte, hogy „Mátyást mostan választotta mind ez ország királyává“. Lassan, méltóságteljes hömpölygással megindult Mátyás király menete, színes, sokjelmezű kíséretével. Sorra jöttek a hadak, a kézművesek és iparosok, a csatlósoktól körülvevő hadvezérek, fehér ruhába öltözött papok, csuklyás barátok és egy hosszú, vörös sleppü biboros. Majd a menet legbajosabb csoportja vonult el: fehérbé bujtatott apró gyerekek; csillogó, fehér és kipirultan boldog arczocskájú volt valamennyi; olyan volt, mintha apró angyalsereg követné Mátyás király kocsiját. Szinte vártuk, hogy megszólalnak és elnótázzák a maguk ünnepi rigmusait. Maga a királyi koci pazar, csupa égő színnel telerakott jelenség volt. Rikító vörös, éles lila, sötétzöld, ék-kék, valósággal kidomborodtak a fehér alapból. A koci után még egy sor pompás jelmez következett. Feketeseregbeli katonák, vadászok, esörgöspikás udvari bolondok, asztrológusok és tudósok, mind harmónikus, színes képpé olvadtak össze.

Mikor a jelmezes menet elvonult, a királyi párt vivó koci megállott és félkör alakított előtte a kísérete. Kúrtharsogás jelzi a hódoló torna kezdetét és egymásután mutatják be a bámulatosan összevágó mutatványait a vendég műkorcsolyázók. Kedvesen, graciózusan, néhol szédítő ügyességgel és pontossággal lejtették el a párok a gyakorlatiukat; közben Urbáry Sándor mutatott be néhány szépen sikerült fordulatot.

Amíg a műkorcsolyázók a körben, a pálya közepén produkálták magukat, addig a pálya job-bik sarkából tüzijátékot rendeztek és sisető rakétákat eregettek az ég felé. A látvány, amelyet ekkor a jégpálya nyújtott, villamos lámpáival, fehér sátraival, tarka jelmezeivel, fellobbanó örtüzei-

vel és a perronon és a jég föntartott helyein hullámzó fekete tömegével: színes volt és megkapó.

A Koresolyzó Egylet mai ünnepélye a lehető legjobban sikerült, ami a rendező-bizottság, de különösen dr. Márkus Jenő érdeme, akik fáradságtalanul buzgólkodtak az ünnepély sikere érdekében. Az a sokaság, amely ma a városligeti jégpálya „nézőterén” megjelent, igazolja azt a következtetésünket, hogy szép összeg gyűlt össze a messinai földrengés-károsultak javára. A perronon és a csarnok társalgójában az arisztokrácia számos tagját láttuk. József kir. herceg és Augustia hercegné is végignézte az ünnepélyt, amelynek a főhercegi pár védnöke volt.

Amikor lecsöngették az ünnepély programjának utolsó részét is, ellepte a jeget a sok ember. A lámpák fénye messzire bevilágította a környéket, amelyből égőn emelkedett ki egy-egy piros lámpa, vagy a Mátyas király hadainak égő őrtüze.

UJDONSÁGOK.

— Az „Egyetértés Vasárnapja” ezen a héten az ajkai bányaszerencsétlenségéről fölvetett képekkel kezd a sorozatot. Hat képen mutatjuk be azokat a drámai jeleneteket, amelyek a bányából fölhozott holttestek körül lejátsszódtak. A német császár ötvenedik születésnapja alkalmából közöljük az uralkodó gyermekkori és ifjúkori arcképét. A napokban elhunyt kiváló német drámaíró, Wildenbrück Ernő irásait előtérbe helyezve ábrázolja képünk. Egy sikerült fölvetel a newyorki magas vasut érdekelt részét mutatja be, míg néhány képünk a Bulapest határában folyó téli sportéletből rögzít meg néhány kedves jelenetet. A szövegrészben külföldi írók novelláit közöljük jó fordításban.

— Kossuth Ferenc állapota. Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter egészségi állapotában az örvendés javulás annyira előrehaladt, hogy a miniszter már a jövő hét közepe táján el is hagyhatja a szobáját és a jövő hét végén megkezdi utókuráját a Lukács-fürdőben, ahová naponként ki fog járni.

— Uj udvari tanácsos. A király dr. Pescha Miklós országgyűlési képviselőnek a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— A német császári udvarból. A berlini „Neue Gesellschaftliche Correspondenz” jelenti: A császár tudvalevőleg néhány hét előtt korlátozta az udvari szertartásokat és most is hasonló intézkedést tett. Eddig a hivatalos Wolf-iroda mindennap közölte a császár napirendjét, az udvarnál történő fogadások sorozatát, ezáltal a császár rendelkezése a „Reichsanzeiger” hetenként kétszer fogja közölni a hivatalos udvari fogadások sorrendjét, de magának a császárnak napi beosztását nem, mert azt kívánja az uralkodó, hogy a nagy nyilvánosság lehetőleg keveset foglalkozzék vele. A császár még mindig le van hangolva újévi beszédének igaztalan kritikája miatt, jóllehet a „Daily Telegraph” interjú idején elismerte a közvélemény bírálatának jogosultságát. Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak annak, hogy a császár születésnapjára a szövetséges fejedelmek az egy bajor régensherceg kivételével, akit agg kora akadályoz az utazásban, Berlinbe jönnék. A szövetséges fejedelmek tüntetőleg akarják kifejezésre juttatni a császárral érzett szolidaritásukat és ez a manifesztáció annál jelentősebb, mert a szövetség tanácsa a „Daily Telegraph” affér alkalmából a császár ellen foglalt állást s most a szövetséges fejedelmek meg akarják mutatni, hogy nem engedik magukat a szövetség tanács által befolyásoltatni. A Neue Gesellschaftliche Correspondenz közleménye a Lokalanzeiger értesülése szerint megfelel a tényeknek. A Reichsanzeiger ezáltal hetenként kétszer közölni fogja a hivatalos udvari fogadatok napirendjét, de a császár napi munkájáról, programjáról és látogatásairól nem fog jelentést adni.

— Alexejev a sorompók előtt. Napok óta közlünk már híreket Alexejev orosz tábornok bünpöréről, melynek végtárgyalása most folyik a pétervári törvényszék előtt, egész Oroszországban igen nagy feltűnést kelt. A legutóbbi tárgyaláson, — mint már röviden említettük, — éppenséggel szenzációs leleplezés történt. Rudnitsky mérnök, a Hotschkis-cég bizománya, akinek valómásán alapszik az egész Alexejev elleni vád, többek közt elmondta, hogy a céggel folytatott levelezésében Alexejevet mindig az „Olga” álnévvel jelölte meg. A védő erre azt kérdezte, hogy nem jelölte-e meg más személyeket is álnévvel, mire Rudnitsky nemmel válaszolt. A mai tárgyaláson megállapították, hogy az angol Hotschkis és a Schneider, creusoti cég, valamint Vickers és Armstrong cégek szállították Oroszországnak az orosz-japán háború folyamán a hadianyagot. Ugyanezen a mai tárgyaláson a védő felolvasta Rudnitskynek egy levelét, melyben nyilván a tengerészeti műszaki bizottság igen magas állású személyiségeit álnévvel jelöli meg. A levélben ezenfelül az Albany álnév is előfordul, ami annyiban feltűnő, hogy Oroszország tengerészeti ügynöke Párisban az Albany-utczában lakik. A levél felolvasása nagy feltűnést keltett és amikor Rudnitskyt felszólították, hogy most már nyilatkozzék arról, hogy kikre vonatkoznak a levélben foglalt álnévek, ő kijelentette, hogy ő kész ezt megtenni, de nem szeretne kellemetlenségeket szerezni a tengerészeti résznek, mert itt egy, a tengerészetet érdeklő üzleti titokról van szó. Rudnitskyt erre zárt ülésben hallgatták ki.

— Szivák Imre, Márkus Miksa és Ligeti Miklós ünneplése. Hosszabb szünetelés után a Feszty Árpád-féle asztaltársaság pénteken ismét összegyűlt vacsorára az Andrássy-uti Dreher-féle vendéglőben, hogy igazi barátsággal és meleg szeretettel ünnepelje három kiváló tagját: Szivák Imrét, az ügyvédi kamara elnökét, Márkus Miksa főszekesztőt és Ligeti Miklós szobrászművészt, akiket a király a közelmúltban nagy kitüntetésben részesített. Ünneplésükre igen sokan jöttek el a társaság tagjai közül politikusok, művészek és írók egyaránt. A lakoma folyamán legelsőben Feszty Árpád üdvözölte a társaságot, annak a reményének adva kifejezést, hogy innen kezdve ismét gyakran együtt lesz. Héderővári Lehel képviselő Márkus Miksát éltette, aki másnemű elfoglaltsága miatt, a társaság sajnálatára, nem jelenhetett meg. Ligeti Miklóst dr. Kovács Dénes köszöntötte föl, míg a harmadik kitüntetett: Szivák Imrét Feszty Árpád emelte poharát. Az ünnepelekre mondott köszöntők után, akiknek nevében azokat Szivák Imre köszönte meg, egész bokrétáját kapta a társaság a szebbnél-szebb tiszteletnek, melyeket Keller István, Károly József, Issokutz Győző, Bársony István, Baross János, Visontai Soma, Lányi Mór és mások mondottak. A társaság hajnalig együtt maradt.

— Czimadományozás. A király Dubravszky Róbert miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jellegű, Radács György miniszteri osztálytanácsosnak pedig a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— A német katonai léghajó. A berlini déli lapok jelentése szerint Henrik herceg délelőtt részt vett a katonai léghajó felszállásán. A felszállás Tegeln reggel kilenc órakor történt. A léghajó Jungfernheiden, Hirtgartenen, Lindenen át a királyi palotájig ment és azután a Leipziger Strassen, Tiergartenen, Charlottenburgon át Tegelbe, ahol a léghajó tízenegy óra felé a főherceggel simán kikötött.

— Hajóösszeütközés. Bostonból, a White Star Line tulajdonában levő „Republique” nevű gőzös drótnélküli távirón jelenti, hogy ismeretlen gőzessel összeütközött és süllyedőben van. A „Republique” tegnap indult kétszázhusz utassal a közép-tengeri kikötőkbe. Később jelentik: A „Republique” gőzösnök egy vámhajó sietett segítségére. Az összeütközés sűrű köd következtében állott elő. Londonból jelentik: A „Republique” nevű White Star Line gőzös Nautchet mellett nagy ködben egy másik, eddig ismeretlen hajóval ütközött össze és erősen megrongálódott. Drótnélküli távirat

szerint utasait egy gőzös vette föl. A sürgöny föladásakor a „Republique” süllyedőfélben volt.

— A nagyszerb összeesküvés. Zágrábból jelentik: Mióta a hazaárulási pör vádirata megjelent, Frank József, a Starcevic-párt vezére naponta tömegesen kap fenyegető leveleket, amelyekben figyelmeztetik, hogy rajta fogják megtorolni a hazaárulási vádat. A Pokretben azzal vádolják Frankot, hogy vérszomjas és azt szeretné, ha a vádlottakat akasztófára itélnék, de jól vigyázzon Frank, mert ha csak egyetlenegy halálos ítélet lesz is, akkor is életével fog lakolni. Dr. Frank József erre a cikkre ma névaláírással azt válaszolja, hogy akik az ő fejét követelik, keressék fel őt és próbálják meg. A Starcevic-párt vezérének fia, dr. Frank Iván ügyvéd ma levelet írt dr. Lorkovicnak, a haladópárt elnökének, hogy lelővi, mint a bitang ebet, ha atyja ellen a legesekélyebb merénylet lesz is, mert annak bizonyára ő lesz értelmi szerzője.

— Levegőbe röpült olajraktár. A Würgendorff melletti dinamitgyárban a robbanó olajraktár a levegőbe röpült. Két munkás meghalt, egy súlyosan megsebesült.

— Ujabb nagy földrengés. Ma hajnalban három óra 50 és fél perctől öt óráig igen erős távoli földrengést jeleztek a budapesti egyetemi földrengési obszervatórium műszerei. A legnagyobb kilengés négy óra 6 perczkor észak-déli irányban 141 milliméteres, kelet-nyugati irányban 152 milliméteres volt, ami 1 egész 2 tized, illetve 1 egész 3 tized milliméter valódi talajmozgásnak felel meg. A rengés fészke Budapesttől való távolsága jóval nagyobb, ereje kisebb volt, mint a szicíliai földrengésé. Ugyanezkor hatalmas földrengést jeleztek a vigyázó obszervatórium készülékei másfelé is. Bécsből jelentik, hogy a meteorológiai és geodinamikai intézet készülékei ma reggel mintegy háromezeröttszáz kilométernyi távolságból földrengést jeleztek. A följegyzésekből arra lehet következtetni, hogy a földrengés lakott területen történt és nagy katasztrófát idézhetett elő. A följegyzés kezdete három óra 54 percz 20 másodpercz reggel, a föld legerősebb mozgása Bécsben mintegy háromnegyed perczen át négy óra 8 perczkor, vége öt óra 30 perczkor közép-európai idő szerint. — A bukaresti szeizmografikus készülékek ma reggel négy óra 34 perczkor Bukarest területén könnyű földrengést jeleztek. — A római meteorológiai és geodinamikai intézet közli, hogy valamennyi olasz obszervatórium ma reggel három óra 55 perczkor távoli földrengést jelezett. — Siénában reggel három óra 55 perczkor könnyű, hullámos földrengést éreztek, amelynek kiinduló pontja nagy távolságban lehetett. — A szófai szeizmograf ma reggel négy óra 43 perczkor hatalmas földrengést jelezett, amely a rajz alapján sokkalta nagyobb volt, mint amely legutóbb Szcíliaiban pusztított. — A hamburgi szeizmografikus készülékek ma három óra 45 perczkor katasztrófa-lyis földrengést jeleztek körülbelül 3400 kilométernyi távolságban keleti irányban. — A triestri tengerészeti obszervatórium szeizmografikus készülékei ma reggel igen erős távoli földrengést jeleztek, amelynek rengési központja mintegy 4000 kilométernyi távolságban lehetett.

— A legsötétebb Konstantinápolyból. A konstantinápolyi bünkroika megint gyarapodott egy sötét fejezettel. Arif Hikmes, török parlamenti képviselőnek nejét és ennek komornáját, mialatt a képviselő a parlamentben időzött, egy görög származású komornyik tegnap több revolverlövessel megölte. A gyilkos szolgálta azután agyonlőtte magát. Egy hátrahagyott levelében azt írta, hogy a véres tettet boszúból követte el, mert elbocsátották a szolgálatból.

— Házasság. Arnstein Arthur Budapesten eljegyezte Marmorstein Reginát Csejéről.

Rozsmann Jakab eljegyezte idős dr. Glük Soma fővárosi orvos leányát Arankát Budapesten.

Gombkötő Antal Krassó-Szörény vármegyei kir. segédtanfelügyelő e hó 23-án esküdtött örök hűséget Lugoson Putnoky Margitnak, Putnoky Miklós állami főgimnáziumi igazgató leányának.

— Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műtörés ékszerlepelén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— A délolaszországi földrengés. Mazzitelli tábornok távirati jelentésben Reggióból közli a miniszterelnökkel, hogy az értéktárgyak felkutatására és megőrzésére vonatkozó rendelkezéseit végrehajtják. E czélból Reggiót 12 rajonra osztják és minden egyes ily rayont polgári és katonai hatóságok küldöttel alakított bizottságnak rendelnek alá. A svájci Vörös Kereszt Egyesület képviselői két vagon élelmiszerral és ruhával Reggióba érkeztek és a magukkal hozott tárgyakat a hegyi falvak lakosai között osztják szét. A Catalania nevű spanyol hadihajó Reggió elé érkezett, ahol sebesülteket vesz fedélzetére. Az időjárás még mindig rossz. Az Aspromonte és a rajta levő falvak hóval vannak borítva. — *Mazza* tábornok Messinából *Giolitti* miniszterelnökhez a következő távirati jelentést intézte: A holttestek előhúzására irányuló munkálatok ugyan előrehaladnak, de tekintettel a romok alatt lévő holttestek nagy számára, a községi hatóságok nagyobb temetési apparátus létesítése iránt kérelmet intéztünk. Megegyezés jött létre arra nézve, hogy az ideiglenes barakkok építése befejezendő, míg közben a polgári mérnökök megfelelő számú állandó barakkot építhetnének fel. Ma jobb az időjárás, ami lehetővé teszi a munkálatok gyorsítását. A lakosság és a csapatok egészségi állapota kitűnő. A génuai herceg a Regina Margherita pánczélos ezirkálón Speziába utazott.

— **Lövöldöző örült.** Ma reggel Totenhamban, Londonnak egyik északi városrészében két valószínűleg örült olasz revolverrel lövöldözött és a járókelők közül huszonkét embert részben halálosan, részben súlyosan megsebesíttek. A szerencsétlen áldozatok közt egy rendőr is van. Mindkét tettes azután öngyilkosságot követett el.

— **Elfogták a vasuti rablókat.** Már szinte legendás alakokká lettek azok a vakmerő rablók, akik éveken át szabadon fosztogatták a vasuti kocsikat, főképp a rákospalota-ujpesti állomáson. Éjszakának idején egész kocsirakományokat vittek el, fát, szenet, fűszerárut, lisztet, cukrot, sőt gépeket is. Nem egyszer szembezártak a vasuti őrkökkel s a rendőrség embereivel is. Az Államvasutak igazgatósága sok ezer koronányi kártérítést fizetett ki a rablók miatt. A bünszövetkezetet most végre ártalmatlanná tették s az orgazdák nagyrészét is leleplezték. A veszedelmes tolvajok közül ötöt letartóztattak s tizenöt ellen folyik az eljárás. Van közöttük vasuti alkalmazott is. A börtönben ülnek: *Szuhánszky János*, *Turay József*, *Korács András* és *Dombai Mihály* napszámok, továbbá *Eller János* vasuti raktármunkás. A vizsgálat széles körben folyik tovább.

— **Halálos vadász-szerencsétlenségek.** Álmosd, biharmegyei községben halálos szerencsétlenség történt tegnap a vadászaton. Jókedvű uritársaság indult kora reggel rókalesre. Memetközben a társaság egy tagjának: dr. *Kalós Pálnak* a fegyvere valahogyan elsült, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a mögötte haladó *Borsos József* fiatal földbirtokest szíven találta. A szerencsétlen ember egy jalkiáltással holtan rogyott össze. — Ugyancsak vadász-szerencsétlenségről ad hírt egy *Palánkáról* érkezett tudósítás. Egy szépligeti parasztember a kocsijára dobta töltött fegyverét, amely abban a pillanatban elsült, s a golyó a közelben lévő *Plavics* rendőrt halálosan találta.

— **Megörült ügyvéd.** Dr. *Dienes Gyula* fővárosi ügyvédet ma délelőtt bevitték a lipótzmezei örültek házába. A szerencsétlen ember már régóta idegbajban szenvedett. Egy ízben hosszabb időn át kezelték egy sanatóriumban, de a felesége hazavitte, hogy otthon ápodja. Az ügyvéd egy ideig nyugodtan viselte magát, utóbb azonban nagyzási mániába esett. Folytán kastélyairól és nagy birtokairól beszélt és fantasztikus terveket szőtt a jövőre. Övéi csitították, de nem használt már sem a jó szó, sem a gondos ápolás. Ma azután dühöngeni kezdett *Dienes* és a feleségét azzal fenyegette, hogy megöli. A szerencsétlen asszony rémülten szaladt a főkapitányságra és kérte, hogy oltalmazzák meg. Az ügyvédet, az alatt az ürügy alatt, hogy zálogjegyei dolgában akarják kihallgatni, nyomban megidéztek. Amikor bejött, az ügyeletes rendőrtisztviselőnek is nagy gazdagságáról mesélt, majd elmondotta, hogy tegnap egyszerre negyven aranyórát vásárolt s megígérte, hogy egyet adni fog a rendőrfogalmazónak is. A szerencsétlen embert megvizsgálta a rendőrorvos s konstatálta, hogy ve-

szedelmes örült. A főkapitányság a tragikus sorsu ügyvédet tüstént a lipótzmezei örültek házába vettette.

— **Felhőszakadási katasztrófa.** A napok óta tartó esőzések — mint *Johannesburgból* táviratozzák, — az egész gyarmatban óriási károkat okoztak. Legutóbb az esőzések felhőszakadásokká növekedtek, amelyek a gyarmatban megakasztották a vasuti forgalmat. A kolónia észak-nyugati részével az összeköttetés csak mintegy hét nap múlva lesz helyreállítható. Ha csak a távolabb levő vidékeken eddig ismeretlen szerencsétlenségek nem történtek, eddig megállapítható, hogy *Widwaterlandban* száznál több benszüllött és hét fehé ember a bányákban minden remény nélkül el van temetve. — *Szan-Franciskóból* táviratozzák, hogy pusztító felhőszakadás nyomán *Kaliforniában*, a *Csendes-tengeri* partok mentén nagy áradás keletkezett.

— **Irodalmi kalózkodás.** *Becses* lapjának mai számában e cím alatt megjelent hírből foglaltak minden sorát magamévá teszem s részéről csak az a megjegyzésem, hogy ezen esetből kifolyólag lapomat jogos vád nem érheti, mántán hasonló irodalmi visszaélésnek mindnyájan ki lehetünk téve. Legnagyobb jóhiszeműséggel jártam el, midőn a postán *Nagyatádrol* *Fabula Árpád* aláírással beküldött és irodalmi színvonalon álló tárczát lekötöltem. A cikk igazi szerzőjével, *Gagyhy Dénes* úrral a dolgot közvetlenül már elintéztem, itt csak azért szóltam fel, hogy hallgatásommal ne azonosíttassam a plagizátor minősíthetetlen eljárásával. Kiváló tisztelettel a „Fővárosi Értesítő” szerkesztője, *Dr. Pallos Árpád*.

— **A Petőfi-Társaság ajándéka.** A Petőfi-Társaság kiadásában ritka értékes és becses mű jelent meg: *Petőfi összes költeményei*. A pompás vaskos kötet, melynek ára 20 koronára van jelezve, egyáltalán nem kerül könyvtárusi forgalomba. A könyv kizárólag ajándékozási célra készült. A Társaság ajándékképpen küldi meg mindazon segítőknek, akik a *Petőfi Ház* céljaira kibocsátott 1 koronás *Petőfi-sorsjegyekből* legalább 40 darabot megvesznek vagy eladnak. A könyvhöz *Endrődi Sándor* irt előszót, melyből közöljük a következőket: „*Petőfi* összes költeményeinek ez a kiadása a lángelkű költő születésének 86-ik és eltűnésének 80-ik évfordulója alkalmából a *Petőfi Társaság* czége alatt jelenik meg. Tehát emlékkiadás, mely arra van hivatva, hogy a *Petőfi-kultusz* tovább terjessze s a magyar érzelme- és gondolatvilág legtisztább és legerősebb megnyilatkozásait még szélesebb körben tegye közkincsé. Egyébként sem érdektelen ez a kiadás, abban az évben lát napvilágot, melyben a *Petőfi Társaság* a magyar nem áldozatkészségéből megépült *Petőfi Házat*, halhatatlan költőnk földi ereklyéinek muzeumát ünnepélyesen felavatja és megnyitja. Végül ez a könyv az 1847-iki egykötetes nagy oktáv kiadás mintájára készült, melyet még maga *Petőfi* rendezett sajtó alá s így nemesen, egyszerű formájával, betűivel, beosztásával híven akarja szilgálni a *Petőfi* eredeti gondolatát s intenczióját. *Petőfi* összes és újabb költeményei ily formában először jelennek meg együttesen s lehetőleg chronológiai sorrendben. Benne van e kötetben mindaz, mit a nagy költő egy még általa tervezett teljes gyűjtemény számára felveendőnek tartott.” A *Petőfi Ház* sorsjegyei megrendelhetők a sorsjegyirodában *Budapest, IX., Boráros-tér 2.* azonkívül minden bankban és tőzsdében kaphatók. Huzás márczius 6-án lesz.

— **Felrobbant tartály.** A második számú gázgyárban ma az éjjeli órákban felderíthetetlen okokból felrobbant egy kátránytartály. Két munkás megsebesült. A sérülések könnyebb természetűek.

— **Az álarczos rabló.** Ma délelőtt a főkapitányságon furesa rablótamadásról tett följelentést *Szabó Péter* butoresomagoló, aki a *Rákóczi-ut 9.* számú házában lakik. A kereskedő elmondotta, hogy esti hat óra tájban, amikor a felesége egyedül volt otthon, beállított a lakására egy báronysipkás eszmas ember, aki rózsaszínű álarczot viselt. A szobába lépve revolvert szögezett az aszszonyra és így szólt:

— Adja ide rögtön a takarékkönyveket és a gyűrűket!

A megremült asszony esküdözött, hogy nála nincs semmiféle takarékkönyv, sem ékszer. A rabló azonban nem elégedett meg az üres szóval, hanem átkutatva az összes szekrényeket. Nem talált semmit s erre káromkodva távozott. *Szabó Péter* elmondotta, hogy takarékkönyveit és ékszereit már napokkal előbb átadta megőrzés végett a házmesternek, mert hallotta, hogy most napirenden van

a betörés és rablás a fővárosban s ezért nem mert a lakásában tartani semmi értékes holmit. A rendőrség a följelentés nyomán megindította a vizsgálatot.

— **Összeütközött gyorsvonatok.** *Johnstown* közelében ma reggel a *newyork-st.-louis* gyorsvonat összeütközött a *Newyorkból* jövő gyorsvonattal. A szerencsétlenség részleteiről még nem jött jelentés, de az eddigi hírek szerint legalább ötven utas halt meg. *Newyorkból* és *St.-Louisból* száz orvos utazott a katasztrófa eszinhelyére.

— **Megszökött fakeskedő.** *Kovács Sámuel* negyvenéves fakeskedő váltót hamisított *Turcsán* *János* nevére s amikor rájöttek a bűnére megszökött a *budapesti* törvényszék vizsgálóbírája körözölevelet adott ki a magas termetű vörös arczu, szőke ember ellen.

— **Vakmerő rablás.** *Münchenben* a *Maximilian-uton* ma délben vakmerő rablás történt a *Rosenau* és társa ékszerészletben. *Rosenau* éppen el akart menni, amikor egy sühancz fölszakította az ajtót, őt fejbevégtá és egy üvegszekrényből sok ékszert összemarkolva kirohant. *Rosenau* az ütéstől fölészmélve csak annyit látott, hogy a rabló kerékpáron menekült el. Eddig nem lehetett nyomra akadni. Az elrabolt ékszerek 20,000 márkát érnek.

— **Vasuti összeütközés.** *Kisujzálláson* ma reggel 5 órakor az 571. számú tehervonat a hibásan indított 540. sz. személyszállító gyorstehervonattal összeütközött. Az összeütközés következtében 6 teherkocsi és 2 személyszállító-kocsi összetört. Emberelemben kár nem esett, csak az egyik vonatvezető sérült meg.

— **Halálozás.** *Rechnitz Mór* főmérnök, a *kassa-oderbergi* vasut poprádi osztálymérnökségének főnöke, ma reggel néhány napi betegség után 48 éves korában *Budapestben* meghalt. *Rechnitz* a *kassa-oderbergi* vasut egyik legjelesebb mérnöke volt, 25 év óta állt a vasut szolgálatában és egy kiváló műszaki szakképzettségével, mint rokkaszemes egyéniségénél fogva főnökeinek teljes bizalmát és kártársainak nagyrabecsülését bírta. Temetésére, mely valószínűleg *Poprádon* fog végezni, a mai nap folyamán történik intézkedés.

— **Lövöldöző villamoskalauz.** Hétfőn éjszaka nagy multság folyt a *Hungária-ut 79.* száma alatt levő korcsmában. Éjfél tájban azonban összeveszték a mulatozók és nagy verekezésé fajult a barátkozás, amelyben az egyik része a társaságnak kikapott s a győztes felek maguk közt folytatták a mulatságot. Éjfél után egy óra tájban aztán hat lövés riasztotta föl a mulatozókat. Valaki hatszor egymásután belőtt a korcsma ablakán. A golyók *Tóth György* korcsmáros fejébe, továbbá *Mihalik József* kályhás lábába furódtak. A közeli XVI-os helyőrségi kórházban vették őket ápolásba. A lövöldözöt ma elfogták *Danda András* tizenkilenczéves burvasuti kalauz személyében. *Danda* a leendő apósával és anyósával mulatott a vendéglőben. Kiderült, hogy a háborúság kitérősekor pofonvágták az anyóst s ez dühösítette föl a becsipett *Dandát* annyira, hogy vért ontott. A lovagias vót letartóztatták.

— **A Szt. Gellért-sört.** mint azelőtt, úgy az idén is forgalomba hozza a *Haggenmacher* sörgyár. Ezen kitűnő barna sör dicsegetre nem szorul, mert máris közkeveltségnek örvend s mert általánosan elismert tény, hogy ezen hazai gyártmány a külföldről importált *Salvator-sört* fölélegessé teszi, a mennyiben azt minőség tekintetében jóval fölémulja.

— **Son Majesté Carneval XXXVII.** és fényes kíséretének idei díszes bevonulására és az egyidejűleg rendezett nagyarányú ünnepségekre társaskirándulás indul február 6-án *Nizzába*. Ezen kirándulás programján hosszabb-rövidebb tartózkodással szerepel még: *Vélenze*, *Milanó*, *Genua*, *Mentone*, *Capmartin*, *Beaulieu*, *Montecarlo*, *Monaco*, *Cannes*, stb. Összes költség 480 korona. A Központi Menetjegyiroda (*Budapest, Vigadó-tér 1.*) ez uton is felkéri a résztvevni szándékozókat, hogy bejelentésüket a szobák rezerválhatása és minél nagyobb kényelem biztosítása céljából mielőbb tegyék meg. Prospektus és felvilágosítás díjmentes.

x **Kávó- és teabevásárlásainál** osztrák czéget ne részesítsen előnyben. *Fratelli Deisinger* fiumei cég állandóan nagy raktárt tart *Budapestben* a királyi bérpalotában.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**
x **Kötött kabátok és figarók** legjobb ajándék *Röslernél* *Budapest, V., Harminezad-utca* és *József-tér sarkán*.

x **Fodor-féle vivóterem** a *Koronaherceg-utca* 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

A technikai muzeum.

Budapest, január 23.

A kereskedelemügyi miniszteriumban *Szterényi József* államtitkár elnöklésével ma értekezlet volt a magyar technikai muzeum létesítése tárgyában, amelyen a tudomány, technika és az ipar legkiválóbb testületeinek képviselői vettek részt.

Szterényi József államtitkár az ülést megnyitva, közli az értekezlettel, hogy a magyar mérnök és építészegylet kezdeményezéséből javaslatot terjesztett a kereskedelemügyi miniszter elé, hogy a fejlettebb külföldi államok példájára a technika fejlődését feltüntető oly muzeum létesítsék, amely egyesíti magában a magyar technika és a természettudományok alkotásait, alapjait rakja le egy magyar technikai muzeumnak és mint ilyen hathatós eszköze legyen a hazai iparfejlesztésnek. *Kossuth Ferenc* miniszter e javaslatot nagyon figyelemreméltónak tartja és fontolóra kívánja venni ennek megvalósítását. Mert óhajtott mindenekelőtt az érdekltség véleményét ismerni és ezért kérte össze a mai értekezletet. Kéri, hogy az észrevételeket és javaslatokat a jelenlegi pénzügyi és ipari viszonyokra tekintettel tegyék meg. Különösen kiemeli, hogy az akció először arra szorítkozhatnék, hogy a technika és iparnak még meglevő emlékeit és alkotásait összegyűjtsék.

Gadl Jenő főrendiházi tag szerint az ily muzeum alapját a természettudomány és a technika közötti kapcsolat kidomborítása kell, hogy képezze.

Weisz Manfréd főleg azt a jelentőségét emeli ki a muzeumnak, amelyet az ipari munkásképzés tekintetében vár tőle.

Thék Endre udvari tanácsos esatlakozik az előtte szólóhoz. Biztos benne, hogy az eszmét az ország minden iparos lelkesedéssel és áldozatkészséggel fogja fogadni.

Báró Eötvös Lóránt az eszmét melegen üdvözi az egyetem, tehát a tudomány nevében. A muzeum hívatása az, hogy a technika vívmányaival tudományos alapon ismerkedjék meg mindenki, aki tanulni, haladni kíván.

Gelléri Mór kir. tanácsos szerint az egyik feladat a már meglevő tárgyak jegyzékbe foglalása, a másik az összes hazai szaktestületek véleményének meghallgatása, hogy a muzeum a természettudomány és az ipar mely ágait és milyen méretekben ölelje fel. A szaktestületek véleményei néhány hét alatt beérkezhetnek és a kiküldendő bizottság ezeket feldolgozva, a kereskedelemügyi és a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz terjesztendő fel. A létesítendő muzeumnak iparfejlesztő rendeltetését óhajtatja kidomborítani, úgy amint az Bécsben az iparfejlesztési intézetben látható. Szükségesnek tartaná a már létező technikai jellegű muzeumok egyesítését.

Hausmann Alajos a Magyar Mérnök- és Építész Egylet részéről melegen üdvözi a mozgalmat, amelyet szükségesnek tart azonnal megindítani, hogy az országban még meglevő e szakba vágó tárgyakat megmentsék.

Cserháti Jenő a József-múzeum részéről melegen üdvözi az eszmét és kéri az akció haldéktalan megindítását. Kéri továbbá, hogy az akcióba vonják bele a kerületi iparfelügyelőket is.

Kossutány Tamás példákat emlit fel, hogy minő nagyfontosságú magyar találmányok nemzeti tulajdonjogát veszítették már eddig is el.

Hermann Miksa a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskola odaadó támogatását igéri.

Tóth Lajos miniszteri tanácsos meg van győződve arról, hogy a kultuszminiszter ez ügyet szintén a legmelegebben fogja felkarolni és a kereskedelmi miniszterrel karöltve minden lehető el fog követni az eszme megvalósítása érdekében.

Gálócsy Árpád kéri, hogy a bizottság működésébe a magyarországi bányahatóságokat is vonják bele.

Szterényi József államtitkár az értekezlet egyhangú véleményét összeggezve kimondja, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumban a pénzügyi-, vallás- és közoktatásügyi és a földmivelésügyi minisztériummal karöltve az ország legnagyobb szaktestületei egy-egy kiküldött tagjának bevonásával bizottság fog alakítani, amely működését haldéktalanul megkezdheti. A megindításhoz szükséges költségeket *Kossuth Ferenc* miniszter, aki az ügy iránt a legmelegebb érdeklődéssel viseltetik, készséggel bocsátja az intézmény érdekében rendelkezésre.

Az elnök kijelentéseit az értekezlet élénk helyesléssel vette tudomásul és ezzel a tanácskozás véget ért.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Fráter Lóránd hangversenye.** A régi magyar zenét még hivatásos zenészek sem igen ismerik, nemhogy a nagyközönség közkinésévé válhatott volna. Ezt annál is inkább sajnálhatjuk, mert a XVI. év XVII. századbeli magyar dalok között páratlan szépségű zenegyöngyök találhatók. Nagy dícséret illeti meg *Fráter Lorándot*, hogy a február 3-ikára kitűzött dalestéjének változatos műsorába e dalok közül is fölvetett néhányat, a legszelberek közül. A huszárszázadosból hegedűsre átalakult genialis művész, katonás bátorsággal szakított a rendes hangversenyzők ama szokásával, hogy csak a nemzetközileg approbált mesterek utalomig ismert műveit adják elő újra meg újra. *Fráter Lóránd* ellenkezőleg mindig arra törekszik, hogy a sablontól eltérőleg valami újat, eredetit, érdekeset nyújtson hallgatóinak. Főképpen pedig — magyar legyen az, amit művészetére méltat. Közelgő dalestéjének műsorát is egészen magyar dalokból állítja össze. A már említett régi zenegyöngyökön kívül — melyeket *Revere Gyula*, a híres hárfaművész fog poétikus hangszeren kísérni — eddig még csak kéziratban levő magyar dalokat és a saját szerzeményű ujdonságokat válogatott össze. Közreműködője *Földessy Arnold*, az egész Európában ismert gordonkaművész lesz. *Fráter Lóránd* hangversenye iránt a főváros zenekedvelő főúri köreiben máris általános nagy érdeklődés nyilvánul meg.

(*) **Takáts Mihály rekedtsége.** Takáts Mihály az Opera népszerű művésze, makacs rekedtsége miatt kénytelen volt szabadságot kérni az Opera igazgatóságától, amely e kérelmet, miután a művész orvosi bizonyítvánnyal igazolta a baját, teljesítette. Továbbá *Mészáros Imre* igazgató ennek alapján gróf *Zichy Géza* „Rákóczi” című operájának czimszerpét, amelyet Takátsnak kellett volna énekelnie, Szemere Árpádra bízta. Takáts Mihály már el is utazott Abbáziába.

(*) **A Magyar Szakírók Országos Egyesületének választmánya** *Gelléri Mór* elnöklésével tegnap ülést tartott. A folyó ügyek tárgyalása után *Goldfinger Gábor* betérjesztette a számvizsgáló bizottság jelentését, amire *Hoffmann Mihály* az adóreformtervezetnek a szakirodalom és általában az irodalom művelőire nézve sérelmes rendelkezései dőlőben azt az indítványt tette, hogy ez ügyben az elnökség mozgalmat indítson, amelyhez a különböző hírlapíró- és irodalmi egyesületeket és testületeket esatlakozásra szólítsa fel és közösen járjanak el. Ezután dr. *Szabolcsy Antal* tett részletes előterjesztést az egyesület által szervezendő közgazdasági ismeretek szabad iskolája tárgyában. A választmány az előterjesztést örömmel fogadta és elhatározta, hogy az első ciklusban előadókul következőket kéri fel: *Gelléri Mór*, az Országos Ipar-egyesület igazgatóját, (Ipar), *Kovács Gyulát*, a Kereskedelmi Muzeum igazgatóját (Kereskedelem), *Rubinek Gyulát*, az O. M. G. E. igazgatóját (Mezőgazdaság), dr. *Soltész Adolfot* (Gyakorlati ipari szociális kérdések), *Bernáth István* orsz. képviselőt (Gyakorlati mezőgazdasági szociális kérdések), *Katona Bélát* (Pénzügy) és dr. *Szabolcsy Antalt* (Közlekedés). Végül a választmány öt rendes és két pártoló tagot vett fel az egyesület kötelékébe.

(*) **Az állandó városligeti színház.** Az állandó városligeti színház, amelyet *Vágó József és László*, az ismert kitűnő műépítészek építenek, s mely a főváros egyik legszebb, legimpozánsabb s legkényelmesebb színháza lesz, építkezésében már annyira előre haladt, hogy tavaszkor megnyílik. *Feld Zsigmond* igazgató több nagyszerű ujdonságot szerzett be és nagy körültekintéssel egy elsőrendű művészgardát szervez. Eddig a következő művészeket szerződtette. Operettekre és boházatokra: *Küry Klára* primadonna (állandó vendég), *Keleti Juliska* primadonna, *Ditrői Ilonka* népszínmű énekesnő, *Láng Etel* komika, *Ferencci Károly*, *Virág Jenő*, *Szalay Gyula* és *Kellér Gyula* kómikusok, *Hörváth Kálmán* baritonista, *Barna Izsó*, *Bertha István* karmesterek, *Polner Ernő* correpetitor és segédkarmester. Dráma és vígjátéki személyzet: *Feld Irén* fiatal drámai és szalonhősnő (állandó vendég), *Thuryné Csige Böske* szende színésznő, *Veszprémi Ágfa* Ilona anyaszínésznő, *Márkus Lenke*, *Farkas Ilonka* és *Jónás Margit* segédszínésznők, *Thury Elemér* szerelmes színész, drámai és vígjátéki rendező, *Szerdahelyi Lajos* jelmeztinész, *Mérei Adolf* főrendező, *Berényi Miklós* titkár és főpénztárnok, *Fehér Dezső* ügyelő, *Reinthal Sándor* díszlet-

festő, *Gyürky Ferenc*, a Nemzeti Színház volt főruhátárosa, főruhátáros. Több elsőrendű művészszel és a még hiányzó személyzettel most folynak a tárgyalások. *Feld Zsigmond* igazgató e hét elején egy fél havi üdülésre Meránba utazik és ezen idő alatt öt legidősebb fia, *Feld Mátyás* helyettesíti, aki egyszersmind a színház helyettes igazgatója és édesapjával az igazgatói teendőket osztozkodik.

(*) **Pálmai Ilka Székesfehérvárott.** Megemlékeztünk arról a zajos sikerről, mely *Pálmai Ilka* székesfehérvári vendégszereplését kísérte. A világhírű művész e szenzációs sikerét semmi sem bizonyítja jobban, mint újabb értesülésünk, mely szerint a székesfehérvári közönség nem nyugodott addig, míg *Pálmai Ilka* meg nem ígerte, hogy holnap, vasárnap este is fel fog lépni, még pedig a „Tót leány” czimszerepében. Erre az előadásra az összes jegyek elkeltek.

(*) **Gyermekmesék az Urániában.** Az iránt a nálunk még ismeretlen, de Angliában annyira közkedvelt műfaj iránt, melyet *Lenkey Hedvig*, a Nemzeti Színház művésznője e hó 25-én délután négy órakor mutat be az Urániában, szokatlan nagy az érdeklődés. London nagy színházaiiban hetenkint kétszer tartanak ilyen vetített képekkel kísért mesenapokat, melyek meséit a legelőkelőbb angol írók írták és népszerű művésznők mondják el. *Lenkeynek* bizonyonnyal sikerülni fog a mesenapot a mi közönségünkkel is megkedveltetni és ezzel a kultúrának is nagy szolgálatot tesz, mert a művészi előadott és képekkel illusztrált tanulságos mese, nagyban hozzájárul a gyermek lelkiéletének és értelmének helyes irányba való fejlesztéséhez. Az első előadásnak egyébként érdekes vendégei is lesznek, amennyiben egy nálunk időző előkelő angol utazótársaság, a londoni English Society club tagjai is meg fognak jelenni. *József főherceg* gyermekei számára pályblyt jegyeztetett elő. A még el nem adott csekély számú jegyek az Uránia pénztárnál kaphatók.

(*) **Vidéki színeszet.** A temesvári színházban a héter: *Schnitzler* „Szerelmeskedés” című színművének volt a premiérje. Az ujdonság ezuttal is gondos szereposztással került színre. *Francziiska* szerepét *Haraszthy Miczi* játszotta, kinek művészi alakítását a temesvári közönség most is zajos elismeréssel honorálta. Különösen a harmadik felvonásban ért el nagy hatást a megrázó drámai erővel előadott végjelenetben. Mellette *Kiss Mariska* „Szegő”, *Czobor* és *Klenovics* járultak hozzá a jó összjátékhoz.

(*) **Az „Egyetértés” Társaság irodalmi estélye.** Az „Egyesült Lipótvárosi Polgári Kör” fényes termeiben ma este szépszámu és előkelő közönség jött össze az „Egyetértés Társaság” által rendezett irodalmi estélyre. Az estélyen dr. *Váradi Antal* „Petőfi élete és halála költeményeiben” érdekes értekezését olvasta fel, melyet a jelenlevők mindvégig élvezettel és figyelemmel hallgatták, a közönség színni nem akaró tapssal honorálta kedvelt írójának szellemes felolvasását. Utána az ismert poéta, *Balla Miklós* „A tolvaj” című költeményét szavalta el nagy tetszés mellett. Végül *Pajor Sándor*, a társaság elnöke úgy a felolvasóknak, valamint a megjelenteknek és a sajtónak mondott köszönetet a támogatásért.

(*) **Az Oratorium-Társaság elnöke lemondott.** *Noseda Károly*, az Operaház karigazgatója, az énekar tagjaiból alakult „Oratorium Társaság” elnöke, ezen állásáról lemondott.

(*) **Színházaink műsora.** Az Operaházban holnap, vasárnap „Rigoletto” kerül előadásra a következő szereposztásban: *Gilda* — *Sándor Erzsé*, *Magdalena* — *Váradi M.*, *Ceprano* grófné — *Hardy*, *Giovanna* — *Berts*, a herceg — *Ábrányi*, *Rigoletto* — *Várady S.*, *Sparafucile* — *Szendrői*, *Monterone* — *Szemere*, *Borsa* — *Pichler*, *Marullo* — *Ney B.*, gróf *Ceprano* — *Kárpát*. Vezénylő karmester: *Benkő Henrik*, rendező: *Alszevgy Kálmán* főrendező. A dalmü után a „Tánczegegyveg”-et adják *Nirschy Emilia* és *Brada E.* fellépésével. A balletet *Szikla Adolf* karmester vezényli s *Guerra Miklós* balletmester rendezi. (Bérlétszünet 5. sz. rendes helyének.) Kedden „A heggek alján” van műsoron *Szamosi Környey* és *Szemere* fellépésével. Szerdán „A zsidónő”-t adják *Vasquezneval* és *Lunardival*, *Eudosiát* *Sebeők Sára* éneklí ez alkalommal először. Csütörtökön „A sevillai borbély” és a „Magyar tánczegegyveg” kerül előadásra *Rosinál Sándor Erzsé* éneklí. Szombaton gróf *Zichy Géza* új dalmüvének, „II. Rákóczi Ferenc”-nek lesz a bemutatási előadása. Az ujdonság a tervezett *Rákóczi-trilógia* első részét képezi, a trilógia második része a már előadott „Nemo” dalmü. Az új dalmü cím-

szerepét Szemere adja, a többi főszerepet Anthes, Vasquezné, Flattné, Szamosi kreálják. A betanítást Alszegey Kálmán főrendező és Székla Adolf karmester végzik. A bemutató előadást bérletfolyamban tartják meg (19. szám.) Vasárnap, január 30-án „Bajazzók” és a „Csodaváza” kerül színre. A dalműben Környey éneklő ez alkalommal először Canio szerepét. (Bérletfolyam 20. szám.)

A Nemzeti Színházban a jövő hét műsorán ismét „A falusi verebek”, Gárdonyi Géza rendkívüli sikerű új vígjátéka dominál, amely három estén, és pedig holnap, vasárnap, szerdán és szombaton kerül színre. A hét többi napjain is a színház legvonzóbb műsordarabjai kerülnek színre. Így hétfőn a „Velencei kalmár”, amelyben Jassicza szerepét ez alkalommal fogja először játszani Lenkei Hedvig. Erre az előadásra a mérsékelt helyárak érvényesek. Keddre „Az ember tragédiája” van kitűzve, csütörtökön pedig Molière klasszikus bohósága „Az urhatnám polgár” Horváth Jenővel a czimuszterpben kerül színre. Pénteken a Nórát adják P. Márkus Emiliával, vasárnap este pedig „A kaméliás hölgy”-et ugyancsak P. Márkus Emiliával a czimuszterpben. A jövő hétfőre mérsékelt helyárakkal „Lear király” van kitűzve, amelynek czimuszerepét Molnár László játssza. A délutáni előadások során holnap „Stuart Mária” Jászai Marival a czimuszterpben, a jövő vasárnap pedig a „Titok” kerül színre.

A Vígyszínház jövő heti műsorán is azok a darabok váltakoznak, amelyeknek azt köszönheti a színház, hogy már hetek óta minden előadásra minden jegyet eladnak. A legtöbb est természetesen a legutóbbi szenzációs sikerű ujdonságnak, az „Izrael”-nek jut, amelyet holnap, vasárnap, ismételnék, azután pedig kedden, csütörtökön és a következő vasárnap, amikor a tizedik előadás első kis jubileumát éri el. A „Király”-t Flers, Caillaudet és Aréne jóízű vígjátékát szerdán és pénteken, azután pedig a rákövetkező hét keddjén játsszák. A „Tárjárás”, amelyet a bécsi Wien-színházban tegnap mutattak be nagy sikerrel, hétfőn kerül színre, a „Tanítónő”, Bródy Sándor nagyhatású falusi életképét pedig, amely holnap délutánra is ki van tűzve, szombaton adják.

A Király-színházban Bajna Ferencz és Szirmai Albert operettje, a „Táncos huszárok”, amelynek előadásaira eddig 16-szor volt zsúfolt ház a Király-színházban, minden este színrekerül. A darabnak egyik kiváló erőssége, hogy fiatal lányok is megjelenhetnek és így naponként tele vannak a páholyok és földszinti helyek fiatal lányokkal, akik rengeteget kacagnak a darab bohókás jelenetein, Papir és Németh mókáin és sokat ismételtetik a zene legtöbb számát. Vasárnap délután a szokott rendes helyárakkal megismétlik Rubens gyönyörű zenéjű operettjét, „A hollandi lány”-t, Pálmay Ilka fel léptével.

A Magyar Színházban be fogják mutatni szombaton, a hó 30-án, Lengyel Menyhértnek, a Hálás utókor szerzőjének, új darabját, a Falusi idillt. A szerző e darabjában is társadalmi életünkben meríti témáját és annak ferdeségeit igyekszik érdekes mese keretében megvilágítani. A darabban részt vesz csaknem az egész személyzet T. Halmy Margittal az élén, Forgács Rózsival, Forrai Rózával, Mészáros Gizával, Csorossal, Törzsszel, Rátkaival, Z. Molnárral, Pappal, Tarinaival, Dobival, Rétheivel és Körmendivel a főbb szerepekben. A „Falusi idill” szombati bemutatójára hétfőn, szerdán, pénteken Sophus Michaelis drámája, a „Forradalmi nász” kerül színre, amelynek pénteken már az első jubileuma, a 25-ik előadása lesz. Kedden megismétlik „A szerencse fia” előadását, míg csütörtökön Márkus új szenirozásában „Hamlet”-et adják. Vasárnap délután, olesó helyárakkal „A szerencse fia” kerül színre.

Az Uránia-Színházban a jövő hét műsorán Faragó Jenő ujdonsága, „Bohémia” váltakozik Tormay Czeozil „Szirének hazája” című darabjával. Ez utóbbit műsorra veszi a vezetés, ama nagy érdeklődés miatt, mely a messinai képei és mozgó képei iránt megnyilatkozott.

Az Intim-színház. A Sándor-téri délutáni színházban vasárnap d. u. két előadást tartanak. Egyet 3-5-ig, egyet 5-től fél 8-ig. Este pedig nagy álarozos-bál lesz. A bál, amelyet színielőadás vezet be, 9 órakor kezdődik. Az igazgatóság számtalan meglepetést tartogat a közönség számára, amellelt, hogy a színielőadás magas színvonalu lesz, gondoskodnak róla a vendégszereplő fővárosi művésznők és művészek.

Gyermekszínház. A „Hófehérke” és „Hamupipóke” óta nem volt a Gyermekszínházban darabnak oly osztatlan nagy sikere, mint B. Grohmann „Az édes anyai szív, vagy koldusleány a menyországbán” című gyönyörű látványos és poetikus mesejátékának. Az ujdonság holnapi előadásához is tömeges előjegyzés történt. A színház nagyban készült Feld Mátyás „Hüvelyk Matyi, vagy az elvarázolt királyleányok” 7 képből álló rendkívül károgató új tündéreggérére. A „Hüvelyk Matyi”-hoz teljesen új és fényes kiállítás készül. Az előadás 4 órakor kezdődik.

(*) Az öngyilkosok klubja. Egymásután következő hét estének zsúfolásig megtelt háza a bizonyossága a Royal-Orfeumban az új programmal ezzel együtt az új vezetés kivételes nagy sikerének; Stevenson drámája, Az öngyilkosok klubja és Maupassant Vörös lámpájának zajos sikerével vetekezik a Bika-Szálló és A harisnyakötő című énekes bohóság, valamint Az ágy új jelenetei. Az egyre változó, aktuálitásokkal, mókákkal és szatírákkal bővülő új műsor olyan gazdag, hogy a Royal-Orfeum vezetősége a közönség figyelmébe ajánlja, hogy az előadások pontban 8 órakor kezdődnek. Vasárnap két előadás lesz, délután 1/4 órakor mérsékelt helyárakkal, este 8 órakor rendes helyárakkal; jegyek a hét összes előadásaira elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum pénztárában és a városi jegyirodáknak.

(**) Hangverseny-naptár. A bécsi Tonkünstler-orchester filharmóniai hangversenyére, amelyet Weingartner Felix és Nedbal Oszkár igazgatók vezényelnek, a hó 26-án, kedden, a Vigadó nagytermében, az olesőbb jegyek már majdnem mind elkeltek. Szántó Tivadar, aki Debüsz új zongoraversenyét fogja Budapesten először bemutatni, mint második számot új Carmenábrándját is elő fogja adni. A zenekari számok sorrendje: Smetana Moldava, Beethoven VII. Symphonia, Weingartner Lear király és Goldmark Sakantala-nyitány. A hangverseny kivételesen pontban 7 órakor kezdődik.

A Cseh vonósnyegyes jövő szerdán, január 27-én második bérleti kamaraestélyén előadja Haydn vonósnyegyesét op. 33, Tarniew b-dur négyesét és Dvorak as-dur négyesét.

Gerhardt Elena második dalestéjére, amely jövő csütörtökön lesz a Royal-teremben, már alig maradt jegy. A kitűnő művésznő fényes műsort állított össze Franz Robert, Schubert, Schumann, Brahms, Goldmark, Tschaiokofszky és Strauss Richard dalaiból. Jegyek a fenti hangversenyekre Méry Bélánál kaphatók.

A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre e hónap 24-én, vasárnap délután öt órakor a Lloyd-épület (V., Mária Valéria-utca 12.) dísztermében nagy hangversenyt rendez dr. Ferenczy József a Petőfi-Társaság tagja, Ferenczy Ilonka, May-Münster Cornelia, Malarsik József, Schader Vilma, Braun Paula, Richter István, Müller Eugénia közreműködésével. Együttal felhívjuk a figyelmet a hétfőn, e hónap 25-én folytatandó esztétikai kérdéseről szóló előadásra, melyet Rosenbergs Augustia tart az egyesület klubhelyiségében (Főv. Vigadó) és a keddi, e hónap 26-iki házi jourra. Utána teázás és tombola. Vendégeket szívesen lát az egyesület.

Nyilttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tevesztendő össze hasonló intézetekkel.

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. szám.

Tüdő, mellhajok, tüdővész, tuberkulózis, vérkópa, tüdőveseshurut kitűnő eredménnyel gyógyíthatnak inhalációkkal és szoruntá-oltsókkal. Rendel 11-12 és 2-4-ig

Bécsi egészségügyi kiáll. 1906. állami díj, díszoklevél, aranyárem.

Serravallo China-Bor vassal.

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 liter 2.60 K., 1 liter 4.80 K. palackokban. 27837

A „Vasárnapi Ujság”-ban most folyik Mikszáth Kálmán

„A fekete város”

című regénye. Most belépő előfizetők, (ha fél évre fizetnek elő) a regénynek eddig megjelent részét és a

„Karácsony”

című értékes díszalbumot ingyen kapják. Előfizetési ár negyedévre 4.— kor. félévre 8.— kor. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal. BUDAPEST, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Természetes forró-meleg kénes forrástó

a Thermál szálloda földszintjén, iszaphorogatók, kö- és kádfürdők a nagyszálloda földszintjén. Gondos pensio. A téli fürdővadra vonatkozó felvilágosítás végezt forduljon a budai

Szent-Lukácsfürdő igazgatóság'hoz.

Az „Egyetértés Vasárnapjában” megjelent clichek mérsékelt áron kaphatók az Egyetértés kiadóhivatalában Budapest, VI., Eötvös-utca 32. szám.

Nyilvános köszönet.

Guttermuth János országsszerte jól ismert műfog-speciálisának bámulatos közügyessége, valamint lelkiismeretes munkája elismerésért hálás köszönetet mondunk. Guttermuth János ur a magam, valamint ném részére teljes fogsort készítet. A fogsorok kitűnően beváltak és teljesen potóják lvesztett saját fogainkat. — Ezt a köszönetet egyrészt hálból nyilvánítjuk, másrészt pedig azért, hogy felhívjuk a m. t. közönség ama részének figyelmét, amely szintén foghiányban szenved arra, hogy teljes bizalommal forduljanak GUTTERMUTH JÁNOS-hoz Budapesten, VII. ker., Baross-tér 10. szám. Teljes tisztelettel Neuburger Ferencz és neje.

HERCZEG GYULA

volt budai kereskedő, WEISS ÁRMIN (a Weisz Ármin és Fia Szerecsen-utca 1. szám alatti nagykereskedő cég tulajdonosának) veje felkéretik, hogy saját előnyös érdekének megóvása céljából címét e lap kiadójában mielőbb jelentse be.

FŐVÁROS.

(*) A polgármester szabadságon. Dr. Bárczy István polgármester egy heti tartózkodásra a Tárába utazott. Távolléte alatt Rózsavölgyi Gyula alpolgármester helyettesíti.

(*) A kertészeti igazgató kiténtetése. A király Ilsemann Keresztély székesfővárosi kertészeti igazgatónak, az országos magyar kertészeti egyesület főtitkárnak, a kertészet terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

(*) A budai alagut megvizsgálása. A budai várhegyi alagut a mult év tavaszán a magyar állam tulajdonába ment át. Minthogy azonban a régi alagut-társaság meglehetősen elhanyagolt állapotban adta át a kincstárnak az alagutat, ezért a pénzügyminisztérium mindenekelőtt a kijavításáról kívánt gondoskodni. E célból dr. Wekerle Sándor, mint a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök, az alagut megvizsgálására bizottságot küldött ki, amelynek elnöke iglői dr. Szontagh Tamás királyi tanácsos, a földtani intézet főgeológusa, tagjai pedig Machan Ottó székesfővárosi bányamérnök, Schwartz Gyula körmöczbányai főbányamérnök és dr. Papp Károly, a földtani intézet osztálygeológusa. Ez a bizottság még az ősz folyamán alaposan átkutatta ugy az alagutat, mint ennek környékét, hogy a falazatokat rongáló vizek eredetét felderítse. A bizottság munkálataival elkészülvén, terjedelmes jelentését nyomtatásban terjesztette fel dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek.

A számos térképpel és geológiai szelvényekkel illusztrált jelentés főképp az alagut hidrogeológiai viszonyaival foglalkozik s így előtanulmány gya-

nánt szolgál az alagut falazatának vízmentesítése és gyökere kijavítása ügyében készített műszaki javaslatához. A javaslat ismerteti az alagut építésének a történetét, részletesen leírja azt a 40 méter mély aknát, amely a budai Szentgyörgylérről az alagut titkos üregébe vezet. Ezt az aknát a budai várparancsnokság 1834-ben azért vágatta, hogy rajta a várbeli őrség az alagutba behajthasson. Minthogy azonban időközben a vár hadászati jelentősége megszűnt, ott maradtak csejtalanul a hatalmas üregek. A jelentés forrása az alagut hidrogeológiai viszonyait tárgyalja, kimutatva, hogy a Várhegy alapközete a budai márga, amelyet a tetőn 5-6 méter vastag mésztufa borít. Ebben a mésztufában temérdek sziklapincze és egyéb török időbeli üreg van kivájtva, a bizottság csupán a Szentgyörgylérről a Szentháromság-terig hatvan sziklapinczét kutatott fel, amelyből 8, esetleg 10 méteres kúrtok nyultak fel egykoron a napszínre. A laza törmelékkel betöltött üregek valóságos gyűjtői a csapadékvizeknek, amit még szaporít a régi, hiányos csatorrák szennyvize. Mindezek a zizek a budai márga 10-15 fokos dülésű padjai mentén az alagut felé szivárognak s ennek falazatait félszázad óta állandóan rongálják. Az alagut építője, a hírneves Clark Ádám ugyan gondoskodott az alagut burkolatán vízlevezető csatornákról, azonban ezek nem váltak be. A jelentés végül az összegzésben a vízmentesítő munkálatokat fejtegeti, amelyekre különösen az alagut északi falazata mögött lesz szükség.

Maláta tápsör különlegessége Hercules-sör

Mosch B. képv. Budapest, Király-u. 99. Árj. ingyen.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Gyermekvédő Egyesület leányosztályának jótékony ünnepélye iránt, mely az „országos Lucsu“ keretében márczius nyisdikán fog a Fővárosi Vigadó összes termeiben lefolyni, mindenfelől a legnagyobb érdeklődés nyilvánul. A bucsu tarka képét nagyban fogja emelni a repülő árusok nagy csapata, az élő automaták tömege és a korcsma zajos élete. Lesz ezenkívül két színpad, amelyen plakátok, vándorszíneszek, tánczmutatványok, népénekések, élő mozielőadások és hasonló szórakoztatások lesznek. A rendezőség gondoskodott róla, hogy a bucsun egy a nagyközönség, mint a gyermekcsereg jól érezze magát; az utóbbi számára a bucsu már öt órákor nyílik meg.

(—) A Társadalomtudományi Társaság ma este igen látogatott felolvasó ülést tartott, melynek tárgya Rácz Gyula előadása volt; a magyar osztályképződés gazdasági alapjai és demokráciánk fejlődési lehetőségeiről. Az előadás rövid vázlatát a következők: Két problémával találkozunk: állandóan szembe Magyarország fejlődése feltételeinek kutatói, melyekre eddig nem volt felelet a statisztikában. Az egyik az, hogy van-e már Magyarországon kialakult ipari polgárság, melynek létkérdése az, hogy minél teljesebben merüljön bele a nyugati modern kultúrába? — A másik probléma az, hogy a magyar faj uralma; a magyarság természetes gazdasági és kulturális felsőbbségében nyugszik-e a nemzetiségiek felett? Az előadó feleletet keres a választójogi és népszámlálási statisztikából a két kérdésre. És arra a konklúzióra jut, hogy a magyar polgárság erőtlén és tudatlan többségben. A nagytöke és nagyipar vezetői és az értelmiség vezetőrése természetes ellensége a birtokarisztokráciának, mert az ő fejlődését gátolja. Halálos ellensége a birtokarisztokráciának a proletárság is, mert hisz ennek véréből kiplákozik amaz. Tehát a proletárságot, a parasztságot kell forradalmasítani. És ezt az előadó szerint csak a szociáldemokrata párt tudja elvégezni. A közönség nagy figyelemmel kísérte és élénk tapsal jutalmazta az előadó nagyvessékű szavait. A felolvasást vita követte, melynek folytatása hétfőn este 6 órákor lesz.

(—) A Magyar Pedagógiai Társaság ma délután a Tudományos Akadémia heti ülés-termében nagygyűlést tartott Erődi Béla udvari tanácsos elnöklésével. A nagygyűlésen előke és nagy közönség jelent meg. Erődi Béla a XVIII. társasági nagygyűlést hosszabb értekezéssel nyitotta meg, a londoni magyar kulturális kiállításról. A zajos tetszéssel és tapsal fogadott előadás után Gyulai Ágost mondott szép emlékbeszédet, a néhány hónap előtt elhunyt Kiss Áronról, az országiszerte jóhírnevű pedagógusról, ki a társaságnak népoktatási alelnöke is volt. Emlékbeszédében Kiss Áron sokoldalú működését jellemezte. Az emlékbeszéd nagy hatást tett a jelenvoltagekra. Ezután ugyancsak Gyulai Ágost titkár terjesztette elő évi jelentését, amelyben örömmel konstatálja, hogy a társaság folytonos haladásban van. Külső tagjainak száma már meghaladja a 700-at, rendes tag pedig 95 van. A pénztári jelentést Gyulai Béla pénztáros terjesztette elő. Majd Sebestyén Gyulát választották meg az elhunyt Kiss Áron helyébe népoktatási alelnöknek, Bozók Endrét, Ranschburg Pált, Havass Gyulát nyugalmazott tanfelügyelőt, Nárai Szabó Sándor miniszteri osztálytanácsost és Cockerler Lajost pedig rendes tagoknak. Végül a Brunzwick Teréz élet- és jellemrajzára kiírt pályázat felett döntött a közgyűlés. A bírálók jelentése szerint a beérkezett két pályamű nem felelt meg azoknak az irodalmi követelményeknek, amelyeket a pályázat megkövetelt, minél fogva a közgyűlés a pályázat meddségét konstatálván, a pályadíjat nem adta ki.

(—) A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben az újabb kö- és vasbeton hidak építéséről értekezett dr. Mihálovich Győző, aki ez értekezés keretében számolt be arról a tanulmányutáról, amelyet Triestből kiindulva Felső-Olaszországon, Svájcban, Franciaországon át tett meg. Az előadást nagy és előkelő közönség hallgatta végig, amely zajos tapsal jutalmazta az előadó fejtegetéseit.

(—) A „Budapesti Kamera Klub“, művészamatőrifényképezők társasága e hónap 19-én tartotta meg első rendes évi közgyűlését. Az intézőség beszámolója után dr. Kelen Béla szólalt fel és ismertette a kamera klub megalakulásának történetét. Ezután a választásokra került a sor, amelyen elnökké egyhangulag nagyrévi Haranghy György, alelnökké Ráth L. Arnold gimnáziumi tanár, Baesa András tanár festőművész, dr. Kelen Béla orvos és báró Purczel Béla választották meg. Mint értesülünk, a klub tavasszal nagyobb szabású házi kiállítást fog rendezni elnökének, nagyrévi Haranghy Györgynek kollektív kiállításával kapcsolatosan. A február havi programmba a klub intézősége felveszi a hölgyestélyeket is, melyeken hazánk szűb vidékeinek művészi képei kerülnek bemutatásra vetítés után. A klub helyisége IV., Bristol-szálló. A keddi összejöveteleken a tagok által bevezetett vendégeket szívesen látják.

kiváló minőségű borpárlat

Dékány Péter

ÉS TÁRSA

PROMONTORI COGNACGYÁRÁBÓL
MINDENÜTT KAPHATÓ!

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ

RÓDOSI TESTVÉREK
BUDAPEST, V.SZABADSÁG-TÉR 1. 6

BUDAPESTI HELVI KÉPVISELŐ

WACK KERESZTÉLY
IV. GERLŐCZY UTCA 23. 6 6 6

Mulatságok.

Építész-bál.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 23.

A hajdani építész-bál fénye ez idén újra feláradt s az építészek a műszaki rajzolók fiatal táncos gárdájával egyesülve, élükön Székely Dezső elnökkel, a Vigadó összes termeiben ragyogó bált rendeztek ma este. A Vigadó innepi díszöltött ez estén, kezdve a lépcsőesarnok díszítésétől, mely délszaki növényekkel volt tele, a terem minden részének előre elkészített terv alapján való dekorálásáig. Páratlan látványt nyújtott a bálányák estradéja, melyet az építészek és iparművészek vállaltak készíteni. A női tánczrend, mely Dormán Jenő pályanyertes terve alapján készült, valóságos remeke a tánczrendeknek. Fehér bőr rajztömb, melyen építészeti és mérnöki műszerek láthatók. A bál érdekességét emeli, hogy az építészek rokon-szakmáinak vezető emberei résztvettek benne csatlakozással együtt. A zenét a kórtánczokhoz Bachó István vezetése alatt álló honvédzenekar, a csárdáshoz pedig földvári Márkus Péter kitiűnő cigánybandája szolgáltatja. A cigánybanda hangjai mellett vette kezdetét csárdással a táncz, amely a kora reggeli órákig tartott.

A rendezés dícsősége erényi Ullmann Gyula, Málnai Béla és Székely Dezső elnöklése alatt álló százötven tagú rendezőség nevéhez fűződik, akik nem ismerve semmi fáradságot, emelték a mai építész-bált a siker legmagasabb pontjára.

A bálányai tisztséget a következők töltötték be: Hauszmann Alajosné, Gelléri Mórné, Korh Flórisné, Gaul Károlyné, Palóczy Antalné, Wellisch Gyuláné, Kaucz Gyuláné, vágfalvi Quittner Zsigmondné, dr. Hüttl Dezsőné, bogozói Pucher Istvánné, Wellisch Alfrédné, Bloch Leoné, Thék Endréné, Zsolnay Miklósné, Jakabffy Ferenczné, Grünwald Mórné, Ziegler Gézané, Schiffer Miksáné, Wagner Marcellné, Walla Józsefné, erényi Ullmann Gyuláné, Horváth Antalné, Grieger Gyuláné.

A bálón jelenváltak:

Leányok: Kristóf Lúla, Grünburg Réné, Grünburg Blanka, Fátoly Lili, Ruzicska Olga, Welwart Lenke, Glück Elvira, Uher Elvira, Somogyi Irén, Weisz Poldinka, Weisz Irén, Ungár Réné, Ungár Olga, Kurfust Anna, Kurfust Teréz, Pikta Mici, Polacsok Etel, Korach Rózi, Perges Berta, Perges Sári, (Szolnok), Klaczmányi Annik, Zeniczer Elza, Hollós Olga, Rosenfeld Ilonka, Szigeti Gizella, Wanik Mariska, Hemel Réné, Radóczy Teruska, Forgó Olga, Bosnyákovits Margit, Dicska Viktória, Meyer Ilonka, Schneider Elza, Vajda Vilma, Vajda Erzsike, Schönfeld Irma, Auspitz Janka, Auspitz Erzi, Schneller Katalin, Sebestyén Margit, Sebestyén Dusi, Berger Blanka, Reiner Ilonka, Werner Irénke, Blau Aranka, Reich Lily, Reich Margit, Löwenstein Aranka, Bolmann Irén, Löwinger Elza, Török Luiza, Scheer Augustza, Ács Etelka, Ács Aranka, Pozlovsky Margit, Rosler Teri, Rosler Ilonka, Deucht Olga, Grichwalsky Manczika (Kelenföld), Leitner Milka, Weisz Leopoldina, Selymes Sarolta, Blum Ella, Weisz Irénke, Weisz Boriska, Nádas Katicza, Keitner Katicza, Selymes Irén, Krausz Réné, Spitzer Elza, Riedl-nővérek, Lieder Janka, Grün Berta, Barabás Ilonka, Beier Hedvig, Fodor Ilike, Rózsa Frida, Palóczy Böske, Koriner Berta, Biel Ella, Zeiler Henrietta, Altheim Margit, Korvin Margit, Michelstaedter Mariska, Michelstaedter Blanka, Grünbaum Margit, Deutsch Irénke, Halász Regina, Fodor Ilike, Schwarz Margit, Schwarz Ilonka, Reizer Ilonka, Opitz Emma, Altheim Józsa, Löw Ilonka, Löw Mariska, Schüller Adél, Verő Rózsika, Dénes Bella, Fuchs Ilonka, Lázár Czili, Lázár Margit, Badegruber Anna, Sugár Edith, Sugár Olga, Sternberg Margit, Szegedy Lillike, Fischbein Lenke, Fischbein Gizi, Bondi Böske, Wollák Rózsika, Herzog Ilonka, Herzog Mici, Eiser Jolánka, Szerdahelyi Teréz, Szerdahelyi Elza, Lengyel Ilonka, Komári Ilonka, Föttmann Ilona, Csillag Margit, Stark Aranka, Fuchs Böske, Danek Annus, Sternberg Erzsike, Sternberg Lenke, Széll Mily, Friedmann Gizi, Lichtwitz Trude, Galz Ilonka, Philipp Duczi, Pressburger Pároska, Csillag Margit, Zsoldos Lillike, Szántó Irma, Fuchs Margit, Wollák Margit, Deutsch Irén, Deutsch Elza, Haber Paula, Deutsch

Ilonka, Urbán Magda, Berger Margit, Tann Mariska, Lenkauf Rózi, Schön Mariska, Schön Janka, Horvát Mariska, Tarján Jenny, Márkus Anna, Hollós Aranka, Kardos Bözsi, Löwinger Aranka, Lázár Olga, Harenstein Irénke, Reitler Lola, Eisler Aranka, Duncitz Róza, Róth Gizella, Róth Janka, Pott Jolán, Spitzer Sárika, Spitzer Malika, Beck Olga, Nill Kamilla, Sipos Ilonka, Erdős Margit, Krausz Margit, Krausz Jolán, Mann Rózsika, Böhm Aranka, Bodó Margit, Gyors Nelly, Kovács Erzs, Jellinek Inezike, Schwarz Mariska, Fekete Rózi, Wagner Aranka, Wilesek Heddy (Pöstyén), Epstein Ida, Epstein Frida és Epstein Margit, Gidály Hanna, Blum Margit, Blum Lujza, Kapitány Mariska, Rosner Ida, Nagy Manózi, Farkas Ily, Boros Ilonka, Grün Irma, Killer Vilma, Killer Rózi, Filipp Duci, Morellit Lina, Kovács Lida és Kovács Magda, Reálch Olga, Vidor Ilka, Farkas Ilonka, Huszka Frida, Maundl Bianka, Bánó Teréz és Bánó Sarolta, Goldner Ilus, Konta Ilus, Gassner Teri, Grünbaum Rózi, Fellner Örsike, Szűcs Duci, Drechsler Paula (Hidaskut), Engel Janka, Major Sanci, Egy Irénke, Egy Manózi, Glatter Erna, Glatter Olga, Weiner Pipi, Steiner Ilonka, Báron Szidi, Sziceti Ilonka, Hell Anna, Hell Ilona, Wolf Hedvig, Szentpály Ilonka, Krausz Hermin.

Medikus-bál.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 23.

A ma este lefolyt medikus-bál méltó módon sorakozik az idei szezon leglátogatottabb és legfényesebb elítélőjéi közé. A komoly orvosi tudományok hallgatói évek hosszú során bebizonyították már, hogy kitűnő bárendezők és ezért mintegy biztosra vették, hogy a mai multságuk is, melyet a Royal-szálló impozánsan feldíszített termeiben szerény tánczest néven rendeztek, nem maradt a többi mögött.

A medikusok régi jönevű és méltán népszerű báljain megjelenő hölgyek ma is kedves emléket kaptak a táncrendben a bál rendezőségétől. A táncrend finom merített papirosból recept alakban összefűzött block, fedőlapján művészi rajz van, amely keringőző párt ábrázol. A bálon Radics Béla cigánybandája játszott és a tánczot a hagyományos csárdással: „Hallod rózsám Katika, kelleme doktor, patika? . . .” nyitotta meg. Az egyetemi professzorok és az orvosi világ notabilitásai testületileg jelentek meg a kedves, fesztelen multságban, mely egész virradatig tartotta jókedvben az egybegyűlt díszes és előkelő közönséget.

A bálon jelen voltak:

Háziasszonyok: Dr. Ángyán Béláné, dr. Bókay Árpádné, dr. Dirner Gusztávné, dr. Boytha Józsefné, Batizfalvi Istvánné, Dirner Lajosné, Hóhalt Károlyné, dr. Horváth Mihályné, Hódossy Gidáné, Janny Gyuláné, Jordán Ferenczné, Kéty Lászlóné, Konrad Jenőné, báró Korányi Sándorné, Liebermann Leoné, dr. Mayer Árpádné, Nagy Emilné, Navratil Dezsóné, Preisz Hugóné, Récezy Imréné, Rätz Istvánné, Szontagh Félixné, Tauffer Vilmosné, Rihmer Béláné, Szabó Dénesné, Vámosy Zoltánné, dr. Walla Béláné, dr. Wohlheim Béláné, Windisch Ödönné, dr. Wenhardt Jánosné.

Asszonyok: Buzay Károlyné, Cseley Józsefné, Hirsch Istvánné, Schustler Józsefné, öz. Szabó Béláné, Schmetzler Agostonné, Regéczy-Nagy Andorné, Létmányi Nándorné, Székely Jánosné, Pogány Béláné, Gergely Sándorné, Grünwald Mórné, Holitscher Pálné, Hudacsék Józsefné, öz. Kern Ferenczné, Körmendy Imréné, Ballagi Gézáné, Petz Jenőné, Kolozsváry-Nagy Károlyné, Cherven Flórisné, öz. Görög Istvánné, Kovács Emilné, Rónay Jánosné, Jaurovich Jánosné, Goreczky Zsigmondné, Mészáros Ferenczné, Bárczy Lászlóné, öz. Sachslehner Andrásné, Zsedényi Béláné, Szénássy Mihályné, Láng Gizella, öz. Raics Miklósné, Fodor Jánosné, Flittauer Frigyesné, Téry Gusztávné, Morelli Károlyné, Róth Lászlóné, öz.

Boda Gyuláné, Sántha Jeromosné, Fittler Imréné, Forster Béláné, Majorossy Gézáné, Morzsányi Józsefné, Takács Lajosné, Szabó Antalné, Wangel Jenőné, Antony Istvánné, Eleőd Jósáné, Kauser Józsefné, öz. Held Károlyné, Andreánszky Antalné.

Leányok: Andreánszky Klára, Antony Irénke, Ádám Marietta, Agoraszó Dóra, Asbóth Olga, Ballagi Ilonka, Ballagi Margit, Bárczy Erzs, Bárczy Anna, radóczy Boda Blanka, Cherven Miczi, dr. rzeke Marianne, Cseley Ilonka, Csapó Nusi, Csaszny Margit, Csögi Lili, Eleőd Fabiola, Faller Irénke, Fodor Ilonka, Flittner Rózi, Fittler Sári, Fittler Mária, Forster Edit, Görög Miczi, Grünwald Renée, Goreczky Margit, Gemeiner Rózi, Gaszner Lili, Gyéressy Szász Margit, Held Bella, Horváth Mimi, Hindi Szabó Gizella, Hirsch Rózsika, Halász Margit, Hosztalek Margit, Hudacsék Nelli, Jankovich Ilonka, Janny Gizella, Istvánffy Ella, Konrad Elza, Kern Hedvig, Kern Lili, Kolozsváry Nagy Erzs, Kovács Manózi, Kauser Klára, Kemény Ilonka, Karácsonyi Anna, Létmányi Lili, Mészáros Piroška, Morzsányi Ella, Majorossy Mariska, Müller Margit, Nérey Nóra, Nagy Klári, Noseda Erzs, Novelly Edith, Petz Magda, Petz Erzs, Péchy Teréz, Róth Ilonka, Raics Zsóra, regéczy Nagy Lili, Róna Mariska, Ráth Böske és Tuni, Schustler Emilia, Schmetzler Alisz, Székely Piroška, Szontagh Onézi, Szilassy Mariska, Szénássy Marianne, Sántha Gizella, Szabó Nelli, Szabó Vaja, Téry Edith, Takács Ilona, Tirser Lili, Tauffer Irma, Tóthfalussy Margit, Vangel Sárika, Vangel Paula, Vangel Ilonka, Vancsó Anna, Wachtl Gabriella.

Az újságkiadó tisztviselők művészestélye. Ezt a két évtized óta kedvelt jótékonyzéli mulatságot az idén február 28-án fogják megtartani a Royal-szálloda dísztermében. A táncmulatságot megelőző nagyszabású hangverseny műsorán a rendezőség buzgóan fáradozik s máris több elsőrangú művész és művész is megígérte közreműködését.

Postások hangversenye. A Budapesti Posta- és Távirat-tisztviselők Enek- és Zeneegyesülete január 24-én este nyolc órakor a fővárosi Vigadó nagytermében hangversenyt rendez.

Dunagőzhajózási tisztviselők bálja. Az öbudi hajógyár tisztviselői évtizedek óta minden évben igen népes bált szoktak rendezni, mely a csendes Budán szinte eseményszámba megy. Ma esti bálját a Corvin-téren levő Budai Vigadóban rendezik, melynek pompás nagytermét társulati és más zászlókkal és hajós-jelvényekkel díszítik. A megjelenő hölgyek táncrend gyanánt a magyar ipar valódi remekét kapják egy ezelluloid-legyező alakjában, melyet Gunesch János budai bronzműves igen izléses, esiszolt acélveretékkel látott el. Az igen sikerült táncrendben az öbudi hajógyár képe is látható. A bálon Rácz Pali kitűnő zenekara játszik. Kezdeté este kilenc órakor.

Farsangi naptár:

- Január 24. Posta- és táviratbál a Vigadóban. Szt. Száva-tánczestély a Pesti Lloyd termében.
- 25. A Vonatkisrők tánczestélye VIII., Bérkecsis-u. 1.
- 30. Bölcsész bál a Royalban. Keresztény-szociálisták bálja a Vigadóban. Tűzoltók bálja a Terézvárosi Kaszinóban. Drogista Ifjak Egyesülete tánczestélye a Katolikus Körben. Fővárosi Sport Kör bálja a Royalban. Házfelügyelők bálja a Gutenberg Otthonban. A Fővárosi Torna Klub estélye Andrássy-ut 67. A Keresk. Ifjak jelmez-estélye II. Semmelweis-utca 17.
- Február 1. Bölcsődé-bál a Vigadóban. Balatoni bál a Tisztviselők Egyesületében. V. ker. áll. főreáliskola volt iskolatársainak bálja a Royalban. A Katolikus Ifjak Körének bálja (Molnár-utca 11.) A VII. ker. polg. kaszinó dalestélye VII., Thököly-ut 27. A Budai Dalárda bálja a budai Vigadóban.

- 2. Artisták vásárja a Vigadóban.
- 5. Katolikus bál a Royalban.
- 6. Előszerekek bálja a Royalban. „Emberszeretet” jótékonyági egyesület estélye a Terézvárosi Kaszinóban. Gaudeamus-bál a Kath. Körben. Hivatal-szolgabál a Royalban (49. sz. kapu.) Széchenyi-bál a Vigadóban. Imre-tánczestély. Magyarországi Keresk. alkalm. bálja V. Szemere-u. 10. A II. ker. Általános Közjótékonyági Egyesület bálja a budai Vigadóban.
- 7. Gazdasszonyok Álarcos bálja a Vigadóban.
- 9. Technikus-bál.
- 13. Országos Vasutas-bál a Vigadóban. A fakereskedők és hivatalnokok bálja a Pester Lloyd Társulat termében.
- 14. Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete művészhangversenye a fővárosi Vigadóban.
- 27. Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár tisztviselőinek tánczestélye a Pester Lloyd dísztermében.
- 28. Az újságkiadó tisztviselők művészestélye a Royal-szállóban. A vasúti, posta-, távirat- és hajószállítás-képző-hallgatók bálja a Tisztviselők Országos Egyesülete termében.

SPORT.

A Korcsolya Egyesület alapításának első éve.

Irta: Dr. Márkus Jenő.

Ezernyolczszázhatvankilencben, decemberben hónap második napján, kis társaság gyülekezett az esti órákban a dunaparti „Steingassner” kávéház kártyaszobájában. Komoly, nemes cél hozta őket a vidám szórakozások e tanyájára.

Az összejövetel célja: a „Pesti Korcsolyázó Egyesület” megalapítása volt. Az alapítás iránt a közönség körében alig nyilatkozott meg valamelyes érdeklődés és ezt a csekély érdeklődést is csak szakadatlan utánjárás és folytonos buzdítás után sikerült az alapítás kezdeményezőjének: dr. Kresz Gézának felkelteni. Ezen azonban ne csodálkozzunk. Akkortájt minálunk, miként Hollandiát kivéve, Nyugat- és Középeurópában mindenütt, a korcsolya zászról úgy vélekedtek, hogy az egészségre ártalmas, sőt a közfelfogás szerint a bevett társadalmi szokásokkal és ildomossággal ellenkezett, ha egy urihölgy nyilvánosan korcsolyázott.

Érthető, hogy ily körülmények között Kresz Gézának egy korcsolyaegylet alapítása érdekében közzétett hírlapi felhívása teljes közönyre talált. De ő nem esüggedt el. Közölte tervét ismerőseivel, barátjaival, akik közül Vajda (Wallner) Adolf, Jero-vich Kornél és Strichó Gyula lelkes segítőtársaivá szegődtek. Ettől kezdve együttesen folytatták a megkezdett munkát lelkesítve, buzdítva, szóval és felhívásokban. Lassankint sikerült az eszmének híveket toborozniok. Az összejövetelet a vacsi-utcazi „Korcsna”-kávéház egyik emeleti szobájában tartották.

Itt készítették a közrebeszített különféle felhívásokat és itt dolgozták ki az alapítandó egylet alapszabályait, amiket ebben az évben, november hónap folyamán a kormányhatóság megerősített.

Megtérve az előkészületeket, szétküldték az alakuló közgyűlésre szóló meghívókat. A sok utánjárás, fáradozás és buzgólkodás dacára bizony alig tízenyolczan jelentek meg az alakuló ülésen. És a megjelentek is — kevés kivétellel — csupa fiatal, pályájuk kezdetén levő emberek, akik azonban telve voltak tetterővel, a cél iránti ha-

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csuz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BECS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Vidéki megrendelések naponta postautárvét mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kerul.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan háziszor: mindama gyomorhajónál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BECS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Vidéki megrendelések naponta postautárvét mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kerul.

tártalan lelkesedéssel, az egylet jövőjébe vetett rendíthetetlen bizalommal.

Ez a kis társaság mondotta ki Kresz Géza elnöklése mellett az említett napon és helyen az egylet megalakulását.

Őszinte tisztelet, igazi hála és elismerés illeti meg a derék alapítókat, mert nem riadva vissza a sok munkától és fáradtságtól, elég bátrak és erősek voltak megküzdeni a társadalom előítéletével és közönyösségével s mert a rendelkezésükre álló szerény eszközök dacára, sok küzdelem és bajlódás árán mégis megvetették alapjait hazánk mostanság egyik leghatalmasabb, egyik legvirágzóbb társadalmi és sportegyesületének, amelyet mi magyar korcsolyázók büszkén vallunk a magunkénak.

A megalakulás tuán nyomban megéjtették a választásokat. Az első választmány imígyen alakult: alelnök Keve József, titkár Vajna Adolf, pénztárnok Bárany Nándor Ernő, választmányi tagok: Illyés Lajos, Kendeff Árpád, dr. Kresz Géza, dr. Maurer Artur, Néger Adolf, Strichó Gyula, Szentkirályi Albert, Vavriák Antal, Windisch Imre. Az elnöki tisztelet egyelőre betöltetlenül hagyták. A választmány legelső feladata természetesen az volt, hogy jégpályáról gondoskodjék. A választás a városi tóra esett. Hosszas utánjárás után sikerült a városi tanácstól engedélyt szerezni arra, hogy a tó egy kis részét korcsolya céljára díjtalanul felhasználhassák. Most meg egy olyan házikóra volt szükség, ahol a tagok korcsolyát köthessenek és melegedhessenek. Ennek a felállítására sok gondot és fejtörést okozott. Hiányzott ugyanis a szükséges pénzmag. Hiszen az egyletnek alig volt még 35 tagja! S minthogy a tagok nagyszámú szaporodására egyelőre számítani nem lehetett, az alapítók elhatározták, hogy a házikót sajátjukból építik föl. Az elhatározást nyomon követte a tett s az építkezéssel december hó folyamán elkészültek.

Az első „korcsolyacsarnok“ — ha ugyan a tó partján felállított kis fabódét annak lehet nevezni — nagyon egyszerű volt. Két szobából állott. A nagyobbik egyszobás volt, a kisebbik a korcsolyakötő, ruhátár, ékező, választmányi szoba és iroda céljára szolgált, a kisebbik a korcsolyaraktár volt. A berendezés sem volt különös. Egy rozoga asztal, néhány szék, szalmazsupokból rögtönzött pamlag, no meg egy ócska lámpás; ezek képezték az összes kényelmetességet.

Most már megkezdhetette volna az egylet téli működését, ha... fagyott volna! De a természet is az ellenségek táborába szegődött, mert hát a higanyszlop sehogy sem akart a fagypontra alá süllyedni. Elmúlt a karácsony, az újév is rég beköszöntött, de a fagy csak egyre késlekedett. Az időjárás szeszélye már-már komoly aggodalmakat keltett a szörnnyü türelempróbára tett választmányban, míg végtére 1870. évi január hó 27-én, a hőmérő régtől áhihozott sebességgel szállott a 0-fok alá. A hirtelen fagy január hó 29-én valóra váltotta a lelkes utóbrók reményeit. E napon nyitották meg első ízben a korcsolyapályát.

A megnyitás nagy ünnepélyesség között folyt le. Részt vett azon a társadalom színe-java, sőt az ünnepélyt néhai szeretett trónörökösünk: Rudolf koronaherceg is megtisztelte magas látogatásával.

És a nagyközönség, amely eddig teljesen távol tartotta magát, érdeklődni kezdett az új egylet és a korcsolyasport iránt. Eleintén az uri hölgyek nem igen voltak rávehetőek, hogy korcsolyát kössenek. A lelkes választmány ezen is segített. Sorra járták az előkelő családokat, kérlelve a szülöket, hogy leányaikat engedjék korcsolyázni. Törekvésüket siker koronázta. A legelső között mindjárt báró Eötvös József volt, aki két leányának az engedélyt erre megadta.

Ettől kezdve a fiatal bájos bárókisasszonyok mindennapos vendégei a jégpályának. Ezzel a játszmat megnyerték! Nehány nap alatt egész sereg szebbnél-szebb fiatal hölgy és leánya lepte el a tó jegét s a bájos hölgykoszoru csakhamar nagy társaságot vonzott maga köré. Egymás után léptek be a tagok sorába: az *Andrássyak*, az *Apponyiak*, *Batthyányok*, *Czirákycok*, *Eszterházyok*, *Karácsonyok*, *Károlyok*, *Keglevicsek*, *Szapáryok*, a *Zichyek*, a főrangú világ köztisztviselőiben és szeretetben álló tagjai, a közélet kitünőségei és a polgári családok hozzátartozói.

Fesztelen jókedv és vidámság uralkodott a jégen. Hogy az egyleti élet minél változatosabb legyen, a hölgyek délutánonként uzsonnákat rendeztek. Ezek városszerte csakhamar nagy hirre vergődtek. Zenezóban sem volt hiány! Gróf *Andrássy* Manóé, az alapítók leglelkesebbike, egy kintornát bocsátott rendelkezésre. A választmányi tagok és a vállalkozó fiatal tagok hajtogatták felváltva a sipládát. Ez az unalmas, de a felmelegedésre kétségtelenül kiválóan alkalmas feladat csakhamar kapós tisztségre emelkedett!

A mamák hovatovább kiszorultak a szűk melegedő szobából. Szánkókra ültették hát őket! Innen nézdegélték jó meleg kendőbe burkolva a pajzán ifjúságot, gyönyörködve a jégen ide s tova irríngáló párokban. Hogy meg ne fázzanak, a szánkók talpára kis agyagbőgréket erősítettek, melyekből izzó szénparázs árasztott valami kis meleget. Ezek a „thermaphor“-ok rég kimentek a divatból. Manapság legfeljebb a piacz természetes királynői használgák. De akkor megtették a szolgálatot ezek is!

A nem remélt fellendülés a választmányt fokozott munkára serkentette. Egymást követték a különféle ünnepségek, kivilágítások, lampionos menetek. Február 2-án tartották meg az első versenyt, majd társas korcsolyázást rendeztek és ezekre az alkalmakra már katonazenét is fogadtak. Micsoda nagy esemény volt, midőn a vidám induló hangjai a liget csöndjében először felharsogtak!

Sajnos, a kedves téli életnek csakhamar vége szakadt. Február 26-án beállott az olvadás s a jég hasznavehetetlenné vált. A 22 napos rövid idény dacára meglegedéssel állapíthatták meg az alapítók, hogy törekvéseiket nem remélt siker koronázta. A tagok száma az első idény végével már 432 volt s a pénztári kimutatás 1559 korona 82 fillér felesleggel záródott.

Az európai korcsolyázó-bajnokságok.

Budapest, január 23.

Ma délelőtt déltek el azok az európai korcsolyázó-bajnokságok, amelyeket a jubiláló *Budapesti Korcsolyázó-Egylet* a mai napra irt ki. A versenyek délelőtti kilencz órától délután négyig tartottak. Az egyes versenyek részletes eredményei a következők:

Délelőtt kilencz órakor. I. *Nemzetközi junior urak műkorcsolyázó versenyje*. Kötelező gyakorlatok. Résztvettek: Oppacher J. (Wörtersee, Klagenfurt), Müller G. (Berlin), Sonder R. (Augsburg), Farkas J. (Budapesti K. E.), Seitz K. (St. Moritz), Wrobel B. (Lemberg), Urban Leó (Wien E. V.), Szollás L. (Budapesti K. E.) és Pöckl W. (Wörtersee, Klagenfurt).

Délelőtt féltiz órakor. II. *Nemzetközi gyorskorcsolyázó verseny 1500 méter*. Első pár: győztes dr. Gyurmán Dezső (BKE.) 2 p. 48 $\frac{3}{4}$ mp. 2. Herczegh Béla (BKE.) 3 p. 48 $\frac{3}{4}$ mp. Második pár: első Pichler H. (Wien E. V.) 2 p. 46 mp. 2. Weidinger H. (Wien E. V.) 2 p. 52 héttized mp. Pichlert idegen pályára menés miatt diszkvalifikálták és így Weidinger lett a győztes. Harmadik pár: győztes Paternioner A. (Wörtersee, Klagenfurt) 2 p. 48 háromtized mp. 2. Virágh F. (BKE.) 3 p. 9 kilencztized mp.

Negyedik pár: győztes Vampetics Imre (BKE.) 2 p. 42.8 mp. 2. Schick László (BKE.) 2 p. 50.5

mp. A legszebb futama a versenynek, Vampetics gyönyörű stílusban gyönyörűen győz. Ötödik pár: győztes Sattler F. (Wörtersee) 2 p. 53.7 mp. 2. Fischera A. (Wien E. V.) 2 p. 58.5 mp. Végeredmény: Győztes: Vampetics Imre (BKE.) 2 p. 42.8 mp. 2. Paternioner A. (Wörtersee) 2 p. 48.3 mp. 3. dr. Gyurmán Dezső (BKE.) 2 p. 48 $\frac{3}{4}$ mp.

Délelőtt tíz órakor. III. *Európa gyorskorcsolyázó bajnokságának 500 m. futama*. Első pár: győztes Mathiesen Sigurd (Kristiania) 47.8 mp. 2. Schilling Ferencz (Wien E. V.) 50.6 mp. Az öregebbik Mathiesen biztosan veri a különben is csak hosszútávra erős bécsi Schillinget. Második pár: győztes Oeholm Mórítz (Stockholm) 46.4 mp. 2. Mannó Miltiades (BKE.) 48.7 mp. A svéd Oeholm klasszikus stílusban megy. Mannó az első kanyarodóig nyomában van, ahol megszuszik, miáltal mintegy 10 métert veszít és így Oeholm biztosan győz, de Mannó így is megjavítja a magyar rekordot 0.7 másodpercczel. Harmadik pár: győztes Mathiesen Oszkár (Kristiania) 45.6 mp. 2. Bohrer Tamás (Wörtersee) 46.7 mp. A verseny legszebb futama; a norvég világ bajnok ugyan kezdettől fogva biztosan vezet ideális stílusával, de a fiatal osztrák is kitünően tartja magát. Végeredmény: Győztes Mathiesen O. (Kristiania) 45 p. 0.6 mp. 2. Oeholm Mórítz (Stockholm) 46 p. 0.4 mp. 3. Bohrer Tamás (Wörtersee) 46 p. 0.7 mp. 4. Mathiesen Sigurd (Kristiania) 47 p. 0.8 mp. 5. Mannó Miltiades (Budapest) 48 p. 0.7 mp. (országos rekord).

IV. *Nemzetközi junior urak műkorcsolyázó versenyje*. Kötelező gyakorlatok. Résztvettek: Winzer H. (Troppau), Kunz H. (Bielitz-Biala), Müller H. (Troppau), Bartel G. (Troppau), Stratilla G. (Troppau), Lischka E. (Troppau), Fráter J. (Budapesti K. E.) és Meixner A. (Troppau).

Délelőtt féltizenegy órakor. V. *Hölgybajnoksági műkorcsolyázó verseny. Kötelező gyakorlat*. A gyakorlatot elvégezték: Kronberger Lili (Budapesti K. E.), míg Mrs. Greenhough Smith (London) visszalépett.

Délelőtt féltizenkét órakor. VI. *Európa-bajnoksági műkorcsolyázó verseny. Kötelező gyakorlatok*. A gyakorlatokat elvégezték: Fuchs G. (Wien T. E.), Ollow K. (Szt.-Pétervár), Urbáry S. (Budapesti K. E.), Thorén P. (Stockholm) és Salchow U. (Stockholm).

Délután két órakor. VII. *Európa-bajnoksági gyorskorcsolyázó verseny 5000 m*. I. pár 1. Bohrer T. 8 p. 51 mp. 2. Mathiesen Sigurd 9 p. 20.6 mp. Bohrer csaknem egy egész körrel győz. II. pár. 1. Mathiesen Oszkár 8 p. 59.5 mp. 2. Oeholm M. 9 p. 20 mp. Oeholm az ötödik fordulóban elbukott. III. pár 1. Schilling Ferencz 9 p. 26 mp. Egyedül ment.

Végeredmény: 1. Bohrer Tamás (Klagenfurt) 8 p. 51.9 mp. 2. Mathiesen Oszkár 8 p. 59.5 mp. 3. Oeholm Mórítz 9 p. 20 mp. Az eredmény nagy szenzációt keltett azzal, hogy a fiatal osztrák Bohrer leverte a világ bajnok Mathiesent.

Délután a nemzetközi szövetség hölgy műkorcsolyázó bajnokságában egyedül a magyar bajnok Kronberger Lili vett részt s így ő a bajnok. Az európai műkorcsolyázó bajnokságban nem vett részt Steiner és Boshaw, de helyettük utólag benevezett és részt vett Fuchs Gellért világ bajnok (Bécs).

Akt az Odolt következetesen mindennap használja az a tudomány mai állása szerint a képzhető legjobb fog- és szájpolást gyakorolja.

SZÉN,

koks, briket, antracit

összes gazdasági, ipari és házi célokra.

Telefon: Detail 26-27, 75-26. Engros 164.

27701

RADNAY KÁROLY

BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 78.

Sürgőnyczim:

ANTRACIT

BUDAPEST.

Nagy szénmegtakarítás

érhető el szén, koks, fa vagy bármiféle más tüzelőanyagból a

KYL-KOL (törvényileg védve) kémiai preparátum alkalmazása által. Nagy meleget ad és a tüzelőanyag **szakmentesen** ég el. Kapható **30 filléres csomagokban minden fűszer-, festék- és drogeriaüzletben.**

30 fill. csomag 1 és fél mázsa szénét takarít meg. KYL-KOL vállalat Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 83. szám.
Képviselek keresetnek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Magyar Jogászegyesületben Szentkirályi Kálmán dr. ma este előadást tartott a földterhermentesítési járulék jogi természetéről a magyar közjog és a magyar pénzügyi jog szempontjából. Ismertette a veszített urbériségek és tizedek kárpótlására vonatkozó 1848. évi törvényhozást, valamint az abszolút korszaknak erre vonatkozó intézkedéseit amelyek az országbirói értekezlet törvényesített. Ismertette továbbá az ez ügyvel kapcsolatos törvényes intézkedéseket 1867-től máig és az összes állami költségvetéseknek és zárószámadásoknak, valamint az állami számvévesztési jelentéseknek 1867-től 1907 végéig a földterhermentesítési járulékra, a földterhermentesítési adósság törlesztésére és a földterhermentesítési alap elszámolására vonatkozó adatait. E teljes jogi anyag kritikai feldolgozása után a következő konklúzióra jutott. A földterhermentesítési pénzalap egy fennálló jogi személy. A földterhermentesítési járulék speciális állami adópótlék, amelynek elvi mértéke az alap átlagos évi szükséglete és az adósság megterhelése határának garanciája az, hogy a beszedett járulék a maga egészében a pénzalapba beszállítandó és abban alapszerűleg kezelendő. Azután az előadás megállapítja, hogy a tényleges gyakorlat nem felel a törvénynek. Együttal levelet a felállított tételeknek közjogi konzekvenciáját és előadja a közjog és az egyes adózók szempontjából a jogrend helyreállításának módját. Végül elemezte az 1909. évi költségvetési törvénybe pótlólag beszurt rendelkezést, amelynek az lett volna a célja, hogy az adó nem körben fennforgó hibákat orvosolja. Az előadást az ülés hallgatósága nagy tetszéssel fogadta.

§ A tolvaj, aki nem hagyja magát elfogatni. Sziogyártó Sándor váci parasztagda a múlt év november 2-án kocsijával bejött Vácra a Ferdinánd-terti piacra. Éjjel, mikor a piac tér néptelenné vált, Sziogyártó az egyik edényesbödét feltörte s onnan több edényt el akart lopni. Györkös Sándor rendőrellenőr azonban tetten érte s be akarta kísérni a kerületi kapitányságra. A tetten ért tolvaj menekülni akart a rendőr kezeiből s ezt teljes erővel gyomorba ütötte. A rendőrellenőr azonban nem eresztette ki kezei közül s kétségbeesett dulakodások közben mindketten befordultak a közeli árokba. Itt Sziogyártó kerekedett felül s a rendőrellenőrt úgy összerugdosta, hogy a szerencsétlen ember napokig nyomta az ágyat s állásától is meg kellett válni betegsége miatt. A büntető-törvényszék dr. Jannitzky bíró elnöklete alatt ma vonta felelősségre Sziogyártó Sándort lopás és hatóság elleni erőszak büntetési miatt. A bíróság Sziogyártó Sándort lopás és hatóság elleni erőszak büntetésiért hat hónapi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész sulyosbításiért felebbezett, de fölbbezett a vádlott is.

§ Bekés kiegyenlítés. A városligeti mutatóvályos téren történt, hogy Fisch Ferenc mozgókép-vállalat tulajdonos özivakodás közben háromszor rálőtt nejeére, született Fuchs Erzsébetre. A lövések közül egy az asszony jobb kezét találta. Fisch Ferenc házastársával szemben elkövetett szándékos emberölés büntetési kísérletével vádolva, fogházba került. A vizsgálóbíró előtt azzal védekezett, hogy szokása ellenére többet ivott a kelletténél és az ital fejébe szállt. A revolverrel a nejét nem megölni, csak megijeszteni akarta. A vizsgálat megállapította, hogy Fisch Ferenc nem szenvedett elmeavariánban, de tettének elkövetésekor jelentősen korlátozva volt elhatározási képessége. A vizs-

gálat során neje meglátogatta őt a fogházban, a házastársak megbékültek egymással és Fisch neje kérelmére szabadlábra is helyezték. Közben az is megállapítást nyert, hogy az asszony sebe nyolcz napon belül meggyógyult és így csak könnyű testi-sértés vétsége forog fenn. Fisch Ferencné indítványát visszavonta, férje megbüntetését nem kívánta, ennek folytán a vizsgálóbíró dr. Vázsonyi Vilmos vád előterjesztésére Fisch Ferenc ellen az eljárást megszüntette.

§ Pofon a bírságokért. Kisely Pál salgótarjáni vendéglős állandóan ellenségeskedésben élt Szakál Ferenc főszolgabíróval, aki gyakran megbírságolta. Mikor pedig a főszolgabíró nem akart neki halasztást adni a bírságok lefizetésére, Kisely ököllel rátámadt és fölpofozta. Az incidens után a vendéglős az inzultust levélben megírta a „Napló”-nak, a „Népszavá”-nak és a „Friss Ujság”-nak és elmondotta, hogy őt a főszolgabíró folytonos pénz-bírságolásokkal csaknem a halálba kergette. A három lap ezen levelet egy közlemény alapján le is közölte. A kir. ügyészség erre rághalmazási sajtóperbe fogta be mind a három lapot s a büntető-törvényszék esküdtbírósa mára tüzte ki ennek az ügynek a tárgyalását. Vádlottként szerepeltek: Hahn Béla, Herczeg Géza és Habár Mihály. A vádlottak közül csak Habár és Herczeg jelentek meg. A bíróság a megjelent vádlottak védőjének, dr. Tarján Mihálynak kérelmére a mai esküdszéki tárgyalást elnapolta, annyival is inkább, mert a Kisely Pál ellen a főszolgabíró inzultálása miatt folyó hatóság elleni erőszak iránti perben a kir. Kuriától az iratok még nem érkeztek le a törvényszékre.

§ A Kioszk fosztogatói. Kollegerszky Viktor, a Stefánia-uti kioszk bérlőjéhez a múlt évben egy veszedelmes tolvajbanda állott be szolgálatba alnév alatt. A banda vezére övegy Takács Ferencné volt, aki lopás, csalás, sikkasztás és okirathamítás miatt eddig összesen 9 évet töltött a börtönben és a fegyházban. Ez a jeles asszonyság Várkonyai Ferencnek feleségével, akit a Gedicke-bankház kárára elkövetett lopásból kifolyólag orgazdaság büntetést elítéltek, szövetkezve belevonták még társaságukba az ugyanott alkalmazásban lévő Demeter Lajosné és Kulinyi Károlyné takarítónőket is, akikkel együtt nagymennyiségű evőeszközt, asztal-neműt, kávét, cukrot loptak. A lopott holmikon testvériesen megosztottak. Időközben Kollegerszkyt figyelmeztették, hogy alkalmazottjai rendszeresen fosztogatták, s az egyik tolvajt meg is neveztek Várkonyainé személyében. Feljelentésére Várkonyainé albertfalvai lakásán nagymennyiségű lopott holmit találtak. Ugyancsak nagymennyiségű lopott portéka került elő övegy Takács Ferencné lakásában is. A büntető-törvényszék ma ítéleteit a négy lopással vádolt asszony felett, s dr. Keserű kir. ügyész vádjá után övegy Takács Ferencné 5 évi börtönrre, Várkonyainét négy havi, Demeter Lajosné 3 havi és Kulinyi Károlynét egy havi fogházra ítélte. Az ítélet ellen az összes felek felebbezték.

Szoptató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsió használata által.

Rimerültség megszűnik,

s a csecsemő rózsásabbá, vidámbábbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt.

Az anyaságnak bármily válságos percében, a

SCOTT-féle Emulsió

erőt kölcsönöz, bátorít s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Egy eredeti üveg ára 2 R. 50 fill. Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módosított védjegyű - a halast - keressék.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források Budapestben.

Előlemezési cikkek.

Wilks Tátra tojcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott linom csukorka-bombonyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltusnárn gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27-08. Keleti Export. É. óráítás naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság) A. a. n. t. 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és úvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI., Ferenc-körút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogköcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályorszáját főelárúsító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zalogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Gazdasági gép

Legfinomabb újkorai találmány a szabadalm. kaszkiverő (kalapáló) gép, mely a kaszát 5 peroz alatt a leg-tökéletesebben kidezi. Munkája gyors, egyenletes, a kaszát kiméli s kivált nagyobb gazdaságokban jelentékeny pénz- és időbeli megtakarítást jelent. Ara 40 korona. Egyedüli elárúsító: Reichmann Sándor Budapest, VII., Dembinszky-utca 46. szám.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszékek, vizeldék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegviz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-fűtőhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házbán. Telefon 20-83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek

Villamosági részvénytársaság Budapest, V., Lipót-körút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Táviratézim: Siemenschuckert. Késsit: Villamosvilágítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos vasutakat. Bányavasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozóáramu generátorokat és motorokat, vezetékananyagot, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsolókészülékeket, biztosítókat, wattószámolókat (Schuckert-rendszer), vezetékkerendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra. Világító testeket, izzólámpaszeketeket. Különlegességek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos bányafűrógépek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachrach A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstárnygyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13 szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényüzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárak.

Szénágy, Hoffmann és Társa selyemárnyháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szénágy” cég van, tisztellel kérjük, selyemárnyháznak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kírását, Szei ágy, Hoffmann és Társa selyemárnyház kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

KÖZGAZDASÁG.

A Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Rvt. üzleteredménye.

Budapest, január 23.

A Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson R. T. igazgatósága ma tette közzé múlt évről szóló zárszámát. A 768,361.847 korona 85 fillér összeforgalom mellett az 1908. évi, december 31-ikével lezárt mérleg 822,295 korona 65 fillér tiszta nyereséget mutat ki. Ez a szép eredmény is mutatja azt, hogy ez a minden ízében modern intézet fejlődése oly szilárd alapokon nyugszik, hogy a múlt év nehéz viszonyai jóformán hatás nélkül voltak rája. Bizonyítja ezt az intézet fejlődését feltüntető alábbi táblázat is:

	1908	1907	1908
Részvénytőke	10,000,000	10,000,000	10,000,000
Tartalékalap	1,440,368	1,510,392	1,560,416
Betétek könyv.	7,059,385	6,800,525	7,680,353
Betétek cheque-re	7,513,111	7,746,760	7,472,783
Kézizál. pénz. utalv.	5,200,000	6,050,000	6,075,000
Tiszta nyereség	850,290	805,613	822,295

Ámbár az idei nyereség nagyobb a múlt événél, mégis az igazgatóság a február hó 9-ikére egybehivandó közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a tartalékok kellő ellátása mellett ugy. mint tavaly, ezuttal is részvényenként 24 korona osztalék fizetessék.

A mérleg adatai a következők: Vagyon: Pénztárkészlet 1,501,793 K 86 fillér. Elhelyezve pénzügyintézeteknél rövid felmondásra 1,791,260 K 26 fillér. Saját értékpapírok 2,311,971 K 78 fill. Társulati ház 1,000,000 K. Váltótárcza 7,034,487 K 89 fill. Előlegek értékpapírokra 8,205,413 K 60 fill. Adósok fedezet mellett és folyó számlán 5,447,291 K 32 fill. Váltóüzlet, értékpapír, ércpénzkészlet stb. 662,324 K 57 fill. Adósok 1,995,521 K 02 fill. Kézizálogüzlet 8,664,383 K 25 fill. Országos központi hitelszövetkezet elapítvány befizetés 400,000 K. Óvadék-értékpapírok 135,363 K 54 fill. Tisztviselői nyugdíjalap értékpapírjai 341,231 K 91 fill. Kézizálog, pénzt. utalv., bizt. alap értékpapírjai 304,441 K. Összesen 39,795,484 K. Teher: Részvénytőke 10,000,000 K. Tartalékalap 1,560,416 K. Tisztviselői nyugdíjalap 346,023 K 93 fill. Betétek: Takarékpénztári könyvekre 7,680,353 K 60 fillér. Cheque folyó számlára 7,472,783 K 60 fill. Pénztárjegyekre 3000 K. Együtt 15,156,137 K 20 fill. Kézizálog pénztári utalványok 6,075,000 K. Hitelezők 5,618,005 K 21 fill. Fel nem vett osztalékok 4464 K. Átmeneti kamatok 77,778 K 47 fill. Tiszti óvadékok 135,363 K 54 fill. Egyenleg mint nyereség 822,295 K 65 fill. Összesen 39,795,484 K.

Nyereség- és veszteségszámla. Tartozik: Kifizetett és tőkésített kamatok: takarékbetétek után 270,478 kor. 67 fill., pénztárjegyek után 11 kor. 58 fill., chequebetétek után 305,005 kor. 7 fill., kézizálogpénztári utalványok után 273,262 kor. 50 fill. Együtt: 848,757 kor. 82 fill. Tőkekamat adó 27,326 kor. 25 fill. Társulati ház adója és fenntartása 12,345 kor. 7 fill. Tiszti fizetések 148,591 kor. 2 fill. Lakbér és kezelési költségek 161,716 kor. 31 fill. Felügyelő-bizottság tiszteletdíja 6000 kor. Adó 84,424 kor. 26 fill. Leírások 61,239 kor. 9 fill. Nyereség-áthozat 1907. évről 38,034 kor. 14 fill. Nyereség 1908 évben 784,261 kor. 51 fill. Együtt: 822,295 kor. 65 fill. Összesen 2,172,695 kor. 47 fill.

Követel: Nyereség-áthozat 1907. évről 38,034 kor. 14 fill. Váltószámítási kamat 627,620 kor. 79 fill. Adómentes kamat 86,196 kor. 60 fill. Kamat 390,409 kor. 70 fill. Kézizálogüzlet jövedelme a költségek levonása után 654,621 kor. 7 fill. Különféle jutalékok és egyéb jövedelmek 283,929 kor. 81 fill. A váltóüzlet tiszta nyeresége a tőkebefektetés kamatainak és a kezelési költségek levonása után 23,825 kor. 36 fill. Társulati házbérfelvételek 62,058 kor. Összesen: 2,172,695 kor. 47 fill.

Mozgalom a Rimamurányi részvényekért.

Az értéktőzsdén megint új favorit akadt a Rimamurány-Salgótarjáni vasmű r. t. részvény. A különben apathikus tőzsde figyelme most erre a papírra irányul s azt suttogják, hogy nagy dolgok folynak a kulisszák mögött s ez az elsőrangú papíros hamarosan elérkezik arra az árfolyam-nívóra, amelyet bonitása és jó kamatozása folytán meg is érdemel. Ismét egy csoport verődik össze, amely befolyást akar biztosítani magának a vállalat vezetésére és csodálatosképpen ugyanaz a csoport, amely tavaly a Schlick-gyárnál, az idén meg országos érdeklődés közepette a Közúti vasutnál győztesként vonult be az igazgatóságba s megvetette a lábát ott, ahol a társaság sorsát intézik. Ennél az újabb akciónál, amely azzal a feltűnést keltő eredménnyel járt, hogy a Rimamurányi két nap alatt tíz koronával emelkedett, a börzén ugy jöttek rá, hogy ugyanazok a kezek a Krausz és Bettelheim, Munk és Davidsohn továbbá Fleissig Sándor ezégek akik a Közúti-akciónál a Hitelbank támogatásával az egyesült mágnás-lipótvárosi csoport kombattansai voltak, ezek vásárolják a részvényeket nagy tételekben, természetesen ugyanaból az okból mint eddigi hazaiknál. A Rimamurányi tehát újabb ellenzékét kap, amely igazgatósági tagságot kért és természetesen magasabb dividendáért küzd. Van ugyanis a Rimamurányinak egy régebbi házi ellenzéke, amelyet Baum Mór, egy bécsi börzetalap kiadója vezényel, ő képviseli minden közgyűlésen az elégedetlen bécsi részvényeseket s minden évben azt kifogásolja, hogy kevés dividendát adnak, ellenben a nyereség jelentékeny részét beruházásokra fordítják. Tehát ismét nagy árfolyamhárc készül s érdekes fejleményeknek néz elébe a budapesti City. Csak hogy ebben a csatában nehezebb a küzdelem, mint a Közútinál. A Rimamurányinak ugyanis sokkal több a részvénye, ellenben talán kevesebb belőle az „uszó áru“, mint a Közútiból s a vállalatnál érdekelt bankok bizonyára igyekezni fognak, hogy az új jövevények ne csorbítsák pozíciójukat.

Igazgatóváltás a Központi Hitelbanknál. Megirtuk, hogy a Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja támogatásával a Karánsebesi Faipar Részvénytársaság legközelebb felemeli alaptőkéjét, amelyrel azután több kisebb faipari vállalatot beolvastat magába. A társaság új vezérigazgatót is kap, amennyiben Károly a Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja ügyvezető igazgatója kilép a bank kötelékéből és a Karánsebesi Faipar Rvt. vezérigazgatója lesz.

A parcellázások kérdése az O. M. G. E.-ben. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya mai ülésén folytatták a tanácskozásokat a parcellázások kérdésében és az ismeretes határozati javaslat az általános vita során módosult.

Matlekovits Sándor az adóreformjavaslatról. A Magántisztviselők Otthonában ma este fél nyolc órakor Matlekovits Sándor előadást tartott az adóreformjavaslatokról. A termet ez alkalomból teljesen megtöltötte a közönség, melynek soraiban ott volt közgazdasági életünk számos vezető férfija. Matlekovits Sándor előadásában részletesen ismertette az adójavaslatokat és azoknak valamennyi fontosabb intézkedését megvilágosította a hallgatóság előtt. Hangsúlyozta mindenképp, hogy az adóreform tisztán csak az állami adókról szól s ezt a reform hiányának tartja, mert az állami adókon kívül a mi adózási rendszerünkben különösen az adópótlékok esnek nagy teherrel a számításba. Ennek következtében tehát az adóreform következtéseit ma egészen tisztán látni nem lehet. A földadóra vonatkozó intézkedések ismertetése után kiemeli, hogy a ház- és házosztályadó reformja különösen a háziuraknak kedvez. Kifogásolja, hogy a tőkekamatadót, amelyet a javaslat eredeti szövege öt százalékos kivárat megállapítani, a pénzügyi bizottság tíz százalékra emelte fel. Egészében a reform ered-

ményeként azt várja, hogy habár az első esztendőben a pénzügyminiszter által számított 20 millió koronányi hiány az eddigi adójövedelemmel szemben jelentkezik is, a további években ez a hiány mind kevesebb lesz s néhány esztendő múlva teljeseen elfogy. A nagyérdékű előadást a hallgatóság zajos tetszéssel fogadta s a magántisztviselők otthona nevében Kállay Deszö alelnök mondott köszönetet.

Csöke Ferenc államtitkár. Szalay Péter kereskedelemügyi miniszteri második államtitkár és posta-távíró elnökgazgató helyébe a király — mint beavatott forrásból értesülünk — Follért Károly posta-távíró főigazgatót és elnökhelyettesét nevezte ki s e kinevezés a hivatalos lap legközelebbi számában jelenik meg. Ezzel kapcsolatban örömmel adunk hírt arról is, hogy a kereskedelemügyi minisztérium második államtitkára, ároktói Csöke Ferenc miniszteri tanácsos, az elnöki osztály főnöke lesz akit az adminisztratív ügyek vezetésével fog megbízni Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter. Mindkét kinevezés érthető örömet kelt a tisztviselők körében, mert egyaránt érdemes a közpályán megbecsülhetetlen szolgálatakat tett férfiu és főleg tisztviselő érdemeinek elismerését jelenti. Különösen áll ez Csöke Ferencre, aki azelőtt a vasuti szakosztály élén is állott és a fiumei tengerészeti hatóság főnöki minőségében nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Fiumében a magyar államiság eszméje szembe tűnően domborodott ki a nagy külföld előtt is.

A Fiumei Magyar Olajipar r. t. teljes működésben. Ismeretes, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank támogatásával az 1907. évben megalakult a Fiumei Magyar Olajipar Részvénytársaság kétfélmillió korona alaptőkével. Ez a vállalat — amely a legnagyobb e fajta vállalatok egyike az országban, ezideig csak fél erővel dolgozott, amennyiben a berendezését, amelyek a technika modern vívmányainak minden kellékét magában foglalja, ez ideig még nem készítették el. A gyár teljes üzembe helyezése azonban most már annyira haladt, hogy — amint értesülünk — Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár február első napjaiban ünnepélyes keretben felavatja a gyárat, amely azután teljes erővel megkezdí működését.

A tőzsde reformja. Köztudomású dolog, hogy a kormány, különösen az agráriusok pressziójára, már régebben foglalkozik a tőzsde formájának kérdésével. Még a néhai Polónyi Géza igazságügyminiszter indította meg az igazságügyminisztériumban az erre vonatkozó előmunkálatokat, amelyek Polónyi bukása után sem szakadtak meg. A mezőgazdasági érdekképviseletek erősen sürgetik napról-napra a kérdés tisztázását, úgy, hogy a kormány e hatalmas tábor követelése elől már nem térhet ki. Ma már — mint beavatott helyről értesülünk — készen is van a tőzsdetörvény reformtervezete, sőt az igazságügyi és a kereskedelemügyi minisztériumok már le is tárgyalták azt. A törvényjavaslat két főrészből áll. Az egyik rész a kereskedelmi tőzsdéről, a másik a tőzsdebiróságról szól. A kereskedelmi tőzsdéről szóló javaslat 29 szakaszból áll és főleg szervezeti és anyagi jogi kérdéseket tárgyal. A tőzsdei különbözőzeti üzemeket, azokat a bizonyos önszerződési kötések (in sich játékok) rendkívül nagymértékben korlátozza az új törvénytervezet. Ezek a korlátozások valamivel mérsékeltebbek, mint az osztrák tőzsdetörvényé amely tudvalevőleg teljesen eltiltja a határidő-üzletet, mindazonáltal annyira szigorúak hogy senkinek sem lesz kedve a tőzsdén határidőre játszani. — A másik rész, amelyik a tőzsdebiróságról szól, 20. szakaszból áll. Ennek a résznek az a legnagyobb újítása, hogy megakadályozza azt, hogy a tőzsdei játék a tőzsdebiróság részéről se részesüljön olyan oldalonban, amely azt az egyéb törvényes eljárás fölé helyezi. A tervezet szerint a tőzsdebiróság ítéletei is megfellebbezhetők lesznek. A javaslatok természetesen még szaktanácskozás elé ke-

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatával valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

rülnek s az igazságügyminiszternek az a terve hogy mindkét törvényjavaslatot még ebben az ülésszakban a Ház elé terjeszti. Ismerve a tőzsdéi körök hangulatát, egész biztosra jósolhatjuk, hogy ez a javaslat óriási ellenzésre fog találni s féltő, hogy — ha nem sikerül az elintézteteket elsimítani — pénzpiacunk is erősen meg fogja érezni a tőzsde híveinek elkeseredését.

Magánüzégből — részvénytársaság. Már régebben megírtuk, hogy Aczél Károly budapesti fatereskedelmi cég a Fatereskedők Hitelintézete Rt. támogatásával részvénytársasággá alakult át. Ez az átalakulás megtörtént s a céget most cégezték be „Aczél Károly fűrésztelep és parketgyár részvénytársaság” cím alatt. A társaság 1.200.000 korona alaptőkével alakult meg s az alakuló közgyűlés igazgatókka a következőket választotta meg: Rothberg Vilmos, Aczél Károly, dr. Engel Arnold, Fuchs Aladár, Grosz Béla, Heidelberg Imre, Heidelberg Ödön, Leimdörfer Nándor és Popper Zsigmond. Érdekes a megemlíteni, hogy ez ideig mindössze csak 2000 koronát fizettek be a Fatereskedők Hitelintézeténél.

Az Újpesti Takarékpénztár jubiláris közgyűlése. Az Újpesti Takarékpénztár január 23-án tartotta 40-ik évi, tehát jubiláris közgyűlését Székely Miksa elnök-vezérigazgató elnöklése mellett, aki a közgyűlés határozatképességét megállapítván, melegen üdvözölte a megjelent részvényeseket s kiemelte az intézet történetének főbb mozzanatait, a közgyűlést megnyitotta. A közgyűlés a jelentések közül először fogadta az intézet 40 éves történetének a fölolvását, melyet dr. Kálmán Ödön írt meg igen érdekesen. Tudomásul vette az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentését s a fölmontványt egyhangulag megadta. Lelkesedéssel elfogadta az igazgatóság azon indítványát, hogy a 40 év emléke egy 5000 koronás alapítványal örökíttessék meg, amelynek kamatai minden évben a közgyűlés napján egy elszegényedett iparos és kereskedő között egyenlő arányban osztásának ki. Miután a közgyűlés az új igazgatósági, felügyelőbizottsági s választmányi tagokat megválasztotta s elhunyt tagjainak az emléket jegyzőkönyvileg megörökítette, jegyzőkönyvi közönetet szavazott az igazgatóságnak, a felügyelő-bizottságnak és a tisztviselői karnak, az elnök elterjesztésével a közgyűlés véget ért. Az intézetnek a múlt évben 25.604 korona 9 fillér volt a tiszta nyeresége s ebből mind a részvény után 16 korona fizetettük ki, ami 8 százaléknak felel meg. A tartalékalap 110.000 koronára emelkedett.

Kinevezés. A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága legutóbb tartott ülésében Neumann Gusztáv, a jelzálog-osztály főnökét cégigyezői joggal ruházta fel.

Új műszaki főtanácsosok. Ismeretes dolog, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter és Sztéryni József államtitkár menyire melegen karolták fel a Hieronymi és Láng alatt elhanyagolt műszaki tisztviselők ügyét, akik meglehetősen hátrányban voltak a jogász-tisztviselők mellett. Már a múlt évi költségvetésben jelentékeny állászaportítás jelentette a jóakarát kezdetét s az idei budget is örömet okoz a műszaki mostohagyereknek. Legközelebb — amint értesülünk — Kublay Béla, a budapesti államépítészeti hivatal főnöke, Magyarits Ágost, a budapesti m. kir. ipari felügyelőség vezetője és Genster Miklós, a kereskedelemügyi minisztérium iparfejlesztési műszaki osztály helyettes főnöke, lesznek valóságos műszaki főtanácsosok, azonkívül még hatan kapnak főtanácsosi címet és jelleget, ami ha pénzt egyelőre nem is jelent de diét és reményt a vitulusra.

Az Államvasutak szénszükséglete. Megírtuk, hogy a kereskedelmi minisztériumban döntöttek a szénszállításra beérkezett ajánlatok sorsa felett. Kilenz ajánlattevő kapott megbízást a szénszállításra. Az államvasut állami szénbányáktól az 1909-ik évre 150.000 tonna petrellai szenet s 1910-ben 250.000 tonnát, továbbá 64.000 tonna vidniki szenet rendelt. A salgótarjáni szénbányatársulat

1909-ben 50.000, 1910-ben 100.000 zsilvölgyi és 70.000 tonna salgótarjáni, a Magyar Általános Hitelbank 1909-ben 40.000, 1910-ben 70.000 tonna Iupényi szenet, az Északmagyarországi Kőszénbánya Társulat 1909. és 1910-re 6000, a Magyar Általános Kőszénbánya Társulat 1909-re 70.000, 1910-re 120.000 tonna tatai szenet, a Dumagózhajózási Társaság 1909. és 1910-ben évenként 40.000 mázsa szenet szállít a Máv-nak. Angol szenet az Atlantica ajánlott s a Máv 60.000 tonnát rendelt. A Larisch-féle szénbányák 1909. és 1910-ben összesen 60.000 tonna karozi szenet, a Guttmann-féle szénbányák összesen 90.000 tonna szenet szállítanak. Ezek szerint a magyar bányák 1909-ben 490.000 és 1910-ben 720.000 tonna szenet kötelesek szállítani a magyar államvasutak részére.

Ankét az ipartörvény revíziójáról. Megemlékeztünk annakidején arról, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter a szaktisztviselők egyező óhajainak engedve, elhalasztotta azt az ankétot, melyet az új ipartörvénytervezet megvitására még a múlt őszel hívott egybe. Mint most értesülünk, az ankétot márczius 18-tól kezdődőleg tartják meg a kereskedelmi minisztériumban. A közbeeső időt a minisztérium igen jól használta föl. A már beérkezett vélemények alapján Sztéryni József államtitkár utasítására az első tervezet óriási anyagából hét külön törvényjavaslatot csináltak s már ezek a külön törvénytervezetek kerülnek az ankét elé. Ez a hét ipari törvény a következő:

1. Az ipartörvény.
2. Az iparoktatási törvény.
3. A munkaviszonyról és a munkásvédelemről szóló törvény.
4. A sztrájkokról és békeltetéséről szóló törvény.
5. Az ipari szervezetről szóló törvény.
6. A bíraskodásról szóló törvény.
7. A kollektív szerződésekről szóló törvény.

Előzőleg természetesen az új szövegezést és beérkezett véleményeket a minisztérium közli az érdekeltekkel, úgy, hogy azok az ipartörvények márczius 18-án kezdődő tárgyalására fölkészülhessenek.

A gabonaüzlet helyzete. A gabonaüzlet helyzete nálunk új év óta mísem változott. Eltekintve időközönkénti 20—25 filléres árváltozásoktól, ugyanazon árak vannak érvényben, mint az év elején. A kínálat éppen olyan gyenge, mint volt, a kereslet pedig semmivel sem javult. Pedig január második felére általában jobb lisztüzletre számítottunk. A fogyasztók passzív rezisztenciája november óta tart és mindenki abban a reményben nézett az új esztendő elé, hogy e tartózkodás legfeljebb januárig tarthat. Most már a hónap vége felé közeledünk és az egész üzlet nem hogy elénkület nyert volna, hanem mindinkább az elesendesülés felé hajlik. Az árak egyedüli támasza tehát nálunk csakis a kínálat állandó esekélyességében rejlik, pedig alig tételvezhető fel, hogy Magyarországon egy 40—42 millió métermázsás buza-termés után a tél közepén már nem volna megfelelő készlet és hogy már most idegen buzák behozatalára volnánk szorulva. Pedig a szerbek és a románok állandóan itt vannak a nyakunkon az 6 termésükkel. E héten egy tételben elhelyeztek nálunk 15.000 métermázsas szerb búzát és csak 10 fillérsnyi különbözetet mult, hogy ma két hajórakomány román buza került volna piacunkon forgalomba. Már többször volt alkalmunk rámutatni arra a szokatlan körülményre, hogy egész Európában ma Budapest a legdrágább gabonapiac. Párisban 100 kiló buza tavaszi szállításra 23½ frank = 11 korona 20 fillér, Berlinben 21½ marka = 12 korona 55 fillér, Prágában 80 kilós buza 12 korona 40 fillér, holott nálunk ma jó közepes minőségű búzáért 13 korona 25 fillért fizetnek. A rozs ára nálunk szintén aránytalanul magas. Párisban

100 kilós rozs jegyez 16½ frankot = 7 korona 85 fillér, Berlinben 17½ márkát = 10 korona 20 fillér, Prágában cseh rozs 9 korona 80 fillér, Reichenbergben és Trautenauban, a hová eddig leginkább a pestvidéki rozsokat szállították, a legprimább német pozeni rozs 10 koronába kerül, holott Budapesten jó rozs 10 koronán alul alig kapható. E számok világosan mutatják, hogy sem gabonáinkkal, sem örleményeinkkel nem mehetünk sehová és hogy malmaink helyzete napról-napra rosszabbodva, további műemkorlátozásokat várhatunk. Ellenben el lehetünk rá készülvé, hogy a szomszédos balkán államok idehozzák felesleges gabonájukat, ha csak termelőink nem előzik meg őket azzal, hogy eladó gabonájukat idejékorán, még ha valamivel olcsóbban is, most értékesítik. Az árak alakulása nálunk tehát sohasem függött annyira a külföldi piacok irányzatától, mint jelenleg és ha ezeken a piacokon valami nagyobb szerű emelkedés nem áll be, akkor valószínűleg úgy járunk, mint 1904-ben, midőn a szerb és román buzáik tömeges beözönlése által a magyar gazda csak jóval olcsóbban értékesíthette a még fennmaradt gabonakészletét. Amerikában jelenleg erős viaskodás folyik két milliomas között. Az egyik, Patten nevezetű nagyspekuláns, eddig 5 millió métermázsas búzát vásárolt össze májusi szállításra, a másik pedig, a híres többszörös milliomas Amur, ugyanilyen mennyiségű kész búzának összevásárlásával megtörni igyekszik a „hausse“-ban spekuláló ellenfelét. Hogy a kettő közül ki lesz a győztes, az csak a csikágói tőzsdét érdekelheti. Európában nagyobb jelentőséggel bírnak majd az argentinai és az ausztráliai buzaelszállítások mennyisége és minthogy mind a két államban a termések teljesen sikerültek, aligha lesz a világpiacokon kínálatban hiány. (V. E.)

Fizetéképtelenségek. Rothauser M. Ignác budapesti diszműárkereskedő, a főváros egyik legregibb cége — fizetéképtelen. A cég, mely fennállása óta már többször eserélt gazdát olyképpen, hogy a Rothauser-család tagjai léptek be a cégbe és ki is léptek a cégből, ez utóbbi esztendőek mostoha viszonyaival nem tudott megküzdni, hitelezőinek bejelentette a fizetéképtelenséget. A passzívák tekintélyes összegre rugnak. — A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Kovács Pál fűszerkereskedő, Székesfehérvár; — Deutsch Bernát kereskedő, Barcs; — Stern Mór kereskedő, Pusztasomorja.

Korpa-ankét. A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa ma este hat és fél órakor Boglári Simon Jakab elnöklésével számos meghívott és érdeklődő szakértő részvételével ankétot tartott a korpa tőzsdéi árjegyzése ügyében. Boglári Simon Jakab megnyitván az ankétot, bejelentette, hogy a kereskedelmi és földmívelésügyi minisztérium arra kérte a tőzsde tanácsát, hogy a korpa tőzsdéi árának jegyzését rendelje el. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében Krolp Hugó szólalt el és kijelentette, hogy a korpának tőzsdéi árjegyzésével nem ellenkezik, de szükségesnek tartja, hogy ne határidő, hanem prompt üzletek jegyeztessenek. Bossányi Endre azt tartja, hogy a kérdéshez elvi szempontból nem lehet hozzászólni. A tőzsdéi árjegyzés célja a tőzsdén az illető termény iránt megnyilvánuló kereslet és kínálat közti viszonylat szabályozása. Az e kérdésben való elvi állásfoglalás tehát attól függ, képezi-e a korpa a tőzsdéi forgalommak a tárgyat? Ez pedig nem áll. Wellisch László a korpa tőzsdéi jegyzését nem tartja helyesnek, mert a tőzsdén csak olyan cikkek jegyezhetők, melyek nagy mértékben forgalomban vannak, már pedig a budapesti malomok napokon, sőt heteken át nem boosátanak belőle semmit forgalomba. Benedek Lajos most már azért ellenzi a korpa tőzsdéi árjegyzését, mert ez csak újabb alkalmat szolgáltatna a veszélyes és erkőlestelen tőzsdéi játékok elterjedésére. Bacher Emil, a Viktória malom vezérigazgatója: Mig a tőzsdéi korpaforgalom csak parányi kis részét képezi az egész ország korpaforgalmának, addig annak tőzsdéi jegyzését nem tartja helyesnek. Nem volna egyéb, mint a vevőknek tév-

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangu uri szabó-termek, szállít mérték szerint, kifogástalan kolméből, többszöri próbával prima munka.

Téli kabátot . 35 friért
Smoking-öltönyt 35
Frakk-öltönyt . 46
Prima-öltönyt . 30

IV., Belváros,
Magyar-u. 8.
I. emelet,
Kossuth Lajos-u. mellett

nterzetése. *Kánitz* Jenő a kereskedelem szempontjából a korpa tőzsdéi jegyzését nagyon kívánatosnak tartja. *Harsányi* Oszkár a korpa jegyzését szintén nem helyesli. Sokhol egész Európában ezt a cikket nem jegyzik a tőzsdén. *Antal Géza* a már felhozottak alapján feleslegesnek tartja a korpa tőzsdéi jegyzését. Ha ez szükséges volna, külföldön már bizonyára megtörtént volna, különösen Németországban. Ezután még néhányan felszólaltak és különösen a korpa tőzsdéi jegyzésének szüksége ellen. Ezután az elnök hálás köszönetét nyilvánította a megjelenteknek és kijelentette, hogy a tőzsde tanácsa a megnyilvánult vélemények teljes mértékben való figyelembevételével fog a kérdésben dönteni.

Nemzetközi középosztály-kiállítás 1909-ben. Az amsterdami osztrák-magyar konzulátus közlése szerint 1909 június 15-től augusztus 1-ig az amsterdami iparcsermokban nemzetközi kiállítás lesz, mely nagy súlyt fektet kárpári üzemek villamos berendezésére. Az érdeklődők részletes felvilágosítást nyerhetnek a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában.

Szövetkezeti felszámolás. Megint egy szövetkezet, a *Fővárosi Kölcsebank m. sz.* mondotta ki a felszámolást. Ez a szövetkezet 1907-ben alakult, s még ez évben 2.119 korona tiszta nyereséget mutatott ki. Felszámolók: Sós Izor, Fock Géza és Polgár Mór.

Sorsolás. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank zálogleveleinek legközelebbi rendes sorsolását e hónap 26-án fogják királyi közjegyző jelenlétében megtartani.

Szerkesztői üzenetek,

Meg nem értett elnök. A velünk közölt „sulyos“ eset elbírálására nem annyira bölcseségre, mint deris kedélyre, egészséges humorra, meleg szívre van szükség. Ugy látszik, hogy az önk társaságában ezek a „kellékek“ hiányoznak. Nem! Ez nagyon is szigorú föltevés. Fogva tartja, lenyűgözi kedélyvilágukat az a bizonyos mucsai világnézet, mely nem madártávlatból, a magasztól, széles látókörről, hanem békaperspektívából, korlátolt szemhatárral látja a dolgokat és eseményeket. A kisvárosi és falusi életnek ősi megrontója az „illik? nem illik?“ kérdéseken való lovaglás. A beteges érzékenykedés, a hiú versengés, a félremagyarázások mániája, az áldatlan elsőbbségi, cím-, rang-, osztály-körség és más egyéb vidéki nyavalya, amelyek megszibbasztják az olyan szellemes és lelkes hölgyek buzdólkódását, akik új ötletekkel, jóízű mókákkal, szellemes eszmékkel szeretnek élni a társaságban. És ezt a jótékony asszonygyakorlásával kötik össze. Nagyságos asszonyom, mint községük társaságának elnöke, már több mulatságot rendezett a gyermekluga, a Fehérkereszt-egylet és más jótékony intézmények javára s legujabban egy „filléres árverés“-t eszelt ki, melynek az volt a bevallott célja, hogy a tisztelt közönséget jótékony célra 10—20 fillérig tréfásan megszarolja. Az egyes tárgyak olyan eladás alakban kerültek „dobra“, hogy önt neheztelés helyett hálás ünnepeztetés illette volna meg. Nem állhatunk ellen a kísértésnek s kénytelenek vagyunk néhányat az „inkriminált“ nyereménytárgyak közül felsorolni: 1. Modern tűzszerszám = egy szál svédgyufa; 2. négyer tűzszerszám = két hasábfu; 3. nyakravaló = hurokra kötött kötél; 4. jóvendőmondó = egészben hámozott almának a héja (utasítás: a fejed fölött dobod hátra s megmutatja a jóvendőbelid nevének kezdőbetűjét); 5. zsebkendőillatosító = egy gerezd fohagyma; 6. ruhafogas = kampósszög; 7. mérnöki műszer = rajzszőg; 8. értékes kocsy = betöltött adókönyv; 9. bajuszpedrő = doboz kocsykenőcs; 10. Szagos olaj = üvegcse petróleum. És így tovább. S mindez női izlésű remek csomagolásban. A terem falainak reszketni kellett volna a nevetéstől, amikor egy közönséges gombostűt 2 korona 20 fillérre, két rajzszőget 4 koronára fölverték. Hiszen, ha a tárgy nem, de a tréfa, a kétszeresét is megértte. Nem szólva a jótékony célról. Persze, ha előzőleg a fővárosi lapokban olvasták volna, hogy a Park Klub-ban főúri hölgyek kezdeményezték, nagyon előkelőnek, élcsesnek, nagyszerűnek tartották volna, de így? ... Nem tudták, nevensenek-e, bosszankodjanak-e? Nagyságos asszonyomat ne kedvetlenítse el ez a kellemetlen incidens. Mjnt jó háziasszony, kétségkívül tudja, hogy a gyakori szellőzés tisztítja a szoba levegőjét. Nos: tárja ki társadalmi életük ablakait minél többször, hogy egészséges, tiszta áramlat hassa át és osszassa el a mucsaiszmia miázmáit. Ne törődjen a haragosával, hiszen régi igazság, hogy aki haragszik, annak nincs igaza.

P. E. A színházak szerint változik. A Nemzeti Színházban például az első három előadás bevételének egyharmadát kapja, a további előadásoknál már a bevételeknek csak tíz százalékát kapja a szerző. A többi fővárosi színházaknál a tantiéme mindig tíz százalék.

Szende. Ugy kell venni, mintha mi sem történt volna. A fiatal uraknak bizonyára okuk volt arra, hogy eltávozzanak és pedig annál inkább is, mert maga egy időre otthagyták őket. De mit is csinálnak azok némi társaságában, különösen akkor, amikor már ön nem volt ott.

T. T. T. Jól teszi, ha francia szókincsét a budapesti germanizmusoktól megtisztítja. Mert a germanizmusok nem csupán a magyar nyelvbe fészkelik magukat, hanem — talán még fokozottabban — a mi szavainkban hallható francia társalgást éktelenítik el. Párisi vendégünk, a nagy Sarah Bernhardt bizonyosan jól mulatott, ha alkalma volt magyarjainkkal parlorozni. Sok kifejezést meg sem értett. Nálunk például a mosdótálat *lavoir*-nak mondják, holott azt Molière nyelvén *cuvette*-nek nevezik. A serdülő lányok anyahelyettes kísérőjét *garde-de-dame*-nak ismerjük és az ilyen gardirozni szokta a rábizott báránykakat, holott a francia mademoiselle-ek mellé *chaperon*-t adnak a hozzátartozói, hogy *chaperonozza* őket. A bálozó hölgyek hajának „ondulását“ Budapesten *frisour* végzi, míg Párisban a *coiffeur*-t illeti meg ez a kellemes feladat. És így tovább.

Kalász. Az összes, hozzánk intézett kérdéseivel forduljon a Festészeti Akadémiához, honnan a legmegbízhatóbb és legpontosabb feleleteket fogja kapni.

Sz. P. Joghallgató. Legnagyobb sajnálatunkra, ajánlatát nem fogadjuk el, mert ott már van tudósítónk.

G. J. Ilekész. Kérdésével az illető minisztériumhoz fordultunk és így valószínűleg a legközelebbi ízeneteinkben válaszolunk önnek.

Pörös. Ezért a szolgabíró meg sem idézheti és meg sem büntetheti.

Előfizető. Teljesen mindegy, mert ma ez is használatos megszólítási forma.

Rósi. Semmiesetre sem árt, ha azokat a mély eszméket tartalmazó könyveket elolvassa.

Érdelklődő. Nem lehet megkapni.

E. K. Teljesen elég, ha két tanu aláírja. Nem olyan fontos bizonyítvány az, hogy közjegyzőnek is köze legyen hozzá.

Ada. Ebben az ügyben semmit sem tehet, mert az orvos ilyen esetekben a gyógykezelés eredményéért nem felelős.

M. B. Kassának körülbelül 50.000 lakosa van.

K. T. Jól tette, ha azt mondta, mert az az ostoba habonáskodás nem is érdemel mást.

P. Hon. Gyenge versek, mi nem közöljük. Egy kisebb vidéki lap talán hasznát vehetné.

Érdelklődő. Uri-utca 54. sz. alatt lakik. A tízedik fizetési osztályban 1600, 1800, 2000 korona. A lakáspénz a városok szerint változik.

Kiváncsi. Nötlen.

Edithke. Bonyák Zoltán miniszteri tanácsos.

F. V. A Fővárosi Orfeumban Baumann komikusnál.

A következő t. előfizetők sorsjegyei nem nyertek: D. Balásfalva. — L. Gy. Hejőbába. — Z. K. Oroszlány. — K. L. Baja. — M. J. Túrje. — Gáza. — L. S. Pécs. — Dékányi. — H. L. Sopron. — Temevári kör. — L. P. Dabas.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TÖRLEY CASINO TALISMAN GRAND VIN

WIKUS TÁTRA TEJCSOKOLÁDÉ

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, január 23.

A készáru piacra ma is szilárd volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok valamivel jobb vételkedvet mutattak, jobb árak fizetésétől sem idegenkedtek, mégis korlátozott maradt a forgalom, mivel az eladók igen tartózkodók voltak. Mindössze alig 11.000 q. buza kelt el a tegnapiaknál néhány fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 26.70 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 25 korona 77 kilós pestvidéki, úszkös buzáért. A határidőpiacra a mai üzlet igen nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg, a forgalom folyamán is esendes maradt az irányzat, a hangulat azonban elég barátságos volt és csak a nagyfokú üzletlenség mulott, hogy az árfolyamok nem emelkedtek jobban. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza nyolcz fillérrel, az októberi buza négy fillérrel, az áprilisi rozs nyolcz fillérrel, az októberi rozs hat fillérrel, az áprilisi zab nyolcz fillérrel, a májusi tengeri négy fillérrel javult. Egyébként, ha a mai zárlatot a ma egy hetivel összehasonlítjuk, azt találjuk, hogy az áralakulás tekintetében mégis javult a helyzet, mert az áprilisi buza 44 fillérrel, az októberi buza 20 fillérrel, az áprilisi rozs 16 fillérrel, az októberi rozs 8 fillérrel, az áprilisi zab 16 fillérrel, a májusi tengeri 8 fillérrel drágább ma, mint ma egy hete volt. A készáru buza ára is emelkedett a lefolyt héten mintegy 50 fillérrel 100 kilónként.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki uj	75	—	79	26.—26.45
"	76	25.40—25.80	80	26.05—26.65
"	77	25.50—25.80	81	26.90—26.60
"	78	24.85—26.20	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	25.80—25.90
"	76	25.30—25.60	80	25.95—25.90
"	77	25.60—25.75	81	—
"	78	25.75—25.95	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.75—25.85
"	75	—	79	25.90—26.20
"	76	25.50—25.50	80	26.25—26.30
"	77	25.30—25.90	81	—
Bácskai uj	74	—	78	25.75—26.30
"	75	—	79	25.90—26.50
"	76	25.40—25.40	80	26.30—26.55
"	77	25.60—26.—	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	20.10—20.20
középmínőségű uj	—	—	—	20.20—20.30
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	16.60—16.50
II. rendű	—	—	—	15.90—16.50
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17.45—17.70
II-rendű	—	—	—	17.10—17.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.—14.20
Repce: Káposztarepezo	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 500 q 80 k, 100 q 79.5 k, 400 q 79 k, 300 q 79 k 26.70 K, 150 q 79 k, 100 q 79 k 26.60 K, 640 q 78.5 k, 200 q 78.5 k 26.55 K, 200 q 78 k 26.35 K, 600 q 78 k 26.35 K, 100 q 77.5 k 26.25 K.
Pestvidéki: 200 q 80 k, 100 q 26.60 K, 200 q 78 k 26.40 K, 200 q 77.5 k 26.10 K, 100 q 77 k 25 K úszkös, 100 q 76 k 26 K.
Fejérmegyei: 200 q 78 k 26.20 K, 100 q 76 k 26 K, 300 q 76 k 25.80 K.
Felsőmagyarországi: 200 q 78 k, 300 q 26.10 K, 200 q 78 k 26.20 K, 200 q 78 k 25.40 K úszkös, 500 q 77 k 26 K, 100 q 77 k 25.35 K úszkös, 100 q 76 k 24.80 K úszkös.
Erdélyi: 1000 q 77.5 k 26.05 K, 450 q 77 k 500 q 76.5 k 25.80 K.
Bácskai: 150 q 78 k 26.30 K, 1500 q 78 k 26.40 K.
Zimonyi: 600 q 76 k 25.40 K kpf par.
Rozs: 300 q 19.60 K, 100 q 19.60 K, 100 q 19.60 K kpf par.
Árpa: 600 q 16.30 K kpf par.
Tengeri: 500 q 14.20 K.
Zab: 100 q 17.70 K, 100 q 17.55 K kpf.

A határidőpiacon kötött:

Table with columns for 'Délután', 'Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re', and various commodity prices like Buza, Rozs, Zab, Tengeri májusra.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table showing closing prices for 1909. áprilisi buza, 1909. októbert buza, 1909. áprilisi rozs, etc.

Budapesti gabonaforgalom.

1909. január 21-étől 1909. január 22-ig.

Table with columns 'Érkezett', 'Elszállított', and 'm e t e r m á z s a' for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

Az előtőzsde tartózkodó árfolyammal nyílt meg; csak a Rimamurányi és a Hazai bank-részvények iránt mutatkozott érdeklődés. A déli tőzsdén már sokkal barátságosabb volt a hangulat.

Az előtőzsdén elfordult kötések: Osztrák hitel 627.50—627.75, Magyar hitel 726, Rimamurányi 525—527.25 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 627.50—628.50—628.25—629.75 Magyar hitel 726.50—727.50—729, Leszámitoló-bank 477.50, Jelzálogbank 410.50, Rimamurányi 528—529, Városi villamosvasut 263.50—265, Közüti vaspálya 577.50—579 K.

Díjbiztosítások. Osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10, január hónap végére 10—20 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 629, Magyar hitel 728.25, Államvasut 675, Leszámitoló 478.50, Jelzálog 412.50, Rimamurányi 528.50, Városi 264, Közüti 578.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, január 23. (Saját tudósítónktól.) A mai hetitőzsdén a forgalom egész jelentéktelen volt. A konzum nem mutatott hajlandóságot vásárlásra, mert az eladók a buza árát a mult szombathoz képest 10—15 fillérrel emelték.

Buza tiszavidéki 13.50—13.90, bánáti 13.20—13.50, mosoni 12.55—12.95, tótfelvidéki 12.45—13.—, déliavasuti 12.60—13.—, marchfeldi 12.35—12.70.

Rozs: tótfelvidéki 10.15—10.35, csepeli 10.10—10.25, pestmegyei 10.20—10.35, déliavasuti 10.10—10.30, küllönféle magyar 10.10—10.30, osztrák 10.05—10.25.

Árpa: morvaországi 9.20—10.35, marchfeldi 8.40—9.25, bécsvideki 9—9.30, tótfelvidéki 9.10—9.60, csepeli 7.80—8.40, középduinai átomások 8.20—8.80, déliavasuti 8.40—9.40, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tengeri 7.40—7.65, Cinquantin 8.85—9.40.

Magyar zab 8.80—9.30, válogatott 9.30—9.70, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 8.90—9.—.

Lisztben gyöngye volt a forgalom és az árak változatlanok, az átvételek korábbi kötésekre majdnem normálisak. Takarmányliszt iránt nem mutatkozott érdeklődés, ellenben korpátan kereslet jelentkezett.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 23. Az előtőzsde az ausztriai belpolitikai nehézségek, a magyarországi válsághírek és a montenegrói szkupstina határozatának befolyása alatt kedvetlen. Rossz hatást gyakorolt az a hír is,

hogy az új orosz kölcsön jegyzése állítólag eredménytelen. Az árfolyamok azonban nem hanyatlottak erősebben. A forgalom jelentéktelen. Korlátot közt érdeklődés nyilvánult dunagőzhajózási részvény iránt, Skoda részvény ellenben gyöngült. Az utolsó prolongációk 4 1/4—4 1/8 százalékon simán mentek.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitelrészvény 627.50, Laenderbank 437.75, Államvasut 674.50, Déliavasut 102.25, Skoda 279, Dunagőzhajózás 934, Fegyvergyár 605, Török sorsjegy 183, Orosz járadék 96.40 korona.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 628.75, Magyar hitel 726.50, Anglo 293, Bankjegyesület 514, Földhitel 1054, Laenderbank 438, Union 532.50, Államvasut 674.75, Déliavasut 102.25, Rimamurányi 528, Orosz járadék 96.40, Török sorsjegy részv. 182.75, Dohányrészvény 323.50 K.

Bécs, január 23. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos aranyjádék 110.10, Tiszal és szeg. kölc. sorsjegy 142.—, Magyar hitelbank részvény 728.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 477.—, Rimamurányi 527.75, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 408.—, Magyar koronajádék 91.—, 4 százalékos magyar földherm. kötv. 92.40, Magyar nyer.k. sorsjegy 188.50, Kassa-Oderbergi Vasutészvény —.—, Magyar Jelzálogbank 411.— Magyar keresk. bank —.—.

Bécs, január 23. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-jádék 94.20, 4 százalékos osztrák arany jádék 114.75, 1860-as sorsjegy 155.—, Osztrák hitelsorsjegy 465.—, Angol-osztrák bankrészvény 293.—, Bécsi Bankverein 513.50, Osztrák-magyar bank 1744, Déli vasut 102.—, Dunagőzhajózási társ. 925.—, Dohány részv. 326.—, Cs. k. arany (vert) 11.36, Német bankv. 117.02, Osztr. Lloyd 417.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.25—97.80, Osztr. koronajádék 94.25, 1864-es sorsj. 264.25, Osztrák hitelintézeti részvény 629.75, Union-Bank 531.75, Osztrák Länderbank 437.75, Osztrák-magyar államvasut 675.—, Elbe-Elbölgyi vasut 447.—, Alpési részvény 630.90, 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó 415.—, Töröksorsjegy 183.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, január 23. A mai forgalom megnyitakor helyi értékekben némi kínálat mutatkozott. Nemsokára azután azonban szilárd alapisírvázat érvényesülhetett, miután a piacra vitt új gyorsan nyert elhelyezést. Kereslet mutatkozott bankok iránt, amelyek közül Commandit-részvények voltak különösen kereslet tárgyai, állítólag Ottavi-bányákban való kedvező pénzümveletekre. Ezzel szemben bányarészvények, tekintettel a német ipar kedvezőtlen helyzetére, részben gyengébbek voltak. Amerikaiak Newyorkra engedtek. Varsó-bécsi vasut részvényei azonban mintegy 3 százalékkal emelkedtek. Jádékok nyugodtak voltak, szintugy a többi értékben. A további folyamatban bankok továbbra is szilárdak voltak, míg bányarészvények gyengülésre hajlottak. Zárlat esendes forgalom mellett szilárd.

Main financial table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam (PéNZ, ÁRU), Záloglevelek, elsőbbégek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmalomok, Iparvállalatok, Kőszekedési vállalatok, Sorsjegyek, Pénzmenek és váltók.

A készpénzpiac ipari értékei többnyire szlárda voltak. Magánleszámitolási kamatláb 2 százalék, ultimópénz 2 1/2 százalék, napipénz 1 százalék.

Zárlatok jegyzetlik: 4 1/2 százalékos papíráradék 98.10, 4 százalékos osztrák aranyáradek 98.10, osztrák hitelrészvény 198.60, Déli vasut 17.90, orosz bankjegyek 214.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.70, Disconto Commandit 185.—, Dinamitruszt 157.—, Harpeni 193.70, Unifkált török járadék 93.70, 4 1/2 százalékos ezüstjáradek —, 4 százalékos magyar aranyáradek 98.40, Magyar koronajáradék 91.70, Osztrák-magyar államvasut 144.75, Bécsi váltóár 85.40, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 222.70, Gelsenkircheni 200.90, Laurakohó 201.50. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) január 23. 4 1/2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyáradek 98.10, Osztrák hitelintézeti részvény 197.90, Osztrák-magyar államvasut 144.70, Északnyugati vasut —, Bustihrad vasut —, Londoni váltóár 204.80, Bécsi Bankverein 131.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.—, 4 1/2 százalékos ezüstjáradek 98.10, Osztrák koronajáradék 94.60, Magyar koronajáradék 91.65, Osztrák-magyar bank 126.—, Déli vasut részvény 17.90, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.63, Párisi váltóár —, Union bankrészvény —, Alpisi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) január 23. 4 1/2 százalékos ezüst, járadék 97.70, 1860, sorsjegy 157.50, Déli vasut 18.70, 4 százalékos aranyjáradek 97.75, Osztrák hitelrészvény 198.20, Osztrák-magyar államvasut 144.75, Olasz járadék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyjáradek 93.75. Nyugodt.

London, január 23. Angol consol 83 1/4.
Paris, (Zárlat) január 23. 3 százalékos Francia járadék 98.40, Osztr. aranyjáradek 98.45, Magyar aranyjáradek 93.10, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 276.—, 5 százalékos marokkói járadék 573.—, 4 százalékos spanyol járadék —, 4 százalékos unifkált török jár. 94.10, Török sorsjegy 173.50, Török dohányrészvény 348.—, Osztrák földhitelintézet 1120.—, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank 444.—, Banque de Paris 1530, Banque Ottomane 709.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 502.—, Urikányi község 154 Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piacokra (rövid) 122.50, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 11 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.10, Magánkamatláb 2 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK.

Sertéskonsumvársári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatósága.) Jan. 23-án. Előző napi eladottan maradvány 265 drb sertés, 5 drb süldő. Mai felhajtás 518 drb sertés, összesen 883 drb sertés, 5 drb süldő. Eladott 724 darab sertés, 5 darab süldő. Mai maradvány 159 darab sertés. Következő árak jegyzetlik: Zsirtertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül ételsulyban 95—100 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül ételsulyban levonással 117—122 fillérig, fiatal közep 220—300 kilogrammig ételsulylevonással 116—124 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 118—124 fillérig, belföldi süldő 100 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közpös. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertés piac.

Január hó 23. Hízott sertésárak. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 klgron felül) 118—120 fillér, fiatal közep (páronként 251—320 klgr.) 120—121 fillér, könnyű (páronként 250 klgrig) 121—122 fillér. II. Magyar szedett. Közep (páronként 240—280 klgr.) 119—120 fillér, könnyű páronként 240 klgrig) 120—120 fillér. Sertéslétszám: január hónap 21. napján volt készlet 21834 darab sertés, 22-én felhajtott 321 drb sertés, 22-én elszállított 251 drb sertés, 23. napjára maradt készlet 21904 sertés. A hízott sertés irányzata élénk.

VIZÁLLÁS.

jan.22 jan.23		jan.22 jan.23	
m é t e r		m é t e r	
Inn	Schärding 0.14 0.02	Tisza	M-Szilget 0.10 0.20
Duna	Passau 1.33 1.05		Tekeláza 0.06 0.12
	Linz 1.33 1.56		V-Namény 1.20 0.84
	Bécs 1.29 1.48		Tokaj 0.50 1.54
	Pozsony 0.38 0.25		Tiszafüred 0.86 1.40
	Komárom 0.69 1.59		Szolnok 0.24 0.12
	Budapest 1.38 1.26		Csongrád 0.28 0.20
	Paks 0.74 0.67		Szeged 0.54 0.46
	Mohács 1.54 1.62		T-Becse 0.10 0.10
	Gombos 0.92 1.95		Titel 1.— 1.32
	Újvidék 0.95 1.25	Andova	Hod 0.70 0.74
	Pancsova 1.— 1.28	Tapoly	Bárfia 0.20 0.20
	Orsova 1.28 1.66	Bodrog	Ladócza 1.18 1.20
Morva	Morvafalu 0.95 0.70	Sajó	Zsoltza 1.12 1.22
Vág	Zsolna 0.08 0.06	Bécs	H-Németi 0.25 0.24
	Trencsén 0.02 0.02	Bereetty	Margitta 0.10 0.20
Rába	Szered 0.40 0.30		B-Ujfalu 0.98 0.40
	Szt.-Gothárd 0.79 0.70	Körös	Csucsá 0.30 0.28
	Sárvár 0.00 0.02		N-Várad 0.16 0.02
	Győr 1.67 1.45		Belényes 0.36 0.30
Dráva	Várasd 0.90 0.85		Tenke 0.12 0.04
	Zákány 1.12 1.18		Gurabonc 0.67 0.66
	Baros 0.48 0.61		Borosjenő 0.10 0.30
	Eszék 0.44 0.28		Békés 1.78 1.30
Mura	M-Szerdah. 0.14 0.16		Gyoma 2.58 1.75
Száva	Zágráb 0.24 0.04	Maros	Gy-Fehérvár 0.22 0.22
	Szizek 3.— 2.10		Branyicska 0.26 0.22
	Mitrovicza 3.70 3.70		Soborsin 1.14 1.20
Szamos	Deés 0.46 0.48		Arad 0.24 0.02
	Szatmár 0.76 0.48		Makó 0.30 0.30
Kraszna	N-Majtény 1.84 0.—	Temes	K-Kostély 0.48 0.28
Latorca	Munkács 0.28 0.28	Béga	Kiszető 0.56 0.98
Laboroz	Homonna 0.10 0.10		Temesvár 0.80 1.15
Ung	Pereseny 0.— 0.06		Becskerék 0.13 0.07

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —
Irta: M. L. SEVERG.

Vad kiáltással, amiben inkább félelem, mint fájdalom vegyült, Darrov felugrott a helyéről.

— Uraim, megszurta! — ez volt minden, amit mondani tudott és ismét visszasett nehéz mozdulattal a székébe. A jobb kezét a torkához szoritotta, a szemei pedig mintha kinyitottak volna üregükből, amint érdes, hörgő hangom kiáltotta:

— Világosságot, világosságot. Az Isten szerelméért ne engedjétek, hogy a sötétben még egyszer felém döfjön!

Maitland már a légszeszt iparkodott felgyújtani. Herne és Brown pedig — amit az utóbbi később maga mondott el, mikor már vége volt mindennek — a támadót igyekeztek megfogni. Tényleg eszembe is jutott azán, hogy Brown gyors mozdulatot tett a szoba legsötétebb zuga felé.

Most derüs világosság sugárzott a szobában és én körülhúztam, hogy megpillantsam a tettest.

De senkit nem láttam. Florence, Darrov és négyünkön kívül senki nem volt a szobában. Az ajtók zárva, az ablakok ugyanugy mint azelőtt.

Lehetetlen, hogy valaki beléphetett vagy eltávozhatott a szobából, de hol van akkor a tettes? Csak egy megoldása lehetett a dolognak: Darrov ugylátszik hallucinációban szenved és Florence hangja talán magához fogja téríteni. Amint beszélni kezdett, közelebb léptem hozzájuk, hogy lássam, milyen hatással lesznek rá a szavak.

— Ne félj atyám — mondta Florence halk hangon és arczát atyja arczára tette — itt senki sincs, aki téged bántana. Te beteg

vagy, hozok neked valami erősítő italt és pillanat múlva vége lesz.

Fel akart emelkedni, de atyja görcsösen megragadta a karját és rekedtes, félős suttogással hangzott ajkairól a kérdés:

— Ne menj el! Nem látod? Ne menj el tőlem! Most első ízben vette le kezét a torkáról. Florence fejét magához kapta és könnyörgő pillantással nézett a szemgibe.

Ujból beszélni akart, de nem tudott és a kétségbeesés olyan tekintetével nézett rajtunk végig, amit soha nem fogok elfelejteni.

Maitland, aki szeméivel folyton az öreg uron esüggött és ugylátszik sejtette annak gondolatait, gyorsan kihuzott egy jegyzőkönyvet és iront és odanyujtotta neki. De Darrov ezt nem vette észre, mert még lejjebb vonta Florence arczát és szenvedélyesen csókolta. A következő pillanatban ismét talpra szökött és homlokán és nyakán kidagadó ereken, melyek ujnyi vastagságra ugrottak ki, láthattuk, milyen rettenetesen erőlködik, hogy egy szót is tudjon kimondani. Végre a hangok, mintha csak erővel rántották volna ki, hörgőve törtek elő a torkából.

Minden szó után mélyen fellelegzett:

— Florence, én tudtam ezt! Isten veled! Tartsd meg ígéretedet!

Ezzel miut élettelen tömeg esett vissza a székébe, meggyőződésem szerint a túl erős megerőltetéstől. Maitland egy pohár vízzel megnedvesítette az arczát. Én kikapcsoltam ingét a nyakán s mialatt ezt tettem, feje hátra zuhant, az arca felém fordult. Az arcvonások eltorzultak, a szemei merevek és ügyegsek.

Megérintettem a szívét: meghalt.

MÁSODIK FEJEZET.

Arcomon a fájdalmas meglepetés elárulta Florencenek, mi történt. Beszélni nem tudtam. Nagy fájdalmának láttára nem tudtam egyikünk sem beszélni, lehorgaszott fejfel álltunk körülötte. Én azt hittem, hogy Darrov valami képzelődés alatt áll és miha-

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Szalay Pál eszegrádvármegyei tanfelügyelőségi tollnokot segédtanfelügyelővé nevezte ki és szolgálatára Bácsbodrogyvámegye tanfelügyelőségéhez rendelte; Popovics Zorka okleveles tanítónőt a jász-novai (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendelte tanítónővé, Liszkey Ida fehéregyházi állami allandó menházvezetőnőt állami kisdudóvönővé, Mészáros Jolan okleveles kisdudóvönőt a turáni állami kisdudóvönővé, Szalay Ilona okleveles kisdudóvönőt a kassaujfalui állami kisdudóvódához kisdudóvönővé; a kereskedelemügyi miniszter a postatakarékpénztár személyzeti létszámába dr. Bródy Aladár és dr. Gáspár Ernő tiszteket fizetéses segédigalmazókká, továbbá dr. Wöber Lajos ügyvédet fizetés nélküli segédigalmazóvá; Párczer Sándor és Dezsény Arnold segédtitkeket tisztekké; Sztracsovic Vladisláv, Lázár István, Wagner László, Német Jenő, Vida János, Stella György, Fischer József, Schneller József, Frank Kálmán, Farkas Pál, Maczonga Manó, Teit Gusztáv, Hajdu Dező, Alpar Béla, Gruby Emil, Rothauer Dávid, Pollák Ferenc, Neumann Ödön, Fritz István, Eisnitz Péter, Weisz Emil, Fritsch Ferenc és Radoziner Jenő díjnokokat segéd-tisztekké; Hertl György igazolványos altisztet kir. zálogházi szolgárává; a szegedi pénzügyigazgatóság Pázmán Andrást szegedi lakost díjtalan adóhivatali gyakoronokká; a marosvásárhelyi főügyész Demeter Ferenc es. és kir. tartalékos szakaszvezető, magyardellői lakost a esikszeredai törvényszéki fogházhoz fogházzörre nevezte ki.

Véglegesítés. A földmivelésügyi miniszter dr. Kormos Tivadart a földtani intézetnél ideiglenes minőségben viselt másodosztályú geológusi állásában véglegesítette.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Bárdos Paula szolvaj állami óvónőt a munkási I. sz. számú állami óvodához ugyanebben a minőségében; a marosvásárhelyi főügyész Vinczell Endre esikszeredai törvényszéki fogházort a dícsőszentmártoni járásbíróági fogházhoz helyezte át.

Pályázatok. A nagyszobeni elmeogyintézetnél gondnoki állásra 4 hét alatt; az oklándi járásbíró-ságnál telekkönyvi átalakító díjnoki állásra 2 hét alatt; a kalocsai törvényszéknél bírói állásra 2 hét alatt; a lugosi járásbírósnál jegyzői állásra 2 hét alatt; a pozsonyi állami elmekórházban másodoszrosi állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.
Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

marább el fog mulni és egészen biztosan számítottam arra, hogy leányának befolyása jó hatással lesz reá és visszazökkenti a régi egyensúlyba.

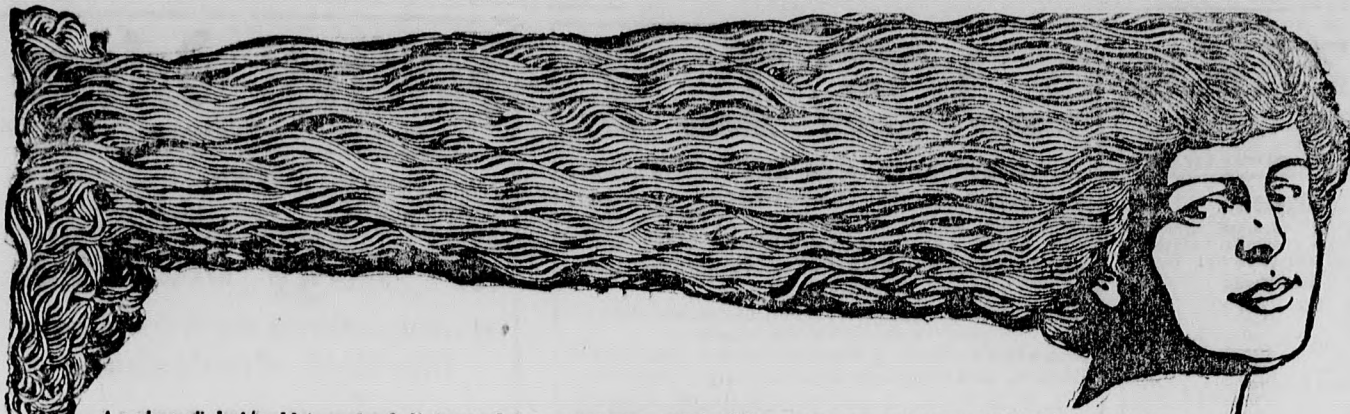
Amint most megállapítottam a halálát, anélkül, hogy valami magyarázatot tudtam volna adni, mindez annyira megzavart, hogy nem tudtam gondolkozni, annál kevésbbé tehát cselekedni. Azt hiszem, hogy a többiek éppen olyan gyámoltalan helyzetben voltak, mint jó magam. Amint azonban annyira összeszedtem magam, hogy kissé világosabban tudtam gondolkozni, első gondolatom Florence volt. Attól féletem, hogy nem bírja majd el ezt a nagy csapást és közelebb akar-tam hozzá lépni, hogy segítségére legyek, ha esetleg elesne.

Észrevettem azonban, hogy Maitland már zajtalanul közeledett hozzá. Ugy éreztem magam, mintha nem tudnék elmozdulni a helyemről. Várakozásom ellenére azonban Florence nem ájult el. Hosszabb ideig — talán husz perc mulhatott el, ilyen körülmények között azonban egy órának tetszett — teljesen érzéketlenül maradt. Sem arczának színe nem változott, sem más jele az izgalomnak nem mutatkozott. Teljesen mozdulatlanul állott és nyugodtan nézte, aya mintha aludnék és a lánya csak azt várja, mikor mocezzan majd meg. A bánatnak semmi nyoma nem látszott, inkább csak valami bizonytalan aggodalom. Szándékom volt a nagy esendet megtörni, de az a gondolat, hogy a saját hangom miként hangzik majd meg ebben a borzalmas esendőben, visszariasztott. Végre Florence szólalt meg. Ugyanazzal a közömbös részvétlenséggel nézett körül és egyszerűen csak azt kérdezte:

— Uraim, mit kell tenni?

A hangja erős és nyugodt volt. Csak épp mélyebben hangzott és valami idegenszerű volt benne, ami ilyen körülmények között csak természetes volt.

(Folyt. köv.)

Az okszerű hajpótlást egybe kell kapcsolni egy jó, kipróbált hajnövesztő szerrel és óvakodjunk a reklámosan kicidézett értéktelen és többnyire ártalmas vizektől. Egyedüli kipróbált és kitérő voltánál fogva elimert szer a mi gumónk, melynek

„IPE“

a neve, ez egy szenzációt keltő hajnövesztő-szer, amelyet Európában még nem láttak. Egy csomag „Ipe“-gumóból minden gyermek tud magának két liter „Ipe“-hajvizet előállítani. A hatása csodás és mindenki azt mondja rá: „Egy-szer próbáltam, mindig használok.“

Az „Ipe“-gumó nem engedi a haj ősztüését egész a késő korig, a haj kihullása megszűnik és tartós kezelés mellett a haj új, buja tenyésztésnek indul! Már az első mosás után nyer a frizura, a haj illatossá lesz és pompás tömörségűvé válik. A korpa rögtön eltűnik.

LEGJOBB

még a leggyöngédebb szőke hajnak is az „Ipe“-gumó. 1 nagy csomag „Ipe“-gumót küldünk mindenhol 4 koronáért, 1 fél csomagot 2 koronáért. Tessék azonnal megrendelni az összeg beküldése mellett (levélbélyegekben is lehet) vagy utánvétellel. — Gondot kell fordítani

a HAJ NÖVÉSÉRE!

A test és arc bőrének ápolására föltétlenül enyhe, még a leggyöngédebb bőrre is ártalmatlan szappanra van szükség. Csakis a mi

„OJA“

szappanunk kölcsönöz a bőrnek viruló színt, lágy-ságot és simaságot, melyben mindenki gyönyörködik. A bőr minden tisztátalansága, minők: pórszénák, szeplok, vörösség, paraziták, ráncok stb.

ökvetlenül eltűnnek az „OJA“-szappan használata folytán. „OJA“-tól a legkérgebb kéz is elegánsá, gyöngéddé és finommá válik. A pórusok megtisztulnak és a tuiságos izzadás csakhamar megszűnik. Rövid használat után be fogja Ön látni, hogy az „OJA“

nélkülözhetetlen

1 egész doboz „OJA“ csodaszappan K 2.—, 1 kis doboz K 1.—. Tossék azonnal megrendelni az összeg beküldése mellett (levélbélyegekben is lehet) vagy utánvétellel. „OJA“ az egyetlen jó szer

a bőrápolásra!

Ajánljuk továbbá hírneves specialitásainkat:

RIORET, perui szappangyökér, garantálva elsimítja fiatalosan üdévé és vakító fehérré teszi. Eredeti csomag K 5.—. Mintacsomag K 2.—.

INCARNAT halvány arcoknak gyöngéd, rózsás lehetet kölcsönöz. Teljesen fölsimerhetetlen. Nem kendőző-szer! 1 doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—

Kaliforniai „OJA“-crème, előállítva Virginából (a tavasz szépsége), nincs benne sem zsíradék, sem semmiféle festőanyag s reggel és este használandó, előzetesen „OJA“-szappannal való mosdás után. „OJA“-crème a legdurvább, vörös és felpaitogzott bőrt nyomban bársonypuhaságra változtatja. 1 eredeti doboz Kaliforniai „OJA“-crème K 2.—, 1/2 doboz Kaliforniai „OJA“-crème K 2.—.

Kaliforniai „OJA“-puder az „OJA“-crème vagy az „OJA“-szappannal való mosdás után használják. Az „OJA“-pudernek előnye, hogy absolute láthatatlan és hogy mentes minden fémnyagoktól. A bőr az „OJA“-puder használata után nagyon gyöngéd és üde lesz. Ily meglepő hatású pudert Európában eddig még nem ismertek! Kaliforniai „OJA“-puder 1 eredeti doboz K 5.—. Kaliforniai „OJA“-puder 1 mintadoboz K 2.—. (Fehér, rózsaszín, vagy crème).

Amerikai „OJA“-körömfény a körömlének nyomban gyönyörű zománcos fényt kölcsönöz, mely 8 napnál tovább is eltart. Egy doboz K 2.—, 1/2 doboz K 1.—.

7555 Szállítás naponta az összeg beküldése vagy utánvétel mellett az

„OJA“ első amerikai illatszer-palotából

WIEN, I., PETERSPLATZ 11.

PRÁGA, OBSTGASSE 9.

Budapesten kapható a cégeknel: Thalmayer és Seitz, V., Zrínyi-utca 3., Dr. Egger Leo és Egger J. gyógyszerész, VI., Váci-körút 17., Molnár és Moser, drogueria, IV., Koronaherceg-utca 11., Török József, Király-utca.

PENZ

kölcsön sorsjegyekre és árték-papírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre. Erzsébet sorsjegyre 6.50 K. József sorsjegyre 7.50 K. Magyar v. t. 22.— K. Bazilika 19.— K. Olasz v. t. 30.— K. Osztr. v. t. 40.— K. Hazai 90.— K. Konvertált Jelz. 105.— K. stb. stb.

A kölcsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszhető. — Ha sorsjegyei már zálogban vannak úgy a kölcsön beküldése elhatárolásán a kölcsönt a fenti összegre felemeljük. Azonnali intézés és legelőcső kamattal.

JELZÁLOG

kölcsönök minden nemű a legszolidabb alapon és legelőnyösebb feltételek mellett közvetlenül előleg nélkül. BEIFELD BANKHÁZ Bpest, Károly-körút 1 Alapítva 1874-ben

Vadászfegyver

Ritka kedvező alkalmi vétel-egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewerculusu Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezeti, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú. Bücksülte 40 frt. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsövekkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szébbnél-szebb dísz és használati tárgyak és Gramofon beszélőgépek valamint Börz, Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radnál. (Nem Egyetem-utca. Telefon 105-82.

KWIZDA-FÉLE FLUID

Rég bevált aromikus beáztatás az inak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, kerékpárosok, vadászok és lovasság által sikeresen használva elő- és uterősítésre nagyobb utak után. Egész üveg ára K 2.— Fél üveg ára K 1.20 Kwizda-fele Fluid Valódián kapható a gyógyszerárakban. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12., Andrássy-u. 26.

LAUSER L.-féle turista-tapasz. Biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szemölcs és a talp, valamint a sarak bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrkárosodás ellen. Ahatásért jótállás vállaltatik. **SCHWENK L.** győ.zs. Meidling-Bécs. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellétes végjelgygyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., vidékre 1 kor. 65 fill. előzetes beküldése mellett bérmentve. **Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.**

Magyar Styria Kötőgépgyár BUDAPEST. A legjobb és leghíresebb **kötőgépek** szándalmazotti zárrakkal ellátva. Teljes tanítás ingyen. Árjegyzék bérmentve. **Fogl József Lajos** cégvezető, Iroda és elárulósítóhely Csengery-u. 54/e

UJ IDŐK Szépirodalmi, társadalmi képes hetilap. Szerkeszti: **HERCZEG FERENCZ.** Herczeg Ferencz szépirodalmi képes hetilapja, az „Uj Idők“ ma nagyobb apparátussal szolgálja céljait, mint valaha. A cél: oly lapot adni, amely előkelő színvonalon álljon s mindenben kielégítse a művelt magyar család igényeit. Evégből a szerkesztő Herczeg Ferenczen kívül a legjava belletristákat gyűjti munkatársai sorába. A szépirodalmi, művészeti és társadalmi élet minden magyar és modern nyilvánítását figyelemmel kíséri s utat csinál nekik. Előfizetési ára negyedévenként 4 korona, fél-évre 8 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10. Mutatványszám kérésre ingyen.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1909. január 24-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Delután mérsékelt helyárak.

Stuart Mária.

Történelmi szomorújáték 5 felvonásban. Írta: Schiller. Fordította: Kovács Gyula és Székelyszky J.

Személyek:

Erzsébet	S. Fáy Sz.
Stuart Mária	J. Scaj M.
Dudley Robert	Paffy
Talbot György	Szacsavay
Cecil Vilmos	Gyenes
Kent gróf	Körösmárai
Davison Vilmos	Horváth
Raulet Amias	Hajdu
Mortimer	Mihalffy
Aubespine	Bartus
Be-Livre gróf	Bonis
Drugaon Drury	Nárcisz
Me-vil	Horváth I.
Kenedi Anna	Boér H.
Kri Margit	György I.
Bourgoyne	Latabár
Királyi apód	Tompa
A testőrség tisztje	Mészáros

Kezdetek 1/3 3 órakor.

Este rendezés helyárakkal.

Falusi verebek.

Középi történet 3 felvonásban. Írta: Gardonyi Géza.

Személyek:

A bíró	Gyenes
Erzsi, a hűga	D. Lizeti J.
Varga néni	Rákosi Sz.
Bandi, kisbíró	Szöke
Zsófia Jani	Rozsabereci
Tezsa, anyja	Demjén M.
Panni	György I.
Jepál Máté	Gál
Sarfew, földesúr	Dezso
Zsigovics orvos	Horváth
Zsigovicsné	Helvey L.
Berta, a leányuk	Vizvári M.
Kapitány	Pethes
Kerekes kulcsár	Abonyi
Vicza, cseléd	Kesztyű I.

Kezdetek 1/3 3 órakor.

FŐVÁROSI GYERMEK-SZINHÁZ.

VI., Révay-utca 18. szám.

Az édes anyaszív,

csary: koldusleány a menyországnak. — Látrányos tündérré válik, és tanczokkal 6 képen. Írta: B. Grohmann. Fordította: Kellér Gyula.

Személyek:

Ö. v. Huberné	Püzzesi A.
Elfrida	Föld R.
Jancsi	Horvác J.
Annuska	Kis R.
A. kisétás	Krausz I.
Tünder	Hosodús E.
Udvari Bolond	Kövesy
Mek-mek szabó	Aranykői
Szolganó	Csillag
A rozsalkülsimerő	Kovács H.
Szokács	Haász R.

Kezdetek 4 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Rigoletto.

Dalmú 4 felvonásban. Szövegét írta: Piave. Fordította: Nadaskay Lajos. Zenéjét szerzte: Verdi.

Személyek:

Mantua hg.	Arányi
Rigoletto	Varady S.
Gilda	Sándor E.
Sparafucello	Sándor E.
Madalena	Varadi M.
Monterone	Szemeró
Borsa	Pichler
Marullo	Ney B.
Ceprano gróf	Karpát
Ceprano grófné	Hardy H.

Utána:

Táncgyűjtemény.

Koreográfiáját szerzte és betáncoltta Guerra Miklos balletmester. Zenéjét összehallgotta Szikla Adolf.

Kezdetek 7 órakor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Delután rendezés helyárakkal.

Mary-Ann.

Szövegét egy angol regényből írta: Hajo Sándor. Zenéjét Gabor Auror versére szerzte: Kacsóh Pongrácz.

Személyek:

Lancelot	Király
Péter	Pulásthy
Mary-Ann	Horváth I.
Mrs. Leadbetter	Márosi A.
Lady Stewben	Orley F.
Alice	Kossuth E.
Lord Leafles	Gisztér
Parrot	Papir
Kitty	Loant I.
Priddy	Csiszerné
Betti	Sáori R.
Jetti	Németh E.
Netti	Sólyomná

Kezdetek 3 órakor.

Este rendezés helyárakkal.

Táncos huszárok.

Operett három felvonásban. Írta: Emla Ferencz. Zenéjét Szep Ernő versére szerzte: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Egon herceg	Gábor
Von Függen	Spirnal
Von Saarburg	Csaszár
Von Donnswitz	Sára
Von Stackerberg	Margittay
Heubrück	Simai
Canisius Wolf	Papir
Herma, neje	Erdei B.
Thea, leánya	Petrás S.
Proksch Libor	Németh
Ede, a fia	Otvós G.
Dürenslein	Sátrány
Dürensleiné	Nvárainé
Hurtha, leányuk	T. Harmath
Dr. Froelcher	Rosko

Kezdetek 1/3 8 órakor.

DELI

Étterem és kávéház.

a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán), az ujjonnan átalakított étteremben naponta **FIVE O'CLOCK.** Delután és este a **KRAUSE** művészkvartett hangversenyt rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas.

A meleg és hűdág ételeknek házhoz szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, úgy mint eddig, a legpontosabban és ízletesen eszközöltetnek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

Csütörtökön, január 28., Royal-teremben

Gerhardt

Elena 2-ik és utolsó dalestélye.

Jegyek 10, 6, 4 és 2 koronáért kizárólag **Méry Bétánál, Andrassy-ut 12. szám.**

SZERDÁN, FEBRUÁR 10-ÉN, ROYALTEREM

Friedmann

Ignác zongoraművész 2-ik és utolsó hangversenye

Jegyek: 10, 6, 4, 2 kor. kizárólag Méry Bétánál Andrassy-ut 12.

Pénteken, február 5-én este fél 8 órakor a Royal-szálló termében

Svärdström

négyes egyetlen és utolsó dalestélye.

Jegyek á 10, 8, 6, 4 és 2 kor-ért a „Harmonia” zenemű és zongorakereskedésben Váci-u. 20. sz. kaphatók.

Hétfőn, február 8-án, este 1/8 órakor a fővárosi vígadó nagytermében

SAUER

EMIL zongoraművész egyetlen hangversenye.

Jegyek á 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia” zenemű és zongorakereskedésben, Váci-u. 20. sz. kaphatók.

Szerdán, márczius 3-án este 1/8 órakor a fővárosi vígadó nagytermében

Sembrich

Marcella énekművésznő hangversenye.

Jegyek á 15, 10, 8, 6, 4 és 3 kor-ért a „Harmonia” zenemű és zongorakereskedésben, Váci-u. 20. sz. kaphatók.

Kovács Gyula

zongoratermei
Budapest,
(Gresham-palota)
V., Ferenc József-tér 5-6.
Telefon 110-66.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, Igazgató.

Ma két nagy előadás.

Kezdetük 4 és 8 órakor

Mindkét előadásban:

PÉTER

Jegyelővétel 10-1, és 3-6-ig. Telefon 93-36.

A legszebb ajándék

egy hangszer, melyet legjobban és legolcsóbban csakis **WAGNER** a „Hangszerkirály”-ná, Budapest, József-körút 15. szám a vasárnapi. Önökötök iskolá minden hangszerhez mellékelve lesz. Ne küldjük pénzünket külföldre. — Kicsérelés megengedve. Telefon 67-85. szám.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintajelvényt megszerez a Szabadalmakat Ertekesítő Vállalat PÁSZTOR (vej. cég)

Eudapest, VII. ker, Erzsébet-körút 17. sz. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-20.

Szőnyeg-200-300 nagyságban nyírott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 frt 80 krórt.

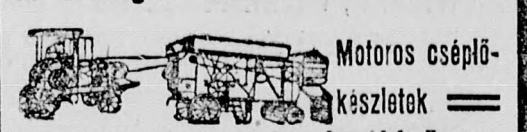
Szőnyeg-ajándék! Rosenberg és Qitt

női divat, szőnyeg- és vászonárak nagy áruház

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapítástól: 1895

Benzin-, nyersolaj-, és szivogás-motorok

Motoros cséplő-készletek

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kezvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

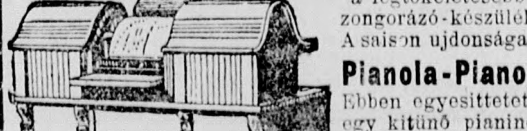
Dobry Ant. motor- és gépgyárainak

magyarországi egyedüritői:

Szabó Emil és Társa

Budapest, Ferenc József-tér 6. sz. (Gresham-palota.)

Metrostyle-Themodis! Pianola!

a legkiválóbb zongorázó-készülék A saison ajándéka:

Pianola-Piano.

Ebben egyesített egy kitanó pianino és a pianola az összes ujtásokkal. Kézzel is játszható, mint a közönséges zongorák vagy a beépített pianola segélyével.

Egyedüli képviselő Magyarországon:

CHMEL J. és FIA

es. és kir. udv. zongoragyáros Budapest, Gizella-tér, Haas-palota. Ugyanott a világ legjobb zongorái, mint Bösendorfer, Bechstein, Chickering, Seinedmayer, Rönisch, Görs, Pöschel, Wlth stb. egyedüli képviselője.

FOLIES CAPRICE

Igazgatóság: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/2 9 órakor.

11 órakor! 11 órakor!

„Bade zu Hause“

Jelenetek egy gőzfürdőből. Írta: Satyr. Rendező: Rott S.

Ezt megelőzi 9/4 órakor:

„Corpus delicti“.

Bűnözlet, francziából fordította Satyr. Rendező: Rott Sándor.

Továbbá: teljesen új magán-zámok.

Nappali pénztár délelőtt 9-1 óráig és delután 3-6 óráig. Az 1-8 emeleti „Casino de Parisban” elsőrangú táncatrakciók. — Kezdetek 1/2 2 órakor. Telefon 14-22.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE.

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-83.

Minden este 9/4 órakor a fényes műsor:

ERVIN BARON újabb vendégjátéka! „Der Brandstifter“.

czimű Heyermans-drámában. (Csak néhány napig.)

Azonkívül: Négyülés. (Tréfa.) Orfeum a kabarében. (Kacagtató variété paródia.) — Turhányi, Szegedy, Virágh, Dr. Szalay stb. új számokkal. — Jegyek: 6, 5, 4 és 3 koronáért az összes jegyárútsító helyeken. — Bővebbet a plakátok.

Hull a haja? Használja a Petroleum-haiszeszt.

Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főzárkúldési hely Budapest, VIII., József-körút 80. Gara Géza és Isa dronéria. — Tessék árjegyzéket kérni.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

**ÓVAKODJUNK
ÉRTÉKTELEN
UTÁNZATOKTÓL!**

**Nélkülözhetetlen
házi-szer.**

Kapható mindenütt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Altató.

A messze vizen fodrot vér a hab,
A bárka oldva, ringón útra kész;
A rőt vitorla duzzadva dagad:
Az árbóc mellől búcsút int a kéz.
— Nézd gyermekem! Drága kis fiam!
Apád megy ott, hogy legyen kenyér:
Ha jó a hajnal, majd ha visszatér!
En virrasztok . . . Csöp' fiam aludj,
A gond viharja nem tört még reád! . . .
Hunyd szemed le: csüj-csuesüjja! . . . úgy . . .
Ringatva renget most még az Anyád!

A messze vizen nő a habfodor;
A nap leszállt és rémet hoz az éj;
A zúgó hullám tarajozva forr,
S tajtékozva dörg, hol partot ér.
Szemed lehúnyva drága kis fiam,
Te nem tudod, hogy ott a vész ölen,
Apád jár 's tán náire kél a nap,
Csak bárkaronccsal játszik már a hab . . .
En virrasztok, csöp' fiam aludj,
A gond viharja nem tört még reád!
Hunyd szemed le: csüj-csuesüjja! . . . úgy . . .
Ringatva renget most még az Anyád!

De lesz idő, — ha eipereg sok év, —
Es férővúv lesz gyöngö gyermekem.
A gond, amely most még nem nyúl feléd,
Majd átviharzik tépón lelkeden . . .
Átölel a vérző szenvedés,
Es lús keresztiként hordod mély sebed . . .
. . . De elsimítok én szived felett!
S mi tég: a gond, a bán, a fájdalom,
Könnyű szárnyon siklik el tovább:
Csüj . . . csuesüjja! . . . fölésendül dalom:
Es dringatja lelked az Anyád!

Es lesz idő, hogy mindhiába vársz,
Mikor az élet tűz-ostora vág;
Amikor enyhét sehol se' találsz:
Es ringatónak nem jöhet Anyád! . . .
Csokoláttan, némán, szomorún,
Állsz magadba, mint a szikla-él,
Mit a habék dörgő fodra ér! . . .
De mit kutassam én a holnapot?
Fond nyakamba gúdrós kis karod!
Hunyd szemed le: Csöp' fiam aludj
A gond viharja nem tört még reád!
Álmodj szepet! . . . Csüj-csuesüjja! . . . úgy . . .
Még itt virraszt felötled az Anyád!

Zivuska Andor.

(Híres emberek babonája.) Tudvalevőleg eok híres ember rabja a babonának s ezek közt talán Dickensnek volt legfuresább a bogara. Ha Dickens utazott, mindig iránytűt vitt magával, mert a világot nem fekdött volna oly ágyba, mely nem pontosan északra délnek fekdött. Parnell, Írország koronázatlan királya meg nem itta volna azt a csésze kávé, vagy teát, melyet egy szolgálónak föl neki, hogy a kanállal balról jobbra keverik meg. Lord Roberts, a bur háboru győzelmes befejezője szerint a hadiszerecsere csak akkor kezdett az angolokra mosolyogni, mikor Londonból egy régi lópatkót küldtek neki. Ezt a patkót a londoni Nelson-emlék mellett találták. Macaulay, a nagy történetíró gondosan vigyázott arra, hogy az utcán a kockakövekre, ne pedig érintkező vonalukra lépjen. Számos nagy ember különféle tárgyakat hordott magánál amulet gyanánt. Müller Miksának, a híres nyelvtudósnak mindig volt a zsebében egy kilyukasított kis pénzdarab. Különböleg megjegyzendő, hogy e babonás különlegességek nagyobbára atavisztikus természetűek. Már a rómaiaknál is rosszat jelentett, ha valaki előbb bal lábára huzta föl a szandált. Mikor egyszer Augustus császárral is megtörtént ez a baj, s ezt elmondta környezetének, a pretoriánusok meg voltak győződve, hogy a császárral okvetlenül valami baj történik. Ezt a jó alkalmat tehát egy kis zendülésre használták fel s Augustus attól való félelmében, hogy még nagyobb baj érheti, teljesítette minden követelésüket.

(Az acélmétropolis.) Garyban (Indiana állam) az amerikai aszéltröszt új városában az első olvasztókohót már átadták az üzemnek. Ötszáz millió korona költséggel három év óta dolgoztak azon, hogy e vidéken, hol nemrég még mocsarak s homoki sivatagok terjengtek, várost alapítsanak. A város már nagyobbára kész van, a kohókban 18.000 ember dolgozik s ha az üzemet egész terjedelmében folytatják, a trösztnek háromszázezer alkalmazottja fog ez acélmétropolisban lakni. Legnagyobb utcája, a Broadway máris öt kilométer hosszú s két óriási szálló áll az idegenek rendelkezésére. Több templom, egy színház s nagy nyilvános parkok már szintén készen vannak. A város egy felén hatalmas kikötő fogadja be a nagy teherszállító gőzösöket. Az új várost négy fő vasuti vonal érinti s a teherpályaudvar rengeteg színeiben 68.000 tehervagon fér el. Garyban évenként ötmillió tonna vasat használnak föl s háromfélmillió tonna acélt állítanak elő.

(A különféle népek takarékosága.) Ezzel a kérdéssel egy amerikai újság foglalkozott nemrégiben. Ez a lap azzal kezdte fejtegetését, hogy Amerika, ahol a bevándorlás folytán többféle népfaj lakik, különösen alkalmas ilyen megfigyelésekre. A cikkíró szerint a legtakarékosabb a görög az Egyesült-Államok területén. A görög évente átlag kétszázötven koronát küld haza családjának, aminek oka talán az, hogy a görögöknek már ősi erényük a takarékoság s hogy az Eurótás és az Illuszus partjain nagyon józanul éltek az emberek mindig. Második helyen a cikk szerint az olaszok állanak, akik évente átlag százötven koronát küldenek övéiknek. A mi tótjaink és a monarchia többi szlávjai kerülnek a harmadik helyre. Rossz takarékoskodónak tartja a cikk a németeket (pedig a közfelfogás ezzel ellenkezik), az oroszokat és az északi népeket általában. Az oroszok évente hetvenöt, a skandinávok hetvenkét és fél, az angolok harminczöt s a németek mindössze husz frankot küldenek haza. Ezekkel a fejtegetésekkel nemrégiben a párisi Figaro is foglalkozott. Ez a lap arra utal, hogy az északi népek megtakarított pénzük nagy részét szesz italokra költik. Elben lehet valami igazság, de azt nem lehet megállapítani, hogy a németek — még ha kevesebbet is küldenek haza — nem lennének takarékos emberek. A görögnek és az olasznak, aki vándorol, alig vannak szükségletei s megvon magától mindezt, csak hogy összekuporgasson valamit s visszatérjen hazájába. Így áll a dolog a mi kivándorlóink túlnyomó részével is. De a német és az angol, ha kivándorol, akkor úgy rendezkedik be, hogy az új hazában maradjon és ott többet is költ. Amerikai szempontból persze az olyan bevándorló tesz nagyobb szolgálatot az országnak, aki ott is marad. Az amerikai lap ezekkel érdekes és tanulságos, de abból a népek takarékoságára bizony nem lehet következtetni.

(Fonográf mint bizonyító eszköz.) Michigan államban a polgári ügyekben ítélező esküdtségi előtt bizonyító eszköz gyanánt szerepelt a fonográf. Egy szállodás kártérítési keresetet indított a szálloda mellett elvonuló vasút igazgatóságára ellen s hogy azt a nagy zajt, amit a vonatok robogása okoz, az esküdtek előtt elképzeltesse, fonográfot szólaltatott meg. Az ottani bíróságok az ilyen bizonyító eszköz alkalmazhatóságát általában elismerik.

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

Szőrme-kabátok	30 K-tól	1 lüster berakott alj	10-15 K.
Szőrme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toill-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costümök	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és baliszt alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonók, delemek, selymek, lüsterok olcsóbban, mint bárhol Budapesten: Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám Szabott árak! Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

Cs. kir. szab. Déli vaspályatársaság, 35/R sz.

HIRDETMÉNY.

A kézbesíthetetlen és számfeltes küldemények f. hó 25-én a talált tárgyak f. hó 26-án d. e. 9 órakor Budapest állomásunk teheráruraktárában, az idevágó határozmányok alapján elárvereztetnek, míhez a venni szándékozók ezennel meghívtnak. Budapest, 1909. január hó.

Az üzletigazgatóság.

Hol vásároljunk?

Porcellán-háznál

Budapest, Baross-tér 4. Áram bamlatos olcsók.

Legjobb választék üveg, porcellán lámpa, románcz edény egész konyhaberendezések, mennyasznonyi kelengye, naxa-ajándékok. Minden vidéki megrendelések egában áll az Arat kicsomagolni és nem tetés esoen saját költségemre visszaküldeni.

- Étkezőkészlet 6 személyre, rokokó, finom porcellán, csak **3.50**
- Étkezőkészlet 6 személyre, teljesen mo jern fagon, festve és aranszegélyvel beégetve **6.50**
- Étkezőkészlet teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, diszes festés, elsőrendű minőség **7.95**
- Étkezőkészlet 6 személyre, rondkívül diszes rokokó-stílus, pecsenyétál, elegáns festéssel **10.-**

Legolcsóbb és legnagyobb választék csakis elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben diszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fagon kétszer leveste, finom minőségű porcellán árai:

- 2 ovál levevestál 2 mártás alja
- 2 nagy pecsenyétál 2 nagykanál
- 2 kis pecsenyétál 2 kiskanál
- 2 nagy tésztatál 2 sórtartó
- 2 kis tésztatál 12 mély tányér
- 2 főzeléktál 36 lapos tányér
- 2 sajtatál 12 kis tányér
- 2 mártástál

25 FORINT.

Azonkívül vannak készletek egészen 100 forintig.

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus, kisebb összállítás, 42 drb., diszes festésű s beégetve **12.50**

Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus **9.25**

Tea vagy kávékészlet, diszes és beégetett cus aranyozással, rokokó-stílus szép festéssel **4.-**

6 személyes likörkészlet, festett és beégetett aranyozással **7.75**

6 személyes boros-, sörös-, vagy vizes készlet festett és beégetett aranyozással **1.75**

1 teljes angol diszes, nagy, valódi majonka mosdókészlet **4.50**

Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos **3.8 és 4.50**

Vizes vagy boros pohár **5 és 6.50**

1 asztali lámpa enyővel, diszes **1.50**

6 személyes finom üvegkészlet véssett, elegáns mintával

6 vizes pohár 6 pezsgős pohár **6.50**

6 boros pohár 1 vizes kanos **50 kr**

6 likörös pohár 1 boros butella **50 kr**

6 sörös pohár 1 likör-üveg **50 kr**

1 zománczozott kávédaráló csak **85**

Vidékre ingyen lán, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás.

Takács Ferencz

Budapest, VIII., Baross-tér 4. szám Rákóczi-ut végén.

Meghívó.

A Kispesti takarékpénztár r.-t.

XIII. rendes közgyűlését

1909. évi február hó 14-én, d. e. 11 órakor

fogja az intézet helyiségében (Kispest, Üllői-ut) megtartani, melyre a t. részvényesek ezennel meghívtnak.

Napirend:

- Közgyűlési elnök választása.
- Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
- Az 1908. évi zárszámadás és igazgatósági jelentés előterjesztése.
- A felügyelő bizottság jelentése.
- A tiszta nyereség felosztása.
- Felmentvény megadása feletti határozathozatal.
- Fizetéseimelék jóváhagyása.
- Esetleges indítványok tárgyalása az alapszabályok 24. §-a értelmében.

Kispest, 1909. január 7.

Az igazgatóság.

Mérleg.

Vagyon: Pénztárkészlet K 52923.86, Váltótárca K 1265420.98, Kötelezvények K 129134.24, Zalogkölcsonók K 266.—, Öns. évtársuati kötelezvények K 157654.50, Más pénzügyeseknél K 16766.08, Előleg számla K 6441.42, Értékpapírok K 7117.50, Értékpapírok függő kamata K 200.—, Intézeti ház és telek K 4970.—, Árveresen vett ingatlanok K 1034.14, Irodai leltár K 900.—, Hátralekcs VIII. évtárs. heibetét és illeték, öns. % K 857.19, Átmeneti visszlesz. kamat K 991.44, Összesen K 1669506.40.

Telher: Részvénýtöke K 200,000.—, 500 db új részvényre befizetve K 100,000.—, Tartalékállap K 90630.40, Esetleges veszteségi alap K 5000.—, Takarékkönyvekre K 75295.22, Folyó számlára K 14542.37, Önségilyző évt. heibeték K 189848.16, Fel nem vett osztalék K 410.—, Letételek K 137849.25, Fel nem vett becsületi díjak K 431.—, Tiszviselők óvadéka K 6000.—, Visszleszámított váltók K 138140.—, M. kir. államkincstár K 1493.22, Első m. ált. bizt. társaság K 1473.57, Előre fizetett házbér K 250.—, Igazgatósági és tiszviselői jutalék K 3836.78, Átmeneti kamatok 9171.46, Tiszta nyereség K 27115.97, Összesen: K 104,841.05.

Veszteség és nyereség számla:

Tartozik: A felügyelő bizottság, napibiztosok, ügyész, tiszviselők fizetése és lakbéré K 16665.09, Kezeletési költségek K 2242.56, Kamat: takarékbetétek és folyósámia után K 29224.35, Visszleszámított váltók után K 9762.53, Tartalékállap kamata K 3692.40, Állami, megyei és községi adók K 6834.63, Betéti kamataid K 2992.37, Szévényadó K 52.—, Leirasok: Az intézeti házból K 1000.—, A leltárból K 300.—, a váltótárczából K 4018.—, 12% jutalék az igazgatóságnak K 3288.08, 2% jutalék a tiszviselőknek K 548.10, Tiszta nyereség K 27115.97, Összesen: K 104,841.05.

Követel: Nyereség áthozat 1907. évről K 3546.80, Kamatok: váltók után K 8570.08, Kötelezvények után K 7970.10, Zalogkölcsonók után K 125.81, Értékpapirkamat K 204.—, Külföldi kamat K 80.64, Jutalék K 356.79, Ingatlanok jövedelme K 2838.33, Kétes követelésekből K 836.02, Önségilyző évtárs. részesedés K 2610.45, Öns. évtárs. beiratasi díjak K 261.—, Összesen: K 104841.05.

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGI JELENTÉS.

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy a társaság ügyvezetést a lefolyt 1908. üzletévben eber figyelemmel kísértük s az év folyamán megejtett vizsgálataink alkalmával annak minden ágában kifogástalan rendf és pontosságot tapasztaltunk.

Az előterjesztett mérleg s a veszteség és nyereség számla a kereskedelmi, valamint a társulati alapszabályok követelményeinek megfelelőleg vannak felállitva s beható vizsgálat alapján igazoljuk, hogy azoknak minden egyes tetele az üzleti könyvekkel teljesen megegyezik.

Az igazgatóságnak a mérleg szerint kitüntetett K 27115.97 tiszta nyereség felosztása iránti javaslatához a magunk részről hozzá járunk, annak elfogadását indítványozzuk s kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1908. üzletévre vonatkozólag ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kispest, 1909. január 21.

Dr. Berényi Sándor s. k. felügy. biz. jegyző

Földváry Bertalan s. k. felügy. biz. elnök

Németh Jonó s. k. Havas Mór s. k. Dr. Graber Károly s. k. felügyelő bizottsági tagok.

Jegyzet: (Alapszabályok 25. és 28-ik szakasza.)

Közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye 4 héttel a közgyűlés megírása előtt nevére átiratott és az 1 órával a közgyűlés kezdete előtt szelvényével együtt a társaság pénztáránál letéretett. A letett részvényekről térítványt adatik, mely a közgyűlésen való részvételre igazolványul szolgál.

Minden részvény egy szavazatra jogosít, 20 szavazattal többet azonban egy részvényes sem egyesíthet magában, sem saját nevében, sem meghatalmazott minőségben, bármily nagy legyen is saját, vagy megbízója részvényeinek száma. Ugyanazon egy részvényes azonban csak egy részvénypost bízhat meg képviselőtével.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSÝ

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyveszfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilis), borbajokat, elgyeugyult férferőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbajait, ideg-és hágerinczbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÜT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyíster.

Ezen szabadalmazott ágy tömörrészekkel, rézdiszszel, erős acélsodronybetéttel 32 kor.

Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K.

Rézagy sodronybetéttel 80 K. Rózagy-

csiszolás és javítás 17 K. Vaskeretes

ágybetét, erős minőségű 11.50 K. Fakeretett 7.50 K. Kárpított

matracok minden kivitelben. Vas-és rézbutorokat

legolcsóbban szállit:

PROHÁSZKA JÁNOS gyáros

VI., Gróf Zichy Jenő-ut. 46.

(Volt Uj-utca.)

A legerősebb tölgyet

is megőrli a szű, de a kertben plántált, leggyengébb gyümölcsfák is szépen fejlődnek, ha aratott kertész gondozza azokat. Ép ugy a leghatalmasabb erejtű embert is tönkreteszik a testi és szellemi túiterhelés, a kicsapongások, a gyönyörök mértéktelen hajhászása, az élet küzdelmei, gondjai, ha kellő időben nem gondoskodik az ezen bünök által okozott gyengeségi s kimerülési beteges állapotok leküzdéséről, szervezeteinek megerősítéséről.

A testi és szellemi gyengeségek és kimerülési állapotok, a test különböző fájdalmái, gyomor- és bélrenyheség, szivdobogások, életuntság, kedvetlenség érzete, de sőt csuz, köszvény, görösös, és hűdéses állapotok fokról-tokra nagyobb mérvet öltenek, ha elhanyagoljuk, de megszűnnek és gyógyulnak, ha kellő időben veszik elő az alkalmas gyógyító módot.

Erre nézve ad felvilágosítást a Modern Vilamos Gyógymódról című könyvecske, melyet mindenki díjtalanul és portómentesen kap meg, aki azt a lapra való hivatkozással kéri alábbi címtől.

Elektro-Vitalizer orvosi rendelő

intézet Budapest, Károly-körút 2. félemelet 10. sz.

En Csillag Anna

185 cm. magas, hosszú Loreley-Hajammal, melyet saját találmányu kenőcsöm 14 hónapi használata alatt értem el. Ez az egyetlen olaj, mert a haj kihullása ellen, a növény elősegítésére, a haj talajának erősítésére.

Uraknál rövid idő alatt tömött szakáll-növést idéz elő, a hajnak és szakállnak természetes fényt és hajlékonyságot kölcsönöz s megőrzi a korai megöszüléstől a legmagasabb korig.

Soha nem állítottam, hogy kopaszfejú urak, illetve azok, akiknek nincs már hajgyökérük, új hajst kapnak, mert ez lehetetlen, elcsúsz a haj gyökerek még nem haltak ki, ott az én kenőcsöm már nagyon rövid idő alatt hat egy uraknál, mint hölgyeknél.

A siker biztos.

Mindenknek a legmagasabb korig sűrű és hosszú haja lehet a Csillag Anna asszony által feltalált hajnövesztő-kenőcs használata által. Egyetlen más szerben nincs ilyen hatékony anyag, mint a Csillag-kenőcsben, mely joggal lett világhírűvé mert hölgyek és urak már az első tégely használata után a legjobb sikert érik el, a menüben a hajhullás már néhány nap múlva egészen megszűnik és új hajnövesztés kezdődik. Ezt a sikert igazolja az egész világból beérkező sok ezer elismerő-irat, mert csak az igazságnak van sikere.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 frt.

Postai szétküldés néponkint a pénz előzetes beküldése vagy utánvét ellenében a világ minden tájára a gyarból, ahova az összes megrendelések intézendők.

CSILLAG ANNA Wien, I., Graben Nr. 18.

Csillag Anna urónek, Wien.

Bátor vagyok teljes megelégedésemel kifejezni a küldött hajpomádé felett. Én és feleségem igen sok pénzt költöttünk minden elgondolható és felelő csért hajnövesztő szerre minden eredmény nélkül. Az Ön hajnövesztő pomádéja használata folytán, nőmmel együtt a legrovidebb idő alatt gyönyörű sűrű haját kaptunk, amiért újlag köszönetemet fejezem ki és ígérem, hogy b. cégét az igazsághoz hűen mindentűt ajánlani fogom. Kiváló tisztelettel

Holbaner Gusztáv cs. és k. udvari zongorista. Wien, Währingstr. 62.

Csillag Anna urónek, Wien.

Igen tisztelet Asszonyom! Szíveskedjék három tégelyt 2. forintjával számítva az Ön ismert jóhírű hajnövesztőjéből küldeni. Kiváló tisztelettel

Műnagel Margarete építőmester neje. Hossbach b. Asten, Deutschböhmen.

Wien, Ronacher mulató.

Csillag Anna urónek, Wien.

Az Ön hajnövesztőszere kitűnő, minél fogva utazásaimon használok és ajánlom művésztársaimnak. A viszontlátásra. Hálából mellette küldöm arcképemet.

De. Dió.

Csillag Anna urónek, Wien.

Ezennel megrendelek 1 tégelyt az Ön régóta ismert pomádéjából. Kérem utánvétellel mihamarabb elküldeni.

Kiváló tisztelettel M. Aranyger. Marienbadi gyógyhely tulajdonosnéje. Leopoldskron Moos Salzburg mellett.

Csillag Anna urónek, Wien.

Kérek egy 4 koronás tégelyt az Ön kitűnő hajnövesztő szeréből s kérem azt utánvétellel megküldeni.

Kiváló tisztelettel

Baronin Leopoldine Dürfeld Unter-Berkovitz kastély Csehország.

T. C.

Kérek általánosan kitűnőnek elismert 6 koronás hajpomádéjából 1 tégelyt. Teljes tisztelettel Berger P. cs. és k. jegyző. Gross Gerungs.

Csillag Anna urónek, Wien.

Szíveskedjék nekem küldeni 1 tégelyt haj és szakállnövesztő szer 2 forintért. Ugyancsak kérek három Csillag fésűt. A pomádé kitűnő és mindenének ajánlható. Tisztelettel Robic Mina Wassiljová báróné komornája Berchometh.

Csillag Anna urónek, Wien.

Kérek újlag egy nagy tégely pomádé. Tisztelettel M. Spitzer kormánytanácsos, Brünn, Tivoli-utca 29.

Csillag Anna urónek, Wien.

Egy általam ismert családnál nagyon feldicsérték az Ön hajnövesztő szerét, miért is kérem küldjön nekem egy nagy té. ely pomádé leányom részére. Kérek tüzetes használati utasítást.

Teljes tisztelettel Koronovicza Z. Lemberg, Ulica Pan enska 7.

Kérek pomádéjából két nagy tégelyt azonnal Marburg báróné részére utánvétellel Pozsonyba küldeni.

W. Windischgrätz hercegnő.

Csillag Anna urónek, Wien.

Boldogok vagyunk, hogy az Ön hajnövesztőszereit használtuk és kérem, hogy a levél vétele után küldjön rög-tön még 10 tégellyel. Az eredmény szenzációs. Hálából mellette küldöm arcképünket és szívélyesen üdvözljük,

Sisters Lorison, ez idő szerint Hamburg.

Dr. Fuchs Richard egyetemi tanár, mint hajnövesztő szerének pártfogója kéri, hogy szíveskedjék gyártmányából saját használatára egy pár tégellyel küldeni.

Teljes Tisztelettel

Dr. Fuchs Richard, vasut orvos, Bleistadt, Csehország.

Csillag Anna urónek, Wien.

Szíveskedjék nekem két közép nagyságu tégelyt hajnövesztő pomádé, a melyek már igen jó szolgálatot tettek nekem, küldeni. Előre is köszönet.

Dr. K. Pukkert Chirurgia szakorvos, Graz, Johanneumring 18.

Csillag Anna urónek, Wien.

Van szerencsém a küldött hajnövesztő pomádéjára hálás köszönetemet kifejezni és kérem, hogy szíveskedjék újlag egy 2 forintos tégelyt, ha lehetséges azonnal küldeni.

Kiváló tisztelettel

Mizzi Mundspurger Ernsbrunn.

Csillag Anna urónek, Wien.

Szíveskedjék czimemre két tégelyt az Ön 2 forintos pomádéjából küldeni, a melyek kitűnő szolgálatot tettek.

Bolzer-Pálffy grófnő Tiszakürt, Szolnok megye.

Csillag Anna urónek, Wien.

Kérem, ha lehetséges, küldjön postai utalvánnyal az előnyösen ismert és eredménynyel használt hajnövesztő pomádéjából.

Kiváló tisztelettel

Dr. Karl von Steiner, Graz Richard Wagnergasse 8.

HIRSCH es FRANK

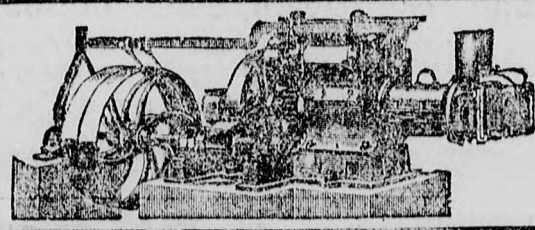
Budapest-Salgótarján Gépgyár és Vasöntöde Részvénytársulat
BUDAPEST, VI. KERÜLET, ARÉNA-UT 128. SZÁM.

Külön osztály:

téglagyári gépek

GYÁRT:

Faltégla és oserénsajtókat, téglagyártó és anyagmegmunkáló gépeket legújabb és legjobban bevált szerkezetekben.

Elvállalja anyagvizsgálatok kivitelét és teljes téglagyári telepek létesítését. Tervek és költségvetések díjlanul! ELSŐRANGU REF. R. NCIÁK.

Gramofon Hegedűk Czimbalom Forgatható és önműködő hangszerek

Kétoldalu hanglemezek

Fuvola Rézfúvóhangszerek

Mielőtt

részletfizetésre

bármilyen hangszert vásárolna, saját érdekében cselekszik, ha bekeri

IVÁN és VÁRI

áruházának

Budapest, Váci-utca 22.

nagy képes

főárjegyzékét.

Shállítunk: Vadászfegyvereket, revolvereket, fényképező készülékeket szintén kedvező részletfizetésre.

Gramofon lemezekből megjelent újdonságok kitűnően sikerültek.

Lemez műsor jegyzékét azonnal küldünk.

Képek és műlapokból nagy választék.

Miért kell önnek szenvednie?

ha egy új gyógy-módszer alkalmazása által

lőju korában vézna és beteges. Férfi éveiben egészséges, izmos.

Számos orvosi szakteljesítéssel elismert nyilatkozatokat küldtünk S. dr. orvos alábbi sorait közzéjük:

gégekatarrhus Asthma tüdőbetegség tüdővérzés gyomorbaj

kinjaitól megszabadulhat? Ez az új gyógy-módszer az emberek szorgalmat és türelmet igényel a gyógyulásra és visszazsereztetésre. Számos orvosi szakteljesítéssel elismert nyilatkozatokat küldtünk S. dr. orvos alábbi sorait közzéjük: „Sokáig szenvedtem kínzó asthmában. Végre az 6. ók gyógy-módszerrel gyógyultam és teljesen egészséges lettem etől, fájdalomaim megszűntek.”

H orvos pedig így ír: „Egyik páciensemétől hallottam az onok új gyógy-módszeréről. Mivel a dolog képezhetőleg érdekelt, szíveskedjék engem a gyógy-módszerrel közelibbről megismertetni, ismét ez az orvos ir a később: „Gyógy-eljárásukat kitűnően találok. Annak lépés-szerűsége meggyőző. — Fr. Ottó ur írja: „Dr. B., háziorvosom ajánlta nekem gyógy-módszerét, amelynek eredményével meggyőzőleg elégedve.”

„Spiro-Spero“ gyógyintézet, Dresden-Niederlössnitz, Schulstr. 100/A.

Rendkívül fontos tudnivaló a petróleumfogyasztó közönségnek!

Van szerencsém köztudomásra hozni, hogy Budapest, VI., Király-utca 54. szám alatt

„HUNGARIA PETRÓLEUM-ÁRUHÁZ”

KOVÁCS ÁKOS petróleum-különlegességi üzletet nyitottam!!
törvénytől függetlenül bejegyzett cégem alatt

Áruházamban kizárólag csakis legfinomabb minőségű, viztiszta, teljesen robbanásmentes, kétszeránomított „HUNGARIA” biztonsági petróleumot árulok, ezidő-zerint a következő árban: 1 liter „HUNGARIA” petróleum üzlethelyiségemben kimérve 22 fillér, 3 liter „HUNGARIA” petróleum kényelmesen kezelhető, ólomzárval ellátott, kölesönkannákban (kannakért betét nem fizetendő) bérmentesen házhoz szállítva 70 fillér.
Mélytiszta vállalatot iránt teljes bizalommal lenni, viszont magam is azon leszek, hogy ama bizalmat pontos és figyelmes kiszolgálás által kiérdemljem. — Teljes tisztelettel

Hungaria Petróleum-Áruház Kovács Ákos

Telefon 115-90.

Budapest, VI. kerület, Király-utca 54. szám.

Telefon 115-90.

Katzky Lajos

épületműlakatos-mester

Zephyr: szab. ajtócsukók és elsőrendű fűzhelyek mintá raktára

Budapest, VI. ker.,
Liszt Ferenc-tér 14.

TELEFON
23 - 78.

Legjobb a dr. FORTI-féle

sebtapasz

Még eddig semmiféle tapaszt nem érte el ennek a jó hatását!

FORTI LÁSZLÓ eredeti gyártmánya.
Rendkívül gyógy- és fájdalom csillapító hatása mindennemű sebeknél, égéseknél, daganatoknál stb. azonnal csillapítja a fájdalmat, oszlatja a daganatot és rögtön gyógyítja a sebet. anélkül, hogy vágni kellene. A női onkológia számára biztos eredményt alkalmazhatók. A tyukszemmel teljesen kiirtja. Ára 2 kor., kisebb 1 kor. és a legkisebb 70 fill. Kapható a gyárban: **Ford László** Budapest, VI. ker., Lovas-utca 40. és a főraktárban Budapest: **TÓRÓK JÓZSEF** gyógyszerár-üzlet, Király-utca 12. szám alatt, valamint Budapesten minden és a vidéken a nevezetesebb gyógyszertárakban. Az eredeti dr. Forti-féle sebtapasz külső csomagolásán F. L. betűvel van lepecsételve és az itt is látható védjegy és sajátkezdő aláírásával van ellátva. **Figyelem!** Figyelmeztetem a t. c. közönséget, hogy semmiféle más néveléssel ellátott tapaszt, sem Forti K. sem Forti György, vagy névtelenül elnevezett tapaszt, ne használják, hanem csak az eredeti Forti László gyártmányát. — Nem tevesztendő össze hólmáltales tapasztal. — A eredeti dr. Forti-féle sebtapaszt törvény véd; hamisító szigorúan üldöztetik. Egyedül nekem van készítésre belügyminiszeri engedélyem 48.171.99. és 66.589/904. szám alatt. De ha valaki nekem hamisítványt b. küld, azt jutalomban megfizetem.

Forti László

Az Én Ujságom

előfizetési ára:
egyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor
Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

**SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMO
BILK**

**BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK**

= EGYED-ABELES EMIL BUDAPEST
ÁRUSÍTÓ V. VÁCI-UT 14.

TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

Inhalatorium,

pneumatikus kamara,
pöstyéni iszapkura,
villamos szénsavas
forrólégfürdők

Dr. PAJOR új vizgyógyintézete
és szanatoriumában
Budapest, VIII., Vas-utca 17
Bejárók és benlakóknak.

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármely

nemi betegségben szenvednek

mint hulyosó és hólyagbajok, hulyosósükkületek, vizelet zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (síphilis) az öntertőzés utóbajaitként fellépő idegbajok, **korai férfierő elgyengülése**, bármily bőrkülső sebek stb., nőknél fehérhólyos, méh- és petesejt bántalmak, és egyéb női és győke-es gyógyítására szigorúan tudományos és felkutatott **gyógykezelés** fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai

hirnemes szakorvosi rendelő-intézetét

Budapest, VI., Andrássy-ut 24.

Rendelés naponta 10-4-ig és este 7-8-ig. Idült hulyosó és hólyagbajok vizsgálatára vilamos hulyosótűzőr segítségével. Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakorvosi tanácsot nyernek, gyógyszeréről gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Hirdetések

telvetetnek e lap kiadóhivataiban.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰORAS-
üzletében szerezhettek be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Ismeri ön már a RICHTER VINCZE-féle haj- és szakállnövesztő = kenőcsöt? =

Utolérhetően határu hajhullás és korpaképződés ellen és erőteljes hajszöves elődezésére

Egy tégely ára használati utasítással 3 kor.

Shampón (hajmosó por) a legjobb fej tisztító szer.

Egy csomagára 50 fillér. — 70 fillérrel többégy ellen bérmentve küldetik. — Elismert legjobb készítmények. — Naponta szétkúldés a világ minden részébe. Ausztria és Magyarországba utánvétellel, a többi államokba készpénz ellenében.

Legmagasabb kitüntetés Párisban.

RICHTER VINCZE

specialista hajápoló szerekben

:: WIEN 9/4. Sobieskygasse No. 22. ::
Bécsi raktár: MOLL A. gyógyszerháza, I., Tuchlauben No. 9.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6-C. 25

Magan építőiparos-
iskola előkészítő, kőműves és köfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tanvek készítését, feülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII., ker. Baross-tér 17. sz. 29110

Azonnali pénz-
elöleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut, száraz raktárunkban „utólagos díjzáróval” s igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

12 db Makart-
fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinét, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 150 a legjobb kivitelben Herz fényképésznél, Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Találománya
szabadalmaztatására, elkészítésére mielőtt pénzt költene, forduljon Áron és Molnár gépészmérnöki irodájához, Budapest, VII., Garay-utca 5, 5709

Gramofon!
200 koronás, vadonat új, 16 forintért eladó. Lemezek! Nyár-utca 5. ajtó 5.

Ha meglepő és
praktikus alkalmi ajánlásokra akarunk szert tenni, akkor Kohn Ede és Tsa utóda, Budapest, Városház-utca 6, (volt Granátos-utca) céghez forduljunk. E régi szolid cég-nél előnyösen szerezhettünk be arany-, ezüst- és ékszerárut. 29505

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítése összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás- oktatás. Ingyenes gépírás-tanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabolsberger gyorsírás- és gépíró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépírás, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Oktatásos gyorsírás- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmannak elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szépírási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szépírásoktatás, Mersékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. sz. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót. 292

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegegyház-tér 5. szám.

Saját gyártmányu
vas- és rézbutorok
Rézgyú ... frt 45.-
Vasgyú matracozal ... 8.50
Gyermekgyú ... 11.50
Sodronyágy-beté ... 3.50
Vas- és rézbutorok gyártáiban.
WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. sz.
TELEFON 57-91.

Zálogcédulát
ingókról is, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és ragléteket veszek. Kérésre kézzel, Budapest, VII., Király-utca 85. szám. Telefonszám 95-48.

BENZINMOTOROK
15-25 lóerőig műhelyünkben gyártilag kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

Kallai mo. ortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gépezőgépek és orionalmok is kaphatók.

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
pianinot,
czimbalmot,
hegedűt

készpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bankhitel
után kizárólag csakis
REMÉNYI
nagy magyar hangszertelepén
Prospektus és árjegyzék
ingyen. 648
Budapest, Király-u. 58.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER ISIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bőrgarnitúrák eladása s vétele
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. I. en.
Kazinczy-utca sark. 297

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámviteli államszámvitelani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma.** Bpest, IV., Magyar-utca 3., III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Névtévesze össze más hirdetéssel. 661

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépírásoktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította **Markovits Ivan** 1888-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a **Gabolsberger** szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépzegetektől s más hirdetéstünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28444

Neu Samu és Fia
szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet
Vác.
Gyárt: mindennemű fa- és vastaloskát, kő- és kézkocsit, szárazmókat, emelőgepeket, kettős áttétellel 'úszóvízfűrészalokat, kerti és locomobilfűcskendőket stb. stb.
Állandó nagy raktár.
Kérjen ajánlatot!

Elsőrendű
SINGER
varrógépeket
nagybani eredeti gyári árban 75 koronától felebb és minden artemelés nélkül, napi 8-10 kor. részletfizetésre szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékpár nagykereskedők, Budapest, József-körút 41 sz. Rákóczi-tér 4. szám és Budán: Margit-körút 6. sz. Képes árjegyzék ingyen és bementve. Ügyvőkkel nem dolgozunk.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartás, szép telt testidomoktat nyerne. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótallást. Verszegényseg, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszert. Kintutvetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kor. Használati utasítással. Főraktár: **Béla Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Magányomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését s eltűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel- és külföldön. **Barna Libor János,** Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28587

Légszész és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhettök be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi családi Singer varrógép, zarszerényen 5 évi jótállással csak!
SINGER A. mőgépésznel
Bpest, Köztér Akáofa-u. 55.
Mindennemű varrógépek javítását a legutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

A **Franz-Hin-Társulat** kiadásában most jelent meg:
Filozófiai Irok Tára
a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik **Alexander Bernát** és **Bánóczy József.**
VIII. kötet.

KANT
prolegomenái minden leendő metafizikához, mely tudományként fog szerepelhetni.
Ford. és bevezetéssel ellátta **Alexander Bernát.**
Második javított és bővített kiadás.
Ára 2 kor. 80 fillér.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedő (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

INGYEN!
Sérvkötő,
műlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenestartók, hashötökről és az összes betegápolási cikkek szülő nagy képes árjegyzékünket birtáknak ingyen és bementve zárt borítékban küldjük.
UNIVERSALIS SÉRVKÖTŐK
páratlanok, His gummi nyomlap-pal legnagyobb sérv is elzárható.
SÉRVKÖTŐK
egyoldalt 4-14, két old. 8-22, gummiból 8-12 koroná.
Gummiharisnyak, haskötők
nérték szerint készítettnek.
Magyar Orvosi Műszertár
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.)
Főúti elzár és a városi kórházra ügyelünk.

Réthy
név látható a valódi permetefü ezukorka minden egyes darabkáján. 28796

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódanál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon 62-80.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságtan állandó nagy raktár
LAUB LIPÓT
BUDAPEST, 648
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, toritók, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár utca.
Telefon 14-09.

VARRÓGÉPEK
családi és ipari célokra jótállással 12 frttól felebb min dig kaphatók

Habán Alajos
mőgépésznel
Budapest, Izabella-tér 3.
Kérjen árjegyzéket.

Beszélőgép
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok
részlet-fizetésre is olcsón kaphatók.
MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST,
VI., Király-utca 76. sz.
Kérjen árjegyzéket!

INGYEN
DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTÁRSOK
ADUNK EGY ÉLETHOVSÁGÚ KÉPEZ 5 KORONÁÉRT
DÍZES PASZPARTUVAL
53-68 CM. HÁRSÁRÁBAN
CSORÁGBOLVA SZINES
OLVANKER
ÁRA 10 KORONÁ.
KÉPVIEGLÉN MINDENHÉT
PÉLVÁTELENEK.
MINDEN IRÁNYBAH
RÁFÉL FÉNYKÉPÉRT
BUDAPEST, VI. BOTTENHILLER-UTCA
KÜTÖRTÉVE 1902. ÉV PÁRIS
NE MZETVŐZŐI MŰVÉLETÉSEN
OSZLOMÉVELI KÉPEZTEL EL
ARANY-ÉRÉMMEL.

!! Olcsó kölcsönök !!
Tisztviselő kölcsön
6-6 1/2%-ra, 15-85 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nines! Díjazás utólagos! **Felzálogkölcsönt** 4-4 1/2%-ra 4-62-50.0% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra **Óvadékokra** azérték 750 o-ig katonaiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. **Tárczahitelt, Váltókölcsönt** gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok, ordók, bányák adásvétel. **Os tályorsjegyek** hivatalos áron. Mindennek bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! **Kun és Társa** bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, V. Lipótkörút 29. II. em. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 23430

Elsőrendű vadonatúj Singer női varrógép
27 forintért
karika-hajost 40 forintért, centrálbort 45 forintért, iparogépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. **Krusz Henrik** varrógépgyári raktára Budapest, IV., Veress Pálné-u. 40. fűsz 5. Viszonteladóknaq áremredm.

LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/E Erzsébet-körút és Harsfa-utca között
Árjegyzék bémentve.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám
Izabella-utca sarkok.

INGYEN
DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYTÁRSOK
ADUNK EGY ÉLETHOVSÁGÚ KÉPEZ 5 KORONÁÉRT
DÍZES PASZPARTUVAL
53-68 CM. HÁRSÁRÁBAN
CSORÁGBOLVA SZINES
OLVANKER
ÁRA 10 KORONÁ.
KÉPVIEGLÉN MINDENHÉT
PÉLVÁTELENEK.
MINDEN IRÁNYBAH
RÁFÉL FÉNYKÉPÉRT
BUDAPEST, VI. BOTTENHILLER-UTCA
KÜTÖRTÉVE 1902. ÉV PÁRIS
NE MZETVŐZŐI MŰVÉLETÉSEN
OSZLOMÉVELI KÉPEZTEL EL
ARANY-ÉRÉMMEL.

KÖZIGAZGATÁS.

A megye képe a jövőben.

Budapest, január 16.

Mi lesz a tekintetes vármegyével a képviselőház demokratizálása után?

Azzal semmi esetre sincsen vége a dolognak, ha az új választótörvény kimondja, hogy a képviselőválasztó ezentúl nem lesz egyszersmind törvényhatósági választó is. Ez jó lesz ideiglenes intézkedésnek az átmeneti időre, a belügyminisztériumban is kétségkívül is kontemplálják, de sokáig ez így nem maradhat. A régen ígért nagyszabású közigazgatási reform bizonyára nyomban követni fogja a parlamenti reformot, és vajjon min kezdődhetnék az inkább, ha nem a törvényhatósági választási jog reformjával? Sokan, és pedig nem a szélsők közül, (kiket joggal, vagy jog nélkül felforgató törekvésekkel vádolnak), hanem a nemzeti eszme legteljesebb és legoptimistább előharcosai azt állítják: ha a választói jog kiterjesztése nem árt az országnak, nem fog ártani a törvényhatóságoknak sem. Bizzunk a nemzet ellenállhatatlan hatalmában, a magyar faj szellemi, erkölcsi és anyagi fölényében, és e hármassal fölfegyverkezve, menjünk neki mindazoknak, akik uralmukat a nemzetiségi vármegyékben vitássá akarják tenni.

Okoskodásuk igen egyszerű és tisztán átlátszó. Ők ugyanis a virilisz intézmény-fenntartását jövőre is szükségesnek ítélik, és minekutána az annyit tesz, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok fele ezután is legtöbb adót fizetők sorából álljon, és csak felében essenek választás alá, kétségtelen, hogy bármennyire demokratizáltassák is a választás és bármennyire megnövekedjék is a választók száma, szocialistákkal vagy nemzetiségiekkel: ezek a helyzetben nem sokat fognak változtathatni. A mai többségeket aligha ingathatják meg, mert a vagyont képviselő elemek maradnak a régiék, s ezenkívül a közgyűlés tagjai maradnak a törvény által erre kijelölt tisztviselők is, kik hivataluknál fogva tagjai a bizottságnak.

Ez mind igaz, és aki akarja, meg is nyu-

godhatik benne, de a függetlenségi párt a virilizmussal mindig hadilábon állt, keletkezésétől fogva évtizedeken át ellene nyilatkozott és nagy ütközeteket vívott az eltörléséért. Most már nyugodjunk bele ebbe is? Sőt, mint honmentő eszmét magasztaljuk, miután annyi éven át elátkoztuk? És megteremtője emlékének hódoljunk be azzal a szónombánommal, hogy ő jobban tudta, mi kell a magyar faj uralmának megerősítésére, mint a függetlenségi vezérek?

A dilemma súlyos, de szerencsére van belőle kivezető út.

A virilizmus miért volt olyan gyűlöletes a függetlenségi párt előtt? Semmi esetre sem azért, mert a magyarság erejét tömörítette és kifejezésre juttatni segített, hanem szerencsétlenül kigondolt alkalmazása miatt. Tisza Kálmán úgy csinálta meg tudniillik, hogy általa a megyei törvényhatósági közgyűlés voltaképpen a földbirtokosok érdekképviseletévé változott. Az ő általa reformált megyébe egy szűk részen behatolhatott ugyan az az elem is, mely saját értelmiségi és erkölcsi értékén kívül mást nem képviselt, vagy csak jelentéktelen vagyoni értéket, de az ilyen bizottsági tag igen elszigetelt helyzetbe került ott, és kénytelen tünni azok mindenhatóságát, akiknek a törvény tisztán vagyonuk alapján személyük szerinti bizottsági tagságot biztosított. Így aztán a mai vármegyei közgyűlés ellen az a jogos kifogás emelhető, hogy utolsó mentsvára az egész Európában visszazoritott feudális szellemnek, melegágya a családi uralomnak, uralmi eszköz egy-két hatalmas oligarcha kezében. És amilyen a megyei közgyűlés, természetesen olyan a tisztviselőkar, a vármegyeházák falain belül diszlik és virul nagyon sok férfierény és önzet, tisztesség, becsület és gyakran tudós is, de modern szellem: mentül kevesebb.

Amely hadseregben olyan jelenségek üthetik föl fejüket, hogy a tiszthelyettes nem szalutál a generálisnak, mert ez pickauf lett generálisú, és nem olyan régi nemesi családban ringatták a bölesőjét, mint az övét: lehet-e azzal a hadsereggel csatát nyerni? Biharban történt eféle eset a múlt héten, de senki se gondolja, hogy ez talán szörványos ritkaságszámú menő jelenség. Az a szellem, mely a főispánját bojkottáló aljegyző keblét feszíti: Magyarországnak mind a hatvanhárom vármegyéjében érvényesül minden

választásnál, amikor is schasem az a kérdés, kinek van legtöbb érdeme, tanultsága, ki a legrátermettebb a közszolgálatra, hanem az, hogy kinek milyen a családja? És ha valahol esoda történik, és valami protekció, vagy más egyéb érthetetlen esetlegességből egy nem teljesen kifogástalan származású ember kerül be a gentry urak közé: bizony nagyon szomorú sorsa lesz annak. Tudunk Erdélyben egy vármegyét, ahol egy magyar földesasszony fiát, kinek oláh ügyvéd volt a rég elhunyt apja, de aki oláhhul nem is beszélt, kitessekeltek a vármegyeház tágas udvarán mulatozó teaniztársaságból, mint nem egyenrangú. Pedig lelkes magyar, kitünően vizsgázott, jeles jogász, a legjobb és legszorgalmasabb tisztviselő volt — de hát oláh volt az apja és oláh a neve is, és így nem örökölhette az anyja nemességét. Tessék ilyen országban nemzetiségi politikát csinálni, tessék magyarosítani, és főképen: tessék a nemzetiségeknek ajánlani, hogy olvadjanak be a magyar nemzetbe! Mert az tárt karokkal siet őket festvéri keblére ölelni.

Hogy ez a hozzáférhetetlen gögös kasztszellem él, annak nem a virilizmus az oka, de hogy uralkodik, hogy a megyékben ma is megtörhetetlen hatalom, ezt igenis a virilizmusnak köszönhetjük. Ha ez nem lenne, a közigazgatási tisztviselői kar éppen úgy demokratizálódott volna az elmúlt harmincegyven év alatt, mint ahogy demokratizálódott a bírói kar, melyről a mai nemzedéknek szinte bajos elhinni, hogy a hetvenes évek elején (egészen 1872-ig) éppen olyan igen derék, igen jellemes, kifogástalan erkölcsű és szigorú elvtű férfiakból állott, mint ezek, de éppen olyan feudális gondolkodásukból is. Tisztelet úgy az akkori, mint a mai kivételeknek!

Az állami közigazgatás hívei azt mondják erre: maradjon meg a virilizmus, jó oldalának vegyük annyi hasznát, amennyit lehet, de a megyei tisztviselői kart nevezze ki az állam. Akkor egy csapásra megoldunk minden függő kérdést. A megyei közgyűlés nemzetiségi többsége nem akaszthatja meg a nemzeti irányú közigazgatást, az oligarchiák nem erőltethetik rá akarataikat az egész megyére, a feudális gentryszellem nem törheti le a modern haladást, nem bojkottálhatja az „idegent”, a polgári elemet és a föld népe nem lesz annyira védtelen bizonyos tulkapásokkal szemben, ami nemzeti-

Csak egyszer...

Meghalmék könnyen, büszkén, boldogan,
Csak egyszer szépnek álmodnám magam!

Olyan örömmel térnék a sirba,
Csak egyszer hullna lábamhoz sirva.

S nem volna többé, ah, semmi vágyam,
Csak azt tudnám, hogy vágyott utánam.

De oly borús és oly reménytelen —
Csupa vergődés így a szerelem...

A lelke tiszta, ragyogó, fehér.
Mesevilági drága kincset ér.

A szívem is jó, fiatal, meleg,
S a mélyén gyöngyös nóták rejlenek.

Bátor, erős és dolgos a kezem
S az érintése: lágy habos selyem.

... De a szemem józan, hideg, komoly,
Az ajkám szélén nem villan mosoly.

A lépésemnek nincsen ritmusa,
Vállam se hajlós, esábitó, puha.

A csókompnak is hideg lángja van —
Álmodva hull, sápadtan, haagtalan...

Olyan borús és oly reménytelen,
Örök vergődés így a szerelem...

Csak azt tudnám, hogy vágyott utánam.
Nem volna többé, ah, semmi vágyam!

Csak egyszer hullna lábamhoz sirva.
Olyan örömmel térnék a sirba!

S ha egyszer szépnek álmodnám magam:
Meghalmék könnyen, büszkén, boldogan!

NIL.

A falfestmény.

Irta: Gaston Rageot.

Charlotte de Bélère természeténél fogva érzélgős és regényességre hajló volt. Miután elvált férjétől, egyikévé lett azoknak az idealistáknak, akik hívek maradnak — elvált férjükhöz.

Olivier Nanteuil, a festő, hiába mozgott meg minden követ: ezéltől távolabb állt, mint valaha. Egymás barátai maradtak csupán, akiket mindig együtt lehetett ugyan látni s ezért együttesen hívták meg őket lakomákra, hangversenyekre, sőt néha egy-egy csipős szó is esett a híres barátságáról, de egyéb nem volt közöttük s ők fölényes mosolylyal türték a csipkedést.

Egy szép júniusi estén, mikor a légtör tele volt államossággal s mikor a csillagok fénye szerelmesen hullott a tegger álmodozó ölébe, Olivier hazakisérte Charlottét, aki, mielőtt kocsiba szálltak volna, kissé sétálni kívánt.

— Mikor fog engem meghallgatni? — kérdezte a férfi.

— Soha!

Hogy börtét kitegye a balzsamos levegő esőkjának, s hogy könnyebben haladhasson, félíg szétayította felöltőjét, mely hófehér vállaitól titokzatos redőkben a lábáig hullott. Dus haja, melyet egyetlen kézfordulattal arca körül eszött, diéskör gyanánt övezte é halvány, álmodozó arezt, melyből két szempár révedező végigfutott a gyéren megvilágított utcán.

Olivier a felöltő alatt belekarolt mezite-

len karjába. A nő járása nyugodt és ritmikus volt, mint a nagy ábrándozóké!

— Én a szerelemlről olyan fogalmat alkottam magamnak — jelentette ki a nő — mely kizárja, hogy magamat alávessem neki.

— Miért?

Charlotte szavakat keresett, hogy elvont gondolatait világosan kifejezhesse.

— Nézze csak — szölt — én nem tudom, hogy az ön szeme, a festő szeme, ugyanazokat a benyomásokat szerzi-e a látott tárgyakról, mint az enyém... Engem egyszer egy kép láttára örült indulat fogott el... Soha azóta nem éreztem ilyent... Ábrázolva láttam azt, ami azután számomra a szerelem, a gyönyör, az ittassági fogalma maradt s ami nélkül a szerelem mitsem ér... Fenséges, szép alak volt s mintha most is látánam, azóta örökké lelkemben él! És tudja, hogy hol láttam ezt a képet? Megmondom...

A férfi hevesen megszorította karját és szavába vágott:

— Ne mondja, hogy hol volt... ne mondjon semmit... Én tudom!... Igen, a helyet, a képet, az ön megindultságát... mindent ismerek...

Charlotte a hangtalan éjben felkaczagott.

— Ugyan?... Én husz éves voltam... Azóta eltelt hét, nyolcz év... Mi akkor még nem ismertük egymást, nem tudtuk egymás létezéséről sem... Amit ön mond, az lehetetlen. Én nem közöltem senkivel sem az esetet. Egyike az azoknak a titkoknak, melyeket az ember szívébe zár és schasem beszél róluk...

— Magyarazza, ahogy akarja, kedves

ségi vidékeken állítólag legnagyobb oka a magyarság ellen táplált gyűlöletnek. És végül: a nemzetiségi aranyifjúság, a román, tót és szerb ifjú jogászai nemzedék nem lesz kénytelen agitátornak fölcsapni, mert érvényesülhet a közigazgatásban, csak nem éppen Hunyadban, Alsófehérben vagy Fogarásban, hanem Hajdu vármegyében, Csanádban, Fehérben és más szüzi talajon, ahol dél-előtt jól kell megfogni a toll végét, délután pedig a kaszinóban és a családi körökben nem lehet nemzetiségi politikát csinálni.

De hát ha mindez igen szépen fest is, mindazonáltal nem kérünk belőle. A függetlenségi párt ezért a szép jövőért sem törheti le az önkormányzatot és szerencsére ebben a mai belügyminiszter, gróf Andrássy Gyula is teljesen egyetért vele.

Mi marad akkor számunkra egyéb, mint azt kívánni, sürgetni és lehetővé tenni, hogy a közigazgatás reformjának egyik pontja legyen a virilista intézmény átalakítása.

Hogy ez lehetséges, állítottuk már más alkalommal is. A legegyszerűbb reform az lenne, ha a választókat két csoportba osztanák, az elsőbe bevonnák a nagyobb adófizetőket, a másodikba a kisebb adóval megtervezeteket és a két osztály külön választana egyenlő számú bizottsági tagot. Így mindjárt létre jönne egy kis vérkeveredés és a mai hatalmasok még sem éreznék annyira biztonságban a lábuk alatt s a feudális elem kénytelen lenne paktumra lépni a polgárelemmel. A magyarság uralma ellenben mégis biztosítva maradhatna, mert annak is lehetne módját ejteni, hogy a cenzus fölemelésével a nagyon veszélyeztetett megyékben a virilista választók száma ne legyen túlságosan magas. Ellenben ott, ahol nincs mit tartani a nemzetiségektől, mentől alacsonyabb cenzust lehet alkalmazni s ez által a polgári elemet besegíthetjük a megyékbe.

Akkor azután meg lehet oldani a megyei közigazgatás egyik szintén nagyon égető kérdését is. Ma t. i. általános a panasz, hogy a bizottsági tagok nem állanak földadatok magaslátán. A közgyűlés első két napján még csak együtt maradnak, amikor t. i. a személyi vonatkozású ügyeket intézik el, de már a harmadik napon, bármilyen fontos közigazgatási kérdéstről legyen is szó, alig marad ember a teremben. Az önkormányzat

barátnóm, de ismétlem, hogy meg fogom önt győzni.

— Nos? — kérdezte a nő.

— Nagyon egyszerűen! El akar ön jönni velem arra a helyre? Ha hazudtam, akkor sem veszt semmit, mert kellemes, szép utazást tesz egy elfogadható kísérővel. Ha azonban odavezetem az ön ideáljához, akkor ön viseli az utiköltséget...

A nő arca kissé elkomolyodott, de azért annál hangosabban nevetett.

— Ez megint egyike az ön különös ötleteinek!

* * *

Két nappal később átlépték az olasz határt. Mindenki házaspárának tartotta őket.

A nőnek sejtelme sem volt, hogy hova mennek, de a kaland titokzatossága vonzotta s kissé szegyenkezve, de szívesen követte barátját. Mulaftatta a gondolat, hogy Olivier találomra nekiugrik a sötétségnek.

De akkor miért választotta éppen Olaszországot? Bizonyára azért, mert a festmények e klasszikus földje nyújtotta a legtöbb kilátást a keresett kép feltalálására.

Végigjárták Pisa és Firenze összes képcsarnokait, templomait, középületeit s Olivier a szakértő gyönyörűségével magyarázta barátjának a festészet remekeit — de a keresett képet nem találták meg.

Mikor Siena-ba értek, Olivier kijelentette:

— Itt addig maradunk, amíg önnek tetszik.

Charlotte meglepetten tekintett barátjára.

Másnap meglátogatták a dómot. A kisiny kápolnában, melyben sienai szent Ka-

ellenei ebből érvel kovácsolnak a polgároknak a közigazgatás dolgaiban való részvételét ellen. Pedig milyen könnyen lehetne ezen segíteni! Adjanak napidíjat a megyei képviselőnek, éppen úgy, mint annakidején adtak az országgyűlésnek. A kiadás nem lesz olyan elviselhetetlen, mert többféle korlátozás lehetséges. Először is napidíj csak a törvényben kötelezett évi két rendes közgyűlésen járjon, az őszi és a tavaszi, mikor a költségvetést megállapítják és a zárszámadásokat felülvizsgálják. Ki lehetne mondani, hogy akkor is csak a második naptól kezdve, az elsőn való jelenlételért ne fizessenek. Le lehet továbbá szállítani a bizottsági tagok számát is, amely ma 120 és 600 közt ingadozik. Legyen ezentul 100 és 200 közt a számuk és akkor is a virilisták ne kapjanak semmit. Kerülne ez a reform a 63 megyében 100 napidíjazott képviselőt számítva és 3—3 támaszkodási napot 20 K napidíjjal összesen 750—800 ezer koronába évenként. Erkölesi alapja megtámadhatatlan ennek az eszmének: az a bizottsági tag nemcsak a maga jogát gyakorolja, hanem legnagyobb részben a másokét, a választóit. Amiatt kell neki idegen városba, a központba utaznia és ott tartózkodnia több napon át. Teljesen méltó és demokratikus elvszerű dolog, hogy legalább a felmerülő kiadásait megtérítsék neki. Így aztán szegény ember is elvállalhatja a megye bizottsági tagságot. És ezáltal a közgyűlésekbe egy csapásra eleven élet költöznék, mert a virilistákat viszont a hatalmi érdek tartaná tovább együtt, a maguk költségére is.

Ezekkel a reformokkal és talán még a passzív választójognak némi elmés korrektívumával elérnők azt, hogy a megyei aktív választójogot is éppen úgy kiterjeszthetnők, mint az országot — a magyarság uralmának kockázata nélkül.

IRODALOM.

* Legifjabb Szász Károly: Versek. Akác-szegélyű, kétutezájú kis falu, bogárbátu, fehérre meszelt házaival, ártatlan, naivul természetes embeivel és szűz, megszokott körben forgó életével: ez tűnik élénk a Szász Károly új verskötetéből. A meghitt otthon mélysége, bizalmassága árul ki

talán erekléit őrzik, Olivier odamutatott az oltár fölé.

— Ez az? — szólt, azután elmerült a kép szemléletébe.

Az oltár fölött, a mennyezeten falfestmény van, mely szent Katalint ábrázolja, amint egy angyal csókját fogadja. A szentnek arca frappáns, hü kifejezése a szerelem gyönyörűségének...

Charlotte mélyen megrendülve szemlélte a képet, azután Olivierhez fordult.

— Mondja csak — szólt halkán — honnan tudhatta ön, hogy ez az a kép, melyet láttam?

A férfi egy pillanatig habozott. Azután így szólt:

— A legokosabb volna, ha semmit sem mondanék. Akkor a dolog regeyesebb volna. De én szeretem az igazságot... Most nyolcz éve — és nem hét — hogy tanulmányutamban Siena-ba érkeztem. Egy délután ép e képet néztem, mikor belépett egy fiatal lány és elragadtatással a kép szemléletébe merült. Egyedül volt és engem nem vett észre. Én azonban megőriztem képét szívemben, mert egyike volt azoknak a látományoknak, melyek az embert sirjáiig sem hagyják el... Mikor később, évek múlva találkoztunk, én azonnal fölismertem önt s tudtam, hogy ön az én Saint-Dominique-templombeli ismerősöm. Láthatja, a magyarázat nagyon egyszerű s csak azt bizonyítja, hogy nem tegnap óta szeretem önt!

Charlotte csak sóhajtam tudott:

— Barátom! Én barátom!...

És azután sokáig Siena-ban maradtak, hogy meghálálják szent Katalin jóságát..

azokból a versekből, amelyekben olyan folytonosan, annyiféle variációban csendül ki az egyenletes, nyugodt családi élet boldogsága, hogy az ember szinte azt hiszi, — az élet megmondolta magát és elsimitott az emberek homlokáról minden ráncot, kicsókolt a lelkekből minden keserűséget és akác-lombbal, bazsarózsával borított be minden borzalmat. Az életnek azokat a nagy megrázkódtatásait és azt a sok sötét borzalmát, amelyek olyan komoran csendülnek meg az ujító magyarok lantján, Szász Károly nem látja meg, vagy legalább is nem akarja meglátni. Szász Károlyban ott van az a patriarcha-nyugalom, az a rózsaszínű szmüveges filozófia, amelyet csak a vidám falusi paplakok neveltjében találhatni meg, azokban, akik a gyermekkorukat a nyugodt, békés, harmóniás paróchián élték meg. Szász Károlyba belerögzöttek ezek a gyermekkori emlékek és később is, mikor már városi ember lesz belőle, viesszirja a kertje virágait, a gólyafészket, a lombot, a falut és ha az ember a verseit olvassa, még mindig valami egészséges falusi levegő illata csapja meg.

Azok, akik a forradalmi magyar lyrát dekádensnek és érthetetlennek bélyegzik, legifjabb Szász Károlyban találják meg a maguk poétájukat. A Verlaine vörös és fekete színezete, a Beaudelaire izzó vágya, Liliencron ösereje távol állanak tőle, olyan távol, mint az ő meghitt otthona távol van a Páris mért látó forradalmától. Az ő világa ez a fehérfázis, kicsi falus magyar föld és a maga külön kis társadalma, a kipárnázott puha kis fészkek, amelynek királynője a felesége.

Azt lehetne mondani, hogy legifjabb Szász Károly poézise nemcsak a Szász-dinasztia, hanem egyúttal annak a költői iránynak a továbbfejlesztője, amelyet Vörösmarty és Petőfi kezdtek és fejeztek be. A Petőfi családi költészete, amely itt-ott erősen tükrözi a mintaképet és a Vörösmarty „melabúja” az, amely — mint valami refrain, az egész versköteten végigcsendül. Ilyen a verselése is: tisztán folyó s egyszerű, amelyből itt-ott kiüt az eredeti régi hang. Ez a Szász Károly igazi eleme és azok a naiv darabok sikerültek is a kötetben a legjobban, amelyek ebben a genreből íródtak meg. Az „Ágnes zokog” vagy a „Veled” című versek is ebből a fajtából valók és ezekben a legtöbb művészet. Már ahol balladával próbálkozik, ott nem tudja megtalálni önmagát és bár verselő készsége a formát könnyedén megadja, sehol sem találjuk meg azt a kegyetlenül erős tragikai hangot, amely a balladának annyira sajátja.

A kötet végén néhány igazán szép Heine-fordítást találunk. A szépen kiállított kötet három koronáért kapható.

* Uj Idők. Herczeg Ferencz mély tanulmányal készült, érdekesítő regényének „A királyné futárjának” folytatását találjuk az Uj Idők éln, amelyhez e héten is Innocent, a nagyközönség kedves festője, készített illusztrációt. Elbeszélést írtak Pekár Gyula és Szigma. A cikkek között ott találjuk Mikszáth Kálmán új regényének, „A Noszty fiu esete Tóth Marival” ismertetését és a cikkek keretében a regénynek egy pompás, önálló fejezetét, továbbá Lyka Károly cikkét a székesfővárosi iparrajziskola kiállításáról, cikket Junostól és a sakkzó török rejtelmeiről, amelyet egykoru metszetek illusztrálnak. Gárdonyi ezruzájegyzetei, versek, könyvkritikák, Mühlbeck humoros fejlézei és aktuális képek teszik változatosra a lap gazdag tartalmát. Előfizetési ára negyedévre 4 korona.

* Pikler — Orvosi emlékeimből. „Elend ist eine heilige Sache.” Ez a mottója a Pikler J. Gyula új könyvének. És végig ez a mottó kísért. Szomorú bugással, mint egy elnyomott, elkeseredett társadalmi réteg egyre kísértő, egyre visszatérő feljajdulása. Csupa empirikus tény és közvetlenségével megdöbbentően meggyőző adatok az állam és az alsó társadalmi rétegek áldatlan viszonyához. A kör orvos, mely tehetetlen, szolgál, vak eszköze a rendeletekkel gyógyító államnak; Kollarik János, a szegény tüdővészbe kergetett napszámos, akire levegőt oktrojál az állam, miközben az utolsó falat kenyérét is elveszi szájától; a gyermekétől megfosztott dada, akinek az emlőjén, bár öntudatlanul, megkezdődik a „struggle for life” véres összeütközése, amelynek természetesen a szegény dada, sze-

gény gyermeke esik áldozatul; és Vendlicsek Máté, a tót napszámos példány, aki boldogan hal meg, lelkében a tulvilágba vetett hittel, aki aztán megtörve, kiábrándulva tér vissza a földre a darabka uborkájáért és bárgyu, csudálkozó arcczal beáll a gépgyárba — gépnek... Elszomorító nagy sorja beteg társadalmi berendezésünk szerencsétlen individuumainak. Szerencsétlen elitélte az állami tehetetlenségnek, lelketlenségnek, felületességnek. Elnyomott, legázolt osztályok és életek sápadt, düledt szemü szimbólumai... Empirikus tények, megdöbbentően közvetlen adatok... Nem szükséges bizonyítani, nem kell következtetni: ezt a könyvet el kell olvasni. Minden sorából, minden szavából kisír, kijajgat a mottó: „Elend is eine heilige Sache“! (A könyv Singer és Wolfner kiadásában jelent meg.)

* Jöttem hozzátok... Erdős Renécnek, a kiváló költőnek művészi pályáján fordulatot jelent új verses kötete. Eddig oly szenvedélyes, érzéki csillogású lírája, melyben szinte dölyfösen tombolt az ifjúság, az erő és a féktelen vágy, meghalkult, elmélyült; az égő mámor és tikkasztó láz helyébe szelíd, álmag, rejtelmes vágyak léptek s a testi szerelem kultusza helyett most a lélek önmeit, álmaikat és szenvedéseit festi. Külön érdekessége még az új kötetnek az Etruria-ciklus, melyben a költő a művészi olasz földön szerzett benyomásait örökíti meg s amelyben az Annie Vivanti s Ada Negri méltó magyar mása igazán klasszikus hangokat talál a klasszikus földön született hangulatainak. A költő amugy is ritka formaérzékét az Itáliában eltöltött esztendő még művésziessébbé csiszolták, úgy, hogy új kötetét határozott nyeresége a magyar dalköltészetnek. A Franklin-Társulat kiadó kiállításban is előkelő fényvel állította ki a kötetet, melynek ára finom chamois-papírra nyomva 3 korona 60 fillér.

* Pastellek. (Írta: Vér Mátýás. Grill Károly kiadása.) Szeretünk az irodalom lelkébe nézni s ezért tekintünk tova síklik a fölszín jelenségein. Így nagyobb az örömünk, hogy megláthatunk olyan dolgokat, melyek sokat beszélnek egy új irodalmi evolúzióról. Olyanról, amilyen már régen volt nálunk. Ezt a forrongást ma még át meg átszövi egy a múltból az elítéletekkel táplálkozó finom pókszövésű fátyol, melynek szeretbogozódó szálai a mai társadalmi és állami élet oszlopaiba kapaszkodnak. Főösleges ezért minden új könyvnél a sok elénkberödulő miértek részlet-kutatásaihoz bocsátkozunk, mert egy eljövendő társadalmi rengés ennek a fojtó hálónak szétszakításával tisztán előtérbe fogja állítani a most vajdudó új irodalmi életet. Az irodalmi tisztulások előhírnökei a társadalmi átalakulásoknak. Igaz, ez a tisztulás ma még telve esznek, irányok tulhajtásával, kapkodással, hatásokkal, visszahatásokkal, erőlködésekkel és küzködésekkel, de ez csak az erőnek a jele. S bár a könyveskirakatok baloldali polcain (mért éppen ezen az oldalon, nem tudjuk) már-már versenyre kelnek a pornografikus irodalmi fattyuhajtások a külföld ilyenmü irodalmi termékeivel (csak a címkeket kell néznünk), de ezek csak oly felszálló irodalmi buborékok és bugyborékolások, melyek csak azt sejtetik, hogy itt már mélységnek is kell lenni. Ebből a mélységből bukkant elő egyszerre Vér Mátýás neve. Eddig még nem hallottunk róla. Kíváncsisággal és erős bizakodással vettük könyvét kezünkbe. És nem csalódtunk. Az ideai szokatlan arányú irodalmi termésből is kiválik ennek a könyvnek gazdagsága.

„Caesar fáradt, Caesar pihenni akar, az örök suttogva adják tovább a parancsot s egyszerre minden zaj elült a hajón“, — kezdi első novelláját Vér Mátýás. És felénk csap egy letűnt világ szele. S lassan-lassan teljesen belevisz bennünket Vér a római élet hangulatába. Caesár, Antonius, Philodorus, Suetonius, Sabina, pater Rajmonlus, Hilárius, Balduin lovag, Ulpianus, Modestinus... megelevenedik előttünk az egész ókor. Csodálatos valódiságával. Csak mikor a végén már eszmélünk, látjuk, ohó, ez nem az ókor, ez a legmodernabb mai élet. Tele misztikumával, titkaival. Ez csak hangulatvarázslás. Ez csak modern patina. Mint a modern szobrokban a mesterséges uton való rozsdásítás. Mintha régi lenne. És oly szép, oly művészi ez a kettős élet. Mi tagadás benne, nyakig vagyunk a naturalizmusban, s jól esett lelkünknek egy kis klasszikus hangulat, ha mindjárt ebben a klasszikus hangulatban lüktetni is érezzük a mai

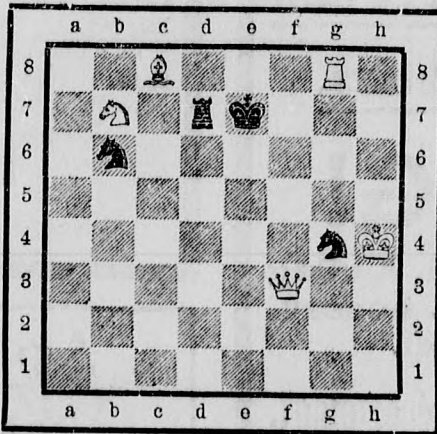
élet vérkeringését. Meglehet: csak önámítás. Van-e kötetben egész modern tárgyú novellák is. „A hálátlan“, „A kastély gazdát cserél“, „A gondolat“. A mai élet mozog előttünk. Csupa finom sejtetés. Megérzékeltetés. Belekapcsolja nagy művészettel saját lelkébe a mi lelkünket. Csak meg-íti a hurt, s ez már a mi lelkünkben rezeg tovább. A sir Francis Wordsworthok és Závör Lórántok egybeállításában mennyi élet, sőt humor és mennyi tovább gondolás! Szerényebb címet nem is adhatt volna könyvének Vér Mátýás, mint a: Pasztellek. Vannak a könyvnek hibái is. De ha egy új név alkotta, új, ösmeretlen szépségek tárulnak elénk, akkor először csak a szépségekben gyönyörködünk, s ne keressük rögtön az odvas fákat is. Mert sokat várunk Vér Mátýástól. Bár most még féltjük a titokban működő, mindent bepókhálózó fátyol fojtásától, ami — annyira a mi irodalmunk sajtásága.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

2. számú feladvány.

Mach Zdenko, Pardubitz.

Matt a második lépésre.

Az 1. sz. feladvány megfejtése:

- 1. Bf1—h1, Vc4×h1
- 1. Vc4×b7
- 1. Vc4—e5+
- 1. Hg6—h4
- 1. Vc4×b1
- 1. Vc4—h4
- 2. Vb7×h1 stb.
- 2. Bh7—h8+ stb.
- 2. Hd7×e5 stb.
- 2. Hd7—f6+ stb.
- 2. Bh7—h8+ stb.
- 2. Bh1×h4 stb.

Helyes megfejtéseket küldtek be: Wimmert József, Simon István, dr. Kiss Ernő, Nagy Géza, Szép Ernő, Fehér László, Strauss József, Gaertner Imre.

238. számú játszma.

Játszották Hamburgban 1908. december 14-én.

Vezér-gyalogjáték.

Világos:	Sötét:
Krüger P.	Marshall F.
1. d2—d4	d7—d5
2. Hg1—f3	Hb8—d7
Marshall specialitása, melylyel már Rubinstein ellen is kísérletezett a lodzi hármass-ver-senyen.	
3. c2—c4	c7—c6
Rubinstein ellen Marshall 3... e7—e6 ját-szott.	
4. c4×d5	...
4. Hb1—c3-ra 4. ... d5×c4 után sötét sike-
resen megvédelheti a nyert gyalogot.	
4. ...	e6×d5
5. Hb1—c3	Hg8—f6
6. Fc1—f4	e7—e6.
7. Vd1—b3	Vd8—a5
Fenyegetett 8. Hc3—b5.	
8. e2—c3	Hf6—e4
9. Ff1—d3	Ff8—b4
Ajánlatosabb volt előbb 9. ... Hd7—f6	
10. Fd3×e4	d5×e4
11. Hf3—d2	0—0
Ha védi sötét a gyalogot, úgy előnyösen kö-
vetkeznék Hd2—c4.	
12. Hd2×e4	e6—e5
Sötét a nyílt játék érdekében még egy gyalog-
got áldoz.	
13. d4×e5	Hd7—c5!
13. Hd7×e5 14. Ff4×e5, Fc8—e6 15. Fe5—
c7 után világos tisztelőnyvel bírna,	

14. He4×c5	Va5×c6
15. 0—0	...
Jobb volt 14. a2—a3,	
15.	Fc8—e6
16. Vb3—c2	Ba8—c6
17. Bf1—c1	Vc5—a5
18. a2—a3	Fb4×c5
19. b2×c3	Bc8—c4
Sötétnek két gyalog hátránya van, a külön-
böző színű futárok azonban remiskilátást nyuj-
tanak.	
20. e3—e4	Bf8—c8
21. Ff4—e3	...
Ezzel világos alkalmat ad sötétnek a király-
szárny támadásra. Biztosabb volt 21. f2—f3.	
21.	Va5×e5
22. Fe3×a7	...
Krüger szerint itt 22. f2—f4 biztosította
volna a nyílt remist.	
22.	Bc4×e4
23. Ve2—d3	Fc6—d5
24. Ea7—d4	Vc5—f5
25. Vd3—h3	...
Jobb volt 25. Vd3—f1, vagy 25. Vd3—d3	
25.	Bc4—g4
26. f2—f3	Fd5×f3
27. Bc1—f1	...

E hibás lépés után Krüger így sóhajtozik: „Végre döntő hiba. Hány gyöngö lépés volt szük-séges, hogy ezt a jól álló játszmát el lehessen veszi-teni! 27. g2—g3, Ff3—d5 28. Bc1—f1, Vf5—e4 29. Ba1—e1 Vc4—h4+ 30. Kc1—f2, Vh1—f3+ 31. Kf2—g1 után a remis ki van kényszerítve és sötét éppugy nem gondolhat nyeresre 27. g2—g3, h7—h5 28. Bc1—f1, h5—d4 29. Vh3—g2+ után sem. A zseniális amerikaiak most is volt egy kis szerencséje.“

Erre nekünk csak az a megjegyzésünk, hogy világos tényleg jól állt a játszmában és ha ennek dacára sem tudta megnyerni, sőt ismételtlen ki-adta kezéből a biztos remist, ez nem annyira Marshall szerencséjét, mint inkább Krüger rossz játékát bizonyítja.

27.	Ff8×g2
28. Bf1×f5	Fg2×h3+
29. Kc1—f2	Bg4×d4
30. Bf5—f3	Bd4—d2+

Sakk-hírek.

A Budapesti Sakk-Kör január 30-án, szombaton este hat órakor évi rendes és tisztújító köz-gyűlést tart.

A Komáromi Sakk-Kör e hó 5-én tartotta meg közgyűlését, mely tisztújítással volt kapoco-sában. A választás eredménye a következő: Elnök Steiner Miklós, alelnök Lakos Izsó, titkár Schweiger Fülöp, pénztárnok Tahis János, ellenőr Hajnai Márton, háznagy Nagy János. Igazgatótagok: dr. Biringer Mor, dr. Madarassy Pál, dr. Rauscher Zsigmond, dr. Kamrás József, Steiner Adolf, Szalkai Vilmos; számvizsgálók: Csóka Károly és Veik Géza. A kör eddigi érdemes alelnökét, dr. Mike Lajost, ki hivatalos állásából kifolyólag lakhelyét Esztergomba helyezte át, a komáromi Sakk-Kör tiszteletbeli elnökévé választotta meg, ily módon jut-tatván kifejezésre a dr. Mike Lajos irányában érzett szeretetét és tiszteletét. A költségvetés nagyobb összeg maradvánnyal zárult, amit a rendkívül lá-togatott közgyűlés örömmel vett tudomásul, mert ez is egyik bizonyítéka annak, hogy a Steiner Miklós elnök bölcs vezetése alatt működő kör szépen virágzik. A közgyűlést kedélyes társasvácsora követte.

A szeptérvári nemzetközi verseny, mint már jeleztük, február hó 16-án kezdődik. A program szerint a versenyen 10 orosz és 10 kül-földi mester vesz részt. Hetenkint ötször játszanak, a hatodik napon pedig a függő játszmákat fejezik be. Játékidő d. e. 11—3-ig és este 5—9 óráig.

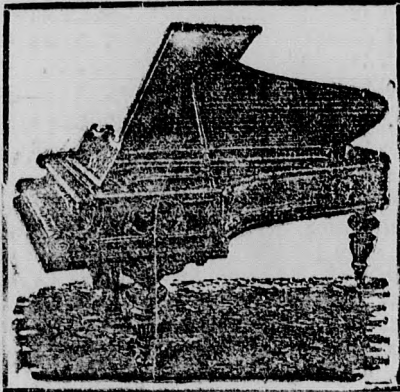
Sakk-üzenetek.

G. J. Szinórváralja. A beküldött játszma, melyben ellenfele két figurát is beállított, sajnos, nem közölhető. Talán kaphatunk jobbat is!
S. István. Kecskemét. 1. A leközbűt eredmé-nyek: Mesterverseny: I—III. Bardeleben, Schlech-ter és Schwiderski 7½. IV—V. Bernstein és Marco. 7. A) Főturna: I—II. Neumann és Vid-mar 13½. III. Duras 12½. IV. Spielmann 12. V. Lango 11. B) Főturna: I. Fahrni 9, II. Eljaschoff 8, III—IV. dr. Lewitt és Pelzer, V. Schlossarek 4½. C) Főturna: I. Przepiorka 7½, II—III. Weiss és Lowtzki 7, IV. Schapiro 6½, V. Gajdos 6. — 2. Ha jó a játszma, közöljük. — 3. Valószínűleg könyvalakban fog megjelenni.
Sz. P. Zombor, E. Gy. Székesfehérvár, T. J. Komárom, Cs. I. Székesfehérvár, J. A. Budapest, Szives üdvözet.

STAHL FERENCZ

zongoraterme

Budapest, IV., Sütő-utca 6. szám.

Stingl Testvérek
világhírű bécsi os.
és kir. udvari zongora-gyárának
dus raktára.

UJDONSÁG!

„Pianophon“ önműködő zongora. A világ legrövidebb zongorája. 136 cm. hosszú, 7 oktávval, szárnyhanggal.

Hangolások és javítások szakszerűleg végeztenek.

Üzemkimutatás

a boszniai és hercegovinai államvasutakról

1908. december hóról. — Üzemhossz 940 km.

Időszak	Továbbítottak		Bevételek	Összehasonlítás az előző 1907. évvel.	
	Személy mennyiség	Áruk Tonna		bevétel korona	különbözet
1908. január 1-től 1908. november 30-ig	2,257.083	1,296.190	11,409.553	10,337.248	+ 1,072.285
1908. decz. 1-től 31-ig.	184.451	106.043	988.061	1,052.378	= 69.317
Összeg	2,441.534	1,402.233	12,392.594	11,389.626	1.002.968

Sarajevó, 1909. január 12-án.

Az igazgatóság.

Legszépséges... Legjobb... Legolcsóbb.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Összeszerelhető vaságy kivethető matracokkal 10 firt.

Sztrónvágybetétek méret szerint 3 firtól feljebb.

Gichner János

ágy- és vasb. tor-gyáros,

szőveg, függöny, pokrócz, terítő stb. nagy választék.
Budapest, Erzsébet-körút 20.

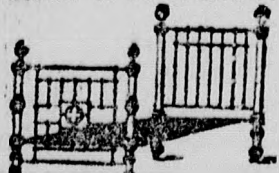
Fióküzlet: Mákóci (Kereposi)-út 86. sz.
Gyár: VII., Kertész-utca 7. és 9. szám.

Árjegyzéket bárkinek ingyen és bármentve küldök.

Meg nem felelő árú kérésre nem viszaadom.

Rolleták 1 firt darabja 5 kr.-tól felj.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár rendes közgyűlését

folyó 1909. évi február hó 6-án d. u. 4 órakor

központi osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. sz., saját épületében) tartja, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

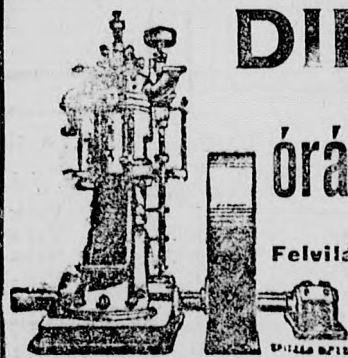
1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.

2. Tizenkét igazgatósági tagnak választása három évre és egy felügyelő-bizottsági tagnak választása egy évre.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, szíveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1908. évi december hó végéig saját nevükre írt részvényeiket még le nem járt szelvényeikkel együtt legkésőbbben 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbbben bezárólag folyó évi február hó 3-ig a takarékpénztár központi vagy budai osztályánál (V. Dorottya-utca 4. sz. vagy II. Fő-utca 2. sz. a.) letenni. Ugyanott a megvizsgált 1908. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 153. §-a értelmében folyó évi január hó 29-től kezdve átvehetők.

Budapest, 1909. évi január hó 20-án.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

DIESEL-motorral

a tényleges lóerő

óránként csak kb. 1 fillérbe

kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t. BUDAPESTEN.

MESES AJÁNDÉKOT AD A BAZÁR

A DIVATLAPOK KIRÁLYA KERJEN EGY MUTATVANYT A KIADÓBÓL

BUDAPEST DOHÁNYU 16

1909. január 24.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

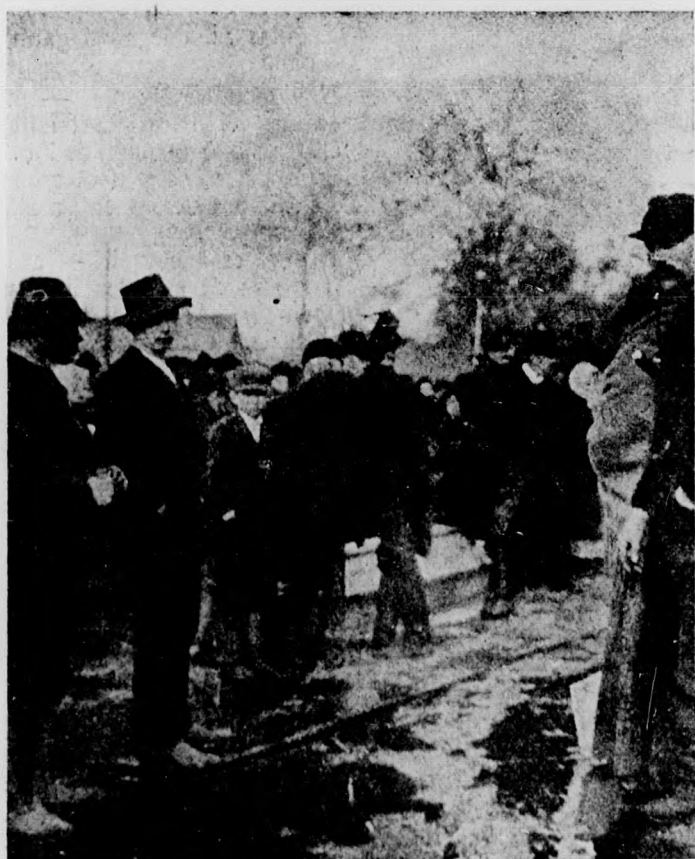
AZ AJKAI BÁNYASZERENCSETLENSÉG.

Az ajkai bánva bejárata.

Harter A'ajos bányász holtteste. — Ez a szerencsétlen ember okozta a katasztrófát, amennyiben nyitott lámpájával fölgyújtotta a szénport.

A különféle falukból bejött családok kikeresik a koporsók közt a maguk halotiját, hogy haza vigyék és otthon eltemessék.

A bányában megfulladt bányászok holttestét kiadják zokogó hozzátartozóinak.

A holtak számára koporsókat készítenek egyszerű deszkából.

A bizottság különvonata, amelylyel Ajkáról a bánya bejáratához ment.

Az apa.

Irta: BJÖRNSTERNE BJÖRNSSON.

Az egyházkerület legtehetősb emberét, kőről itt szó lesz, Oeveraas Thordnak hívták. Oeveraas Thord egy szép napon ott állt a lelkész dolgozószobájában. Fejét magasra tartotta s nagy komolyan így szólt:

— Fiam született s meg akarom kereszteltetni.

— Mi legyen a neve?

— Finn, mert az apámat is így hívják.

— Kik a komák?

Thord megnevezte őket; a falu legtiszteltebb emberei voltak, férfiak és nők az apa rokonságából.

— Nyomja-e még valami a szivedet? — kérdezte a lelkész, miközben feltekintett. A paraszt gondolkodott kissé.

— Szeretném, ha a fiut egyedül keresztelnék s nem másokkal — szólt aztán. — Ugy értem, hogy valamelyik hétköznapon. Legjobb

volna a legközelebbi szombaton déli tizenkét órákor.

— Van még valami kívánságod? — kérdezte újból a lelkész.

— Egyéb mondani valóm nincs.

A paraszt megforgatta kezében kalapját, mintha menni akarna. Ekkor felemelkedett a lelkész.

— Akkor hát hadd mondjak neked valamit én — kezdte és megragadta a paraszt kezét, miközben erősen a szemébe nézett — adja Isten, hogy a gyermek áldást hozzon rád!

*

Tizenhat évvel később Thord megint ott állt a lelkész szobájában.

— Jó színben vagy, Thord — szólt a lelkész, mikor a legcsekélyebb változást sem tudta észrevenni rajta.

— Hisz nincsenek gondjaim — felelt Thord.

A lelkész hallgatott; azután ezt kérdezte:

— Mi a kívánságod ma?

— A fiam miatt jövök; meg kellene bér-máltatni.

— Eleven fiu!

— Nem szívesen adom meg a lelkésznek a tiszteletdíjat addig, míg meg nem tudom, hogy melyik számot fogja kapni a templomban.

— Ejnye, hát az elsőt!

— Igen; hallottam — és itt a tíz tallér tiszteletdíj.

— Kívánság még valamit?

— Oh dehog, semmit.

És Thord eltávozott.

*

Ismét elmúlt nyolc év. Akkor egyszerre nagy lármá támadt a lelkész írószobájában, hova sok ember jött Thorddal az élükön.

A lelkész feltekintett s megismerte Thordot.

— Ma sokadmagaddal jösz!

— Oh igen. Csak fiamat akarom kihirdet-
tetni a templomban; feleségül akarja venni
Korli den Karent, Gudmundnak, aki itt áll, a
leányát.

— Ej, hisz az a leggazdagabb leány az egész faluban!

— Ugy mondják, igenis — válaszolt a paraszt és kezével hátrasimította haját.

A lelkész kissé elgondolkodott. Nem szólt semmit. Beírta a neveket a könyvbe s aláíratta a férfakkal. Thord letett az asztalra három tallért.

— Nekem csak egy jár — szólt a lelkész.

— Tudom; de egyetlen gyermekem s én — szeretném jól végezni a dolgomat.

A lelkész elfogadta a pénzt.

— Harmadizben állsz most itt a fiad miatt, Thord . . .

— De most végeztem is vele — felelt Thord, összecsukta erszényét, azután így szólt:

— Adjon Isten!

És lassu léptekkel követte a többi férfit.

*

Két héttel később apa és fiu szép csendes időben átevezt a Korliden-tanyára, hogy megbeszéljék a lakodalmat.

— A párna csuszik alattam — szólt a fiu s felállt a csónakban, hogy helyreigazítsa. De a deszka, melyen állt, megbillent s ő hadonászó karokkal belezuhant a vízbe.

— Kapd el az evezőt! — kiáltott az apa, felugrott s odatartotta neki. A fiu néhányszor utána kapott, aztán elvesztette erejét s érezte, amint tagjai megdermednek.

— Várj, várj! — kiáltotta az apa és közelebb evezett hozzá. A fiu hanyatvágódott a

Fodor István, a Budapesti Általános Villamossági r.-t. vezérigazgatója, akit a napokban udvari tanácsossággal tüntettek ki.

A császár csecsemő korában édesanyja ölében.

vizen, hosszu tekintettel apjára bámult és — elmerült.

Thord nem akart hinni szemének. Megállította a csónakot s odabámult, ahol fia elmerült, mintha annak fel kellene még buknia. Nehány hólyag szállt fel ott, majd még egy-kettő, aztán már csak egy, egy nagy, mely szétpattant — aztán tükörsima felülettel fektűt ott a tenger.

Három nap, három éjjel ott látták az emberek az apát élen-szomjan egy pont körül evezni. A fia holttestét halászta. Végre megtalálta s vállán felvitte a hegyre, háza udvarába.

E nap óta egy év mulhatott el. Ekkor egy késő őszi estén a lelkész zajt hallott a folyosón s kevéssel ezután magas, hajlott, sovány és őszhajú ember lépett a szobába.

A lelkésznek sokáig kellett néznie, míg megismerte Thord volt.

— Ily későn jössz? — kérdezte a lelkész, megállva előtte

— Igen, ily későn jövök — felelt Thord, miközben leült

A lelkész is leült, várva a jövevény szavait. Mindketten sokáig hallgatott.

Végre megszólalt Thord:

— Hoztam valamit, amit szeretnék a szegényeknek adni.

Felállt, pénzt tett le az asztalra s ujra leült.

A lelkész megolvasta a pénzt.

— Ez nagy összeg! — szólt.

— A tanyám fele; ma eladtam.

A lelkész némán ülve maradt. Végre szeliden kérdezte:

— S most mibe akarsz kezdeni?

— Valami jobbra!

Ismét elcsendesedtek. Thord a padlóra szegezte tekintetét, a lelkész órá bámult.

Viktoria császárnő 1881-ben, amikor felesége lett Vilmos császárnak.

Aztán halkán így szólt a lelkész:
— Ugy vélem, hogy most végre áldás lett rád a fiad.

— Igen, most már magam is úgy vélem — felelt Thord, miközben két nehéz könnyecsepp gördült végig arcán.

A vészjel.

Irta: CLAUDE FARRERE.

Charles Selves, a rhétor és tegnap este óta hivatalosan életnek nyilvánított ifju, Toulonban fölszállt a Monte-Carloba induló vonatra. Tizenöt louis, a diadalmasan megállt vizsgálat atyai elismerése, csörgött a zsebében.

Ennivaló csinos fiu volt ez a Charles Selves: épen tizenhétéves, rózsás gyermekarcúval és az apródok kék szemével. Mindig választékosan öltözködött, ami nem csoda, mert Cannesben, a nagyhercegek szabójánál fődzte ruhaszügségletét.

Hivatalosan Nizzába utazott Charles Selves, hogy meghívás következtében egy napot töltsön Magnaud barátjánál, a Mont-Boronhegyi villában. Ez a Mont-Boronbeli villa nem volt épen híres a vendégszeretetéről s Magnaud bajtárs könnyen meg fog vigasztalódni, ha Selves bajtárs nem jön el. Az újdonsült rhétor két kézzel kapott e páratlan alkalmat, mely legédesebb álmát segített megvalósítani. Charles Selves titokban Monte-Carloba fog utazni, ahova ellenállhatatlan erővel vonzotta e város hínevének aranyos varázslata.

A vonat inkább busan mint vidáman átroboggott a provencai síkságon. L'Estereelig ez az uton, mely az eltűnt földi paradicsomok utolsó mohikánjág vezet, épen nem a legfestőiebb.

Frigyes császár két fiával. Balról a mostani német császár, jobbról Henrik herceg.

Tizenöt louis. Bizonyos, hogy ez még nem a gazdagság és Charles Selves nem nyugtalanság fogta el. De mégis, egyetlen napon elkölte, megfelel száz millió frank kamatjának... Ezen meg lehet kísérteni óvatosan a roulettet és a trente-et-quarante-ot, ezen végig lehet sétálni a mélabus Cap Martinen, diákmódra ábrándozva a diák-kisasszonyokról, lehet vacsorázni egyedül — vagy kettesben, ki tudja! — a Hotel de Paris verandáján, hatalmas ibolyacsokkal a hófehér abroszon...

Charles Selves imádta ezeket a haszontalan és szép dolgokat, amint a fiatalság általában jobban szereti azt, ami fölösleges, mint a szükségeseket.

A vonat lassan haladt és Charles Selves, akit a tegnapi vizsgálat és az azt követő lakoma kitérített, elaludt.

... Carnoules ... Les Arcs ... Fréjus ... Saint-Raphael ... Agay ...

Agayban kénylőtt a kupé ajtaja. Valaki beszállt és leült szemközt az alvóval. Valaki, aki igen büszke volt; egyetlen futólágos tekintet sem vetett az ifju sima arcára s csöppet sem volt kíváncsi arra, hogy a lezárt barna szempillák minő szemeket takarnak...

... Cannes ... Antibes ... Nizza ...

A császár, mint legfiátlabb német hadnagy.

A vonat nagy zajjal robogott be a pályaudvarra és Charles Selves fölriadt álmából. Csak ekkor vette észre, hogy szomszédja van... nem, szomszédnője... még pedig, szavamra, csinos szomszédnője!

De az ördögbe is!... Ez a darázstermet abban a csábos, sárga blouseban... ez a kisleányos mozdulat, mely önféjűsége mutat... és az a parányi száj azzal az érzéki és gnyos mosolylyal!... Hisz ez Véga kisasszony, a híres művésznő. Charles Selves ráismert. Már látta a színpadon, hatásos szerepekben, kétszer Toulonban és egyszer Marseillenben. És sokszor látta arcképét is a képeslapok címlapján.

Charles Selves rábámult és világért le nem vette volna róla a szemét. Am Véga kisasszony nem látszott tudomást venni róla. Réticulejéből előszedett egy kis kizitükört, egy bojtot, egy krém-dobozt s gyakorlott kézzel bepirosította amugy is rózsás ajkait s beporozta amugy is bársonysima orrocskáját. Azután maga elé tartva a tükröt, másik kezével csókot dobott saját képmásának, majd önmagára kiöltötte nyelvét, egy imádsáramlító nyelvecskét, mely piros volt, mint a hajnal és hegyes, mint egy epigramm.

Charles Selves remegett. Ez a lehetőség, melyről még álmodni sem mert soha, úgy érte, min egy fejbeütés. Hogy Véga kisasszony husból és vérből van!

A színpadon, a lámpák világításában Véga kisasszony úgy lebegett ittás szemei előtt, mint egy természetfölötti lény, saját egyéniség nélkül, csupán kacajból, sikolyból, szenvedélyes kitérések-ből összetéve. De itt, a kocsiiban, megvilágítva a nap sugaraitól, a művésznő egy csapásra asszony-nyá változott...

Még pedig kacér és kísértetbe ejtő asszony-nyá... Charles Selves két ölelő kart képzelt oda a keskeny derék köré és két csókoló ajkat a vérpiros ajkakra...

Nagy ég! Minő kevés pénz tizenöt louis! Charles Selves rögtön kis fiúnak érezte magát és nem mert többé Véga kisasszony arcába tekinteni. És mély gondolatokba merülve nézte a kék tengert, melynek partján a vonat most haladt... Monte-Carlo!

A császár 1881-ben, amikor megnősült.

Charles Selves kiszállt és — előrelátható esemény, de azért nem kevésbé kellemes — Véga kisasszony is kiszállt.

* * *

Az óra tízet ütött. Charles Selves belépett a kaszinóba. Ez volt az utolsó programpont.

A nap úgy tűnt tova, mint egy tündéralom: séta a kertekben és a terraszokon, tea Rumpelmayer-nál, napnyugta a hegyfokról szemlélve, a fenyőfák alól, melyeknek gallyait az esti szellő ingatta s végül virágos vacsora . . .

Virágos vacsora, de egyedül. Mit akarnak önök? Charles Selvest annyira foglalkoztatta egy bizonyos vékony derék, melyet araszszal át lehet fogni, hogy semmi kedve sem volt asztalához kértetni azoknak a kalapos hölgyeknek egyikét, kik sétaközben a teánál, mindenütt és mindig rája nevettek . . .

A kaszinó háromnegyed részben üres; az idény még nem kezdődött el. Télen kissé más látvány tárulna Charles Selves szeméi elé! Nem tesz semmit. Charles Selves így is nagyszerűnek találja.

Az arany körülben vígan gurul a zöld asztalon; kell-e csábosabb látvány a tapasztalatlan szemnek?

Charles Selves öt aranyat tett a feketére. Igen, öt aranyat! Audaces fortuna . . .

A croupier körüljártatta tekintetét:

Senki többet?

• És Véga kisasszony, aki még habozott, nagy kék bankjegyét ejtett le a papírosra.

— Öt . . . hat . . . piros veszít és a szín nyer.

— Az ördögbe is!

Véga kisasszony idegesen belenyúlt az erszényébe és két bankjegyet ejtett le az elusztott bankó helyére.

— Nyolc . . . negyven . . . piros veszít.

— Az ördögbe is!

A hölgy újból erszényébe nyúlt s ezúttal három bankjegy — a végső tartalék — hullott le a papírosra. Az ember vagy állhatatos, vagy nem az!

Charles Selves a feketére tett. Készségenkívül nyerni szeretett volna . . . Mégis mennyire fájt neki, hogy Véga kisasszony folyton veszít . . .

— Tíz . . . kilenc . . . piros veszített.

— Az ördögbe! Az ördögbe! És még egyszer az ördögbe! Ide sem teszem be többé a lábamat!

És Véga kisasszony magánkívül négyfelé tépte csipke kendőjét s a darabokat elszórta a levegőben . . . Charles Selves, nem minden lelkifurdalás

— Ön sokat veszített, ha nem eszlódom . . .

— Ah, igen. Tizenötzetet . . . De hisz ön is

játszott velem, nemde . . . emlékszem önre . . .

Nos tehát ön is látta . . . Milyen balvégzet, mi?

És tovább kelepelt. A jég meg volt törve.

* * *

. . . Nizza . . . Antibes . . . Cannes . . .

— Tehát, kedves barátom, viszontlátásra! . . .

Ön derék bajtárs . . . Legalább megvigasztalt

kissé . . . Hagyja csak szépen békével a kezem . . .

Ön még nagyon kicsiny . . . Azután

mindjárt le is szállok . . . Igen, itt Agay-ben. Itt

van a nyaralóm . . .

— Agay-ben? De hisz a vonat nem áll meg

Agay-ben.

— Tessék?

— Nem, ha mondom! Ez az express! Nézze

csak meg a menetrendet . . .

— Oh, oh! . . . Jól jártam!

Véga kisasszony magánkívül az ajtóhoz ro-

hant és kitekintett. Semmi kétség! Ott az agay-i

hid s a vonat nem szűnő sebességgel átbog

rajta . . .

— Nem! Nem! Oh Istenem, mit vétettem

neked? És hova visz ez az átkozott vonat?

Ó ó ó . . .

Wildenbruch Ernő, kiváló német költő és drámaíró, akinek nálunk is színiére került több darabja, a napokban elhunyt.

A Naxban összeomlott templom belseje.

Charles Selves zsebébe nyúlt és gépiesen megtapogatta pénzét. A tizenöt louisból tíz még élt. Rajta! Próbáljunk szerencsét! . . .

E pillanatban tölemelkedett az egyik játékos. Charles Selves beleült az üres székbe s első aranyát elszántan ráette a — pirosra.

Hat . . . négy . . . piros nyert és a szín

Charles Selves aranya nyert. Félénken megduplázta.

— Kettő . . . egy . . . piros nyert.

Még egyszer megduplázta.

— Kilenc . . . nyolc . . . piros nyert.

Charles Selves folyton nyert. Hiába, nincs

szébb jáék a trente-et-quarante nál.

Tizenegy óra. Charles Selves előtt egész

halom arany hever az asztalon.

A bankár jelentette:

— Uram, a három utolsó forduló.

Egy üde, de átkozottul rosszkedvű hang a

szókánál kissé hangosabban jegyezte meg:

Ara jó, hogy az ember visszanyerje a

betéjét!

Charles Selves, mintha villámütés érte volna,

telkapta fejét. Ah, valóban Véga kisasszony volt.

A szomszéd asztaltól jött, ahol a szerencse kétség-

telenül ellenséges indulattal volt hozzá.

nélkül gyorsan zsebébe rakta aranyait s titokban a

szegény vesztés felé sandított . . .

Istenem! milyen csinos így, mikor a gyerme-

kes harag biborszínnel önti el arcát s szeméi úgy

ragyognak, mint két kéken izzó széndarab!

* * *

A sötét parkon át mindenki a vonat felé siet,

mely indulásra készen áll.

Véga kisasszony beszállt az első üres sza-

kaszba s becsapta maga után az ajtót. Charles

Selves nem jött zavarba. Kinyitotta az ajtót és

belépett.

Hallatlan, hogy egy tizenhétéves fickót mily

vakmerővé tesz az, ha százhusz louis csörög a

zsebében!

Futty. A vonat megindul. Charles Selves elő-

veszi török szivarka-szelencejét.

— Kisasszony! Bocsánatot kérek. Terhére

van önnek, ha ragyujtok?

(Szellemes, ugyebár? Ezen a bevezetésen

örte a fejét a kaszinóitól a pályaudvarig.)

— Oh dehogy, uram.

— Talán szintén dohányzik? . . . Ha nem

utasítaná vissza . . .

— Oh, elfogadom . . . legalább elkábit

kissé . . .

És hirtelen idegroham fogta el. Charles Sel-

ves késébeesve tekintett körül és tekintete a

vészfékre esett.

Habozás nélkül megrántotta a gyűrűt.

A vonat, minden tagjában recsegve, hirtelen

zökkenessel megállt.

Véga kisasszony, mintha idegrohamát kesse

elvágták volna, nyitott szájjal Charles Selvesre

bámult.

— Megbolondult ön? — kérdezte?

— Micsoda kérdés! Hisz ön akarta, kisasz-

szony, hogy a vonat megálljon. Nos, tehát meg-

állt. Csak le kell szállnia es otthon van, Agay-ben.

— Ön . . . ön tette ezt?

Tágranyilt szemekkel rábámult. Ez tette . . .

Ez megállította a robogó vonatot!

Két ijedt arcu alkalmazott lépett be a ko-

csiba.

— Itt volt . . . itt . . .

— Igen — szólt Charles Selves elszántan, —

itt volt!

— Mi baj van?

— Az, hogy a kisasszony rosszul lett. Meg-

állítottam a vonatot, hogy kiszállhasson.

A két alkalmazott egymásra tekintett.

— Rosszul? Ez a hölgy? Éppen nem látszik meg rajta . . .

— De igen. Különbözn fogják ezt és ne beszéljünk többet a dologról . . .

Zsebébe nyúlt és egy marék aranyat nyújtott oda a két vasuti tisztnek.

A két szigorú arc rögtön megenyhült. Kezüket kalapjukhoz emelve, köszöntek.

— Jó, jó . . . egészen természetes . . . abban a percben, mikor ő nagysága rosszul lett . . . Köszönjük, uram!

A vonat lütyölt. Véga kisasszony, egyik kezében a réticule-tel, már kiugrott a kocsiból. Odakinn visszafordult, édes mosolylyal ajkain. Charles Selves a nyitott ajtóban állt.

— És ön, kedves barátom? Ön tovább utazik? Mig én itt maradok Agay-ben, egészen egyedül?

— De . . .

— Mit de?

— De . . .

— Ugyan szálljon ki gyorsan, maga pólyásbaba! . . .

A rendes közuti villamos, a car, — vagy ahogyan magyar amerikai helyeken mondják: kávé — csak annyiban mulja felül az európai nagy városok hasonló hálózatát, a mennyiben vonalai sokszorta kiterjedtebbek. Ugyanezt el lehet mondani a földalattiról, melyet néha össze szoktak hasonlítani a budapesti földalattival, de ez az összehasonlítás valósággal lehetetlenség, ha arra gondolunk, hogy a newyorki földalattinak a budapesti még csak az — előcsarnokba sem lehet, különösen ami a nagyságát illeti.

A harmadik fő közlekedési ág, a „magas vasut”, az elevated, NewYorknak, illetőleg Amerikának saját különlegessége s igaz ugyan, hogy határozottan elégteleníti az Avenueket, melyeknek a kocsitja felett fut végig a pályatest 1-4 emelet magasságban, de tagadhatatlan, hogy a newyorki közlekedésnek még ma is ez a kedvenc közlekedési eszköze. A magas vasut egész vonala, a

hazasietett s lakásának ajtaja zajtalanul bezárult, hogy aznap többé meg se nyíljon. A szomszédos szegényház lakói az első napokban sokáig és egész halkán zokogni hallották.

A népről gyakori együttérzés és szánalom következtében a szomszédok tiszteletben tartották fájdalmát. Az anyák tekintete, ha találkozott vele, a világeért sem árult volna el bántó kíváncsiságot s még a gyermekeknek is megsugta ösztönük, hogy a megtört öregasszonyt nem szabad bántani. Legalább egy sem akadt, aki ujjal mutatott volna rá. Egyetlen egyszer kísérlette meg valaki, hogy vigasztaló szókat mondjon neki: az agg nő azonban sarkon fordult és duzzogva faképnél hagyta.

Amit az emberek nem mertek megtenni, azt megtették az újságok riporterei. Egymásután átlépték a nyomoruságos küszöböt, hogy fényképfelvételt vegyenek róla. Hiába titakozott, hiába kért tőlük kiméletet. Lefegyverezték hang-

A newyorki magas vasut egy része.

A newyorki magasvasut egy nevezetes része.

Nincs a világnak olyan városa, amely a technikának annyi csodálatos eredményével dicsekedhetné, mint New-York. Az egebenyuló, felhőkarcoló palotái már magukban veve is olyan csodái a technikának, a minőket a vén Európában igazán csak hiúból, na meg amerikai képes levelezőlapokról ismernek. New-York hidjai szintén nemcsak a mérnöki tudomány páratlan diadalai, hanem magasságukra, hosszu. águkra, nagyságukra nézve egyenesen a legelső helyen állnak az egész világon. Felhőkarcoló palotáin s csodás hidjain kívül New York valóban csodalatrameltőt nyújt a helyi közlekedési eszközök terén is.

A newyorki ember nem győzi ugyan eleget szidni a közlekedési vonalakon u. alkodó állapotokat és pedig joggal, ám ezzel semmi összetűgésben nincsen e közuti vonalak technikai nagyszerűsége. A newyorki magasvasut (elevated) közuti villamos (car) és földalatti (subway) egyaránt sok tekintetben felülmulja az európai közuti vonalakat, noha tagadhatatlan, hogy e nagyszerű közlekedési eszközöket a tulajdonos milliomosok kapzsúsága és az alkalmazótak neveltségének néha valósággal gyűlöletessé teszi a közönség előtt.

2-ik, 3-ik, 6-ik és 9-ik Avenuekön, egyáltalán amerikaiasan merész alkotmány a vékony acélpilléren magasban nyugvó, nehéz, hatalmas pályatesttel s az azokon tobogó vonatokkal. De vannak a newyorki magas vasutnak egyes olyan nevezetes részei, amelyek oly magasak, vagy oly vakmerő kanyarulatúak, hogy a szaktudósok és a legegyszerűbb falusi emberek egyaránt megbámulják. Képünk a 2-ik avenue — South Ferry vonalnak egyik legmerészebb kanyarulatát, legveszedelmesebb pontját mutatja, amely ponton azonban eddig még sohasem történt komolyabb baleset.

A tanu.

Ira: LORIS.

Mihelyt fiának bűne kiderült, elhagyta a házat, melyben együtt laktak s meghúzódott egy zsákutca kisedet vityillójában, mintha el akarná magát szigetelni az élok világától.

Itt élt konok és zárkózott csendben. Napjában egyszer elhagyta lakását, hogy beszerezze csekély szükségleteit. Ilyenkor félték tekintettel nézett maga körül, mint az üldözött vad, melynek nyakán a kés. Bevásárlásainak végeztével

zatos szavakkal: „Szegény anyó! . . . mély részvét . . . tiszteletben tartjuk fájdalmát . . .” Azután cikkek jelentek meg róla a lapokban. Türelmesen, ügyesen, a vizsgálóbíró furtangjával beszéltek neki a rettenetes büntényről s kérdezősködni kezdtek fiáról . . . A fiáról! Ez a szó végre megoldotta nyelvét s vadul maga köré tekintvén, méltatlankodva felkiáltott:

— A fiam! Ez a nyomorult! Nincs többé fiam!

Ez volt az egész, amit az újságírók ki tudtak belőle csalni. Megtagadása annak, aki vért és szegyent hozott a nevére. Nem ismerie többé, nem akart hallani róla, nem akart többé tudni felőle . . .

Mire a vizsgálat megkezdődött, visszanyerte erejét. Már nem sirt és nem vergődött kétségbeesésében. Mikor a vizsgálóbíró kihallgatásába kezdett, előbb néhány részvételtjes szót intézett hozzá és sajnálkozását fejezte ki neki. Az öreg asszony tagadó mozdulatot tett. A vizsgálóbíró elkedvetlenedett és szárazon kötelessége teljesítéséhez látott. Az agg nyugodtan beszélt a gyilkosságról, mintha idegenről volna szó. Elmondia, hogy a fiu gyermekkorában édes és szelid volt, az iskolában feltűnt észével, szorgalmával és jó magaviseletével, majd tizenkét éves korában egy csapásra megváltozott, zárkózott, durva és gromba iett s számtalan gondot

A messinai földrengés után. — A Palmiba vezető uton összeszedik a földrengés áldozatait.

és szomorúságot okozott neki. Ez időtől kezdve elhidegedett iránta, most pedig, hogy egy gonosztevő anyjává tette, gyűlöli.

Azután vad átkozódásba tört ki, úgy, hogy a bírónak csillapítania kellett.

A vizsgálóbíró feljánlotta neki, hogy a mellékszobába hozatja fiát, ahol a börtönőr kivételével más tanu nélkül beszélhet vele. Az asszony tagadólag intett. Azután látogató-jegyet akart neki adni egyszer- s mindenkorra. Ezt is visszautasította.

A közvélemény, mely e részletekről az újságok révén értesült, két táborra oszlott. Voltak, akik az anya szivtelenségében erkölcsi nagyságot láttak s Lacedaemonia és Róma stoicizmusára ismertek viselkedésében. Mások, főleg a nők, megütöztek e szivtelenségen s úgy találták, hogy ez az anya nagyobb szörnyeteg, mint a fia.

A bűnvizsgálatot e közben folytatták. A védő-ügyvédnek arra a kérdésre:

— Tud-e fiának valami öröklött hibájáról vagy betegségéről, ami elhatározásában befolyásolta, vagy ami a beszámíthatóságát kétségessé teszi? — az öreg asszony néma maradt.

A kérdés megismétlésekor tagadólag intett.

A sajtó egyérelműleg megállapította, hogy ez az asszony a legnemesebb ösztön, az anyai szeretet ellenére megtagadta gyermekét.

* * *

A tárgyalási terem zsufolásig megtelt előkelő közönséggel, mintha lázasan várt színházi bemutató lett volna soron.

A tanúk közt utolsónak az öreg asszonyt vezették be. Lassan előre ment a korlátig s egyetlen tekintetre sem méltatta a vádlottat, aki börtönőrtől körülvéve, a vádlottak padján ült.

Az elnök halotti csend közepette a hallgatóság és a tanu elnézését kérte. Valóban szokatlan dolog, hogy a törvényszék ily kínos jelenetet provokál, melynek kényszere alól a törvényszék is felmenti (az államügyész helyeslőleg bólintott, de a védelem kérte vádlott anyjának kihallgatását, abban a reményben, hogy az esküdt urak kérdésére talán fontos és döntő részleteket tud mondani fia előéletéről . . .

— Nekem nincs fiam!

Haragos zúgás a közönség köréből.

A védő megkísérlette az asszony szívére hatni.

— Sajnálom, hogy védencem érdekében meg kell hosszabbitanom e kínos jelenetet. De végre is annak a fejről van szó, akit ön szeretett . . .

— Nem szerettem soha!

A zúgás oly hangossá és fenyegetővé vált, hogy az elnök a terem kiürítésével fenyegetőzött.

A főállamügyész megszólalt:

— Ön azt mondja, hogy sohasem szerette. Miért? Van erre valami elfogadható oka?

A tanu néma maradt. E pillanatban kigyulladt a nagy bizanci csillár s a terem fényben úszott.

A főügyész ünnepelesen ismételte:

— Lássuk, mit tud felelni kérdésekre?

Végre nyugodtan megszólalt az asszony:

— Semmi mást, csak azt, hogy atyjához hasonlítot.

— Atyjához?

— Igen, atyjához, az én férjemhez, ahhoz az emberhez, aki egész életében gyötört engem s akit halála után is gyűlölök.

Egy pillanatra elhallgatott, azután így folytatta:

— Nem akartam elmondani ezeket a dolgokat, de ez az ur erőszakoskodik. Nos tehát a férjem iszákos ember volt. Ha sokat ivott, — nem a kocsmában, hanem otthon — olyan volt, mint egy vadállat. A legrettenetesebb az volt, hogy engem is inni kényszerített. Így lassan-lassan én is leszülyedtem oda, ahol ő volt s iszákos lettem magam is . . . A házunk tája pokollá lett, ütött, vert engemet, s többször késsel megszurkált. Volt rá eset, mikor már azt hittem, hogy többé sohasem kelek fel . . . mint ennek az áldozata . . .

— De asszonyom! Miért nem mondta ön el ezeket a vizsgálóbírónak? Vagy nem tulajdonított neki fontosságot?

— Ah! nem tudtam . . . De hallgassanak végig. Mikor a szesz megölte, én áldott állapotban voltam. Néhány hónap múlva megszületett a fiam. Eleinte nagyon szerettem, ez igaz, esküszöm rája. De azután hasonlítani kezdett atyjára. Ugyanaz a hang, ugyanaz a tekintet, ugyanazok a taglejtések. Ez másnak semmi, de nekem a poklot jelentette. Mégis engedelmes volt és kedves. De a nagy esés után . . .

— Minő esés után?

— Egyszer fejtetőre esett a székről.

— Mikor volt ez?

— Tizenkét éves korában.

— De hisz ép ez az a kor, amelyben a vizsgálóbíró előtt tett vallomása szerint a nagy változást észrevette rajta!

Az asszony egy ideig hallgatott.

— Igen! — folytatta azután. — E pillanattól kezdve durva és türelmetlen lett. Minden szava, minden mozdulata apjára emlékeztetett és retegéssel töltött el engem. Azt hittem, amaz jött vissza . . .

A közönség újra tombolni kezdett. A nők szitkokat szórtak a tanura.

Az öreg asszony arcán egyetlen izom sem rándult meg. Egykedvűen odafordult a vádlott felé s ujjával rámutatott:

— Esküszöm önöknek, hogy ő az. Ő gyilkolt, ahogy megkísérlette engem is megölni!

Legfőbb ideje volt, hogy elhallgasson. Mikor visszafordult, hogy leüljön, mindenki iszonyodva elfordult tőle, mintha pestises volna.

Az esküdtszék visszavonult s a termet kiürítették.

* * *

Negyedóra mulva a hallgatóság újra betódult a terembe.

Az esküdtek bevonultak.

A börtönőrök bevezették a vádlottat.

Mikor felolvasták a felmentő ítéletet, egy öreg asszony rohant félig örülten a vádlott felé, kezei közé kapta annak fejét és csókokkal borította, miközben a terem fulladt levegőjén keresztülbúgott fuldokló zokogása:

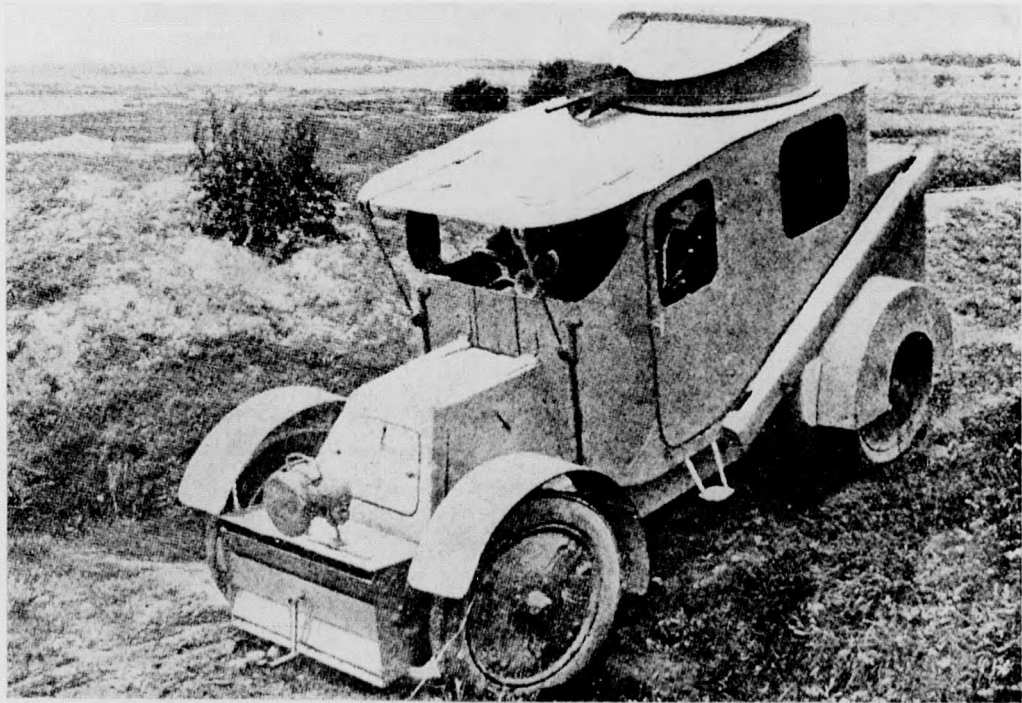
— Fiam! Fiam! Egyetlen drága gyermekem!

Hadi automobil.

Hadászati célokra felszerelt vasuti vonatok mai napság már nem mennek újdonságszámba. Az angol-búr háboruban például eleget szerepeltek az angolok páncélos, felfegyverzett vonatai s eleget repitettek közülök a levegőbe a búrok. Am a páncélos, hadi automobil teljes újdonság s az első most készült el az orosz hadsereg számára. Ebből persze nem annyira az orosz hadsereg, mint inkább az orosz automobil-ipar nagy fejlettségére lehet következtetni. Az egész jármű elég vastag páncéllal van fedve, hogy kartácstűzelésnek is ellenálljon s míg képünkön a jármű nyitott állapotban látható, „tűzben“ minden nyílás szorosán lecsukható az egész hadi automobilon. A kocsni tetején van a gyorstűzelő ágyu, amely minden irányba forgatható.

A hadi automobilon öt ember foglalhat helyet s a nehéz jármű átlagos sebessége óránként 30 mérföld.

Nagy nehézségbe ütközött a kerekek kellő biztosítása s végül is igen vastag nickelfedőkkel fedték be, míg a kerekek gummiabroncsait külön e célra készítették.

Páncélos hadi automobil nyitott állapotban.

Téli sport a budai hegyekben. — Együlékes szánkó (rodli) teljes sebességgel száguld végig a pályán.

Téli sport a budai hegyekben. — Egy kis baleset.

ZONGORÁNÁL

Még zeng a dal végső akkordja,
A kis szobába ráborult
A méla, csendes alkony árja,
Ott künn a jázmin szirma hullt.
A napnak egy hűnyó sugára
Még betévedt az ablakon,
S végigfutott a halkan zengő,
Zümmögve rezgő hurokon.

Egy szöke asszony — arca sápadt —
Ült ott a billentyűk előtt,
Szemében égő, néma bánat,
Amint a két karjára dőlt.
Egy kopott, ócska, régi nóta,
Amit már senki sem dalol,
Csak egyszer húzták, régen, sírva,
Egy ablak alatt valahol.

S most az a nóta járt kísértni
Merengő, csendes alkonyon,
Midőn a hűnyó nap sugári
Csillannak meg az ablakon.
Ilyenkor végig síklik újja
A billentyűkön könnyedén
És sír, zokog a dal, csapongva,
Mint lányálmok éjjelén.

Egy nyári éjjen neki húzták
Lágy-halkan, ablaka alatt,
Óh! — hogy érezte azt a nótát
És sírnia — nem volt szabad!
Ó neki húzták: „Szöke asszony! ...
S aztán a nóta megszakadt,
Hogy többé soh'se szóljon,
Ugyis — hiába volna csak! ...

Pedig — s ilyenkor könnye csordul,
Ugy fájt a nóta, fájt nagyon.
Mily ázott volt a könyvtől, esőktől
A függöny ott az ablakon,
És hányszor könnyes még a párna,
Midőn reaközönt a nap...
Egy könyv lehullt — s a zongorába
Valami pattant, megszakadt.

Thomé József.

Téli sport a budai hegyekben. — A szánkó-pálya az „Orvvadász” háta mögött.

A levél.

I ta: ROBERT SEFFER:

Ingadozó jellemű lévén, Georges Mouriane fontolgatni kezdte, vajjon a fenyegető eső elől bérkosiba szálljon-e, vagy pedig betérien barátjához, Lucien Farget-hez, aki a közelben lakott.

— Egyrésztől, — gondolta magában — a véletlen hozott el hazulról; ám alig van tíz óra és az én drága barátom nem korán kelő. Léhét, hogy álomban zavarom. Másrésztől az utca pusztaságában, bárhogy kémlelem, akkora köcsöt sem látok; mint a kisujjam. Nos tehát...

Nos tehát hatalmas esőcseppek hulltak a kövezetre és Georges Mouriane gyorsan beugrott a kapu alá.

— Itthon van Farget ur? Egyedül van? — kérdezte a kapustól, midőn ennek páholya előtt elhaladt.

Siralmas hang felelt igenlőleg.

— Ah! — folytatta ugyanez a hang. — Egy sürgős levél volna itt Farget ur részére. Nem tudtam még felvinni neki, mert fáj a lábam. Nem vállalná el ön, aki barátja Farget urnak?

Georges Mouriane hanyagul zsebébe csuszította a levelet, miközben titokban boszankodott a kapus szemtelenségén. Azután lassan, kiméletesen nekiindult a lépcsőnek, mert rövid lélekzetű volt és Lucien Farget a negyedik emeleten lakott.

— Nagyon okosan tettem, — gondolta magában, — hogy tudakozódtam, vajjon egyedül van-e? Lehet, hogy hölgytársaságban találtam volna, mert Lucien nőtelen, s mint ilyen, rendetlen életet él. Ez engem, ki boldog házias vagyok, kétségtelenül zavarba ejtett volna.

Miközben boldog háziaséletére gondolt, egészen ellágyult. Ót év óta nő volt s feleségét most is úgy szerette, mint az első napon. Nem szenvedélylyel, — mert a szenvedély elkoptatja a szerelmet, — hanem gyengéden, inkább barátsággal és változatlan állandósággal. Vajjon szép volt-e a felesége? Inkább csinos és bájos, ábrándos szemekkel, de mosolygó ajkakkal és oly szöke, mintha selymes haját a nap aranyszínű sugaraiban fűrésztötte volna. Az egész kecses teremtés telítve volt valami meghatározhatatlan és kedves parfüm-illattal, mely átragadt mindenre, amilhez hozzáért.

Georges Mouriane érezni vélte ezt a parfümöt.

— Különös! — gondolta. — Mostanig nem éreztem semmit és most megcsap az illat, mintha ő itt volna mellettem... Képződés ez? Ah, ime, felértem a negyedik emeletre. De az-e ez? Elefeledtem megolvasni az emeletet. Igen, ráismerek az ajtóra. Vagy csalódnám? Annál rosszabb!

Csengetett

— Hogyan? Te vagy? — kérdezte inkább esodálkozó, mintsem örvendő meglepetéssel Lucien Farget. — Hát téged miéle szél hoz erre? Nos, lépj be hát! Idebenn kellemesebb, mint a külszöbön!

— Nem zavarlak? Mert ebben az esetben távozom. Azaz mégsem, mert odakinn szakad az eső. A látogatásomat különben épen ennek köszönheted. Képzeld csak...

— Parancsolsz egy szivarkát?

— Nem. Az orvos megtiltotta. Rendeletére reggelenként sétálnom kell...

— Talán beteg vagy?

— Épen nem, de vigyázok magamra. Nős férfinek kötelessége gondját viselni önmagának.

Lucien kidüllesztette mellét és megdöngötte öklével.

— Tíz év óta, mióta ismerem a nőt, sohasem volt dolgom orvossal.

— Oh, te tümemény vagy! Igaz, a kapusod rám bízott egy sürgős levelet. Tetszik? Hova az ördögbe is tettem csak?

Georges Mouriane iratokat, újságokat és leveleket szedett ki zsebéből és azok között kotorászott. Végre is kivett a halomból egy zárt borítékot és rátekintett.

— Ime itt van! — kezdte, de azután meghökkenést és ujjai remegni kezdtek.

Lucien Farget étvette a levelet és kabátja zsebébe tette. Azután közönyösen az ablakhoz lépett és kitérte azt. Az ablakon át friss rügzyszag és nyiló orgonavirág illata áradt be a szobába.

— Meg lehetne fulladni idebent, — szólt.

— Igen... azaz... esik még az eső?

A szavak kinos lassúsággal törtek elő ajkairól s nyájas arcot igyekezett mutatni, miközben bensőleg önmagával vitatkozott.

— A címzés a feleségem, Laure írása... Jól láttam... S különben is ez a parfüm, az ő parfümjé... most már tudom, miért éreztem az imént!... Ebből a levélből áradt ki... De vajjon mi mondanivalója

Téli sport a budai hegyekben. — Egy négyes szánkó indítása.

Mária Lajos.

A mámor.

A könyves Kálmán jogositásával.

lehet neki?... Még pedig sürgősen?... De hisz alig ismeri. Már hónapok óta nem volt nálunk...

Lucien közönyös dolgokat beszélt. Mouriane találomra egy-egy „ah”-val, vagy „igen”-nel felelt, miközben folytatta monológját.

— Talán csalódtam. Hisz annyi hasonló irás van a világon... de Laura írása annyira jellemző...

— És a sürgős levél? Ugy látszik megfeledezett róla, — szólt oly természetes hangon, amilyenre csak képes volt.

— Ah, ráérek! — felelt Farget. — Bizonyosan kellemetlen dolog. Ami sürgős, az mindig kellemetlen. A jó híreket nem szokták sürgősen közölni.

— Nem akarja, hogy meglássam az irást, — gondolta magában Mouriane. — Rejtegeti előlem... Eleget tudok... A levél tehát Lauretól van. És mégis, hogy megcsalna engem... és ő vele? Lehetetlen!

Lucien adomákat kezdett mondani. Mouriane látszólag nagy érdeklődéssel hallgatta. De magában egészen másra gondolt. Megfontolgatta, hogy nem volna-e jó, ha rávetné magát Lucienre és erővel elvenné tőle a levelet. De csakhamar elvesztette bátorságát.

— Nem mennék vele semmire... Ő egy óriás és én vézna kis emberke vagyok.

És majdnem sírva fakadt.

A nap elárasztotta a szobát beözönlő sugaraival.

— Ime, megjött a szép idő! — szólt Lucien Farget.

— Ez annyit tesz, hogy már eleget lártál... Megyek már, megyek!... Különbösen is, Laure vár... Bizonyosan aggódik miattam...

És magában ezt gondolta:

— Nem mehetek el így! Bizonyosságot kell szereznem.

Kezébe vette kalapját és botját, azután Lucien elé lépve, nyersen és arcából kikelve így szólt:

— A levelet Laure írta?

— Hogyan?... Melyik levelet? — hebegte Lucien.

— Azt, amelyet nem akarsz elolvasni jelenlétemben. Mit irt neked? Miért írogattok egymásnak?

Lucien visszanyerte önralmát.

— Őriült vagy, — szólt. — A te feleséged sohasem irt neked.

— Akkor mutasd meg a levelet!

— En uriember vagyok. Ezt a levelet nő írta, de nem a feleséged. Nem fogom megmutatni.

— Az irás Laure-é. Ne tagadd. Láttam.

— Ha láttad, rosszul láttad.

Mouriane homlokán gyöngyözött a veríték.

— Ám jó, — szólt. — Ne mutasd meg. Elmegyek Laurehoz és azt fogom neked mondani: Lucien Fargettől jövek. Olvastam a leveledet, tudom, hogy szeretődje vagy!

Lucien Farget felpattant:

— Ezt nem fogod tenni! Ez hitványság volna!

— Tehát bevallod?... Nyomorult!

Lucien tagadó mozdulatot tett.

Mouriane ellágyult.

— Ám jó! — szólt. — Nem fogok boszút állni.

Nem is szólok Laurenak, mert szeretem. De neked nem szabad őt viszontlátnod. Azok után, amik tör-

tétek, nem szabad. Isten veled! Most már elolvasható a levelet. Már nem vagyok kíváncsi a tartalmára... A te hallgatásod eleget mond...

Az ajtó felé indult. A küszöbről még egyszer visszafordult.

— Nyomorult! — kiáltotta a gyűlölet hangján, azután eltűnt.

Farget vállait vonogatta, azután felbontotta a levelet és elolvasta.

Csak két sor volt, melyekben Laure bejelentette a „szakítást egyszer- s mindenkorra”.

Lucien nyugodtan ketté tépte a levelet és bölcseleg így szólt:

— Kár, hogy Georges elment. Odaadhattam volna neki ereklje gyanánt!

KÁLYHA MELLET.

A kályha ölében bűg, pattog a tűz.
Lobogva pár izzószemű zsarátnok
szét vérvörös, csapongó pillantást dob,
ahogy a kályha-szelelőn kitűz.

Csövákat szór ki a tűz szemelángja
s véres foltok táncolnak a faton.
...Ha kihunyódik, újra megrakom
s világot és melenget e hasámba.

Rámvetve vörös, gúnyos pillantását,
a kályhaajtó szűkös nyílásán át
kivigyorog a parázs-szemű rém.

A tűzláng lassan hamuba hanyatlik.
S mint ez a hamvadó darab fa, annyit
érek-e én, vajjon érek-e én...

Haraszthy Lajos.

Koszta József.

Vizhordók.

A könyves Kálmán jogositásával.